Dr. Ján MARKO

KOVAČIČANIA VYSOKOŠKOLÁCI

Kovačica 1992

Dr. Ján MARKO
profesor Univerzity v Novom Sade

KOVAČIČANIA VYSOKOŠKOLÁCI

Charakteristika počtu, sociálneho pôvodu, odborného zamerania a priestorovej disperzie

Kovačica 1992

Kovačici – svojmu rodisku – ako skromný dar z príležitosti osláv 190. výročia založenia osady venuje

autor

Nový Sad 7. februára 1992

Dr. Ján MARKO
KOVAČIČANIA VYSOKOŠKOLÁCI

Recenzenti:

Akad. Dr. Ján KMEŤ
Dr. Samuel ČELOVSKÝ

Vydal

Výbor pre zaznamenávanie 190. výročia Kovačice, 1992

Predhovor

Dňa 6. novembra 1990 sa Dr. Ján Marko listom obrátil na Miestne spoločenstvo, že by sa rád podujal napísať štúdiu o Kovačičanoch vysokoškolákoch. Miestne spoločenstvo s radosťou prijalo takúto iniciatívu, a tak náš kovačický rodák Dr. Ján Marko, univerzitný profesor na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade a známy vedecký pracovník v oblasti agrárnej ekonómie, začal s prácou.

Táto namáhavá práca si vyžadovala hodne úsilia a obetavosti. Bolo potrebné zistiť, kto kde žije, zozbierať potrebné údaje za dlhé obdobie, od roku 1802 až po rok 1990, a spracovať to tak, aby štúdia bola nielen informáciou, ale aby súčasne usmerňovala mladé generácie v budúcnosti.

Štúdia okrem iného ilustruje, ako stredná škola (vlastne jej blízkosť alebo vzdialenosť) vplýva na rýchlejší rast mladej inteligencie, budúcich odborníkov. Preto je pochopiteľný neustály boj Kovačice o to, aby mala strednú školu.

Dr. Ján Marko patrí medzi prvých Kovačičanov, ktorí vynaložili veľa úsilia a času, aby štúdiou osvetlil jeden z významných aspektov minulosti a prítomnosti Kovačice.

Výbor pre zaznamenávanie 190. výročia príchodu Slovákov do Kovačice, ktoré je zároveň i prípravou na blížiace sa 200. výročie, vymenovaný Miestnym spoločenstvom, sa rozhodol túto štúdiu zverejniť v podobe samostatnej publikácie.

K tejto štúdii vydavateľskú recenziu napísali naši známi vedeckí pracovníci akademik Dr. Ján Kmeť a Dr. Samuel Čelovský, mimoriadny profesor Filozofickej fakulty Novosadskej univerzity, ktorí na záver recenzie konštatovali:

„Samotné dielo, vďaka štúdii a najmä špecifickej encyklopédii inteligencie, vzbudí záujem nielen u kovačických rodákov, ale aj v širšej čitateľskej verejnosti a odborníkov. Používať ho budú rozličné profily spoločenskovedných pracovníkov, historikov, literárnych vedcov, umenovedcov, publicistov, učiteľov, kultúrnych a verejných pracovníkov, ako vzácnu informačnú príručku o Kovačici a jej inteligencii. Zatiaľ ani v jednej našej slovenskej osade nie je takýmto spôsobom, na vysokej vedeckej a odbornej úrovni preskúmaná inteligencia a je to v podstate priekopnícke dielo nielen vo výskume Kovačice, ale aj vo vojvodinskej slovakistike.

Vysoko si vážime vynaloženú vedecko-výskumnú námahu a erudovanosť autora, pozitívne hodnotíme odbornú úroveň a vedecký prínos diela. Preto ho s potešením a plnou zodpovednosťou odporúčame vydať ako samostatnú publikáciu."

Záverom poznamenávame, že táto štúdia zo strany Dr. Jána Marku bola urobená a daná Miestnemu spoločenstvu ako dar k 190. výročiu Kovačice bez hmotnej úhrady.

Kovačičania mu srdečne ďakujú za tento skvelý a vzácny darček.

Kovačica 21. februára 1992

Výbor pre zaznamenávanie
190. výročia Kovačice

Študovať ďaleko od rodiska, to bolo i drahé i také zvláštne, že sa nato odhodlal len máloktorý rodič spomedzi roľníkov a malých remeselníkov. Väčšinu i tých nepočetných z týchto krajov tvorili synovia inteligencie (farárov, učiteľov a i.). Tak sa potom obmedzovalo vyššie vzdelanie len na veľmi úzku vrstvu.

Dr. Ján Čaplovič

ÚVOD

Potreba výskumu charakteristík počtu, sociálneho pôvodu, odborného zamerania a priestorovej disperzie Kovačičanov vysokoškolákov vyplýva z niekoľkých významných dôvodov.

I keď je Kovačica prevažne poľnohospodárska osada, leží nie tak ďaleko od veľkých aglomerácií obyvateľstva a priemyselných podnikov (Belehrad, Pančevo, Zreňanín), ktoré priamo alebo nepriamo vplývajú aj na obyvateľov Kovačice a na miestne pomery.

Impresívne výsledky vedeckého a technického pokroku, najmä v poľnohospodárstve (mechanizácia, nová technika chovu domácich zvierat, komplexné krmoviny, minerálne hnojivá, chemické ochranné prostriedky) zvyšujú technickú produktivitu výroby na dedine (hektárové výnosy) niekedy až spektakulárne. Takéto zmeny sa odrážajú nielen na rodinných príjmoch, ale aj na deľbe práce tak v rodine, ako aj v celej osade a v spoločnosti.

Všeobecne je známe, že Kovačica je pomerne husto osídlená osada a že sa preto jej obyvatelia (muži a ženy) húfne, vo veľkom počte, zamestnávajú v Belehrade, v Pančeve a vôbec v priemysle, vo verejných službách a v domácnostiach (ženy) a stadiaľ domov prinášajú i nové skúsenosti a nové poznatky, ktoré uplatňujú buď v domácnosti, vo výrobe a v spoločnosti vôbec (napr. úprava osady).

Veľký počet Kovačičanov pracuje v zahraničí. Javí sa potreba zvážiť vplyv skúseností a poznatkov, ktoré tam získajú, stadiaľ donášajú a uplatňujú doma – v Kovačici.

Tieto vplyvy sa môžu posudzovať z rozličných aspektov. Jeden zorný uhol je posúdenie, ako Kovačičania prispievajú ku školskému vzdelávaniu svojich potomkov, najmä vysokoškolskému vzdelávaniu. Tento výskum predpokladá získať odpovede na niekoľko otázok v tom zmysle. Predovšetkým koľko občanov v jednotlivých obdobiach skončilo vysokú školu? Aký je ich sociálny pôvod? Ich

rodičia sú roľníci, robotníci, remeselníci, pracovníci so stredoškolským (učitelia, úradníci) alebo pracovníci s vysokoškolským vzdelaním (inžinieri, profesori, lekári, právnici a iní)? Aké je odborné zameranie vysokoškolákov z Kovačice? Koľko sa ich zameriava na spoločenské a koľko na priame výrobné činnosti? Koľko Kovačičanov vysokoškolákov nachádza (alebo môže nájsť) pracovnú príležitosť v hospodárstve a v službách v Kovačici a aká časť sa zamestnáva mimo nej? Zaujímavou otázkou je, ktoré pohlavie dorastajúcich detí je favorizované pre vysokú (vyššiu) školu: chlapci alebo dievčence? Ako sa vyvíja a mení postoj rodičov a potomkov v pozorovanom období k tejto otázke?

Odpovede na nastolené otázky môžu určiť zameranie nových vysokoškolákov, ktorí v budúcnosti prispievajú k ešte rýchlejšiemu spoločenskému a ekonomickému rastu osady a rozvoju spoločnosti. Práve toto posledné môže ospravedlniť námahu vloženú do tohto výskumu. Tým skôr, že z koreňov minulosti rozkvitajú kvety budúcnosti.

Východiskový materiál a spôsoby spracovania

Na tomto mieste sa nastoľuje otázka, ako sa v tejto práci definujú Kovačičania vysokoškoláci.

Sú tu dva pojmy: definícia Kovačičana a definícia vysokoškoláka.

Za Kovačičanov považujeme všetky osoby v Kovačici, ak tu stále žili alebo žijú aj ich rodičia. Pojem Kovačičana je rozšírený (1) na osoby, ktoré sa nenarodili v Kovačici (ale napríklad v nemocnici v Pančeve, Belehrade, Zreňaníne a inde), ak sú ich rodičia kovačickí občania, a (2) na osoby, ktoré do Kovačice prichádzajú ako deti (rodičia im pôsobia v Kovačici), tu chodia do základnej (a strednej) školy, bývajú v Kovačici a osobne sa cítia ako kovačickí rodáci. Týmto spôsobom je základný skúmaný súbor rozšírený, ale spracovaním získaných údajov sa na túto okolnosť presne ukazuje.

Pojem vysokoškolák u nás vyžaduje najprv vysvetliť chápanie, že vysokoškolské vzdelanie má dva stupne: existujú vyššie a vysoké školy. Tento výskum má na zreteli obidva stupne; teda základný skúmaný súbor zahrňuje obidve tieto kategórie s tým, že ich osobitne sledujeme, vykazujeme a hodnotíme. Výskumom uskutočneným v prvej polovici roku 1991 zahŕňame všetkých Kovačičanov vysokoškolákov od založenia osady do konca roku 1990.

Zo súpisu vyplynul menoslov (zoznam) Kovačičanov vysokoškolákov. V jeho prvotnom zostavovaní sa zúčastnili Kovačičania žijúci a pôsobiaci v Novom Sade: Ján Hriešik, Anna Bolerácová a Adam Suchánek. Tento prvotný zoznam sme niekoľkokrát verifikovali a dopĺňali, najmä v Miestnom spoločenstve v Kovačici, kde nenahraditeľnú pomoc poskytli Pavel Severíny, tajomník Miestneho spoločenstva, a jeho spolupracovníci (najmä Eva Babková, rod. Veňarská). Na tomto mieste treba vyzdvihnúť pomoc, ktorú vo verifikácii zoznamu vysokoškolákov Kovačice, v jeho rozširovaní, v distribúcii a zoskupovaní súpisného materiálu, najmä v organizáciách, v ktorých pôsobia, poskytovali: Martin Toman, riaditeľ Strednej školy Mihajla Pupina, Juraj Hriešik, riaditeľ Základnej školy Mladé pokolenia, a Ferenc Dósa, riaditeľ Domu zdravia v Kovačici. Zoznam sa v priebehu vypracúvania stále rozširoval. Na rozširovanie zoznamu vplývali svojimi

sugesciami aj osoby, ktoré sú zahrnuté súpisom. Veľkú pomoc v tomto zmysle poskytli Milina Lenhartová, rod. Farkašová, profesorka Základnej školy Mladé pokolenia, a Anna Hrková, rod. Babková, matrikárka.

Autor je veľmi povďačný za sugescie, ktoré mu poskytol Dr. Samuel Čelovský späté s metodológiou spracovania zoskupených dát a údajov, s literárnymi prameňmi (Ján Hučko, Andrej Labáth, Ondrej Peťkovský) a s inými pripomienkami a návrhmi.

Anna Strižková, knihovníčka Filozofickej fakulty v Novom Sade, bola vždy ochotná vyhľadať knihu, časopis a vôbec publikáciu, ktorú autor potreboval ako literárny prameň. Autor sa jej týmto spôsobom úprimne poďakúva.

Na súpis bol použitý špecifický dotazník pripravený ako tlačivo a pomenovaný Kovačičania (vysokoškoláci) – kde sú a čo robia?

Dotazník obsahuje:

– identifikačné údaje o osobe, ktorá má ukončenú vyššiu alebo vysokú školu, a to: meno a priezvisko (pre vydaté ženy i dievčenské meno), miesto (a obec), deň, mesiac a rok narodenia; pre rodičov: meno otca, meno matky a jej dievčenské meno, povolanie rodičov; a otázku: či je základná škola skončená v Kovačici (alebo nie)?

– údaje o stredoškolskom vzdelaní: názov školy, miesto a rok ukončenia;

– údaje o vysokoškolskom vzdelaní: názov vyššej alebo vysokej školy (fakulty), zameranie, miesto a rok ukončenia;

– údaje o postgraduálnom vzdelaní (špecializácia, subšpecializácia, magistérium, doktorát vied);

– stručné údaje z pracovnej biografie.

Osobám zaradeným do súpisu sa sugerovalo, aby do tlačiva (na druhú stranu alebo na dodatočnom liste) uviedli aj iné údaje, o ktorých si myslia, že sú pre skúmanú problematiku dôležité.

Týmto spôsobom sa získali primárne údaje o živých Kovačičanoch vysokoškolákoch. O tých, ktorí už umreli, sa údaje získali od ich blízkych príbuzných čiastočne ako primárne a čiastočne už len ako sekundárne (na základe záznamov, jestvujúcich dokumentov a iných písaných dokladov). O niektorých osobách sme čerpali údaje z encyklopédií, pamätníc, z časopisov a iných dostupných prameňov, alebo kombinovaním týchto prameňov a prameňov, ktorými disponuje ich rodina a príbuzenstvo. Takáto metodológia sa uplatňovala, najmä keď ide o Kovačičanov vysokoškolákov, ktorí pôsobili, resp. pôsobia na Slovensku a údaje sú zaobstarané ochotou a pomocou MUDr. Jána Bulíka, kovačického rodáka, ktorý dnes žije v Pozdišovciach a pôsobí ako gynekológ v Michalovciach (ČSFR). Jemu patrí vďaka za snahu a úsilie pri anketovaní Kovačičanov, ktorí dnes žijú na Slovensku (distribúcia dotazníkov a ich zoskupovanie). Inžinierka Vierka Šaturová, rod. Rapošová, láskavo poskytla písané doklady a obsiahly východiskový materiál o rodine Rapošovej. Tým spôsobom doplnila o cenné poznámky údaje o členoch rodiny Pavla J. Rapoša, bývalého kovačického učiteľa.

Pri zoskupovaní materiálu sa používali: (1) spôsob sebasčítania a (2) korešpondenčný spôsob. V Kovačici boli tlačivá dotazníka rozdelené podľa zoznamu prostredníctvom Miestneho spoločenstva a za účasti Pavla Severínyho skončeným vysokoškolákom pôsobiacim v rodnej obci a po určitom čase od nich

zoskupené (sebasčítanie); osoby žijúce inde (či už v Juhoslávii alebo v zahraničí) prijali tlačivá poštou s tým, aby ich po stanovenej lehote vrátili vyplnené na určené miesto (Miestne spoločenstvo v Kovačici alebo priamo autorovi – korešpondenčný spôsob).

Kovačičania vysokoškoláci prejavili veľký záujem o tento súpis a jeho výsledky. O tom svedčí aj skutočnosť, že je nepatrný počet osôb, ktoré nechceli uviesť o sebe údaje a tak umožniť ich zverejnenie a spracovanie. Ojedinelé osoby, ktoré neboli ochotné uviesť údaje žiadané dotazníkom, nepriaznivo vplývajú na celkový počet osôb skúmaného súboru, ale ich nízky podiel nemení vážne obraz o súbore a jeho charakteristických znakoch.

Získané údaje sme spracovali uplatnením adekvátnych známych variačno-štatistických postupov. Spracovanie sa konalo buď ručne, buď použitím samočinného počítača – komputera. Ručným triedením sa rozdelil celkový súbor súpisom zahrnutých osôb na podsúbor s ukončenou vyššou a na podsúbor s ukončenou vysokou školou. Niektoré iné údaje o priemernom veku osôb pri ukončení strednej, vyššej alebo vysokej školy boli spracované na komputeri. Týmto spôsobom sa získala charakteristika skúmaného súboru a jednotlivých skupín: aritmetický priemer, koeficient variačný, variačné rozpätie (najväčšia a najmenšia hodnota v skúmanom rade) a korelačná závislosť pozorovaných javov.

Homogénnosť a heterogénnosť skúmaného súboru alebo jeho čiastky či pozorovaného javu sú medzi sebou v recipročnom pomere. V tejto práci sa ako ukazovateľ rozmanitosti prameňov sociálneho pôvodu študujúcich a ich orientácie v povolaní používa koeficient rozmanitosti. Na výpočet hodnôt tohto koeficientu platí vzorec:

$$Kr = \frac{(\Sigma xi)^2}{\Sigma xi^2}$$

Na kvantitatívne hodnotenie zmeny štruktúry sociálneho pôvodu študujúcich a iných javov sa používa vzorec, ktorý na takéto účely odporúča Klaus-Werner Schatz (20–144)* a ktorý, vo forme prispôsobenej pre potreby tohto výskumu, znie:

$$Kš = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^{i=m} (Š_{it} - Š_{io})^2}{n}}$$

Š – percentuálny podiel skupiny rodičov i v celkovom počte,
o – začiatok obdobia,
t – koniec obdobia,
n – počet rokov (t – o),
m – počet členov skupiny, v ktorej sa zisťuje štruktúra a intenzita jej zmeny.

---

* Čísla v zátvorkách označujú prameň údajov. Prvé číslo označuje bežné číslo prameňa v zozname literatúry a druhé, po pomlčke, označuje stranu, na ktorej sú dané údaje alebo citát.

Periodizácia údajov zisťovaného súboru zahŕňa päť období:

– ako prvé obdobie počíta sa obdobie po rok 1918, t.j. do ukončenia prvej svetovej vojny;

– druhým časovým úsekom sú roky 1919–1945 (ukončenie druhej svetovej vojny);

– tretie obdobie sa počíta od roku 1946 po rok 1960;

– štvrté obdobie je vymedzené rokmi 1961–1975;

– piate obdobie: roky 1976–1990.

Takáto periodizácia umožňuje prehľadne zisťovať tempo rastu a prírastku počtu vysokoškolákov tak celkove, ako aj v jednotlivých skupinách.

V práci sa usilujeme o neutrálny výklad výsledkov skúmania.

Za jazykovú a štylistickú úroveň monografie si zasluhuje uznanie Dr. Michal Týr, docent, ktorý dôkladne a veľmi svedomite zapretoval rukopis.

Vďaku vyjadrujeme aj Vladimírovi Durecovi za prehľadné diagramy, grafy a mapu, čím prispel k väčšej názornosti textu.

VÝSLEDKY A ROZBOR SÚPISU

Počet vysokoškolákov

Súpisom je zahrnutých 294 Kovačičanov vysokoškolákov. Autorovi a jeho spolupracovníkom sa nepodarilo súpisom zahrnúť' všetkých Kovačičanov akademických občanov, najmä tých, ktorí dnes nežijú a nepôsobia v Kovačici. Zodpovednosť' za osoby nerazradené do tohto súpisu znáša výlučne autor. Hoci súpis nie je úplný, na základe získaných údajov možno hovoriť' o celkovom počte vysokoškolákov pochádzajúcich z tejto osady (tab. 1).

Tabuľka 1. Kovačičania vysokoškoláci podľa stupňa ukončenej vysokej školy, miesta narodenia a miesta ukončenia základnej školy

Ukazovateľ	Počet absolventov		
	vyšších škôl	vysokých škôl	spolu
Vysokoškoláci narodení v Kovačici	94	143	237
– v Kovačici skončili základnú školu	92	133	225
– v Kovačici čiastočne chodili do základnej školy	–	4	4
– základnú školu skončili inde	2	6	8
Vysokoškoláci, ktorí sa nenarodili v Kovačici,	14	39	53
– ale základnú školu skončili v Kovačici	14	38	52
– ale do základnej školy chodili čiastočne v Kovačici	–	1	1
Ostatní	1	3	4
Celkový počet	109	185	294

Z výsledkov súpisu vyplýva, že v Kovačici je narodených 80,6 % absolventov vysokých a vyšších škôl a že sa inde narodilo a v Kovačici do školy chodilo 18,0 % akademických občanov; 1,4 % tvoria ostatní.

Z osôb narodených v Kovačici (237) 94,9 % skončilo základnú školu v rodisku, 1,7 % čiastočne a 3,4 % inde. Spolu dvanásť' osôb základnú školu absolvovalo v Kovačici len čiastočne alebo ju skončilo inde. Desať' osôb sú absolventi vysokých a dve vyšších škôl. Najväčší počet týchto osôb, najmä vysokoškolákov, sú deti rodín, ktoré sa po druhej svetovej vojne odhodlali na repatriáciu do starej vlasti. Tam potom chodili do základnej školy, alebo ju tam len skončili.

Z vysokoškolákov, ktorí sa nenarodili v Kovačici (53 osôb), ale stadiaľto pochádzajú ich rodičia, 98,1 % skončilo základnú školu v Kovačici a len jedna osoba (cca 2 %) – inde.

V súpise sú vyčlenené štyri osoby v rubrike ostatní. Ide o osoby, ktoré sa v Kovačici ani nenarodili, ani nechodili do základnej školy, a predsa sa považujú za Kovačičanov. Rodičia (otec, matka, alebo obaja) týchto osôb sú Kovačičania, ktorí stále (alebo dlhšie) pracovali mimo Kovačice (napr. v Belehrade). Tam sa im narodili aj deti, ktoré mimo Kovačice absolvovali základnú, strednú a vysokú (vyššiu) školu, ale po skončení štúdií prišli do pôvodného bydliska svojich rodičov, tu založili rodinu, tu žijú a pôsobia. Preto sú tieto osoby i zahrnuté súpisom.

V pozorovanom období na vyšších školách študovalo 109 (37,1 %) a na vysokých 185 (62,9 %) Kovačičanov.

Dynamika počtu Kovačičanov na vysokých (a vyšších) školách je veľmi výrazne nerovnomerná. To sa zreteľne vidí, keď sa navzájom porovnávajú jednotlivé obdobia (tab. 2) alebo skúmané roky (diag. 1, len pre 20. storočie).

Počet diplomovaných Kovačičanov na vysokých školách náhle stúpa po skončení druhej svetovej vojny. Pred prvou svetovou vojnou z Kovačice diplomovalo 11 vysokoškolákov, medzi vojnami 8, v období 1946–60 18, v rokoch 1961–75 49 a v poslednom sledovanom období (1976–90) až 99.

Na vyšších školách skončilo štúdiá v prvom povojnovom období 9 osôb, v druhom 26 a v poslednom 74, spolu 109.

Celkový počet Kovačičanov vysokoškolákov koncom r. 1990 činí už spomenutých 294 osôb.

Tabuľka 2. Počet Kovačičanov so skončenou vyššou a vysokou školou, podľa pohlavia a obdobia absolvovania

Obdobie	Vyššia škola			Vysoká škola			Celkový počet		
	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu
Po rok 1918	–	–	–	11	–	11	11	–	11
1919 – 1945	–	–	–	8	–	8	8	–	8
1946 – 1960	4	5	9	14	4	18	18	9	27
1961 – 1975	17	9	26	37	12	49	54	21	75
1976 – 1990	24	50	74	63	36	99	87	86	173
Spolu	45	64	109	133	52	185	178	116	294

V celkovom počte sa študentky podieľajú menej (39,5 %) ako študenti (60,5 %). Tento jav je vypuklejší, keď pozorujeme študujúcich na vysokých školách. Na vyšších školách študentky dominujú, najmä v poslednom sledovanom období. Celkový počet študentov a študentiek v tomto období sa bezmála vyrovnáva (87 : 86 alebo 50,3 : 49,7 %). Nízky podiel (37,1 %) študujúcich na vyšších školách v celkovom počte predsa nevplýva rozhodujúco na všeobecný podiel študentiek v celom pozorovanom období (178 : 116 alebo 60,5 : 39,5 % v prospech mužov).

Po rok 1918 absolvovali jedenásti Kovačičania vysokú školu. V 19. storočí Kovačica mala štyroch vysokoškolákov. Sú to: Samuel Basilides, teológ, syn Jána,

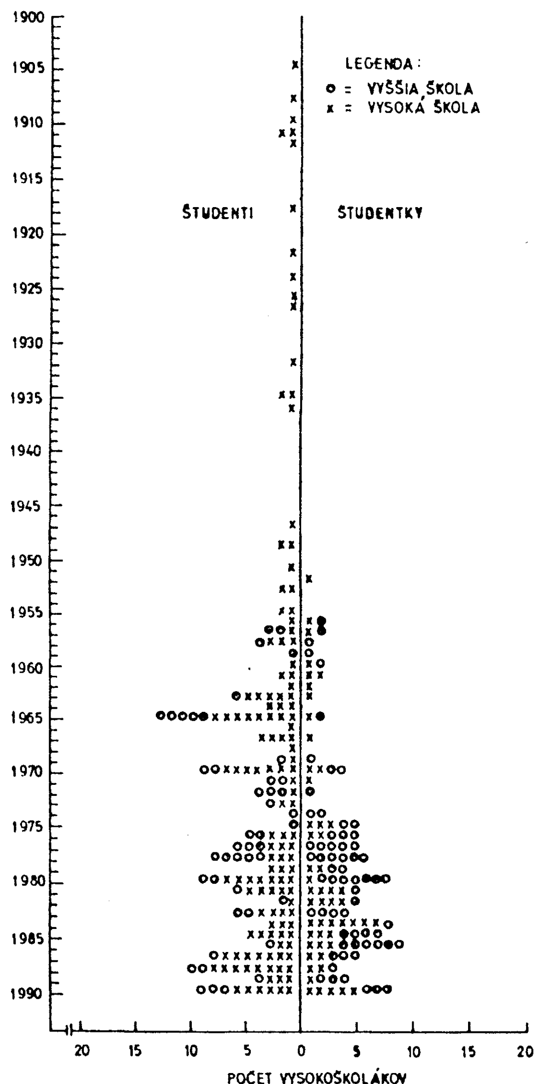

Diagram: 1. DYNAMIKA POČTU KOVAČIČANOV VYSOKOŠKOLÁKOV, PODĽA POHLAVIA A ROKU ABSOLVOVANIA V OBDOBÍ (1905–1990)
LEGENDA:
o = VYŠŠIA ŠKOLA
x = VYSOKÁ ŠKOLA
ŠTUDENTI
ŠTUDENTKY
1900
1905
1910
1915
1920
1925
1930
1935
1940
1945
1950
1955
1960
1965
1970
1975
1980
1985
1990
20
15
10
5
0
5
10
15
20
POČET VYSOKOŠKOLÁKOV

ev. a. v. farára, Karol Šimek, teológ, syn Jána, učiteľa, Július Ambrózy, teológ, syn Mateja, ev. a.v. farára, a Alexander Ambrózy, lekárnik, syn Júliusa, ev. a. v. farára. Máme málo údajov o týchto štyroch vysokoškolákoch (o tom, kde skončili strednú a kde vysokú školu).

Týchto štyroch vysokoškolákov viaže s Kovačicou rozličné obdobie. Podľa údajov, ktoré uvádza J. Čaplovič, Samuel Basilides zomrel „v najkrajšom veku ako teológ" (3–91), Karol Šimek pôsobí len niekoľko rokov, lebo „ešte ani nie 28 ročný zomrel na suchoty" (3–119), Július Ambrózy „účinkoval tu potom od 1852–60. roku ako kaplán, ale i učiteľ nemeckej školy" (3–144) a od r. 1869 do smrti (1879) pôsobí ako kovačický farár (3–160 až 181). O Alexandrovi Ambrózym nie sú zachované iné údaje okrem tých, že bol „apatekárom" (3–197). Predsa J. Farkaš (5–101) poznamenáva, že okrem iných na tombolovú základinu (12. februára 1919) prispieva aj A. Ambrózy. To svedčí, že bol i v tomto období činný.

Na začiatku 20. storočia do ukončenia prvej svetovej vojny vysoké školy absolvovali ešte siedmi Kovačičania. Prvým absolventom vysokej školy (1905) v tomto období bol Július Ťahún, právnik, syn Jána, učiteľa. O tri roky (1908) štúdiá ekonómie končí Alexander (Šándor) Ťahún, druhý syn Jána Ťahúna, kovačického učiteľa. O dva roky neskoršie (1910) v Lipsku (Leipzig) Jozef, syn Jozefa Janiša, murára, končí teológiu. V nasledujúcom roku (1911) dvaja Kovačičania absolvovali štúdiá: jeden z nich je stavebný inžinier Miloš (Milo) Rapoš, syn učiteľa Pavla J. Rapoša, a druhý je Karol Ťahún, ktorý sa zameriava na vojenskú akadémiu. On je tretí zo synov učiteľa Jána Ťahúna, ktorý končí vysokú školu. O rok nekôr Ján Ťahún vyštudoval ekonómiu. Tak štyria Ťahúnovi synovia skončili vysoké školy. V roku 1918 Michal Rapoš, syn Pavla J. Rapoša, apsolvoval teológiu. Títo siedmi vysokoškoláci pochádzajú z troch rodín: štyria sú Ťahúnovci, dvaja Rapošovci a jeden Janiš.

Na vysoké školy sa títo študenti zapísali po skončení gymnázia. Do gymnázia chodili v Békéscsabe a v Szarvasi. Študovali najčastejšie v Bratislave, v Prahe, v Lipsku a v Budapešti (technické vedy – Miloš Rapoš).

V súvislosti s rodinou Ťahúnovou a Rapošovou treba podotknúť, že J. Čaplovič v Dejinách cirkevného sboru (3–201) uvádza, že na obecnú školu do Kovačice okrem iných prišiel roku 1876 učiteľ Ján Ťahún a roku 1883 učiteľ Pavel J. Rapoš, „nie len dobrí, ale aj skutočne slovenskí učitelia", ktorí „nepozorovane (veď ako učitelia zjavne nesmeli) poučovali a osvecovali ľud".

Synovia spomenutých učiteľov a Jozef Janiš po absolvovaní vysokej školy nepôsobili v Kovačici. Július Ťahún bol koncipientom v Pančeve a neskoršie v Novom Sade (u Ľudovíta Mičátka); Alexander Ťahún sa dostal za tretieho tajomníka vo veľyslanectve v Sankt Petersburgu; Jozef Janiš pôsobí ako farár v Kráľovej Lehote; Karol Ťahún bol dôstojníkom, Miloš Rapoš pôsobil v Budapešti a Ján Tahún v Sofii (Dunajská plavba). Jediný Michal Rapoš, po ukončení štúdia, pobudol krátky čas ako kaplán v Megyesháze a po utvorení Juhoslávie (Kráľovstva SChS) sa vrátil domov do Kovačice, kde určitý čas učiteľoval pred odchodom na Slovenské gymnázium do Báčskeho Petrovca.

Medzi dvoma vojnami vysokú školu ukončili ôsmi Kovačičania: Ján Bulík, právnik (1922), Árpád Löbl, filozof (1924), Ján Čaplovič ml., teológ a filozof (1926). Ján Rapoš, lekár (1927), Vladimír Čaplovič, filozof (1932), Andrej Boboš, lekár, Pavel Toman, právnik (1935), a Adam Žolnaj, právnik (1936). Táto

skupina študentov zameriava sa na právo (3), filozofiu (2), filozofiu a teológiu (1) a na medicínu (2).

Toto druhé obdobie charakterizuje už širšie spektrum miest, v ktorých Kovačičania chodili do stredných škôl. Tak Ján Bulík navštevoval Srbské gymnázium v Novom Sade, Árpád Löbl gymnázium v Oršave a Pančeve, Čaplovičovci – Ján a Vladimír – evanjelické gymnázium v Békéscsabe, Szarvasi a Liptovskom Mikuláši; Ján Rapoš – v Békéscsabe, Andrej Boboš a Pavel Toman chodili už do Slovenského gymnázia v Báčskom Petrovci a Adam Žolnaj do gymnázia vo Veľkom Bečkereku (Zreňanín). Táto konštatácia (o rozširovaní spektra) platí aj o miestach, v ktorých Kovačičania absolvovali vysoké školy. Ján Bulík, Árpád Löbl a Andrej Boboš študovali v Belehrade, Čaplovičovci v Bratislave a v Prahe, Ján Rapoš v Prahe, Pavel Toman v Subotici, v Belehrade a skončil v Záhrebe, Adam Žolnay v Záhrebe.

Po skončení štúdia v Kovačici pôsobili: Jan Čaplovič ml. ako ev. a. v. kňaz (1926–1933), Andrej Boboš, lekár, Pavel Toman a Adam Žolnay, právnici – koncipienti. Ján Bulík v tomto medzivojnovom období zakotvil v Novom Sade a v Belehrade, Árpád Löbl vo Veľkom Bečkereku, Bielych Kostoloch (Bela Crkva), G. Milanovci, Pančeve a Bitole; Ján Rapoš bol obecným lekárom v Padine, Vladimír Čaplovič nachádzal zamestnanie v Rožňave, Kežmarku a v Dolnom Kubíne.

V rokoch 1946–1960 (v prvom povojnovom období po druhej svetovej vojne) z Kovačice absolvovalo štúdiá 27 študentov (18 študentov a 9 študentiek). Na vysokých školách pobudlo 18 (14 študentov a 4 študentky) a na vyšších školách 9 osôb (4 študenti a 5 študentiek).

Rozmanitosť študijnej orientácie na vysokých školách v tomto období sa dostáva značne do popredia. Okrem orientácií na filozofiu (Jozef Farkaš), ekonómiu (Uroš Janković a Martin Hriešik), medicínu (Jozef Janiš a Ján Bulík), právo (Jovan Popadić a Ján Hriešik) a vojenskú akadémiu (Pavel Hurávik a Ján Dudok) javia sa nové zamerania. Kovačičania si volia nové povolania a tým vplývajú na šírku spektra možného zamestnávania. V Belehrade na Prírodovedecko-matematickej fakulte Pavel Chrťan absolvoval regionálnu geografiu ako prvý v Juhoslávii (1949) a na Poľnohospodárskej fakulte Ján Marko ako prvý Kovačičan skončil agronómiu (1955). Na Vysokej lesníckej škole vo Zvolene Adam Holík vyštudoval lesnícke vedy (1955), Adam Marko na Poľnohospodárskej fakulte v Belehrade agronómiu (1958) a Ján Čaplovič na Prírodovedecko-matematickej fakulte v Prahe chémiu (1960).

Po uvedené obdobie sa z Kovačice ani jedno dievča nedostalo na vysokú školu. V tomto období vysokoškolské štúdiá skončili štyri Kovačičanky. Prvá medzi nimi je Mária Vlaovová, rod. Janišová, ktorá vyštudovala dejepis na Filozofickej fakulte v Belehrade (1952). Od príchodu Slovákov do Kovačice po túto udalosť uplynulo presne 150 rokov. O štyri roky neskôr druhá Kovačičanka, ktorá v tomto období nadobúda vysokoškolské vzdelanie, je Eva Jesenská, rod. Brtková, ktorá na Strojníckej fakulte v Bratislave absolvovala strojárenskú technológiu (1956). Je prvým študentom vôbec pôvodom z Kovačice, ktorý sa zameriava na strojníctvo. Marte Struhárikovej patrí prvé miesto ako Kovačičanke, ktorá absolvovala právnickú fakultu (1957). Mirjana Zlatkovićová, rod. Rackovová, skončila v

Belehrade (1960) Fakultu hudobného umenia, a tak sa stáva prvou Kovačičankou, pedagogičkou tohto odboru.

Študenti vyšších škôl sa zameriavajú na pedagogiku (Ján Sládeček a Tomáš Mravík), medicínu (Juraj Hrk) a správu (Teodor Martinović). Študentky sa húfne orientujú na pedagogiku (Mária Radovanovićová, rod. Balogová, Anna Gáliková, rod. Šiffelová, Elena Rankovićová, rod. Kraková, a Mária Širková-Hrková, rod. Širková) a len v ojedinelých prípadoch na iné odbory (medicína: Mária Jonášová).

Vysokoškoláci končia stredoškolské vzdelanie v nasledujúcich miestach – osadách: Báčsky Petrovec 3, Belehrad 1, Bratislava 5, Pančevo 5, Smederevo 1, Vršac 1, Záhreb 1 a Zreňanín 1. Absolventi vyšších škôl nadobudli stredoškolské vzdelanie v Báčskom Petrovci 4, v Zreňaníne 3, v Novom Sade 1 a neznáme 1.

Celkový rozvoj spoločnosti, zlepšovanie podmienok študovania a túžba mladých sledovať vedecko-technický pokrok a nadobúdať nové súčasné poznatky u nás a vo svete je v tesnej korelácii s počtom študujúcich vôbec, čo platí aj o Kovačici.

Nie náhodou sa v rokoch 1961–1975 celkovvý počet študujúcich v porovnaní s predchádzajúcim obdobím (1946–1960) bezmála strojnásobil (z 27 na 75; index = 278). Tempo rastu počtu študentov vyšších škôl je rýchlejšie (z 9 na 26; index = 289) od tempa rastu počtu študentov vysokých škôl (z 18 na 49; index = 272), ale rozdiely si nezasluhujú osobitnú pozornosť.

V poslednom sledovanom období (1976–1990) celkový počet Kovačičanov vysokoškolákov stúpa na 173 (99 na vysokých a 74 na vyšších školách). Hoci je tempo rastu celkového počtu študujúcich pomerne vysoké (index = 321), budí pozornosť jeho relatívny pokles. Jav je evidentný, keď ide o vysoké školy (index = 202) a neplatí pri vyšších školách (index = 285) vzhľadom na predchádzajúce obdobie. Dochádza k svojráznej substitúcii študujúcich v prospech vyšších škôl a na úkor vysokých škôl. Ďalej zisťujeme, že v tomto období celkový počet študentiek stúpa rýchlejšie (index = 410) než počet študentov (index = 161). Proces neprebieha rovnomerne. Táto poznámka platí, najmä keď sa porovnáva tempo rastu počtu študentiek na vysokých (index = 300) a na vyšších školách (index = 556). Konštatované zmeny počtu študujúcich sú podmienené základnými hodnotami v minulom období, najmä keď berieme do úvahy počet absolventiek tak na vyšších, ako aj na vysokých školách.

Aj v budúcnosti treba dbať o zlepšovanie podmienok študovania na základných, stredných a vysokých (vyšších) školách a danú problematiku pozorne analyzovať, pretože to môže priaznivo vplývať na počet študujúcich.

Sociálny pôvod študujúcich

O sociálnom pôvode študujúcich ťažko reálno uvažovať len na základe povolania rodičov. V každej sledovanej skupine rodičov sú rozdiely, ináč dotazníkom nezachytené. Konštatácia platí najmä pre skupinu roľníkov, ale sa môže uplatniť aj na iné skupiny (robotníci, remeselníci a iné sledované kategórie). Predsa disperzia rodičov na roľníkov (domáce), robotníkov, remeselníkov, na povolania vyžadujúce stredoškolské vzdelanie (úradníci, technici, skôr učitelia) alebo vysokoškolské vzdelanie umožňuje bližšie spoznať aspoň zmeny

pozorovaného javu a tendencie charakterizujúce skúmané obdobie ako celok a jeho jednotlivé časové úseky.

Rozbor distribúcie študujúcich sa koná podľa povolania otca a povolania matky (tab. 3).

Tabuľka 3. Sociálny pôvod absolventov vyšších a vysokých škôl podľa povolania rodičov

Povolanie rodičov	Obdobie absolvovania					
	Pred rokom 1918	1919–45	1946–60	1961–75	1976–90	Spolu
Povolanie otca						
Absolútne hodnoty						
Roľník	–	1	8	31	40	80
Robotník	–	–	–	5	38	43
Remeselník	1	2	10	19	42	74
Stredná škola	7	3	4	11	29	54
Vysoká škola	3	2	5	9	24	43
Celkový počet	11	8	27	75	173	294
Relatívne hodnoty v percentách						
Roľník	–	12,50	29,63	41,33	23,12	27,21
Robotník	–	–	–	6,67	21,97	14,62
Remeselník	9,09	25,00	37,04	25,33	24,28	25,17
Stredná škola	63,64	37,50	14,81	14,67	16,76	18,37
Vysoká škola	27,27	25,00	18,52	12,00	13,87	14,63
Spolu	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Povolanie matky						
Absolútne hodnoty						
Domáca	11	6	23	63	123	226
Robotníčka	–	–	–	1	5	6
Remeselníčka	–	–	–	1	5	6
Stredná škola	–	2	3	10	30	45
Vysoká škola	–	–	1	–	10	11
Celkový počet	11	8	27	75	173	294
Relatívne hodnoty v percentách						
Domáca	100,00	75,00	85,19	84,00	71,10	76,87
Robotníčka	–	–	–	1,33	2,89	2,04
Remeselníčka	–	–	–	1,33	2,89	2,04
Stredná škola	–	25,00	11,11	13,34	17,34	15,31
Vysoká škola	–	–	3,70	–	5,78	3,74
Spolu	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

V prvom sledovanom období (po rok 1918) z distribúcie študujúcich podľa povolania otca vyplýva, že študujúci pochádzajú z troch skupín: remeselník (1), stredná škola – učiteľ (7) a vysoká škola – farár (3). Podiel detí remeselníkov v tomto období činí menej ako jednu desatinu alebo 9,09 %. Ostatných 90,91 % sú deti učiteľov (63,64 %) a deti vysokoškolákov – farárov (27,27 %). Vypočítaný koeficient rozmanitosti je nízky (2,05; tab. 4) a svedčí o jednostrannom pôvode študujúcich v tomto období.

Tabuľka 4. Koeficient rozmanitosti sociálneho pôvodu absolventov vyšších a vysokých škôl podľa povolania rodičov

Stupeň školy	Obdobie absolvovania					
	Pred rokom 1918	1919–45	1946–60	1961–75	1976–90	Spolu
	Povolanie otca					
Vyššia škola	–	–	3,00	3,67	4,23	4,20
Vysoká škola	2,05	3,56	3,26	3,57	4,90	4,70
Vyššia a vysoká	2,05	3,56	3,56	3,63	4,89	4,67
	Povolanie matky					
Vyššia škola	–	–	1,00	1,26	1,58	1,44
Vysoká škola	1,00	1,60	1,57	1,45	2,02	1,74
Vyššia a vysoká	1,00	1,60	1,35	1,38	1,85	1,62

Povolanie matky študujúcich sa obmedzuje na práce v domácnosti. To je jedna jediná kategória, z ktorej pochádza študujúca mládež tohto obdobia. O tom svedčí aj vypočítaný koeficient rozmanitosti (1,00).

V nasledujúcom období, ktoré trvá medzi dvoma vojnami (1919–1945), ôsmi Kovačičania skončili vysokú školu. Štruktúra sociálneho pôvodu študujúcich podľa povolania otca sa citeľne zmenila. O tom svedčí aj vypočítaný koeficient rozmanitosti (3,56). Povolanie otca spomenutých vysokoškolákov je: roľník – F. Bulík (1); remeselník – A. Löbl, mäsiar, a K. Boboš, krajčír (2); stredná škola – P. Rapoš, učiteľ, a P. Toman a A. Žolnaj, úradníci (3), a vysoká škola – J. Čaplovič, kňaz (2).

V tomto období sa mení, aj keď nie značne, aj štruktúra sociálneho pôvodu študujúcich podľa povolania matky. Koeficient rozmanitosti stúpa na 1,60. Takáto zmena je podmienená skutočnosťou, že v tomto období matka dvoch študujúcich je učiteľkou (Čaplovičovci). Podčiarkujeme, že v tomto období prvýkrát štúdiá končí absolvent pôvodom z roľníckej rodiny a stúpa podiel študujúcich z remeselníckych rodín na úkor iných rodinných skupín.

Uplatnením vzorca K. W. Schatza na výpočet koeficientu zmeny štruktúry prichádzame k záveru, že keď sa porovná prvé a druhé sledované obdobie, zmeny štruktúry sociálneho pôvodu študujúcich podľa povolania otca sú menšie (KŠ = 3,08) ako podľa povolania matky (KŠ = 3,28). Takáto tendencia sledovaných javov sa odzrkadľuje aj na hodnotách zmien, ktoré majú koeficienty rozmanitosti,

keď sa porovnávajú medzi sebou. Zistené zmeny sú kladné a vedú k zlepšeniu a spestreniu sociálneho pôvodu kovačických vysokoškolákov.

Zistená tendencia sa nemení ani v nasledujúcom období, prvom po ukončení druhej svetovej vojny (1946–60). Počet študentov v tomto období stúpa na 27 (deviati absolvovali na vyšších školách a osemnásti na vysokých). Počet (8) a podiel (29,63 %) študujúcich roľníckeho pôvodu podľa povolania otca v porovnaní s predchádzajúcim obdobím prejavuje tendenciu rastu. Táto konštatácia platí, aj keď ide o študujúcich remeselníckeho pôvodu. Celkový počet týchto dvoch skupín činí 18 študujúcich a ich podiel stúpa z 37,5 % na 2/3 alebo 66,67 %.

I keď sa sociálny pôvod študujúcich na vyšších a vysokých školách medzi sebou odlišuje (koeficient rozmanitosti na vyšších školách činí 3,00 a na vysokých 3,26), treba podotknúť, že sa v nich zhoduje podiel roľníkov a remeselníkov (2/3) a podiel študentov, ktorých rodičia patria k povolaniam, ktoré si vyžadujú strednú a vysokú školu (1/3).

Sociálny pôvod študujúcich podľa povolania matky sa ohľadom zmeny štruktúry zhoršuje. Na to vplýva skutočnosť, že matky všetkých študujúcich na vyšších školách sú podľa povolania výlučne domáce, čiže koeficient rozmanitosti (1,00) má najnižšiu možnú hodnotu. Podľa povolania matky sa zhoršuje aj hodnota koeficientu rozmanitosti študentov vysokých škôl (1,57). Všetko to neprajne vplýva na všeobecnú hodnotu zisteného koeficientu (1,35), ktorá svedčí o tom, že stúpa podiel rodín, v ktorých je matka prevažne domáca. Táto okolnosť môže viesť k záveru, že sa nedostatočný počet žien uschopňuje na určité povolania, ktoré zodpovedajú ženám. Týmto spôsobom rozmýšľania sa môže ujať staré chápanie o tradícii, podľa ktorej dievčence majú zostať „doma" a vykonávať práce v domácnosti, ktoré si nevyžadujú školenie. Na takéto rozmýšľanie nás môžu naviesť aj údaje o účasti žien študujúcich na vysokých (vyšších) školách. O danej skutočnosti nie je dobre hneď len negatívne uzavierať. Treba kladne hodnotiť skutočnosť, že existujú rodiny, v ktorých matky sú iba domáce, a predsa povedomé a schopné svoje deti zasielať na vysoké školy, o čom svedčia aj rozoberané údaje.

Zmena štruktúry sociálneho pôvodu študentov medzi druhým a tretím obdobím zistená na základe povolania otca má koeficient 6,88 a podľa povolania matky len 3,84. Takýto vývoj pozorovaného javu odôvodňujeme skutočnosťou, že zistené zmeny medzi týmito obdobiami vyjadrujú len tendenciu zlepšovania jestvujúcich pomerov.

Keď medzi sebou porovnáme prvé tri obdobia, ľahko spozorujeme, že pri poklese absolútnej hodnoty polomeru vzdušnej vzdialenosti stredných a vysokých škôl vzhľadom na Kovačicu (ako stredisko sústredených kruhov) sa rozširuje základňa rodín, z ktorých pochádzajú vysokoškoláci.

V prvom období (po rok 1918) na vysokú školu sa dostal len jeden (9,09 %) Kovačičan z remeselníckej rodiny a ani jeden z roľníckej. V druhom období (1919–1945) študovali dvaja synovia remeselníkov (25 %) a jeden syn roľníka (12,5 %). V treťom období (1946–1960) počet študentov z roľníckych rodín vzrastá na 5 alebo 27,8 %, remeselníckych na 7 alebo 38,8 %. Tieto zmeny sociálneho pôvodu študujúcej mládeže treba kladne hodnotiť. Na tieto zmeny pravdepodobne vplývajú aj určité okolnosti. Po prvé, stále stúpa povedomie o

nevyhnutnosti školiť mládež a sústavne ju vzdelávať. Po druhé, treba brať do úvahy hmotné uschopňovanie širších vrstiev obyvateľstva na vyčleňovanie príjmov na školenie. Napokon aj širšia spoločnosť svojou sústavnou činnosťou kladne vplýva na charakter sociálneho pôvodu a vôbec na reprodukciu inteligencie zaisťovaním priaznivejších podmienok školenia. Nastoľuje sa predsa otázka, či sú tieto opatrenia dostatočné, aby sa do škôl rovnako dostali poslucháči zo všetkých skupín (vrstiev) spoločnosti za iných rovnakých podmienok.

Sociálny pôvod študujúcich sa mení aj vo štvrtom sledovanom období (1961–75). Aj naďalej sa spestruje. Konštatácia platí, aj keď ide o ich sociálny pôvod podľa povolania otca, aj keď sledujeme povolanie matky. Distrubúciu podľa povolania otca charakterizuje v prvom a druhom sledovanom období pomerne vysoký podiel povolaní, ktoré sa opierajú o stredoškolské vzdelanie. V treťom období prevažuje podiel remeselníkov a stúpa účasť roľníkov. Vo štvrtom období dochádza k substitúcii remeselníkov roľníckymi rodinami, ktoré v tomto období majú prevažný podiel (41,33 %). Prvýkrát sa tu javí nová kategória rodín. Sú to robotníci. Ich podiel v celkovom počte nie je výrazný (6,67 %), ale si ho treba všímať. Tieto zmeny sa stávajú na úkor podielu študentov remeselníckeho pôvodu a povolaní rodičov s vysokoškolským vzdelaním.

U absolventov vyšších a vysokých škôl v tomto období zistené zmeny sociálneho pôvodu podľa povolania otca sú viac-menej medzi sebou zhodné.

Keď v tomto období rozoberáme štruktúru študujúcich podľa povolania matky, prichádzame k záveru, že prevažný podiel majú rodiny, kde je matka domáca (84 %), na druhom mieste matka so stredoškolským vzdelaním (13,34 %) a po prvý raz sa javí, i keď nízky, podiel robotníckych a remeselníkych rodín (po 1,33 %).

Vypočítané koeficienty rozmanitosti sú v úplnom súlade so zistenými zmenami v tomto období. Zmeny štruktúry medzi tretím a štvrtým obdobím charakterizujú pomerne nízke hodnoty koeficientu. Pri štruktúre študujúcich podľa povolania otca zistená hodnota činí 4,91 a podľa povolania matky 1,25. Inými slovami, medzi tretím a štvrtým pozorovaným obdobím konštatované zmeny štruktúry nie sú hlboké, hoci je trend zmien evidentný.

V poslednom sledovanom období (1976–90) i naďalej stúpa koeficient rozmanitosti. Platí to pre sociálny pôvod študujúcich na vyšších a vysokých školách podľa povolania oboch rodičov (otec, matka).

Sociálny pôvod študujúcich na vysokých školách podľa povolania otca mení sa takto: stúpa podiel absolventov pochádzajúcich z robotníckych rodín (z 4,1 na 19,2 %) a rodín, kde je povolanie otca podmienené vysokoškolským (z 12,2 na 20,2 %) a stredoškolským vzdelaním (zo 16,3 na 17,2 %) na úkor ostatných povolaní, ale najviac na úkor roľníckych rodín, ktorých podiel klesá (zo 40,8 na 18,2 %). Predsa treba poznamenať, že celkový podiel roľníckych a robotníckych rodín spolu sa nemení významne, hoci ho charakterizuje tendencia mierneho poklesu (zo 44,9 na 37,3 %).

Na vyšších školách možno zistiť totožné javy. Tendencia podielu absolventov pochadzajúcich z robotníckých rodín a z rodín rodičov so stredoškolským vzdelaním stúpa, i keď nie tak výrazne ako u vysokoškolákov, na úkor roľníckych a vysokoškolských rodín. Rozdiel týchto zmien spočíva v tom, že celkový podiel

absolventov z roľníckych a robotníckych rodín zaznamenáva tendenciu mierneho rastu (z 53,9 na 55,4 %).

Tento jav poukazuje na to, že roľnícke a robotnícke rodiny v tomto období sú zdrojom väčšieho podielu študujúcich na vyšších školách, zatiaľ čo rodičia so stredoškolským alebo vysokoškolským vzdelaním svojich potomkov zasielajú študovať na vysoké školy. Takéto zmeny majú dôsledky na celkovú kádrovú reprodukciu.

Pomerne väčšie zmeny sociálneho pôvodu študujúcich evidujeme, ak sledujeme povolanie matky. O tom svedčí aj koeficient rozmanitosti (vyššia škola 1,58; vysoká 2,02; spolu: vyššia a vysoká 1,85).

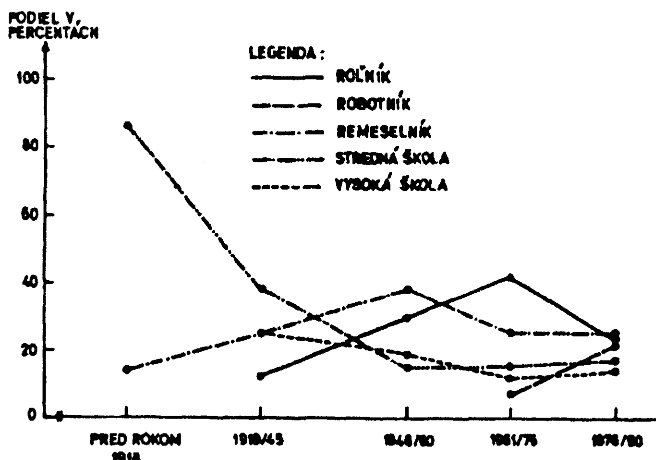
Podiel rodín, v ktorých sa matka zaoberá prácou v domácnosti, v porovnaní s predchádzajúcim obdobím sa vyznačuje jasnou tendenciou poklesu (z 84,0 na 71,1 %). Pokles je podmienený miernym, ale dôrazným stúpaním podielu všetkých ostatných kategórií, najmä kategórie s vysokoškolským vzdelaním. Tieto zmeny treba kladne posudzovať.

Ináč zmeny štruktúry medzi štvrtým a piatym skúmaným obdobím vyjadrené koeficientom sa približne rovnajú zmenám medzi druhým a tretím obdobím (otec: 6,19; matka: 3,84), hoci usmernenie týchto zmien nie je identické.

Zistenie celkových štrukturálnych zmien sociálneho pôvodu Kovačičanov vysokoškolákov v pozorovanom období predpokladá výpočet koeficientu zmeny štruktúry na základe začiatočnej štruktúry zistenej pre prvé (po rok 1918) a pre posledné (1975–90) sledované obdobie. Týmto spôsobom sa zabezpečuje úplná informácia o intenzite skúmaných zmien bez ohľadu na ich parciálne tendencie v jednotlivých obdobiach. Takýmto postupom sa vypočíta koeficient zmeny štruktúry sociálneho pôvodu študujúcich podľa povolania otca 10,44 a podľa povolania matky 4,17. Zistené hodnoty dovoľujú uzavrieť, že zmeny štruktúry sociálneho pôvodu študujúcich podľa povolania otca sú oveľa dynamickejšie než podľa povolania matky. Vypočítaný koeficient zreteľne odráža pomer prostredia (tradícia) k výchove a vzdelávaniu a vôbec k emancipácii žien (matiek), u ktorých sú pozorované zmeny spomalené.

Konečne sa nastoľuje najhlavnejšia otázka: Nakoľko je štruktúra pôvodu študujúcej mládeže zladená so štruktúrou aktívnych obyvateľov Kovačice? Totiž charakteristika posledného sledovaného obdobia speje k vyrovnávaniu podielu jednotlivých povolaní rodičov (podľa povolania otca) v celkovom počte študujúcich (graf 1). O tom svedčí hodnota koeficientu rozmanitosti vypočítaná pre posledné obdobie výskumu (4,89), ktorá sa blíži jeho maximálnej hodnote (5,00; tab. 4).

Štruktúra obyvateľstva a štruktúra študujúcich na vyšších a vysokých školách sa navzájom odlišujú. V Kovačici podľa povolania otca je najviac roľníckych rodín (cca 55 %), sledujú ich rodiny robotníkov a remeselníkov (26 %), potom sú rodiny so stredoškolským (11–12 %) a naposledy rodiny s vysokoškolským vzdelaním (6 %). Z údajov rozoberaných v tejto práci vyplýva, že pomerne najviac rodiny intelektuálov zasielajú z Kovačice svoje deti na vyššie a vysoké školy a pomerne najmenej sa na tieto školy dostávajú potomkovia z roľníckych rodín.

Graf 1. Dynamika podielu sociálneho pôvodu absolventov vyšších a vysokých škôl podľa povolania otca (1905–1990)

Z rozboru posledného sledovaného obdobia vyplýva, že oproti jednopercentnej zastúpenosti rodín s vysokoškolským vzdelaním stoja 2,3 % v celkovom počte terajších absolventov vysokých škôl, u rodičov stredoškolákov 1 % podiel má za následok 1,60 % absolventov, u robotníkov a remeselníkov ten pomer je 1 % : 1,75 až 1,80 % a v roľníckych rodinách 1 % : 0,4 – 0,45 %.

Správne pochopenie nerovnomernosti distribúcie vysokoškolákov z Kovačice podľa ich sociálneho pôvodu považujeme za dlhodobý problém vyžadujúci si vykonať všestranný výskum.

Odborné zameranie

Študujúca mládež Kovačice v sledovanom období mení svoj náhľad na vlastnú profesijnú orientáciu. Sú obdobia, v ktorých sa kovačickí vysokoškoláci zameriavajú na pomerne malý počet študijných oblastí a tak uskutočňujú úzku odbornú orientáciu. V iných obdobiach evidujeme výrazne širokú disperziu.

Treba vyzdvihnúť, že študujúci na vyšších a študujúci na vysokých školách sa nesprávajú identicky pri voľbe povolania. Preto osobitne rozoberáme orientáciu študujúcich na vyšších a oddelene študujúcich na vysokých školách, aby sa konečne dospelo k záveru o ich celkovej orientácii v pozorovanom súbore (tab. 5).

Vyššie školy sa ako spôsob a stupeň vzdelávania zjavili po druhej svetovej vojne.

Charakteristika prvého sledovaného obdobia je pomerne úzka odborná orientácia študujúcich (Kr = 1,98*). Najviac študujúcich sa orientuje na

* Kr = koeficient rozmanitosti.

pedagogický odbor (2/3), sleduje medicína a právo. Takéto zameriavanie študentov vyšších škôl sa môže chápať a odôvodniť potrebou učiteľov a učiteľov vyučovacích predmetov na školách.

Podobnú, i keď značne spestrenú (Kr = 3,79) orientáciu evidujeme aj v nasledujúcom období (1961–75). Podiel pedagógov v tomto období kolíše okolo polovice celkového počtu, pričom vždy majú prevahu. Na druhom mieste v poradí sú ekonómovia (šiesti absolventi), sledujú ich právnici a technici (po dvaja) a absolventi medicíny a vnútorných vecí (po jednom).

Posledné sledované obdobie (1976–90) sa charakterizuje trojnásobným počtom študujúcih na vyšších školách v porovnaní s predchádzajúcim obdobím. Spektrum povolania sa aj naďalej rozširuje (Kr = 4,98). Predsa pedagogickí pracovníci aj v tomto období zachovávajú primát. Vedúce postavenie tejto skupiny (28 absolventov) je podmienené ich najvyšším podielom (cca 38 %) v počte študujúcich. Na druhom mieste (21 absolventov) sú ekonómi (28 %), po 10 právnici a technici (po 14 %), 4 absolventi medicíny (5 %) a 1 umenia (1,3 %).

Medzi prvým a druhým obdobím zmena štruktúry profesijnej orientácie študujúcich je výraznejšia (KŠ = 7,22*) ako medzi druhým a tretím obdobím (KŠ = 4,78). Predsa platí konštatácia, že najvýraznejšia orientácia študujúcich na pedagogické povolanie je permanentná, i keď jej podiel v celkovom počte študujúcich sa vyznačuje klesajúcou tendenciou.

Ako výsledok celkovej orientácie na vyšších školách v sledovanom povojnovom období je najviac pedagogických pracovníkov (44,0 %) a ekonómov (24,8 %), sledujú právnici (11,9 %), technici (11,0 %), medicinári (6,4 %), absolventi umenia a vnútorných vecí (po 0,9 %).

Aj orientácia študujúcich na vysokých školách podľa ich povolania má svoju charakteristiku. Profesijná orientácia v prvom sledovanom období (po rok 1918) je rozmanitejšia (Kr = 4,67) než v druhom (Kr = 3,56); najširšie spektrum má v treťom období (Kr = 6,75) a vo štvrtom (Kr = 5,72) a v piatom období (Kr = 5,31) zaznamenávame tendenciu mierneho poklesu. Disperzia študujúcich vo štvrtom a piatom období podľa ich povolania je rozmanitejšia než v prvom a druhom období.

K pomerne veľkým zmenám štruktúry študujúcich podľa ich profesijnej orientácie dochádza medzi prvým a druhým obdobím (KŠ = 6,60). Medzi druhým a tretím obdobím tieto zmeny majú ešte vyššie hodnoty (KŠ = 8,15). Medzi tretím a štvrtým obdobím (KŠ = 5,67) evidujeme jasný trend poklesu a medzi štvrtým a piatym obdobím znovu zaznamenávame rast v zmenách v profesijnej orientácii Kovačičanov na vysokých školách (KŠ = 6,64). Možno to sledovať aj rozborom študujúcich podľa oblastí, na ktoré sa zameriavajú.

V prvom období (po rok 1918) piati študujúci sa zameriavajú na teológiu, dvaja na ekonómiu a po jeden na právo, technické a vojenské vedy. V nasledujúcom (druhom) období disperzia ôsmich študentov je jasne zvýraznená: traja študujú právo, dvaja pedagogiku a dvaja medicínu a jeden teológiu.

---

* KŠ = koeficient zmeny štruktúry.

Tabuľka 5. Počet absolventov vyšších a vysokých škôl podľa orientácie v školení a obdobia absolvovania

Oblasť vzdelávania	Obdobie absolvovania					
	Pred rokom 1918	1919–45	1946–60	1961–75	1976–90	Spolu
Vyššia škola						
Pedagogika*	–	–	6	14	28	48
Právo	–	–	1	2	10	13
Ekonómia	–	–	–	6	21	27
Medicína	–	–	2	1	4	7
Technika	–	–	–	2	10	12
Umenie	–	–	–	–	1	1
Vnútorné veci	–	–	–	1	–	1
Celkový počet	–	–	9	26	74	109
Vysoká škola						
Pedagogika	–	2	4	6	29	41
Teológia	5	1	–	–	–	6
Právo	1	3	3	7	24	38
Ekonómia	2	–	2	12	13	29
Medicína	1	2	2	9	10	24
Biotechnika	–	–	3	8	10	21
Technika	1	–	1	5	6	13
Umenie	–	–	1	2	3	6
Vojenské vedy	1	–	2	–	4	7
Celkový počet	11	8	18	49	99	185
Vyššia a vysoká škola						
Pedagogika	–	2	10	20	57	89
Teológia	5	1	–	–	–	6
Právo	1	3	4	9	34	51
Ekonómia	2	–	2	18	34	56
Medicína	1	2	4	10	14	31
Biotechnika	–	–	3	8	10	21
Technika	1	–	1	7	16	25
Umenie	–	–	1	2	4	7
Vojenské vedy	1	–	2	–	4	7
Vnútorné veci	–	–	–	1	–	1
Celkový počet	11	8	27	75	173	294

* Pod pojmom pedagogika sa rozumie osvetový odbor (osvetoví pracovníci).

Najrozmanitejšia profesijná orientácia je v treťom sledovanom období. V tomto období z 18 kandidátov sú štyria absolventi z oblasti pedagogiky, po traja absolventi práva a biotechniky, po dvaja z oblasti ekonómie, medicíny a vojenských vied a po jeden sa zameriava na štúdiá techniky a štúdiá umenia. V tomto období je paleta povolaní široká.

Vo štvrtom období zo 49 študujúcich 12 (cca 24 %) sa zameriava na štúdiá ekonónie, 9 (cca 18 %) na medicínu, 8 (16 %) na biotechnické vedy, 7 (14 %) na právo, 6 (12 %) na pedagogiku, 5 (10 %) na techniku a 2 (4 %) na umenie.

V nasledujúcom (piatom) období sa mení orientácia na jednotlivé povolania a oblasti štúdia. Totiž 99 absolventov študovalo nasledujúce odbory: 29 pedagogiku, 24 právo, 13 ekonómiu, 10 medicínu, 10 biotechniku, 6 technické vedy, štyria skončili vojenské vedy a traja umenie.

V dôsledku takejto orientácie v celkovom počte absolventov vysokých škôl dominantné miesto v celom pozorovanom období majú pedagógovia (22,2 %), sledujú ich právnici (20,5 %), ekonómovia (15,7 %), lekári (13 %), biotechnici (11,4 %), technici (7,0 %), vojenskí odborníci (3,8 %), absolventi akadémie umenia (3,2 %) a teológovia (3,2 %). Celková orientácia prispieva k zabezpečeniu širokých spoločenských potrieb, najmä v oblasti spoločenských činností.

Odborné zameranie celkového počtu kovačických vysokoškolákov v pozorovanom období sa vyznačuje húfnou orientáciou na pedagogické štúdiá (30,3 %), sleduje ekonómia (19,0 %) a právo (17,4 %); medicínu (10,5 %), techniku (8,5 %) a biotechniku (7,2 %) charakterizuje podiel pohybujúci sa v dosť úzkom intervale (7–10 %). Táto konštatácia platí aj pre oblasť vojenských vied (2,7 %), umenia (2,4 %) a teológie (2,0 %) s poznámkou, že výkyvy v intervale sú ešte menšie.

Koeficient rozmanitosti odborného zamerania v sledovaných časových úsekoch a v celom pozorovanom období charakterizujú rozdielne hodnoty (tab. 6).

Tabuľka 6. Hodnoty koeficientu rozmanitosti pre celkový počet vysokoškolákov Kovačice

Obdobie absolvovania	Hodnota koeficientu rozmanitosti (Kr)
Pred rokom 1918	4,67
1919 – 1945	3,56
1946 – 1960	4,82
1961 – 1975	5,50
1976 – 1990	4,87
Celé pozorované obdobie	5,46

Najužšiu odbornú orientáciu študentstva z Kovačice evidujeme medzi dvoma vojnami. V tomto období sa ôsmi študujúci zameriavajú len na štyri oblasti vzdelávania: právo (3), pedagogika a medicína (po 2) a teológia (1). Najširšia disperzia v odbornej orientácii sa uskotočňuje v časovom úseku medzi r. 1961–1975, keď koeficient rozmanitosti charakterizuje najvyššia hodnota.

V celom pozorovanom období koeficient rozmanitosti vypočítaný pre celý súbor má pomerne vysokú hodnotu. To zapríčiňuje skutočnosť, že sa štruktúra, študujúcich, bez ohľadu na koeficient rozmanitosti v jednotlivých pozorovaných obdobiach, sústavne mení a tak vplýva na relatívne širokú disperziu odborného zamerania celkovej študentskej populácie. Tento jav treba kladne hodnotiť.

Odborné zameranie, sociálne zloženie a pôvod absolventov

Sociálny pôvod študujúcich môže mať určitý vplyv na ich profesijnú orientáciu a vôbec voľbu povolania. Zisťovanie tohto činiteľa v skúmanom súbore zaväzuje urobiť rozbor materiálu, z ktorého možno bezpečne uzavrieť, či je predpokladaný vplyv opodstatniteľný. Rubriky v našom dotazníku sme koncipovali tak, aby sa mohlo poukázať:

po prvé, na všeobecnú odbornú orientáciu vysokoškolákov a na odborné zameranie jednotlivých skúmaných kategórií zistených podľa povolania rodičov (otec, matka);

po druhé, výskum mal poskytnúť odpoveď na otázku, aké je sociálne zloženie absolventov jednotlivých oblastí vzdelávania podľa povolania rodičov;

po tretie, vypočítané pomerné hodnoty mali poukázať na odklon v jednotlivých pozorovaných kategóriách od priemerného podielu analyzovanej kategórie v celkovom počte absolventov. Pomerné hodnoty (indexy) sa vypočítajú použitím vzorca:

$$\text{Index} = \frac{\text{Percento podielu x 100}}{\text{Priemer podielu}} = \frac{20{,}22 \text{ x } 100}{27{,}21} = 74{,}31 \approx 74;$$

po štvrté, bolo treba pozorovať a zistiť, či jestvujú a aké sú rozdiely v profesijnej orientácii absolventov vyšších škôl v porovnaní s absolventmi vysokých škôl, vychádzajúc zo sociálnej štruktúry rodičov.

Musíme brať do úvahy, že každé vypočítané pomerné číslo (hodnota) poukazuje na výsledky výskumu z iného, rozdielneho stanoviska, a preto výsledky merania môžu byť rozdielne. Aj fotografie toho istého predmetu sa medzi sebou výrazne odlišujú, ak sú snímky urobené z rôznych strán a z rôzneho uhla dopadu, ale sú presné, hoci niekedy neobyčajné a svojrázne. Všetky spolu podávajú úplnú a všestrannú predstavu o tom predmete. Na určité účely každá fotografia nemá rovnaký význam; niektoré sú podstatné a významnejšie od druhých. Tak aj správne vypočítané pomerné čísla (hodnoty) nemajú rovnaký význam pre posúdenie skúmanej problematiky.

Rozbor celkového počtu absolventov (294) poukazuje, že najviac študujúcich sa zameriava na oblasť pedagogiky, na druhom mieste v poradí je ekonómia a na treťom sú práva. Toto poradie nie je rovnaké, keď sledujeme jednotlivé sociálne skupiny utvorené podľa povolania otca (pozri tab. 7).

Tabuľka 7. Odborné zameranie a sociálny pôvod absolventov vyšších a vysokých škôl podľa povolania otca

Oblasť vzdelávania	Roľník	Robotník	Remeselník	Stredná škola	Vysoká škola	Spolu
			Absolútne hodnoty			
Pedagogika	18	19	29	10	13	89
Teológia	–	–	1	2	3	6
Právo	12	10	6	14	9	51
Ekonómia	24	6	12	11	3	56
Medicína	6	3	8	6	8	31
Biotechnika	11	1	5	2	2	21
Technika	5	3	10	3	4	25
Umenie	1	1	1	3	1	7
Vojenské vedy*	3	–	2	3	–	8
Celkový počet	80	43	74	54	43	294
			Sociálne zloženie v percentách			
Pedagogika	20,22	21,35	32,58	11,24	14,61	100,00
Teológia	–	–	16,67	33,33	50,00	100,00
Právo	23,53	19,61	11,76	27,45	17,65	100,00
Ekonómia	42,86	10,71	21,43	19,64	5,36	100,00
Medicína	19,35	9,68	25,81	19,35	25,81	100,00
Biotechnika	52,39	4,76	23,81	9,52	9,52	100,00
Technika	20,00	12,00	40,00	12,00	16,00	100,00
Umenie	14,28	14,28	14,28	42,88	14,28	100,00
Vojenské vedy*	37,50	–	25,00	37,50	–	100,00
Priemer podielu	27,21	14,63	25,17	18,36	14,63	100,00
			Pomerné hodnoty – indexy			
Pedagogika	74	146	129	61	100	–
Teológia	–	–	66	182	342	–
Právo	86	134	48	150	121	–
Ekonómia	158	73	85	107	37	–
Medicína	71	66	103	105	176	–
Biotechnika	193	33	95	52	65	–
Technika	74	82	159	65	109	–
Umenie	52	98	57	234	98	–
Vojenské vedy*	138	–	99	193	–	–

* a vnútorné veci

Roľnícke deti sa zameriavajú v prvom rade na štúdium ekonómie, na druhom mieste je pedagogika, na treťom právo a až na štvrtom biotechnika (poľnohospodárstvo, lesníctvo, zverolekárstvo a spracovanie poľnohospodárskych plodín). Získavame dojem, že potomci roľníkov týmto spôsobom prejavujú odhodlanie a snahu pri voľbe povolania čím viac vzdialiť sa od pôvodného rodičovského povolania. Pri takejto dedukcii musíme byť obozretní. Takáto orientácia prevdepodobne vyplýva z toho, že rozmery pôdy týmto odborníkom nenúkajú a neručia ani len v ďalekej perspektíve prajnú možnosť zamestnať sa, najmä v prostredí, z ktorého pochádzajú. Asi preto sa menej zaujímajú o biotechnické vedy.

Podobne sa správajú aj synovia a dcéry robotníkov. Pri voľbe ich povolania primát má pedagogika, na druhom mieste v poradí je právo a na treťom ekonómia. Toto poradie je bezmála zhodné s celkovým poradím. Aplikatívne vedy túto skupinu študujúcich lákajú oveľa menej. To znamená, že aj oni sa snažia povolaním vzdialiť čím viac od povolania rodičov (otca). Aj tu odpoveď treba hľadať v možnosti zamestnávania. Možnosť ich zamestnávania v rodnej obci je veľmi obmedzená nízkym rozvojovým stupňom priemyslu a podnikov z tejto oblasti hospodárstva, ktoré sa javia ako absorbovacie jadrá takýchto odborníkov.

Remeselníci svoje deti orientujú na štúdium pedagogiky, na ekonómiu a na techniku. Na štvrtom mieste je medicína a na piatom právo. Zaujímavé je podotknúť, že remeselníci predsa (i keď nie výrazne) kladne hodnotia orientáciu na technické vedy. Zdokonaľovanie v tomto odbore prispieva k uschopňovaniu študujúcich v oblasti, ktorá im je blízka, a tak vplýva aj na svojráznu prajnú kádrovú reprodukciu.

Deti úradníkov, technikov a vôbec odborníkov, ktorí svoje pracovné povinnosti vykonávajú na základe stredoškolského vzdelania, sa orientujú v prvom rade na odbory, akými sú právne vedy, ekonómia a pedagogika. Na štvrtom mieste v poradí je medicína. Na právo sa orientovali štrnásti, na ekonómiu jedenásti, na pedagogiku desiati a na medicínu len šiesti vysokoškoláci v tejto skupine.

V skupine, v ktorej otec má vysokú školu, sa potomci usmerňujú v prvom rade na štúdium pedagogiky, menej na práva a ešte menej na medicínu.

Samozrejme, absolútne hodnoty neumožňujú správny záver o skúmaných javoch. Jednotlivé oblasti vzdelávania majú širokú disperziu a kolísu od absolútnej hodnoty 6 (teológia) po 89 (pedagogika), z čoho vyplýva ich rozličný relatívny význam. Preto treba poznať sociálne zloženie jednotlivých oblastí vzdelávania. V celkovom počte študujúcich jednotlivé sociálne skupiny majú rozdielny význam a podiel.

V skupine pedagógov najvyšší podiel majú študujúci z rodín remeselníkov, na druhom mieste sú robotnícke a na treťom roľnícke deti.

Pri štúdiu teológie najväčší podiel majú rodiny s vysokoškolským vzdelaním (farári), na druhom mieste v poradí sú rodičia (otec) stredoškolského vzdelania (učitelia) a na treťom – remeselníci (murár – Janiš). Z najmasovejšej – roľníckej – štruktúry v kovačickom prostredí nepochádza ani jeden jediný teológ.

Najviac právnikov pochádza z rodín (otec) stredoškolského vzdelania, nasledujú roľnícke a robotnícke rodiny.

V skupine študujúcich ekonómiu primát majú roľnícke rodiny pred rodinami remeselníkov a rodinami so stredoškolským vzdelaním. Medicinári sa

regrutujú v prvom rade z remeselníckych rodín a z rodín s vysokoškolským vzdelaním (cca 26 %), trochu menší podiel (19 %) patrí roľníckym rodinám a rodinám, v ktorých má otec strednú školu. V tomto zameraní na poslednom mieste sú robotnícke rodiny (10 %).

Viac ako polovica (52 %) absolventov biotechnických vied pochádza z roľníckych rodín, menej ako štvrtina (24 %) z remeselníckych a z ostatných sociálnych skupín – neúplná štvrtina. Tieto údaje dementujú možné tvrdenie, že deti z roľníckych rodín sa nedostatočne zaujímajú o tradičné povolanie svojich predkov. Ich absolútny počet treba pochopiť ako následok agrárnej štruktúry predkov Kovačice a jej okolia (14–146).

Na techniku sa v prvom rade zameriavajú študujúci z remeselníckych rodín (40 %), sledujú roľnícke rodiny (20 %) a rodiny s vysokoškolským vzdelaním (16 %).

Štúdiu umenia najväčšiu pozornosť venujú rodičia (otec) so strednou školou. Tieto rodiny sa v celkovom počte študujúcich podieľajú cca 43 %. Ostatným sociálnym skupinám patrí rovnomerný podiel cca po 14 %.

Uzavierame, že študujúci podľa sociálneho zloženia majú primát v nasledujúcich oblastiach: z roľníckych rodín v štúdiu ekonómie a biotechniky (2 oblasti), z remeselníckych rodín v štúdiu pedagogiky, medicíny a techniky (3 oblasti), z rodín stredoškolákov – v práve a umení (2 oblasti) a z rodín vysokoškolákov – v teológii a v medicíne (2 oblasti).

Absolútne hodnoty a rozbor sociálneho zloženia nevysvetľujú konzekventne záujem študujúcich pozorovaných sociálnych skupín o jednotlivé štúdiá, pretože neberú do úvahy pomer zisteného podielu v pozorovanej skupine a jej priemerného podielu v celkovom počte študujúcich (absolventov). Keď sa zistí tento pomer, dostane sa odpoveď o počte (relatívnom) absolventov orientovaných na určitú oblasť štúdia pri rovnakom podiele danej skupiny v celkovom počte študujúcich (pomerné hodnoty – index).

Z údajov vyplýva, že študujúci z roľníckych rodín uprednostňujú biotechniku a ekonómiu; z robotníckych rodín sa nadpriemerne orientujú na pedagogické štúdiá a na práva; z remeselníckych rodín sa študujúci orientujú na techniku, na pedagogické vedy a na medicínu; v stredoškolských rodinách sa najväčší dôraz kladie na umenie, na teológiu a na práva a z vysokoškolských rodín pochádza nadpriemerný počet teológov, medicinárov, právnikov a technikov a priemerný počet pedagogických pracovníkov. Inými slovami, kým roľnícke a robotnícke rodiny majú primát v dvoch oblastiach vzdelávania, remeselníci v troch, rodiny so stredoškolským a vysokoškolským vzdelaním v troch, rodiny so stredoškolským vzdelaním si zabezpečili prvenstvo v piatich oblastiach. Toto poznanie má veľký význam pre prehĺbený výskum kádrovej reprodukcie v danom prostredí.

Je zaujímavé poukázať aj na vplyv povolania matky na zvolenú oblasť vzdelávania študujúcej mládeže v skúmanom súbore vysokoškolákov z Kovačice (tab. 8). Na matky zaradené do rubriky „domáce" v celkovom počte absolventov prislúcha viac ako 75 % (76,9 %). Ostatné štyri kategórie sa v celkovom počte absolventov podieľajú pomerne nízkym percentom (23,1 %), a preto je ich vplyv na celkový počet nižší.

Tabuľka 8. Odborné zameranie a sociálny pôvod absolventov vyšších a vysokých škôl podľa povolania matky

Oblasť vzdelávania	Domáca	Robotníčka	Remeselníčka	Stredná škola	Vysoká škola	Spolu
Absolútne hodnoty						
Pedagogika	68	1	3	15	2	89
Teológia	5	–	–	1	–	6
Právo	38	2	–	7	4	51
Ekonómia	47	2	–	6	1	56
Medicína	20	–	–	9	2	31
Biotechnika	19	–	1	–	1	21
Technika	20	–	1	4	–	25
Umenie	4	–	–	2	1	7
Vojenské vedy*	5	1	1	1	–	8
Celkový počet	226	6	6	45	11	294
Sociálne zloženie v percentách						
Pedagogika	76,41	1,12	3,37	16,85	2,25	100,00
Teológia	83,33	–	–	16,67	–	100,00
Právo	74,51	3,92	–	13,73	7,84	100,00
Ekonómia	83,93	3,57	–	10,71	1,79	100,00
Medicína	64,52	–	–	29,03	6,45	100,00
Biotechnika	90,48	–	4,76	–	4,76	100,00
Technika	80,00	–	4,00	16,00	–	100,00
Umenie	57,14	–	–	28,57	14,29	100,00
Vojenské vedy*	62,50	12,50	12,50	12,50	–	100,00
Priemer podielu	76,87	2,04	2,04	15,31	3,74	100,00
Pomerné hodnoty – indexy						
Pedagogika	99	55	165	110	60	–
Teológia	108	–	–	109	–	–
Právo	97	192	–	90	210	–
Ekonómia	109	175	–	70	48	–
Medicína	84	–	–	190	172	–
Biotechnika	118	–	233	–	127	–
Technika	104	–	196	104	–	–
Umenie	74	–	–	187	382	–
Vojenské vedy*	81	613	613	82	–	–

* a vnútorné veci

Rozbor absolútnych hodnôt orientácie študujúcich podľa povolania matky upozorňuje, že sa najviac študujúcich, keď je matka domácou, zameriava na oblasť pedagogiky, sleduje ju akonómia a na treťom mieste v poradí sú práva. Až potom prichádza do úvahy technika, medicína, biotechnika a ostatné sledované oblasti. Toto poradie je vo veľkom súlade s poradím zisteným v celkovom počte absolventov.

Členenie sociálneho zloženia absolventov podľa oblasti vzdelávania a podielu jednotlivých kategórií ukazuje, že kategória matky „domáca" dominuje vo všetkých oblastiach vzdelávania, hoci jej podiel kolíše od 57,14 (umenie) do 90,48 % (biotechnika). Okrem biotechniky vysokú zastúpenosť majú ekonómia a teológia. Technika, pedagogika a práva sa charakterizujú priemernými hodnotami. Matky robotníčky a remeselníčky kladú dôraz na vojenské vedy, stredoškoláčky na medicínu a umenie a vysokoškoláčky na umenie, práva a medicínu.

Uplatnením indexov, ako pomernych hodnôt, zisťujeme, že ak je matka domácou, nadpriemerný dôraz sa kladie na štúdiá biotechniky, ekonómie, teológie a techniky; matky robotníčky popri vojenských vedách uprednostňujú práva a ekonómiu, remeselníčky okrem vojenských poznatkov si nadpriemerne vážia biotechniku, techniku a pedagogiku, stredoškolské rodiny sa orientujú predovšetkým na medicínu, umenie, pedagogiku, teológiu a techniku, matky vysokoškoláčky dávajú prednosť v profesii svojich detí umeniu, právam, medicíne a biotechnike.

Pozornosť si zasluhujú aj rozdiely v orientácii študujúcich na vyšších a vysokých školách vzhľadom na sociálny pôvod otca (tab. 9 a tab. 10).

Priemerne vyššie školy absolvovalo 37,1 % a vysoké 62,9 % celkového počtu študentov. Nad zistený priemer (37,1 %) na vyššie školy sa zameriavali študenti robotníckeho (51,2 %; index = 138) a roľníckeho pôvodu (45,0 %; index = 121). Pod index 100 majú študenti, ktorých otcovia sú remeselníci (35,1 %; index 95), so zakončenou strednou (33,3 %; index = 90) a vysokou školou (16,3 %; index = 44). Ak tento zjav pozorujeme zo zorného uhla absolventov vysokých škôl podľa ich sociálneho pôvodu, najvyšší podiel (nad priemer = 62,9 %) realizovali potomci rodičov s vysokou školou (83,7 %; index = 133), sledujú ich absolventi rodičov stredoškolákov (66,7 %; index = 106), remeselníkov (64,9 %; index = 103), roľníkov (55,0 % = 87) a robotníkov (48,8 %; index = 78).

Deti robotníkov a roľníkov sa pomerne vo väčšom počte zameriavajú na vyššie školy a deti profesorov, lekárov, farárov a iných vysokoškolsky a stredoškolsky vzdelaných rodičov a deti remeselníkov (i keď je medzi nimi tiež rozdiel) sa pomerne viac orientujú na vysoké a menej na vyššie školy. Danú skutočnosť treba brať do úvahy pri stanovovaní opatrení určených na pomoc študujúcej mládeži.

Druhý rozdiel je v profesijnej orientácii absolventov vyšších a vysokých škôl. Nesúlad medzi profesijnou orientáciou absolventov vyšších a vysokých škôl v pozorovanom celkovom počte sa vyznačuje pomerne nízkou hodnotou korelačného koeficientu ($r_{xy} = 0,77$).

Absolventi vyšších škôl roľníckeho pôvodu sa zameriavajú v prvom rade na ekonómiu a na pedagogiku a na vysokých školách sa v prvom rade orientujú na biotechniku, na práva a ekonóniu, a až potom na pedagogiku a ostatné oblasti.

Orientácia detí robotníkov a remeselníkov na vyšších a vysokých školách je navzájom viac-menej zladená. Zladenosť je vyššia, keď ide o absolventov remeselníckeho pôvodu (r_{xy} = 0,92), a o niečo nižšia, keď pozorujeme absolventov z rodín robotníkov (r_{xy} = 0,90).

Tabuľka 9. Odborné zameranie a sociálny pôvod absolventov vyšších škôl podľa povolania otca

Oblasť vzdelávania	Roľník	Robotník	Remeselník	Stredná škola	Vysoká škola	Spolu
			Absolútne hodnoty			
Pedagogika	12	11	15	7	3	48
Právo	2	5	1	4	1	13
Ekonómia	14	4	4	5	–	27
Medicína	3	–	2	1	1	7
Technika	3	2	4	1	2	12
Umenie	1	–	–	–	–	1
Vnútorné veci	1	–	–	–	–	1
Celkový počet	36	22	26	18	7	109
			Sociálne zloženie v percentách			
Pedagogika	25,00	22,92	31,25	14,58	6,25	100,00
Právo	15,38	38,47	7,69	30,77	7,69	100,00
Ekonómia	51,86	14,81	14,81	18,52	–	100,00
Medicína	42,85	–	28,57	14,29	14,29	100,00
Technika	25,00	16,67	33,33	8,33	16,67	100,00
Umenie	100,00	–	–	–	–	100,00
Vnútorné veci	100,00	–	–	–	–	100,00
Priemer podielu	33,04	20,18	23,85	16,51	6,42	100,00
			Pomerné hodnoty – indexy			
Pedagogika	76	114	131	88	97	–
Právo	47	191	32	186	120	–
Ekonómia	157	73	62	112	–	–
Medicína	130	–	120	87	223	–
Technika	76	83	140	50	260	–
Umenie	303	–	–	–	–	–
Vnútorné veci	303	–	–	–	–	–

Tabuľka 10. Odborné zameranie a sociálny pôvod absolventov vysokých škôl podľa povolania otca

Oblasť vzdelávania	Roľník	Robotník	Remeselník	Stredná škola	Vysoká škola	Spolu
	Absolútne hodnoty					
Pedagogika	6	8	14	3	10	41
Teológia	–	–	1	2	3	6
Právo	10	5	5	10	8	38
Ekonómia	10	2	8	6	3	29
Medicína	3	3	6	5	7	24
Biotechnika	11	1	5	2	2	21
Technika	2	1	6	2	2	13
Umenie	–	1	1	3	1	6
Vojenské vedy	2	–	2	3	–	7
Celkový počet	44	21	48	36	36	185
	Sociálne zloženie v percentách					
Pedagogika	14,63	19,51	34,15	7,32	24,39	100,00
Teológia	–	–	16,67	33,33	50,00	100,00
Právo	26,32	13,16	13,16	26,32	21,04	100,00
Ekonómia	34,48	6,90	27,59	20,69	10,34	100,00
Medicína	12,50	12,50	25,00	20,83	29,17	100,00
Biotechnika	52,39	4,76	23,81	9,52	9,52	100,00
Technika	15,38	7,70	46,16	15,38	15,38	100,00
Umenie	–	16,67	16,67	50,00	16,66	100,00
Vojenské vedy	28,57	–	28,57	42,86	–	100,00
Priemer podielu	23,78	11,35	25,95	19,46	19,46	100,00
	Pomerné hodnoty – indexy					
Pedagogika	62	172	132	38	125	–
Teológia	–	–	64	171	257	–
Právo	111	116	51	135	108	–
Ekonómia	145	61	106	106	53	–
Medicína	53	110	96	107	150	–
Biotechnika	220	42	92	49	49	–
Technika	65	68	179	79	79	–
Umenie	–	145	64	257	86	–
Vojenské vedy	120	–	110	220	–	–

Medzi orientáciou študujúcich na vyšších a vysokých školách, ktorí podľa sociálneho pôvodu otca patria do kategórie stredoškolského vzdelania, evidujeme nízku závislosť (r_{xy} = 0,46). Absolventi vyšších škôl uprednostňujú pedagogiku, ekonómiu a práva. Na vysokých školách sa absolventi tohto istého sociálneho pôvodu v prvom rade orientujú na práva, potom na ekonómiu, na medicínu a iné oblasti. Pedagogické vedy sú u týchto absolventov na rovnakej úrovni ako umenie a vojenské povolanie.

Pomerne nízku závislosť (r_{xy} = 0,69) zisťujeme aj medzi orientáciou študujúcich na vyšších a vysokých školách, ktorí podľa sociálneho pôvodu pochádzajú z rodín (otec) vysokoškolákov. Na vyšších školách sa absolventi tejto sociálnej skupiny orientujú v prvom rade na pedagogiku a techniku a na vysokých školách prioritu má zasa pedagogika, na druhom mieste v poradí sú práva a na treťom – medicína.

Jednotlivé sociálne skupiny charakterizuje rozdielny podiel v skúmaných oblastiach vzdelávania.

Roľnícke rodiny majú na vyšších školách (vyjmúc umenia a vnútorných vecí) najvyšší podiel v štúdiu ekonómie, robotnícke v oblasti práva, remeselnícke v technike, stredoškolské v práve a vysokoškolské v technike (tab. 9).

Na vysokých školách roľníckym rodinám patrí najvyšší podiel v biotechnike, robotníckym v pedagogike, remeselníckym v technike, stredoškolským v umení a vysokoškolským v teológii (tab. 10).

Podľa zistených pomerných hodnôt (indexov) na vyšších školách roľnícke deti (ak nevezmeme do úvahy umenie a vnútorné veci, kde sa orientuje malý počet študujúcich) sa orientujú nadpriemerne na ekonómiu a medicínu, robotnícke prioritu dávajú právam a pedagogike, remeselnícke študujú najviac techniku, sleduje pedagogika a medicína. Na právo a na ekonómiu sa nadpriemerne zameriavajú deti stredoškolsky vzdelaných rodičov. Relatívny primát technike, potom medicíne a právam, dávajú deti z rodín, v ktorých otec má vysokoškolské vzdelanie (tab. 9).

Keď identicky sledujeme rozdelenie absolventov vysokých škôl podľa sociálneho pôvodu otca, dochádzame k záveru, že pomerne najviac absolventov biotechniky, ekonómie a práva pochádza z roľníckych rodín. Nadpriemerný podiel pedagógov, absolventov umenia, právnikov a lekárov zabezpečujú v celkovom počte študujúcich robotnícke rodiny. Remeselnícke deti sa v prvom rade orientujú na techniku, potom na pedagogiku a priemerne na ekonómiu. Vysoký, nadpriemerný podiel absolventov umenia, teológie, práva a medicíny je evidentný u rodičov so stredoškolským vzdelaním. Rodiny s vysokoškolským vzdelaním (otec) sa orientujú v prvom rade na teológiu, sleduje medicína, pedagogika a trochu nad priemer aj práva. Na ostatné povolania prislúcha relatívne menej percent (tab. 10).

Získané absolútne a relatívne hodnoty veľmi dobre a zreteľne, i keď z rozličných aspektov, vysvetľujú skúmanú otázku. V závislosti od druhu nastolenej otázky, ktorú treba riešiť, sa použije postup zisťovania a vyjadrovania získaných výsledkov.

Výsledky ukazujú, že medzi sociálnym pôvodom, medzi jeho zložením a profesijnou orientáciou, existuje závislosť, o ktorej treba uvažovať, systematicky

sledovať ďalší vývoj pozorovaných javov a určitými opatreniami zamedzovať nepriaznivé trendy a podporovať želané rozvojové trendy.

Profesijná orientácia študujúcich Kovačičanov. Voľba stredných, vyšších a vysokých škôl a ráz ich priestorovej disperzie

Doterajším rozborom sa venovala pozornosť počtu, sociálnemu pôvodu a zameraniu študujúcej mládeže na jednotlivé oblasti. Je zaujímavé poukázať aj na užšiu profesijnú orientáciu v rámci jednotlivých oblastí štúdia a na priestorovú disperziu stredných, vyšších a vysokých škôl, na ktoré sú odkázaní v pozorovanom období Kovačičania vysokoškoláci.

Vysoké školy v tomto časovom úseku (1802–1990) absolvovalo 41 pedagogických pracovníkov. Na túto oblasť vzdelávania sa orientovalo 19 študentov a 22 študentiek. Do skupiny pedagogických pracovníkov sa zaraďujú v tomto výskume absolventi filozofickej a filologickej fakulty (21), prírodovedecko-matematickej (6) a banícko-geologickej (2), pedagogicko-technickej fakulty (3) a fakulty telesnej výchovy (5), ako aj fakulty národnej obrany (5), ktorí sa prevažne zamerali na pedagogickú činnosť a pôsobili, resp. pôsobia ako učitelia a profesori. Študujúci filozofie a filológie (21) sa orientovali na štúdia: slovenského jazyka a literatúry (5), juhoslovanskej literatúry a srbského jazyka (2), na východoslovanské a západoslovanské jazyky (1), ruský jazyk (1), dejepis (5), dejiny umenia (1), pedagogiku (5) a psychológiu a pedagogiku (1).

Osoby s prírodovedecko-matematickou fakultou skončili: zemepis (3), chémiu (2) a matematiku (1).

Na banícko-geologickej fakulte kovačickí študenti sa orientovali na regionálnu (oblastnú) geológiu (1) a na hydrológiu (1).

Na pedagogicko-technickej fakulte študujúci (3) získali diplom profesorov technického vzdelávania (1), informatiky (1) a potravinárskej technológie (1).

Piati absolventi fakulty telesnej výchovy sa zamerali: na všeobecné pedagogické otázky telesnej a zdravotnej výchovy (3), na trénerstvo (1) a na hádzanú (1).

Absolventi národnej obrany (5) sú uschopnení za pedagogických pracovníkov pre túto oblasť vzdelávania.

Podľa toho, kde skončili strednú školu, absolventov pedagogickej oblasti vzdelávania možno rozdeliť na tieto skupiny: Báčsky Petrovec (5), Belehrad (1), Bratislava (3), Kovačica (24), Nový Sad (1), Pančevo (5), Vršac (1) a Zreňanín (1).

Vysoké školy absolvovalo: v Belehrade (28 študentov), Bratislave (2), v Novom Sade (7), Prahe (1) a v Zreňaníne (3).

Porovnávaním disperzie miest – osád, v ktorých študovali Kovačičania na stredných (Kr = 2,63) a na vysokých školách (Kr = 1,98), dochádzame k jasnému záveru, že vysoké školy vplývajú na oveľa väčšie sústredenie študujúcich ako stredné. To je pochopiteľné, ale poukazuje na jasnú úzku priestorovú orientáciu študujúcich.

V pozorovanom období absolvovalo pedagogický odbor na vyšších školách 48 osôb: 17 študentov a 31 študentiek. Sem patria absolventi, ktorí skončili prvý

stupeň filozofickej fakulty (1), absolventi vyššej pedagogickej školy (45) a vyššej školy pre ekonomiku domácnosti (2). Absolventi tejto skupiny sa orientovali na tieto odbory: juhoslovanské jazyky (1), slovenský a srbochorvátský jazyk (1), srbochorvátsky jazyk a literatúru (2), ruský jazyk a literatúru (1), zemepis a dejepis (5), biológia a telesná výchova (3), matematika a fyzika (5), fyzika a chémia (1), ekonomika domácnosti (2), technické vzdelanie (1), učiteľ nižších ročníkov základnej školy (16), vychovávateľky (9) a pedagogika (1).

Menovaní odborníci podľa miest absolvovania stredných škôl patria do týchto skupín: Báčsky Petrovec (17), Belehrad (13), Kovačica (10), Pančevo (4), Vršac (1) a Zreňanín (3). Vyššie školy absolvovali v Belehrade (24), Kikinde (1), Novom Sade (7), Sombore (6), vo Vršci (3) a v Zreňaníne (7).

Konštatácia o rozdielnom sústredení stredných a vysokých škôl platí aj pri porovnávaní stredných a vyšších škôl. Koncentrácia vyšších škôl je výraznejšia (Kr = 3,20) od sústredenia stredných (Kr = 3,94). Treba však poukázať na väčšiu koncentráciu stredných a vysokých škôl, ktoré skončili absolventi vysokých škôl v porovnaní s absolventmi vyšších škôl. Vypozorované relácie dovoľujú vysvetliť počet a sociálny pôvod študujúcich na vyšších a vysokých školách. Väčšou prístupnosťou sa vyznačujú vyššie než vysoké školy.

Teológiu študovali šiesti Kovačičana: traja v 19. storočí a traja v 20. storočí.

Kandidáti na štúdiá teológie stredné školy skončili v Banskej Štiavnici (1), Békéscsabe (2), v Liptovskom Mikuláši (1) a neznáme (2). Teológiu absolvovali v Bratislave (3), Lipsku (1) a neznáme (2).

Na práva a na politické vedy sa na vysokých školách zameralo 38 študentov. Práva vyštudovalo 33 (21 študentov a 12 študentiek) a politické vedy 5 (4 študenti a 1 študentka).

Absolventi práva sa orientovali na všeobecné (16), súdne (2), občianske (5), trestné (7), správne (1), medzinárodné (1) a hospodárske právo (1).

Študujúci politické vedy si zvolili všeobecné politické otázky (1), medzinárodnú politiku (1), žurnalistiku (2), sociálnu prácu a sociálnu politiku (1).

Skupina absolventov práv a politických vied skončila strednú školu v nasledujúcich osadách: Báčsky Petrovec (6), Belehrad (1), Bratislava (1), Futog (1), Kovačica (17), Nový Sad (3), Pančevo (4), Zreňanín (4) a neznáme (1). Priestorové rozmiestenie ukončených vysokých škôl je nasledujúce: Belehrad (21), Bratislava (1), Nový Sad (12), Záhreb (3), neznáme (1).

Do skupiny absolventov právnych vied na vyšších školách sú zaradení absolventi prvého stupňa právnickej fakulty (1), absolventi vyššej správnej školy (7), vyššej školy spoločenských vied (1) a vyššej školy pre spoločenských pracovníkov (4), spolu 13 absolventov (5 študentov a 8 študentiek).

Absolventi tejto skupiny strednú školu skončili v Báčskom Petrovci (1), v Kovačici (7), v Pančeve (3) a neznáme (2) a zodpovedajúce vyššie školy v Belehrade (4), Novom Sade (4) a v Sarajeve (5).

Do skupiny absolventov ekonomických vied na vysokých školách popri zodpovedajúcom počte absolventov ekonomickej fakulty (26) sú zaradení aj absolventi dopravnej fakulty (1) a fakulty organizačných vied (2).

Ekonómovia sa zameriavali na štúdiá všeobecnej ekonómie (7), právno--ekonomické vedy (2), na vnútorný a zahraničný obchod (6), ekonomiku podniku (4), ekonomické informácie a kontrolu riadenia – kybernetiku (2), účtovníctvo a

financovanie (2), plánovanie a analýzu (2) a ekonomiku poľnohospodárstva a turistiky čize cestovného ruchu (1).

Na dopravnej fakulte si absolvent Kovačičan zvolil cestnú dopravu.

Obidvaja absolventi organizačných vied sa zamerali na organizáciu výroby.

Absolventi skupiny ekonomických vied stredoškolské vzdelanie nadobudli v Báčskom Petrovci (1), Bratislave (3), Kovačici (16), Novom Sade (1), Pančeve (4), Starej Pazove (1), Zreňaníne (1) a neznáme (2) a vysokoškolské v Belehrade (21), Bratislave (2), Novom Sade (1), Prahe (1), Subotici (2) a neznáme (2).

U študujúcich tejto skupiny sa prejavuje úzka priestorová disperzia škôl, aj keď ide o stredné školy (Kr = 2,91), aj keď sa berú do úvahy vysoké školy (Kr = 1,85). Stredoškolské vzdelanie sa sústreďuje na Kovačicu (55,2 % prípadov) a vysokoškolské na Belehrad (72,4 %).

Skupina ekonómov – absolventov vyšších škôl (27) zahŕňa absolventov vyšších ekonomických škôl (23), vyšších obchodných (1), vyšších škôl pre organizáciu práce (1) a vyššej pohostinsko-turistickej školy (2). Túto skupina škôl absolvovalo 9 študentov a 18 študentiek.

Absolventi vyšších ekonomických škôl sa orientovali prevažne na účtovníctvo (9), komerčnú činnosť a obchod (6), plánovanie a analýzu (3), menej na kybernetiku (2), zahraničný obchod (1), turistiku a pohostinstvo (1) a na organizačné činnosti (1); absolvent vyššej obchodnej školy sa zameral na aranžérstvo (1), vyššej školy pre organizáciu práce na používanie samočinných počítačov (1) a pohostinsko-turistickej školy na pohostinskú a turistickú činnosť (2).

Pozorovaná skupina skončila školu v týchto osadách: Belehrad (3), Kovačica (18), Nový Sad (1), Pančevo (4), Zreňanín (1). Do vyšších škôl chodievali v Belehrade (23) a v Novom Sade (4).

Priestorové sústredenie v tejto skupine je ešte užšie ako u absolventov vysokých škôl. Totiž stredné školy charakterizuje pomerne nízky koeficient rozmanitosti (Kr = 2,08), ktorý je pre rozmiestenie vyšších škôl ešte nižší (Kr = 1,33) a ukazuje, že v jednom určitom stredisku stredoškolské vzdelanie nadobudlo 2/3 študujúcich (Kovačica) a až 85,2 % vysokoškolákov (Belehrad).

Pojem medicíny v tomto výskume zachytáva, okrem medicinárov v užšom zmysle, stomatológov a farmaceutov. V pozorovanom období medicínu skončilo 17 študentov (14 študentov a 3 študentky), stomatológiu 4 (dvaja študenti a dve študentky) a farmáciu 3 osoby (dvaja študenti a jedna študentka). Spolu na túto oblasť sa zameralo 24 študujúcich.

Počas štúdia, alebo neskôr (postgraduálne), lekári sa zamerali na praktické (všeobecné) lekárstvo (9), gynekológiu a pôrodníctvo (2), medicínu práce (2), rádiológiu (1), chirurgiu (1), vnútorné lekárstvo (1) a pneumoftizeológiu (1).

Stomatológovia pôsobia ako všeobecní odborníci medicíny, liečiac choroby zubov a ústnej dutiny (2), alebo sa postgraduálne špecializujú na detskú a preventívnu stomatológiu (1) a ortopédiu čeľuste (1).

Lekárnictvo absolvovali traja Kovačičania. Prvým lekárnikom (apatekárom) bol Alexander Ambrózy (nar. 1857), syn Júliusa, ev. a. v. farára, a Karolíny, rod. Jarmockej. Prvou lekárničkou – Kovačičankou je Katarína Dudášová, rod. Jašková. Štúdiá skončila v Belehrade (1980). Kandidáti zaradení do tejto skupiny odborníkov stredoškolské vzdelanie získali v Báčskom Petrovci (3), Békéscsabe

(1), Belehrade (1), Bratislave (1), Kovačici (6), Pančeve (6), Záhrebe (1), Zreňaníne (3) a neznáme (1) a vysokoškolské v Belehrade (14), Bratislave (2), Novom Sade (5), Prahe (1), Záhrebe (1) a neznáme (1).

Z údajov vysvitá priestorová disperzia tak stredných (Kr = 5,33), ako aj vysokých škôl (Kr = 2,53).

Siedmi kandidáti absolvovali vyššiu medicínsku školu (traja študenti a štyri študentky). V štúdiách si zvolili všeobecné zameranie (2), zameranie röntgenového technika (2), hygienu čiže sanitárne zameranie (1), fyzioterapetiku (1), pôrodníctvo (1).

Stredoškolské vzdelanie získali v Belehrade (2), Novom Sade (2), Pančeve (2) a v Zreňaníne (1) a vyššie v Belehrade (6) a v Záhrebe (1).

Do biotechnických (biotechnologických) vied sa zaraďujú štúdiá ukončené na poľnohospodárskej (15), technologickej (1), lesníckej (2) a veterinárskej fakulte (3). Túto oblasť pôsobenia si zvolilo 21 absolventov (17 študentov a 4 študentky).

Absolventi poľnohospodárskej fakulty sa zamerali prevažne na rastlinnú výrobu (8), menej na iné odbory: ovocinárstvo a vinohradníctvo (1), hortikultúru (1), ochranu rastlín (2), živočíšnu výrobu (1) a agrárnu ekonómiu (2).

Jediný Kovačičan, ktorý absolvoval na technologickej fakulte, sa zameral na uhľovodíky, čo určuje aj jeho zamestnanie (cukrovar).

Z Kovačice pochádzajú traja veterinári, orientovaní na všeobecnú veterinársku medicínu.

Na lesníckej fakulte absolventi Kovačičania si zvolili lesnú ťažbu a stavby (1) a hortikultúru (1).

Absolventi biotechnických vied stredoškolské štúdiá absolvovali v Báčskom Petrovci (1), Bratislave (1), Futogu (6), Kovačici (4), Pančeve (5), Smedereve (1), Vinkovciach (1) a v Zreňaníne (2) a vysokoškolské v Belehrade (11), Novom Sade (8), Sarajeve (1) a vo Zvolene (1). Distribúciu stredných škôl charakterizuje koeficient rozmanitosti 5,19 a vysokých škôl 2,36.

Technické vedy zahŕňajú absolventov vysokých škôl elektrotechnickej (4), strojníckej (5), stavebníckej (2) a architektonickej (2). Túto oblasť študovalo 13 Kovačičanov (12 študentov a jedna študentka).

Absolventi elektrotechniky sa zamerali na oznamovaciu elektroniku (2), energetiku (1) a elektrotechniku vôbec (1).

Na strojníckej fakulte Kovačičania absolvovali: strojárenskú technológiu (1), strojníctvo (1), výrobné strojníctvo (2) a automatické riadenie výroby (1).

Absolventi stavebníctva sú len dvaja Kovačičania: Miloš Rapoš ako stavebný inžinier a geometer a Pavel Vestek, ktorý si na subotickej Stavebníckej fakulte zvolil hydrosmer (vodné stavby).

Obidvaja absolventi architektúry sa zamerali na projekčné činnosti.

Priestorové rozmiestenie stredných škôl, ktoré absolvovali Kovačičania orientovaní na technické vedy, je veľmi výrazné. Títo kandidáti skončili stredné školy v Báčskom Petrovci (1), Békéscsabe (1), Bratislave (3), Kikinde (1), Kovačici (3), Pančeve (3) a Zreňaníne (1). Vysoké školy majú tiež nepriaznivú distribúciu: Belehrad (5), Bratislava (3), Budapešť (1), Rijeka (1), Subotica (1), Záhreb (1) a Zreňanín (1). Pomerné hodnoty vyjadrené ako koeficient

rozmanitosti majú vysoké hodnoty (pre stredné školy: Kr = 5,45; pre vysoké školy: Kr = 4,33).

Do tejto skupiny (technika) sú zaradení aj študenti, ktorí absolvovali vyššie školy: technickú (7), elektrotechnickú (1), stavebnícku (2), prvý stupeň elektrotechnickej (1) a prvý stupeň technickej fakulty (1). Spolu 12 študentov (10 študentov a dve študentky) Kovačičanov skončilo techniku.

Kovačičania študujúci na vyššej technickej škole sa orientovali na elektroniku (2), elektroenergetiku (1), telekomunikácie (1), strojárstvo (2) a technológiu kryštalizácie cukru (1).

Na vyššej elektrotechnickej škole kovačický kandidát sa zameral na elektroniku a telekomunikácie.

Študenti vyššej stavebnej školy si zvolili stavebníctvo vôbec (1) a vysoké stavby (1).

Kandidáti z Kovačice skončili stredné školy v týchto mestách: Belehrad (1), Kovačica (2), Pančevo (8), neznáme (1). Vyššie školy (prvý stupeň fakulty) títo študenti absolvovali v Belehrade (4), Novom Sade (2), Subotici (4) a v Zreňaníne (2).

Disperzia ukončených vyšších škôl v tomto prípade je výraznejšia (Kr = 3,60) ako disperzia stredných škôl (Kr = 2,06).

Na vysokých školách (akadémiách) umenia študovalo 6 Kovačičanov. Absolvovali hudobné umenie (3), výtvarné umenie (2) a film a televíznu réžiu (1).

Lokalita stredných škôl je nasledujúca: Báčsky Petrovec (1), Kovačica (1), Pančevo (2), Zreňanín (1), neznáma (1) a vysokoškolských: Belehrad (4), Praha (1) a Rím (1). Disperzia stredných škôl je výraznejšia (Kr = 4,5) než disperzia vysokých škôl (Kr = 2,0). Vyplýva to zo skutočnosti, že len na akadémiách v Belehrade absolvovali 2/3 celkového počtu študujúcich.

Prvý stupeň hudobného umenia skončil v Belehrade jeden kovačický vysokoškolák. Orientoval sa na pedagogiku hudby. Strednú hudobnú školu vychodil v Zreňaníne.

Vojenské vedy si zvolilo 8 Kovačičanov. Vysoké vojenské školy (akadémie) absolvovalo 7 Kovačičanov a vyššiu školu pre vnútorné veci – jeden. Títo kandidáti stredné školy skončili v Belehrade (2), Mostáre (1), Pančeve (2), Záhrebe (1) a neznáme (1) a vysoké vojenské školy v Belehrade (1), Karlovci (1), Škofja Loke (1), Zadre (2), Záhrebe (1) a neznáme (1).

Disperzia osád, v ktorých kovačickí vysokoškoláci zameraní na vojenské vedy vychodili stredné školy, je menej výrazná (Kr = 4,45) od disperzie vysokých škôl (Kr = 5,44).

Kandidát, ktorý vyštudoval práva vnútorných vecí, stredoškolské vzdelanie získal v Pančeve a vysokoškolské v Belehrade (Zemún).

Uvažovanie o celkovom počte absolventov zaväzuje osobitne porovnať disperziu ukončených stredných škôl kandidátov, ktorí absolvovali vyššie školy, a kandidátov s absolvovanou vysokou školou. Absolventi vyšších škôl sa opierajú o užšie rozmiestenie stredných škôl než študujúci na vysokých školách (tab. 11). Totiž stredné školy z piatich lokalít absorbovali 93,6 % študujúcich na vyšších školách a deviatimi lokalitami stredných škôl je zahrnutých 90,3 % absolventov vysokých škôl.

Tabuľka 11. Priestorová disperzia stredných, vyšších a vysokých škôl, ktoré absolvovali Kovačičania vysokoškoláci

Osady – sídla stredných, vyšších a vysokých škôl	Počet absolventov				
	Stredná škola ako podmienka			Vyššia škola	Vysoká škola
	pre vyššiu školu	pre vysokú školu	spolu		
Báčsky Petrovec	18	18	36	–	–
Banská Štiavnica	–	1	1	–	–
Békéscsaba	–	4	4	–	–
Belehrad	19	5	24	63	105
Bratislava	–	12	12	–	13
Budapešť	–	–	–	–	1
Futog	–	7	7	–	–
Karlovac	–	–	–	–	1
Kikinda	–	1	1	1	–
Kovačica	37	71	102	–	–
Liptovský Mikuláš	–	1	1	–	–
Lipsko (Leipzig)	–	–	–	–	1
Mostár	–	1	1	–	–
Nový Sad	3	5	8	17	33
Pančevo	22	32	54	–	–
Praha	–	–	–	–	4
Rijeka	–	–	–	–	1
Rím	–	–	–	–	1
Sarajevo	–	–	–	5	1
Smederevo	–	1	1	–	–
Sombor	–	–	–	6	–
Stará Pazova	–	1	1	–	–
Subotica	–	–	–	4	3
Škofia Loka	–	–	–	–	1
Vinkovce	–	1	1	–	–
Vršac	1	1	2	3	–
Zadar	–	–	–	–	2
Záhreb	–	2	2	1	6
Zreňanín	6	13	19	9	4
Zvolen	–	–	–	–	1
Neznáme	3	8	11	–	7
Celkový počet	109	185	294	109	185

Na štúdiá na vysokých školách sa študujúci pripravali na stredných školách v Kovačici (34,0 %), Pančeve (20,2 %), Belehrade (17,4 %), Báčskom Petrovci (16,5 %) a v Zreňaníne (5,5 %). Keď sledujeme rozmiestenie stredných škôl, z ktorých študujúci odišli na vysoké školy, poradie je nasledujúce: Kovačica (38,4 %), Pančevo (17,3 %), Báčsky Petrovec (9,7 %), Zreňanín (7,0 %), Bratislava (6,5 %), Futog (3,8 %), Belehrad, Nový Sad (po 2,7 %) a Békéscsaba (2,2, %).

V celkovom počte šesť lokalít stredných škôl zahŕňa 84,1 % študujúcich. Ich poradie je: Kovačica (34,7 %), Pančevo (18,4 %), Báčsky Petrovec (12,2 %), Belehrad (8,2 %), Zreňanín (6,5 %) a Bratislava (1 %). Rozdiel (15,9 %) sa týka 12 lokalít, ktoré vzhľadom na celkový počet študujúcich majú napatrný význam.

Kovačičania študovali na vyšších školách v deviatich lokalitách. Najväčší význam má Belehrad, kde sa sústreďuje viac ako polovica študujúcich (57,8 %). V poradí na druhom mieste je Nový Sad (15,6 %) a na treťom Zreňanín (8,3 %). Tieto tri lokality absorbujú viac ako 80 (81,7 %) študujúcich. Zvyšok (13,3 %) patrí vyšším školám v Sombore, Sarajeve, Vršci, Subotici a iným.

Vysoké školy sú rozmiestené v 16 determinovaných lokalitách. Najväčší počet študujúcich sa orientoval na vysoké školy v Belehrade (56,8 %), Novom Sade (17,8 %), Bratislave (7,0 %), Záhrebe (3,2 %) a Prahe (2,2 %). Z týchto piatich lokalít pochádza až 87 % absolventov vysokých škôl. Zvyšných 13 % sa orientovalo na štúdiá v ostatných jedenástich lokalitách.

Uvedené údaje svedčia o tom, že disperzia lokalít stredných škôl je väčšia ako disperzia lokalít, v ktorých sú vyššie a vysoké školy. To znamená, že poslucháčom sú stredné školy v pozorovanom období bližšie ako vyššie a vysoké.

V prospech vyšších škôl na úkor vysokých škôl ide aj priestorová disperzia stredných škôl pripravujúcich budúce vysokoškolské kádre. Odráža sa to aj na zložení sociálneho pôvodu študujúcich. Na tento jav sa treba pozerať kriticky. Vyššie školy, ako stupeň vzdelávania u nás, majú dominantný vplyv po druhej svetovej vojne. Na toto obdobie sa vzťahujú aj rozoberané údaje. Údaje o vysokých školách zahŕnajú viac ako storočné obdobie. Časové úseky týkajúce sa vyšších škôl a doba týkajúca sa vysokých škôl nie sú zhodné a samým tým nie sú ani porovnateľné.

Disperzia stredných, vyšších a vysokých škôl pre jednotlivé oblasti štúdia, ako aj pre celkový počet študujúcich na rozdielnych stupňoch, je prehľadne uvedená v tab. 12. Najväčšou disperziou sa vyznačujú stredné školy, keď sa na ne pozerá ako na zjednotenie množín. Disperzia vyjadrená koeficientom rozmanitosti kolíše v intervale od 2,50 (ekonómia) po 6,04 (medicína). Masová orientácia na štúdium ekonómie je obmedzená na pomerne krátke povojnové obdobie. Študujúci sa opierajú o stredné školy v rodisku (Kovačica) alebo na pomerne malej vzdialenosti. Keď sa porovnajú hodnoty koeficientov, ktoré sú predpokladom študovania na vyšších a študovania na vysokých školách, javí sa rozdiel. Nižšia vypočítaná hodnota pre stredné školy, ktoré sú predpokladom študovania na vyšších školách, svedčí o menšej disperzii týchto škôl (Kr = 2,08), než keď ide o stredné školy určené na študovanie na vysokých školách (Kr = 2,91).

Tabuľka 12. Porovnávanie rozdielnosti disperzie stredných, vyšších a vysokých škôl pre jednotlivé oblasti štúdia vyjadrené koeficientom rozmanitosti

Oblasť vzdelávania	Hodnota koeficientu rozmanitosti (Kr)				
	Stredná škola ako podmienka			Vyššia škola	Vysoká škola
	pre vyššiu školu	pre vysokú školu	vážený priemer		
Pedagogika	3,94	2,63	4,06	3,20	1,98
Teológia	–	3,60	3,60	–	2,57
Právo	2,68	3,90	3,65	2,96	2,42
Ekonómia	2,08	2,91	2,50	1,33	1,85
Medicína	3,77	5,33	6,04	1,32	2,53
Biotechnika	–	5,19	5,19	–	2,36
Technika	2,06	5,45	3,88	3,60	4,33
Umenie	1,00	4,50	4,45	1,00	2,00
Vojenské vedy a vnútorné veci	1,00	4,45	4,00	1,00	5,44
Vážený priemer	4,58	4,97	5,42	2,68	2,76

Najväčšiu priestorovú disperziu charakterizuje oblasť medicíny (Kr = 6,04). Koeficient pre stredné školy pripravujúce študentov na vyššie školy je tu oveľa nižší (Kr = 3,77) od koeficientu škôl, z ktorých po ukončení študujúci odchádzaju na vysoké školy, ale aj tu treba brať do úvahy pozorovaný časový úsek, ktorý nepriaznivo vplýva na zistenú hodnotu (Kr = 5,33).

Vyššie a vysoké školy charakterizuje najvyššia disperzia v oblasti techniky (Kr = 3,60 a 4,33) a vojenských vied (Kr = 5,44). Najnižšia disperzia charakterizuje štúdiá medicíny (Kr = 1,32) a ekonómie (Kr = 1,33) na vyšších a štúdiá ekonómie (Kr = 1,85) a pedagogiky (Kr = 1,98) na vysokých školách. Pomerne nízka hodnota ukazovateľov disperzie znamená malý počet škôl, na ktoré sa kandidáti môžu zapísať a na ktorých majú možnosť študovať, hoci sa medzi jednotlivými oblasťami javí zrejmý rozdiel.

Záverom možno podotknúť, že Kovačičania vysokoškoláci sa pri voľbe povolania v pozorovaných oblastiach vzdelávania orientujú na širokú profesijnú paletu. Poznámka platí tak pre spoločenské činnosti, ako aj pre aplikatívne vedomosti. Široká základňa stredných škôl sa zužuje na vyšších a vysokých školách, čo sa zasa prekonáva špecializáciou buď počas štúdia, alebo neskôr postgraduálnou aktivitou (špecializácia, subšpecializácia, magistérium, doktorát vied).

Stredné školy ako predpoklad pokračovať na vysokej škole sú kandidátom priestorove bližšie ako vyššie a vysoké školy. Rozmiestenie stredných škôl má neskoršie vplyv na počet, profesijnú orientáciu, ale aj na sociálny pôvod študujúcich. O tom treba veľmi seriózne uvažovať najmä pri zakladaní (zrušovaní) škôl, voľbe povolania a pri priestorovom rozmiesťovaní škôl.

Závislosť počtu a podielu vysokoškolákov od vzdialenosti strednej školy od bydliska študujúcich alebo bydliska ich rodičov a jej dôsledky

Na tomto mieste poukazujeme, ako sa nedostatok strednej školy v Kovačici a v jej bezprostrednej blízkosti odrážal na počet študentov vysokých škôl a aké to má dôsledky na počet inteligentov a ich podiel v celkovom počte obyvateľstva.

Pred prvou svetovou vojnou Kovačičania odchádzali na stredné školy do Békéscsaby, Szarvasa, Štiavnice a na vysoké školy do Bratislavy, Prahy, Lipska a Budapešti (polytechnika).

Počet študujúcich bol nepatrný. Školy sú ďaleko a možnosť financovať štúdium je obmedzená, najmä keď ide o roľnícke rodiny.* To neznamená, že Kovačičania neprejavovali záujem o vzdelávanie svojich detí na stredných a vysokých školách a že o ne nedbali. Nie všetci, ale väčšinou boli presvedčení, že jedine škola a v škole získané a uplatnené vedomosti prispejú k rýchlejšiemu rozvoju a pokroku. O tom, aký vzťah a aké chápanie majú Kovačičania k stredným a vysokým školám, možno najlepšie svedčí krátky záznam J. Čaploviča (3–141)**:

> Cirkevný sbor však nielen prijímal dary. Keď r. 1855. ev. vysoké školy Uhorska ponosovaly sa, že po znehodnotení ich rôznych základín bez značnej novej podpory nemohly by ďalej ostať semeništiami cirkve, musely by padnúť, kovačický sbor poradil sa o ich ponosách. M. Ambrózy pri tom našiel nejaký taký (nám však neznámy) spôsob, že kovačický cirk. sbor mohol im potom poslať na pomoc 235 zl. striebra a to bratislavskému lyceu a sarvašskému gymnáziu po 80 zl. a štiavnickému 75 zl.

Predsa pre Kovačicu a Kovačičanov bola otázka stredoškolského vzdelávania (a tým aj vysokoškolského) vždy aktuálna. J. Čaplovič v dejinách (3–146) uvádza:

> Popri tejto hraničiarsko-cirkevnej ľudovej škole jestvovala v Kovačici 8 rokov aj iná škola, t. zv. „nemecká". Nebola to opravdová stredná škola, skôr niečo podobné pozdejším meštiankam. Na základe vyššieho nariadenia z roku 1850. v tých obciach, kde sa nachodily veliteľstvá stotín (kompánií), musely sa sriadiť nemecké školy pre dospelejších, 12 ročných chlapcov, aby ich pozdejšie, keď sa stali hraničiarskymi vojakmi, ľahšie bolo cvičiť. V týchto školách vyučovalo sa potom len nemecky. Aj v Kovačici bola sriadená takáto škola: jej budova stála tam, kde je dnes obecný dom a bol v nej aj učiteľský byt. Mávala do 60 žiakov. Prvým, ale aj posledným učiteľom tejto školy bol spomenutý kaplán Julius Ambrózy a to od 1852–60. roku. Učil tak úspešne, že jeho žiaci vedeli nemecky nielen dobre hovoriť, ale aj písať.

Kovačičania túžili po gymnáziu. „Túžba po vzdelaní nechýbala síce medzi Slovákmi v Báčke, Srieme a Banáte nikdy," zdôrazňuje J. Čaplovič (30–11). V

---

* „Študovať ďaleko od rodiska, to bolo i drahé, i také zvláštne, že sa nato odhodlal len máloktorý rodič spomedzi roľníkov a malých remeselníkov," píše J. Čaplovič (29–19).

** Citát uvádzame v pôvodnom znení bez pravopisných zásahov a jazykovej úpravy. Platí to aj o ďalšom texte.

prevratových časoch sa Kovačičanom, a banátskym Slovákom vôbec, pozdáva, že sa práve naskytuje jedinečná reálna príležitosť založiť slovenské gymnázium. Na tento účel využívajú národnú poradu banátskych Slovákov. Veľká porada banátskych Slovákov v Kovačici (12. februára 1919), okrem iného, v rámci tretieho bodu po odôvodnení Štefana Vierga, učiteľa z Aradáča, rozhodla, aby v Kovačici pre banátskych Slovákov bolo otvorené slovenské gymnázium. Známe sú dôvody, prečo sa to neuskutočnilo. Márne Kovačičania obviňovali a obviňujú dodnes Dr. Jána Petrikoviča za jeho stanoviská na osobitnej porade Národnej rady dolnozemských Slovákov (27. júna 1919) a bojkotovali ho ako právnika. J. Farkaš zdôražňuje, že Kovačičania od tých čias „pravotársku kľučku na dome dr. Jána Petrikoviča nechytali" (5–108). Petrikovič si bojkot nezaslúžil. Keby pre Kovačicu neurobil nič iné, samotné jeho pôsobenie a aktivity a postoj v súvislosti s kovačickým procesom stačia na to, aby si ho Kovačičania vážili a na neho spomínali s pýchou a úctou. Netreba zabúdať, že aj Dr. Ján Petrikovič osobne peňažne prispel do základiny na otvorenie gymnázia v Kovačici (5–101).

Keď sa na túto otázku pozeráme dnes z viac ako sedemdesiatročného časového odstupu, vidíme, že zvolená lokalita Slovenského gymnázia leží uprostred slovenských osád na Dolnej zemi (kart. 1).

Kartogram 1. Báčsky Petrovec – stredisko slovenských osád v Juhoslávii

V tých okolnostiach v r. 1918 a 1919 bolo neuskutočniteľné založiť tri slovenské gymnázia na tomto území. Pravda, petrovská lokácia slovenského gymnázia Kovačičanom (ale nielen im) nezodpovedá. To má dôsledky na absolútny počet študujúcich z jednotlivých slovenských osád a na ich relatívny význam. O tom veľmi zreteľne svedčí rozbor celkového počtu absolventov Slovenského gymnázia v Báčskom Petrovci za prvých päťdesiat rokov jeho existencie (tab. 13). Nakoľko sú jednotlivé osady vzdialenejšie od Báčskeho Petrovca ako strediska, natoľko klesá počet (absolútny) a podiel (pomerný) absolventov Slovenského gymnázia a Učiteľskej školy.

Zreteľne o tom svedčia parametre exponenciálneho trendu, ktoré matematicko-štatisticky vysvetľujú tento pomer.

Vzdušná vzdialenosť školy v kilometroch	Exponenciálny trend	Miera zmeny v percentách
1 – 20	$y = 69{,}90 \,.\, 0{,}8947^{km}$	– 10,53
1 – 40	$y = 36{,}74 \,.\, 0{,}9458^{km}$	– 5,45
1 – 60	$y = 27{,}18 \,.\, 0{,}9648^{km}$	– 3,54
1 až nad 60	$y = 17{,}92 \,.\, 0{,}9840^{km}$	– 1,60

Zväčšovaním vzdušnej vzdialenosti sa javí klesajúca tendencia hodnoty začiatočnej úrovne pozorovaného javu (konštanta a). Táto hodnota zo 69,90 pri vzdialenosti 1–20 km klesá na 17,92, ak sa polomer zvýši na vzdialenosť 1 až nad 60 km. Napriek takémuto správaniu začiatočnej hodnoty miera zmeny pozorovaného javu zostáva záporná, čo znamená, že počet študujúcich aj v takom prípade prejavuje všeobecnú tendenciu poklesu.

Pokles je evidentný, aj keď jav pozorujeme ako kumulantu. Totiž na vzdialenosti od Bášskeho Petrovca menšej od 20 km na 1000 obyvateľov prislúcha približne 50 (48,86) maturantov; ak sa vzdušná vzdialenosť zvýši na 40 km, počet študujúcich klesá na 34 (33,92). V rámci 60 km vzdušnej vzdialenosti evidujeme približne 30 (30,79) maturantov atď. Inak povedené, na 1000 obyvateľov v Báčskom Petrovci počas päťdesiatročného obdobia maturovalo na Slovenskom gymnáziu a na učiteľskej škole 74 Petrovčanov, 20 Pivničanov, 15 Erdevíčanov, 5 Pazovčanov, 7 Kovačičanov atď.

Tento jav nie je charakteristický len pre Gymnázium v Báčskom Petrovci. „Už v druhom školskom roku v Sarvaši 1835/36 malo (gymnázium, pozn. autora) 148 žiakov, pričom je charakteristické, že v najnižšej triede zo 44 žiakov 26 bolo zo Sarvašu, čiže viac ako polovica," píše J. Čapalovič (30–16). Podobné údaje platia pre Kovačicu. Zo 122 žiakov zapísaných do Meštianskej školy v Kovačici (1943/44) bolo 64 (52,5 %) kovačických rodákov a 58 (47,5 %) žiakov z okolitých osád (5–249).

Počas päťdesiatročného obdobia na Gymnáziu v Petrovci priemerne študovalo a maturovalo 25–26 žiakov ročne (tab. 14). Medzi dvoma vojnami v celkovom počte (18,41) maturantov je Petrovčanov 37,82 %. Tento podiel charakterizuje stúpajúca tendencia (3,78 %). V rokoch 1945–1969 sa zvyšuje priemerný počet maturantov (30,84) a aj podiel petrovských maturantov v celkovom počte študujúcich na 43,36 s ďalšou stúpajúcou tendenciou (0,29 %).

Tabuľka 13. Celkový počet obyvateľov a maturantov Slovenského gymnázia a Učiteľskej školy a počet maturantov týchto škôl prepočítaný na 1000 obyvateľov podľa vzdialenosti rodnej osady v období r. 1919–1969

Osada, z ktorej maturanti pochádzajú	Vzdušná vzdialenosť školy v km	Počet obyvateľov		Počet maturantov		Počet maturantov na 1000 obyvateľov			
		Jednotlivo	Kumulačne	Jednotlivo	Kumulačne	Slovenského gymnázia	Učiteľskej čkoly	Spolu	Kumulačne
Báčsky Petrovec	1	6992	6992	519	519	64,22	10,01	74,23	74,23
Kulpín	4	2419	9411	102	621	35,97	6,20	21,07	65,99
Hložany	10	2390	11801	62	683	21,76	4,18	25,94	57,88
Silbaš	11	1248	13049	18	701	10,42	4,01	14,43	53,72
Kysáč	12	5500	13599	99	800	13,27	4,73	18,00	58,83
Begeč	14	584	14183	6	806	8,56	1,71	10,27	56,83
Pivnica	16	3848	18031	75	881	17,15	2,34	19,48	48,86
Báčska Palanka	21	1360	19391	10	891	6,62	0,74	7,36	45,95
Lug	21	816	20207	2	893	2,45	–	2,45	44,19
Laliť	23	1107	21314	19	912	10,84	6,32	17,16	42,79
Nový Sad	24	2232	23546	10	922	3,58	0,90	4,48	39,16
Selenča	24	3788	27334	36	958	7,13	2,37	9,50	35,05
Binguľa	33	421	27755	4	962	9,50	–	9,50	34,66
Erdevík	34	1110	28865	17	979	14,41	0,90	15,32	33,92
Šíd	42	1111	29976	8	987	7,20	–	7,20	32,93
Bajša	49	410	30386	2	989	4,88	–	4,88	32,55
Aradáč	60	2056	32442	10	999	1,46	3,40	4,86	30,79
Stará Pazova	64	7559	40001	36	1035	3,97	1,69	4,76	25,87
Kovačica	94	6536	46537	44	1079	4,28	2,45	6,73	23,19
Padina	103	6242	52779	21	1100	2,24	1,12	3,36	20,84
Hajdušica	115	732	53511	4	1104	2,73	2,73	5,46	20,63
Jánošík	123	1311	54822	3	1107	1,53	0,76	2,29	20,19

Tabuľka 14. Charakteristika celkového počtu maturantov Gymnázia v Petrovci, počtu a podielu maturantov Petrovčanov a Petrovčanov vysokoškolákov v období 1927–1969

Obdobie	Priemerný počet (podiel) maturantov a vysokoškolákov	Variačný kooficient (%)	Extrémne hodnoty		Miera zmeny (rastu alebo poklesu v %)
			minimum-maximum		
		Celkový počet maturantov			
1927 – 1944	18,41	49,74	0	37	– 8,09
1945 – 1969	30,84	43,78	9	63	3,80
1927 – 1969	25,81	51,63	0	63	2,20
		Počet Petrovčanov maturantov Gymnázia v Petrovci			
1927 – 1944	6,35	55,64	0	13	– 4,62
1945 – 1969	13,68	52,10	3	33	4,11
1927 – 1969	10,71	64,57	0	33	3,24
		Počet vysokoškolákov z petrovských maturantov			
1927 – 1944	3,53	70,92	0	9	0,53
1945 – 1969	11,72	60,96	2	32	4,94
1927 – 1969	8,40	83,18	0	32	5,44
		Počet študentov na vysokých školách			
1927 – 1944	2,41	76,25	0	6	– 4,68
1945 – 1969	6,32	57,18	0	14	16,05
1927 – 1969	4,74	75,32	0	14	7,20
		Počet študentiek na vysokých školách			
1927 – 1944	1,12	109,05	0	4	31,02
1945 – 1969	5,40	86,86	0	20	9,05
1927 – 1969	3,66	115,65	0	20	23,67
		Podiel Petrovčanov v celkovom počte maturantov			
1927 – 1944	37,82	43,76	12	68	3,78
1945 – 1969	43,36	24,94	20	59	0,29
1927 – 1969	41,17	32,33	12	68	1,02
		Podiel Petrovčanov vysokoškolákov v počte Petrovčanov maturantov			
1927 – 1944	56,60	41,45	25	100	5,40
1945 – 1969	83,88	15,75	50	100	0,81
1927 – 1969	72,84	30,71	25	100	2,13
		Podiel študentov v celkovom počte petrovských vysokoškolákov			
1927 – 1944	69,75	40,83	0	100	– 4,86
1945 – 1969	57,44	40,69	0	100	9,46
1927 – 1969	62,42	41,59	0	100	1,49
		Podiel študentiek v celkovom počte petrovských vysokoškolákov			
1927 – 1944	30,25	94,15	0	100	41,78
1945 – 1969	42,56	54,91	0	100	2,38
1927 – 1969	37,58	69,08	0	100	11,46

V nasledujúcom desaťročnom období (1970–1979) priemerne ročne na Gymnáziu v Petrovci maturovalo 58,4 žiakov (tab. 15). V tom počte je 23,8 (42,25 %) maturantov Petrovčanov. I keď v sledovanom období počet maturantov z Petrovca prejavuje stúpajúcu tendenciu (2,47 % ročne), podiel maturantov z Petrovca prejavuje klesajúci trend (–5,50 %). Takýto vývin sledovaného javu je podmienený rýchlejším stúpaním celkového počtu maturantov (8,47 %) než maturantov z Petrovca (2,47 %).

Tabuľka 15. Charakteristika celkového počtu maturantov Gymnázia v Petrovci, počtu a podielu maturantov Petrovčanov a Petrovčanov vysokoškolákov v období 1970–1979

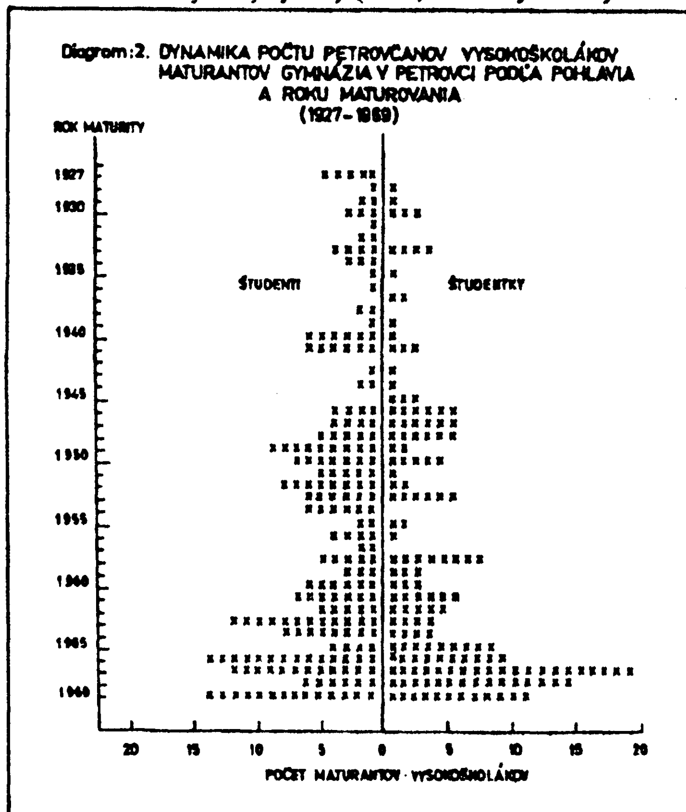
Pozorovaný jav	Priemerný počet (podiel) maturantov a vysokoškolákov	Variačný koeficient (%)	Extrémne hodnoty		Miera zmeny (rastu alebo poklesu v %)
			minimum	maximum	
Celkový počet maturantov	58,4	27,11	39	89	8,59
Počet Petrovčanov maturantov	23,8	14,92	19	31	2,47
Počet vasokoškolákov Petrovčanov	15,3	19,01	11	20	4,91
Počet študentov na vysokých školách	5,3	37,79	2	8	10,42
Počet študentiek na vysokých školách	10,0	16,33	8	12	2,77
Podiel Petrovčanov v celkovom počte maturantov (%)	42,25	22,73	29,69	61,54	–5,50
Podiel Petrovčanov vysokoškolákov v počte Petrovčanov maturantov	64,62	16,63	47,83	83,33	2,38
Podiel študentov v celkovom počte petrovských vysokoškolákov	33,76	26,66	18,18	47,06	5,26
Podiel študentiek v celkovom počte petrovských vysokoškolákov	66,24	13,58	52,94	81,82	–2,03

O význame Slovenského gymnázia pre Báčsky Petrovec a o vplyve na počet vysokoškolákov svedčí údaj, že medzi dvoma vojnami 56,60 % maturantov Gymnázia odišlo na vysoké školy. Uvedený podiel charakterizuje priemerná miera rastu 5,40 % ročne. Po druhej svetovej vojne 83,88 % maturantov Gymnázia sa zameriava na vysoké školy. Sú generácie, v ktorých celkový počet maturantov odchádza na vysokú (vyššiu) školu. Desaťročie medzi r. 1970–1979 charakterizuje podiel Petrovčanov vysokoškolákov v celkovom počte Petrovčanov, ktorí maturovali na Gymnáziu v Petrovci, na úrovni 64,62 % so stúpajúcou tendenciou (2,38 % ročne).

Pomer medzi chlapcami a dievčencami, ktorí ako študenti a študentky odchádzajú na vysoké školy, je prajný a v pozorovanom období sa zlepšuje. Konštatované javy sa môžu odôvodniť práve pôsobením Gymnázia.

Na Slovenskom gymnáziu v Báčskom Petrovci v celom (šesťdesiatročnom) období maturovalo 1668 žiakov. V tomto počte je 687 alebo 41,2 % Petrovčanov. Na vysoké školy sa zameralo 513 (74,7 %) maturantov Gymnázia. Učiteľskú školu v Báčskom Petrovci skončilo 216 učiteľov. Z toho počtu 70 (32,4 %) je Petrovčanov. To znamená, že v tomto období gymnázium a učiteľskú školu absolvovalo 757 obyvateľov z Báčskeho Petrovca.

Nie je potrebná výnimočná námaha, aby sa zistil veľký rozdiel medzi absolútnym počtom vysokoškolákov z Báčskeho Petrovca a z Kovačice (diag. 1 a diag. 2), i keď rozdiel medzi počtom obyvateľov medzi týmito osadami v prospech Báčskeho Petrovca nie je taký výrazný (7 a 6,5 tisíc obyvateľov).*

* Pri porovnávaní údajov uvedených diagramov treba brať do úvahy aj to, že sa v diagrame (diag. 1) pri kovačických vysokoškolákoch vychádza z roku absolvovania vysokej školy a pri petrovských vysokoškolákoch autor má k dispozícií len rok ich maturovania na gymnáziu v Petrovci, a na tom podklade je zostavený aj diagram (diag. 2).

Na vplyv vzdialenosti strednej školy (stredných škôl) na počet a podiel vysokoškolákov poukazuje aj mokrínsky príklad (6–77). Z tejto osady, ktorá má asi 7000 obyvateľov, pochádza 16 doktorov a magistrov vied a 216 občanov s ukončenou vysokou (nie vyššou) školou. Mokrín je od Kikindy vzdialený okolo 10 km a v Kikinde je gymnázium, ktoré umožnilo odchádzať na vysoké školy. Mokrínčania sú odkázaní na vysoké školy v Belehrade, Novom Sade, Subotici... Vzdialenosť týchto škôl od Kikindy je priemerne okolo 100 km. Tento príklad ukazuje zreteľne, že stredná škola predstavuje kritický prah a limit, ktorého prekonaním sa odstraňujú všetky prekážky v ďalšom zdokonaľovaní.

Nedostatok, tobôž nedostupnosť stredných škôl, má následky na celkovú kádrovú reprodukciu. V dňoch písania týchto riadkov autorovi sa dostal do rúk rukopis prof. Dr. Miroslava Pavlova: Slováci vo výuke a vede na Novosadskej univerzite. V rukopise sa okrem iného podáva prehľad pedagogicko-vedeckých pracovníkov na Novosadskej univerzite zostavený podľa miesta narodenia anketovaných osôb a ich akademickej hodnosti (tab. 16). Konštatovaná situácia a pomery na vysokých školách sa veľmi zreteľne odrážajú aj na Univerzitu. Medzi počtom maturantov na 1000 obyvateľov (tab. 13) a celkovým počtom pedagogických pracovníkov na vysokých školách (tab. 16) sa javí pomerne vysoká korelácia, ktorou sa vysvetľuje vzájomná podmienenosť pozorovaných javov.

Tabuľka 16. Prehľad Slovákov vo výuke a vede na Novosadskej univerzite podľa miesta narodenia a stupňa vedecko-pedagogickej hodnosti

Miesto pôvodu alebo narodenia	Vedecko-pedagogická hodnosť				Spolu
	Asistent	Docent	Profesor		
			mimoriadny	riadny	
Aradáč	1	–	–	1*	2
Báčsky Petrovec	6	3	–	2	11
Báčska Palanka	–	1	–	–	1
Belehrad	–	1	–	–	1
Erdevík	–	2	–	1	3
Hložany	2	–	–	–	2
Kovačica	–	–	–	1	1
Kulpín	1	–	1	–	2
Kysáč	2	–	3	2	7
Nový Sad	2	–	–	–	2
Pivnica	1	2	–	–	3
Selenča	1	–	–	–	1
Stará Pazova	1	–	–	–	1
Zreňanín	1	–	–	–	1
Spolu	18	9	4	7	38

* Riadny profesor a člen Vojvodinskej akadémie vied a umení, čestný doktor „honoris causa" Univerzity Komenského v Bratislave

Z tohto časového odstupu je jasné, že Kovačica, Stará Pazova a iné slovenské substrediská robia chybu v období, keď sa rozhodovalo o tom, kde založiť slovenskú školu, lebo chcú gymnázium (všetko), alebo nič. Keby tieto vedľajšie strediská boli svorne pracovali na tom, aby sa na Dolnej zemi v slovenskom hlavnom stredisku otvorilo jedno úplné gymnázium (škola, akú si všetci želajú), ako sa aj stalo, a vo vedľajších (okrajových) strediskách (Banát, Sriem) ako prvky sústavy neúplné gymnázium, progymnázium, hospodárska, meštianska alebo iná škola (ktorá by zabezpečila zápis a štúdiá čím väčšieho počtu mladých ľudí po istý stupeň vzdelávania v rodisku alebo v nie veľkej vzdialenosti a neskôr umožnila prechod do vyšších tried gymnázia), malo by to prajný vplyv na rovnomernejší počet a podiel študujúcich zo všetkých slovenských osád a vrstiev obyvateľstva a zároveň na priaznivejšiu štruktúru vysokoškolsky vzdelanej mládeže.

To sa vtedy nestalo. Preto môžeme porozumieť, prečo Kovačičania s veľkým oduševnením privítali založenie meštianskej školy pod vedením Jozefa Párnického (5–249). Práve táto neúplná stredná škola neskôr podnietila húfny odchod kovačických študentov na Slovenské gymnázium a na Učiteľskú školu v Báčskom Petrovci v rokoch po oslobodení krajiny.

Záverom na tomto mieste konštatujeme, že v uschopňovaní vysokoškolsky vzdelaných občanov Kovačica v porovnaní s Báčskym Petrovcom mešká priemerne 25–30 rokov. Sústavným úsilím toto meškanie treba prekonať. Toto prekonávanie predpokladá nielen zväčšenie počtu študujúcich, ale aj rozšírenie ich sociálneho pôvodu na všetky vrstvy obyvateľstva a v profesijnej orientácii na povolania, ktoré sa v nasledujúcom období budú môcť uplatniť tak v sfére spoločenských činností, ako aj vo výrobe s prihliadaním na súčasné vývojové tendencie.

Miesto pôsobenia Kovačičanov vysokoškolákov

Disperzia Kovačičanov vysokoškolákov nemá rovnaký ráz v jednotlivých pozorovaných obdobiach, respektíve vo zvolenej chvíli pozorovaného obdobia. Za zvolený časový bod pozorovaných období považujeme 1. január rokov 1919 (nie doslovne), 1946, 1961, 1976 a 1991 (doslovne).

Počet činných Kovačičanov vysokoškolákov v pozorovanom časovom úseku permanentne stúpa. Takáto konštatácia platí, aj keď ide o absolventov vysokých (tab. 17), aj keď ide o absolventov vyšších škôl (tab. 18). Totiž v prvom pozorovanom období ich je 8 (1919), v druhom ich počet stúpa na 10 (1946), v treťom (1961) na 33 (24 s vysokou a 9 s vyššou školou), vo štvrtom (1976) na 109 (71 + 38) a v piatom na 246 (147 + 99).

Na začiatku r. 1919, ako sa už vyzdvihlo, Kovačica mala 8 vysokoškolákov. Len jeden, Alexander J. Ambrózy, lekárnik (apatekár), pôsobil v Kovačici. Ostatní, siedmi sa zamestnali mimo Kovačice. Michal P. Rapoš odišiel do Báčskeho Petrovca, kde ho povolali na Slovenské gymnázium, ktoré sa zakladá a organizuje; v Belehrade ako bankoví úradníci pôsobili bratia Ťahúnovci, synovia Jána, učiteľa (Alexander a Ján); v Novom Sade je Július J. Ťahún, právnik, ktorý sa dostal za praktikanta do advokátskej kancelárie Dr. Ľudovíta Mičátka; v Osijeku bol

dôstojníkom Karol J. Ťahún. Na území Československa pôsobili Jozef Janiš ako ev. a. v. farár v Kráľovej Lehote a Miloš P. Rapoš, stavebný inžinier, ktorého povolali do Trnavy, kde pôsobil ako technický radca.

Po viac ako štvrťstoročí (1946) Kovačica mala 10 vysokoškolákov. Ich priestorové rozmiestnenie je, keď ide o Kovačicu, trochu priaznivejšie. V Kovačici zakotvili traja vysokoškoláci: Jozef Janiš, teraz už ev. a. v. senior, Pavel Toman, právnik – sudca, a Adam Žolnaj, právnik. Siedmi Kovačičania sa uplatňujú mimo Kovačice. V Báčskom Petrovci pôsobí Michal Rapoš ako profesor Slovenského gymnázia a v Padine jeho brat Ján Rapoš ako obecný lekár. V Belehrade sú traja Kovačičania: dvaja bratia Ťahúnovci a Árpád Löbl. V Československu pôsobia Ján Čaplovič v Bratislave a jeho brat Vladimír Čaplovič v Dolnom Kubíne.

Na začiatku r. 1961 Kovačica má 24 absolventov so zakončenou vysokou školou a 9 absolventov so zakončenou vyššou školou. Spolu má k dispozícii 33 vysokoškolákov. V Kovačici pôsobia dvaja (Pavel Toman, právnik, a Adam Marko, agronóm) absolventi vysokej školy a štyria absolventi vyššej školy, teda spolu šiesti. Ostatní absolventi vysokých škôl sú mimo Kovačice: v Báčskom Petrovci Pavel Chrťan ako profesor Slovenského gymnázia, v Belehrade Uroš Janković, dipl. ekonóm, a Marta Struháriková, dipl. právnička, v Ćupriji Ján Dudok, dôstojník, v Kikinde Ján Marko, dipl. agronóm, v Novom Sade Árpád Löbl, profesor, v Pančeve právnici Adam Žolnay a Jovan Popadić, v Sarajeve Pavel Hurávik, dôstojník, v Starej Pazove Ján Hriešik, dipl. právnik, a vo Vrbase Mária Vlaovová, rod. Janišová, profesorka.

V zahraničí sú v tomto období činní: v Bratislave Čaplovičovci – Ján, otec, historik, a Ján, syn, chemik; Eva Jesenská, rod. Brtková, strojárenská technologička, a Martin Hriešik, ekonóm; v Dolnom Kubíne pôsobí Vladimír Čaplovič, profesor, v Jasove Adam Holík, inžinier lesníctva, v Rimavskej Sobote Jozef Janiš, lekár, primár nemocnice, a v Michalovciach Ján Bulík, lekár – gynekológ.

Absolventi vyšších škôl nachádzajú zamestnanie v Belehrade.

V Kovačici ako rodnej obci sa nemôžu uplatniť niektorí vysokoškoláci. Keď porovnávame zvolené časové body, môžeme zistiť, že Kovačica absorbuje čoraz viac odborníkov – vysokoškolákov.

V prvom období len jeden z ôsmich kandidátov (12,5 %) pôsobil v Kovačici. V druhom období aj počet (3) vysokoškolákov, aj ich podiel (30 %) stúpa. V treťom odbobí (1961) pozorovaná tendencia pokračuje tak, že sa prejavuje absolútny rast počtu zamestnaných (na 6), ale klesá ich podiel v celkovom počte abosolventov (18,2 %). Štvrté obdobie (1976) charakterizuje rast počtu zamestnaných vysokoškolákov na 33 a rovnobežne stúpa aj ich percentuálny podiel v celkovom počte (30,6 %). V poslednom sledovanom časovom bode (1. januára 1991) 142 Kovačičanov vysokoškolákov nachádza zamestnanie v rodisku a ich podiel v celkovom počte absolventov vysokých škôl činí až 57,7 %. To znamená, že sa v poslednom sledovanom období Kovačičania vysokoškoláci húfne zamestnávajú v rodnej osade.

Tabuľka 17. Počet Kovačičanov s ukončenou vysokou školou a miesto ich pôsobenia

Miesto pôsobenia	Počet osôb činných 1. januára roku				
	1919	1946	1961	1976	1991
Kovačica	1	3	2	22	77
Crepaja	–	–	–	1	2
Debeľača	–	–	–	–	1
Padina	–	1	–	–	2
Uzdín	–	–	–	–	1
Obec, Kovačica	1	4	2	23	83
Apatín	–	–	–	1	–
Báčsky Petrovec	1	1	1	2	1
Belehrad	2	3	2	6	9
Bugojno	–	–	–	–	1
Ćuprija	–	–	1	–	–
Donji Miholjac	–	–	–	1	1
Futog	–	–	–	–	1
Kikinda	–	–	1	–	–
Mol (Ada)	–	–	–	–	1
Mostar	–	–	–	–	1
Nový Sad	1	–	–	10	17
Osijek	1	–	–	–	–
Pančevo	–	–	2	6	4
Požarevac	–	–	–	1	2
Pula	–	–	–	1	1
Rijeka	–	–	–	1	1
Sarajevo	–	–	1	1	–
Skopje	–	–	–	–	1
Slovenj Gradec	–	–	–	1	–
Smederevo	–	–	–	–	1
Stará Pazova	–	–	1	1	1
Tivat	–	–	–	–	1
Vis	–	–	–	–	1
Vrbas	–	–	1	1	–
Zreňanín	–	–	–	–	1
Juhoslávia – bez obce Kovačica	5	4	11	33	46
Bratislava	–	1	5	7	6
Dunajská Streda	–	–	–	1	1
Dolný Kubín	–	1	1	1	–
Jasov	–	–	1	–	–
Kráľova Lehota	1	–	–	–	–
Michalovce	–	–	1	1	1
Rimavská Sobota	–	–	1	1	–
Trnava	1	–	–	–	–
Svitavy	–	–	–	–	1
ČSFR – spolu	2	2	9	11	9
Los Angeles	–	–	–	1	1
Frankfurt/M	–	–	1	–	–
Rím	–	–	–	–	1
Neznáme	–	–	1	3	1
Nezamestnaných	–	–	–	–	6
Celkový počet	8	10	24	71	147

Tabuľka 18. Počet Kovačičanov s ukončenou vyššou školou a miesto ich pôsobenia

Miesto pôsobenia	Počet osôb činných 1. januára roku		
	1961	1976	1991
Kovačica	4	21	65
Debeľača	–	–	1
Padina	–	1	2
Obec, Kovačica	4	22	68
Báčsky Petrovec	–	–	1
Belehrad	5	5	11
Cavtat	–	–	1
Donji Miholjac	–	–	1
Mol (Ada)	–	–	1
Mostar	–	–	1
Nový Sad	–	2	2
Pančevo	–	2	3
Skopje	–	–	2
Stará Pazova	–	1	1
Subotica	–	1	1
Zreňanín	–	1	1
Juhoslávia (bez obce, Kovačica)	5	12	26
Stuttgart	–	2	–
Nezamestnaných	–	–	5
Celkový počet	9	38	99

Predsa treba pripomenúť a zdôrazniť, že sa Kovačica v prvom rade orientuje na absorbovanie absolventov so zakončenou vyššou a až potom na absolventov s vysokou školou. Svedčia o tom veľmi zreteľne údaje:

Pozorované obdobie	Zamestnaní Kovačičania vysokoškoláci					
	Vyššia škola		Vysoká škola		Spolu	
	Počet	Podiel %	Počet	Podiel %	Počet	Podiel %
1961	4	44,4	2	8,3	6	18,2
1976	21	55,3	22	31,0	33	30,6
1991	65	65,7	77	52,4	142	57,7

Na základe údajov možno uzavrieť, že Kovačicu pomerne menej zanechávajú absolventi vyšších škôl než absolventi vysokých škôl. Nastoľuje sa otázka, prečo je to tak. Treba to chápať ako sústavný negatívny kádrový výber? Ako jav vôbec vysvetliť?

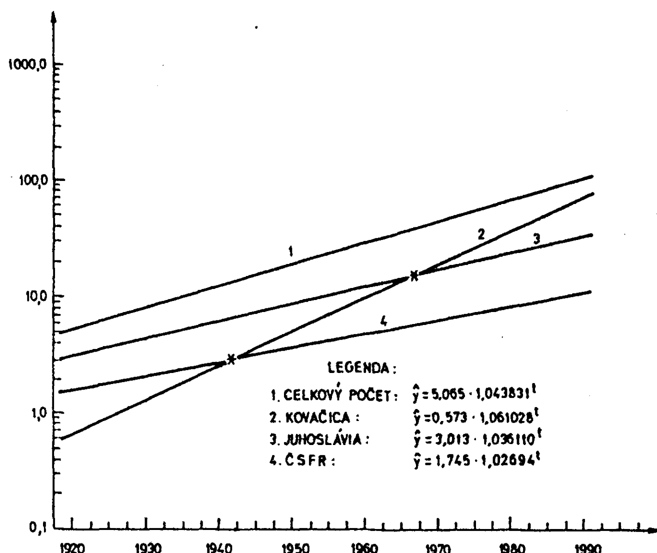
Takýto jav môžeme pochopiť a vysvetliť najjednoduchšie tak, že sa už skôr zamestnaní dodatočne diaľkove vyškolia a uschopnia na určitú prácu a tak si zachovávajú pracovné miesto alebo funkciu, ktorú už skôr konali. Touto cestou prechádzajú najprv učitelia, ktorí popri zamestnaní študujú na vyšších pedagogických školách a uschopňujú sa za učiteľov predmetov a za učiteľov nižších ročníkov základnej školy. Sledujú ich právnici, ekonómi a iní odborníci. V pomerne krátkom časovom období sa uschopňujú vykonávať zložité úlohy a tak si zachovávajú aj pracovné miesto, ktoré skôr obsadili pre nedostatok školsky uschopnených kádrov.

Samozrejme, nie všetci absolventi vyšších škôl idú touto cestou. Nejeden študent absolvoval vyššiu školu priamo, bezprostredne po zakončení strednej školy, a až potom sa zamestnal. Rovnako tak zamestnanie hľadajú ako aj vysokoškoláci po absolvovaní. Predsa o niekoľko rokov (2–3) skrátené obdobie študovania zabezpečuje týmto študentom prioritu v zamestnávaní.

Porovnávanie disperzie Kovačičanov vysokoškolákov so zakončenou vysokou školou podľa miesta pôsobenia vo zvolených časových bodoch umožňuje poukázať na rozdielne tempo zmien celkového počtu absolventov, absolventov zamestnaných v Kovačici, absolventov zamestnaných mimo Kovačice (ale na území Juhoslávie) a absolventov zamestnaných v Československu. Celkový počet absolventov (obdobie 1919–1991) charakterizuje priemerná miera rastu 4,38 %; pre vysokoškolákov, ktorí nachadzajú zamestnanie v Kovačici, platí miera rastu 6,10 %; počet zamestnaných mimo Kovačice stúpa ročne po 6,31 % a v Československu po 2,69 %. Pozorované javy majú jasnú divergenciu. Tempo rastu vysokoškolákov, ktorí sa zamestnávajú v Kovačici, je najrýchlejšie s poznámkou, že sa charakterizuje veľmi nízkou začiatočnou úrovňou (0,573). Tempo stúpania počtu zamestnaných na území Juhoslávie je spomalené (3,61 %) a má nižšiu hodnotu od priemernej hodnoty (4,38 %), ale je začiatočná úroveň pomerne veľmi vysoká (3,013). Najnižšia miera rastu charakterizuje zmenu počtu činných vysokoškolákov Kovačičanov pôsobiacich na území Československa (graf 2).

Porovnávaním počtu Kovačičanov vysokoškolákov pôsobiacich v Kovačici, v Juhoslávii (bez obce Kovačica) a na území Československa prichádzame k záveru, že v porovnávanom období môžeme vyčleniť tri etapy (tri fázy) vývinu skúmaného javu, navzájom oddelené teoreticky zistenými bodmi. Časový úsek, v ktorom je počet Kovačičanov vysokoškolákov pôsobiacich mimo Kovačice väčší, aj keď ide o Československo, aj keď uvažujeme o Juhoslávii, od počtu vysokoškolákov pôsobiacich v Kovačici, označujeme ako prvú fázu, ktorá sa teoreticky končí r. 1942. Po tomto kritickom bode nasleduje druhá fáza pozorovaného obdobia. V nej je počet vysokoškolákov zamestnaných v Kovačici väčší ako v Československu, ale ešte vždy menší od počtu vysokoškolákov pôsobiacich mimo Kovačice – na území Juhoslávie. Táto etapa trvá (podľa výpočtov) po rok 1967. V danom momente sa začína tretia etapa vývoja pozorovaného javu, v ktorej počet Kovačičanov pôsobiacich v Kovačici prevyšuje nielen počet vysokoškolákov pôsobiacich v Československu, ale aj v Juhoslávii. Kovačica sa v tejto fáze sústreďuje na vlastné vysokoškolsky uschopnené sily. Tento proces charakterizuje vývoj pozorovaného javu dodnes.

Graf 2. Smer a tempo vývinu celkového počtu Kovačičanov vysokoškolákov a ich zastúpenosti v Kovačici, v Juhoslávii a v Československu

Na území Juhoslávie najväčší počet Kovačičanov vysokoškolákov nachádza zamestnanie v Novom Sade, v Belehrade a v Pančeve.

V Československu najväčší počet vysokoškolákov pôvodom z Kovačice pôsobí v Bratislave.

Zaujímavé je všimnúť si, kde nachádzajú pracovnú príležitosť Kovačičania vysokoškoláci v Kovačici koncom r. 1990, respektíve na začiatku r. 1991 (tab. 19 a tab. 20).

V Kovačici je zamestnaných 142 osôb pôvodom z Kovačice, a to s ukončenou vyššou (65) alebo vysokou školou (77). Spoločenské činnosti absorbujú 61,5 % absolventov vyšších a 63,6 % absolventov vysokých škôl, alebo 62,6 % celkového počtu absolventov. Vo výrobných organizáciách a v službách pôsobí 38,5 % absolventov vyšších a 36,4 % absolventov vysokých škôl, alebo 37,4 % celkového počtu vysokoškolákov vôbec pôsobiacich v Kovačici.

V celkovom počte (89) zamestnaných v úseku spoločenských činností je zahrnutých 45 % osôb s ukončenou vyššou a 55 % s ukončenou vysokou školou. Najväčší počet vysokoškolákov (41,6 %) pôsobí v školách (základná 31,5 %, gymnázium 10,1 %), sleduje Zhromaždenie obce a organizácie na obecnej úrovni (39,3 %) a Dom zdravia (16,8 %).

Tabuľka 19. Aktívni Kovačičania vysokoškoláci zamestnaní v Kovačici v organizáciách spoločenských činností (1. januára 1991)

Názov organizácie	Stupeň ukončenej školy		
	Vyššia	Vysoká	Spolu
Základná škola Mladé pokolenia	21	7	28
Gymnázium Mihajla Pupina	–	9	9
Dom zdravia	2	12	14
Antituberkulózny dispenzár	–	1	1
Zhromaždenie obce Kovačica	7	16	23
Obecný súd Kovačica	–	2	2
Organizácie na úrovni obce (sociálna ochrana, zamestnávanie, ubytovanie, Červený kríž, syndikát a pod.)	8	2	10
Miestne spoločenstvo Kovačica	1	–	1
Dom kultúry 3. októbra	1	–	1
Celkový počet	40	49	89

Tabuľka 20. Aktívni Kovačičania vysokoškoláci zamestnaní v Kovačici vo výrobných organizáciách a v službách (1. januára 1991)

Názov podniku a organizácie	Stupeň ukončenej školy		
	Vyššia	Vysoká	Spolu
Advokátska kancelária (súkromná)	–	2	2
AS – COMMERCE	–	1	1
Božo – Market	1	–	1
Budúcnosť	4	–	4
Cukrovar Jedinstvo	1	2	3
Dragstor	1	–	1
Elan – Verejný komunálny podnik	2	–	2
ELTEK	1	–	1
Galéria Babka	–	1	1
Hotel Banát	1	–	1
International-trading comp. CALEC	1	–	1
INSITTOUR	–	1	1
Jednota	1	3	4
Konstruktor	4	2	6
Naftagas	–	1	1
Poľnohospodár	2	5	7
Petroremont	–	1	1
SITRA	4	6	10
Slobodný umelec	–	1	1
Srdiečko	1	–	1
VKUS – Továreň na módnu obuv	1	2	3
Celkový počet	25	28	53

Vo výrobných organizáciách a v službách pôsobí 53 osôb. V tomto počte je 47,2 % osôb s ukončenou vyššou a 52,8 % osôb s ukončenou vysokou školou. Najväčšie sústredenie vysokoškolákov je v podnikoch SITRA (18,9 %), Poľnohospodár (13,2 %), Konstruktor (11,3 %), Jednota a Budúcnosť (po 7,5 %) v cukrovare Jedinstvo a v továrni na módnu obuv Vkus (po 5,7 %). V týchto siedmich organizáciách je sústredených 69,7 % z celkového počtu vysokoškolákov zamestnaných vo výrobných organizáciách a v službách.

Na tomto mieste, podľa presvedčenia autora, treba spomenúť vysokoškolákov kovačického pôvodu, ktorí postrgraduálnou aktivitou získali určitý stupeň vedecko-pedagogickej hodnosti, resp. ktorí pôsobia na vysokých školách (tab. 21).

Tabuľka 21. Abecedný zoznam Kovačičanov vysokoškolákov, ktorí pôsobia na vysokých školách alebo získali určitý stupeň vedecko-pedagogickej hodnosti

	Meno a priezvisko, hodnosť a ustanovizeň pôsobenia
1.	Pavel BARTOŠ, ekonóm, Vysoká škola ekonomická, Bratislava
2.	Dr. Stevan DEVETAKOVIĆ, mimoriadny profesor, Ekonomická fakulta, Belehrad
3.	Dr. Andrej HRIEŠIK, riadny profesor, Technická fakulta, Rijeka
4.	Ondrej JAŠKO, asistent, Fakulta organizačných vied, Belehrad
5.	Mr. Martin KIZÚR, profesor, Gymnázium Mihajla Pupina, Kovačica
6.	Mr. Adam MARKO, odborný poradca, Výskumný ústav pre kukuricu, Zemun Polje (Belehrad)
7.	Dr. Ján MARKO, riadny profesor, Poľnohospodárska fakulta, Nový Sad
8.	Mr. Nikola RACKOV, mimoriadny profesor, Fakulta hudobného umenia, Belehrad
9.	Mr. Stanislav SLÁDEČEK, slobodný umelec, Kovačica
10.	Dr. Marta STRUHÁRIKOVÁ, rod. STRUHÁRIKOVÁ, dipl. právnička, Zväzové zhromaždenie, Belehrad

Akademický stupeň doktora vied získali štyria kovačickí vysokoškoláci. Traja pôsobia na vysokých školách (Belehrad, Nový Sad, Rijeka) a jeden (Dr. Marta Struhárikova, rod. Struhárikova) vo Zväzovom zhromaždení Belehrad. Stupeň magistra vied nadobudli štyria vysokoškoláci. Zo štyroch magistrov vied jeden pôsobí na vysokej škole (Belehrad), jeden na výskumnom ústave (Belehrad), jeden je profesorom gymnázia (Kovačica) a jeden je slobodným umelcom (Kovačica). Dvaja pedagogickí pracovníci, ktorí pôsobia na vysokej škole, nezískali zatiaľ akademickú hodnosť.

Určitý počet Kovačičanov vysokoškolákov je dnes vo výslužbe, na dôchodku. Netreba na nich zabúdať. Kovačica a Kovačičania si na týchto svojich občanov môžu spomínať s pýchou a potešením a opierať sa o ich myšlienky a rady. Bezpochyby si to zaslúžili (tab. 22.)

Tabuľka 22. Abecedný zoznam Kovačičanov vysokoškolákov, ktorí počas súpisu žijú vo výslužbe

	Meno a priezvisko, bydlisko
1.	Ján DUDOK, podplukovník, Kovačica
2.	Pavel HURÁVIK, podplukovník, Sarajevo
3.	Karol CHRŤAN, učiteľ, Kovačica
4.	Pavel CHRŤAN, profesor gymnázia, Báčsky Petrovec
5.	Jozef JANIŠ, lekár, Bratislava
6.	Uroš JANKOVIĆ, ekonóm, Belehrad
7.	Eva JESENSKÁ, rod. BRTKOVÁ, inžinierka, Bratislava
8.	Vladimír KRAK, profesor gymnázia, Kovačica
9.	Tomáš MRAVÍK, učiteľ, Kovačica
10.	Michal PARASKA, dipl. agronóm, Kovačica
11.	Michal PIŠPECKÝ, právnik, Kovačica
12.	Katarína STOJKOVOVÁ, rod. KRASKOVÁ, učiteľka, Belehrad
13.	Mária ŠIRKOVÁ-HRKOVÁ, rod. ŠIRKOVÁ, učiteľka, Kovačica
14.	Mária VLAOVOVÁ, rod. JANIŠOVÁ, profesorka gymnázia, Vrbas

Ako sa už vyzdvihlo, Kovačičania vysokoškoláci žijú a pôsobia nielen v Kovačici, ale sú rozplynutí po celej Juhoslávii, v Československu a inde. Niektorí z týchto odborníkov majú s Kovačicou pozoruhodné styky. Poznajú problematiku osady a ochotní sú poskytnúť potrebnú pomoc, radu a vôbec spolupracovať. Nech k tomuto tvrdeniu prispeje list Dr. Andreja Hriešika, profesora v Rijeke, zaslaný autorovi:

Prijal som Váš list a Vašu iniciatívu si vážim. Veď seba považujem za horlivého Kovačičana a rodisko navštevujem viackrát do roka.

Myslím si ale, že Vaša akcia nebude mať veľký význam, ak sa zostane len a len na súpise. Môj je hlboký dojem, že tej našej Kovačici, tomu nášmu rodisku, tým budúcim generáciám, čo prídu za nami, potrebná je veľká pomoc práve nás intelektuálov. Mali by sme sa cítiť ako dušou národa, ako kvetom našej osady, lebo národ, čo nemá inteligenciu, ani nie je národom! Preto toto naše „združenie" by malo podniknúť rôzne akcie, či už cez Maticu slovenskú alebo samostatne, lebo problémov je veľa a uvádzam len niekoľko veľmi aktuálnych:

– Gymnázium v Kovačici je ohrozené, lebo existencia mu nie je zabezpečená. Povolenie pre prácu dostalo len v októbri a práca mu je na idúci rok otázna! Príčina, po mne, je veľmi nerozumná, lebo sú napísané kritériá: minimum tri triedy po tridsať žiakov. Zapísalo sa len 40 Slovákov a 30 Srbov. Treba bojovať, aby sa povolilo: jedna trieda slovenská a jedna trieda srbská po 30 žiakov...

– Vo viacerých osadách, aké sú Jánošík, Hajdučica, Vojlovica a i., a v srbskej triede gymnázia v Kovačici, ktorú navštevujú i Slováci – slovenčina nie je záväzná. To sú prvé horké kroky na ceste zaniknutia a asimilácie nášho rodu...

– Kovačica potrebuje precízny historický a súčasný výskum: hospodárstva, osvety, kultúry, medzinacionálnych vzťahov atď., atď...

Vážený pán kolega, hlboko som presvedčený, že pomoc inteligencie Kovačice na riešení týchto a iných problémov je nielen potrebná, ale i súrna a imperatívna!

Naši predkovia mali len štyri triedy ľudovej školy, ale zato úspešne obhajovali a OBHÁJILI záujmy nášho rodu plných DVESTO rokov! A MY???

I keď tento list nepotrebuje komentár, autor pri spracovaní súpisného materiálu mal na zreteli sugescie Dr. A. Hriešika.

Niektorí vysokoškoláci kovačického pôvodu chodievajú do Kovačice, navštevujú osadu, pestujú príbuzenské vzťahy, ale nemajú styky s oficiálnymi orgánmi, a preto sa cítia akoby odcudzení, hoci sú ochotní prispievať k rozvoju osady a poskytnúť jej pomoc. Autor sa cíti povinným uviesť aspoň časť listu, ktorý mu zaslal Mr. Nikola Rackov ako prílohu súpisného materiálu. Rackov okrem iného píše.

...potešila ma správa, že sa niekto stará o nás, o Kovačičanov, a že sa pripravuje materiál, ktorý ukáže, kde sme, čo robíme a čím sme prispeli tomuto nášmu každodennému životu...

Viac ráz som bol v Kovačici. Tam mi žije teta a časť jej potomkov. Mnoho som urobil aj pre propagovanie Kovačice, insitného umenia jej maliarov, pre propagovanie Rádio Kovačice (lebo som v Rade Združených rozhlasových staníc), ale sa nemôžem ubrániť dojmu, že sa na mňa moja dedina nikdy nespamätala! Od roku 1939, keď som sa v Kovačici narodil, ja som v tej osade neodohral ani jeden tón, ani som nebol pozvaný pri niektorej umeleckej príležitosti, alebo pri jubileu...

Pekne je, kolega, že sa staráte o Kovačicu, ale ona sa nestará o Kovačičanov, aspoň nie o tých, ktorí umenie Juhoslávie preslávili od Nového Zélandu po Chile, od Škandinávie po Johannesburg. Dobre by bolo, aby ste autoritám dediny predniesli túto moju vyhlášku.

Kovačičania aj boli u mňa. Videli moje predstavenie Anno Domini 1960 so zameraním, aby ho preniesli do Kovačice. Potom sa viac neohlásili, a predstavenie prevzal Kolarčev narodni univerzitet. Toto ponechám bez komentára!

Tieto trpké slová píše urazený človek, ktorého si Kovačica (či naozaj celá) nedostatočne uctieva a váži, ktorý viac oko dvetisíc ráz koncertoval na pódiách piatich svetadielov a ktorého aktivitu, ako hudobného umelca, kritika vysoko cení.

Vedúci činitelia Kovačice nemajú jeho pripomienku pochopiť chybne. Veď ponúka svoje umenie. Jeho vyhláška im môže dať len podnet k ešte väčšej spolupráci nielen s vynikajúcimi, ale so všetkými odborníkmi, ktorí svoju skúsenosť a vedu uplatňujú takmer po celom svete a svojou láskou k rodnej osade chcú a môžu prispieť k jej rýchlejšiemu celkovému rastu. Oporu, ktorá sa sama núka, netreba odmietať. V takejto spolupráci nikto nemôže byť urazený a podmanený. Naopak. V tomto ohľade Kovačica môže byť spokojná, lebo má skutočne dobrú oporu, ktorú len treba využiť.

Ako svojráznu oporu treba hodnotiť aj úspech, ktorý kovačickí rodáci vyskokoškoláci získali v šírom svete. V Los Angeles pôsobí Pavel Brtka, majiteľ vlastného podniku, ktorý sa zaoberá vyrubovaním cla (Customs Broker) a má deviatich zamestnancov.

Na záver týchto riadkov, ktoré mali ukázať, kde pracujú a pôsobia Kovačičania vysokoškoláci, autor považuje za povinnosť v krátkosti, veľmi stručne, predstaviť Kovačičanku Kornéliu Šaškovú, rod. Rapošovú, dcéru Pavla J. Raposa,

kovačického učiteľa, a Henriety, rod. Kolényiovej,* ktorá, pravda, nemá ukončenú vysokú školu, ale sa dostala do domácnosti prezidenta Tomáša G. Masaryka a pôsobila tam ako vedúca domácnosti – gazdiná do jeho smrti.

Kornélia sa narodila v Kovačici 18. februára 1948. Vychovaná, ako aj ostatní súrodenci, v slovenskom duchu odchádza do školy v Modre. Tam sa zrodilo priateľstvo s Paulínou Zochovou, ktoré sa udržiavalo celý život. Pred vojnou (1913) sa vydala za Štefana Šašku, ev. farára. Najprv žili v Leštinách pod Chočom, neskôr prešli na faru do Veľkých Levár. Začiatkom tridsiatych rokov jej manžel Štefan ťažko ochorel a musel byť hospitalizovaný (zomrel r. 1944). Ona bez detí zostala sama. Vtedy sa dostala do domácnosti prezidenta Masaryka. Ako sa to stalo, opisuje v liste písanom bratovi Michalovi, ktorý vtedy žil a pôsobil v Báčskom Petrovci.

List veľmi systematicky podáva údaje o tom, ako sa kovačická rodáčka dostala do domácnosti prezidenta, aké má povinnosti a ako ich vykonáva, v akom prostredí pôsobí, ako sa jej darí a ako hodnotí pomery okolo seba; preto list zverejňujeme ako celok, bez skracovania, v pôvodnom znení:

Lány, 7. II. 1932

Drahí mojí!

Konečne som sa dostála k tomu, aby som i Vám niečo obšírnejšie napísala, nesmiete si myslieť' že na Vás zabúdam, ale to, čo som posledné časy prežila bol ozaj chaos z ktorého sa až teraz trochu preberám. – Teda už som tuná na 3-tí mesiac, no zdá sa mi že je to už viac, bo toľkých nových vecí som zase prežila že to stačí aj na viac.

Začnem ale od začiatku; to viete že ma pani so „Živeny" sem odporúčaly. Pani Doktorka dcéra p. Presidenta sa totiž ta obrátila, chcela mať' Slovenku z ev. farárskej rodiny. A poneváč jich moc nebolo a ja som bola bezdetná, poneváč tuná veru musí byť' celý človek, nemôže ešte aj iné starosti znášať', tak podľa odporúčania, – ja ani neviem, kdo všetko ma odporúčal, ale bolo jích viac – si vybrali mňa. Bola som sa ukázať' a boli so mnou spokojní. Ale som sa nemohla hneď' rozhodnúť', poneváč to bolo moc starosti, čo sa mi zdálo neprekonatelné. No bola som už vrcholne rozčúlená, a mala som aj list napísaný, že neprímem to miesto. No potom tak odrazu sa mi rozbrieždilo a napísala som, že na próbu pôjdem, jestli to telesne odoliem, tak zostanem, a tak za týždeň som aj putovala. Anička mi dopomohla aby som sa ľahšie od nich lúčila, spravila totižto taký výstup zase pri sťahovke, že som myslela, že to ani neprežijem. A veď' som jej tak bola napomoci, či pri tom pôrode, či zase pri tej sťahovke, ale neviem čoho sa bála, či že tam u nich chcem zostať'? No Pán Bôh ma dosiaľ neopustil a ja som jej to už odpustila, veď' keď' som odchádzala, predsa plakala. A Vladko mi stále píše že jím chybujem, že ho nemá kdo opatrovať', keď' je chorý. – Chudák Milko mi presťahoval všetko náradie

---

* Učiteľ Pavel J. Rapoš, nar. v Modre (1862), prišiel do Kovačice, podľa J. Čaploviča (3–201), v roku 1883. O štyri roky (17. februára 1887) uzavrel manželstvo s Henrietou Kolényiovou (dcérou Emila-Pavla Kolényiho a Terky Erdelskej), nar. v Ferdinandsbergu (teraz rumunská časť Banátu) 19. augusta 1866. Z tohto manželstva pochádza deväť detí narodených v Kovačici. Štyri deti zomreli vo veľmi mladom veku. Traja synovia skončili vysoké školy a ich činnosť je opísaná (Miloš, stavebný inžinier: 1889–1937; Michal, teológ a profesor gymnázia: 1896–1955; Ján, lekár: 1900–1947). Dcéra Emília zomrela pomerne mladá (1908–1936). Kornélia sa narodila ako štvrté dieťa. Učiteľ Pavel J. Rapoš pôsobil v Kovačici do smrti (30. júla 1915). Pochovaný je v Kovačici. Henrieta, po smrti manžela, žila najprv Hajdušici a neskôr u syna Michala. Zomrela 29. marca 1955 v Báčskom Petrovci a tu je aj pochovaná.

do druhého bytu, a Jožko tam býva, škoda že nebývate bližšie, bola by som Vám všeličo dala, takto to mnohé zkazu vezme, alebo cudzí sa obživí. Tak moja domácnosť sa pochvíli celkom rozpadne, čo robiť? Jestli tuná zostanem, tak by bolo vari najlepšie všetko popredať. Ešte tieto starosti ma trápia, no zase mi Pán Bôh ukáže cestu, tak nenazdajky, jako aj že som sem prišla, kedy by som si len bola mohla aj pomyslieť, že sa mi takého vyznačenia ulezne?! Dobre mi pani Doktorka pri odchode povedala. Pán Bôh vás sem poslal a ďalej nerozmýšlajte. Tak že vlastne mravná sila ma už potom viedla sem, verte mi, že nie z dákej márnomyselnosti, ale že práve dôveru kládli v jednej Slovenke, ma ženie k tomu aby som Jích dôveru nezklamala, a zase aby sa naše Slovenky nemusely za mňa hambiť. A tak Pán Bôh pomáha do všeckého sa pomáličky užívať. Prvé 3 týždne boly moje nervy tak napnuté, že som vôbec nemohla spávať. Pani Doktorka ma chodila potešovať, a teraz Jim už ja potešujem.

Moja povinnosť je: obstarávať všetko do kuchyni. K tomu účelu mám k dispozícii telefon, soznam firiem, od ktorých sa čo objednáva. Jedného slúhu, ktorý to potom z obchodu donáša. Objednám telefonický, no máme na to potom dodácie lístky, ktoré sa trojmo vystavujú, jeden zostane u mňa, dva vezme do obchodu, kde obchodník napíše cenu a správnu váhu, jeden exp. si ponechá, jeden pošle mne. Každý mesiac sa účtuje, a ja som povinovatá tie účty prezrieť, či je to správne a pripísať, čo zostalo v Prahe a pri jakej príležitosti sa potrebovalo, a čo šlo do Lán. Domácnosť máme dvojú, tak cestujeme hore dolu. 2 kuchárky sú a dievčatá pre kuchyňu. Pán President každú stredu ráno cestuje z Lán do Prahy, kde sa zdrží do štvrtku poobede, vtedy ideme zase zpäť. Jedna kuchárka ide deň predtým, aby si už prichystala, čo bude potrebovať, 2 dievčatá sú stále tam. Jestli tam ovšem máme hostí tak sa sťahuje celý personál. Jedným slovom vždy sme tam kde sme potrebný. Ja mám v mojej smlúve že som povinovatá byť tam, kde je Pán President mimo Bystričky, to je na Slovensku pri Martine, kde majú svoj vlastný dom, a tam celkom jednoducho žijú, jako aj my. – Zaujímavé je, jako nastupuje p. Pres. cestu, presne v 9 hodín sa 3 rázi zacengá, zvezie sa liftom, rotmister otvorí auto, p. Pr. sadá on koncom k šoferovi a už aj idu, do druhého auta sadá napred tajný (detektív) Sekretár, Sekretárka, Typistka, a ja, hneď ta tým autom letíme. Pri bráne stoja vojáci trúbia a stoja v pozore, štátna vlajka sa stiahne dole. – Vopred pol hodiny ide nákladné auto z koššami a kuframi a ostatným personálom, totižto komorník a stolníci (týmto tiež ja dávam rozkazi). Hodinová cesta je to s autom, v Prahe nás zase z trúbov vítajú, šofer má také zvláštné znamenie keď zatrúby každý vie že ide p. Pres. a na Hrade sa vystrčí vlajka. Človek sa cíti byť nehodným za ním isť.

Jedálny lístok robím s kuchárkou, a každý večer idem k p Doktorke k vôli odobreniu, napíše koľko osôb bude a podpíše že videla. Pri tom sa pozhováráme o aktuálných veciach, a niekedy i zapolitizujeme, i na moju rodinu sa dopytuje, a tak celkom po kamarátsky. Žiada ma v prvom rade aby mal P. President dobre navarené, tak vraj z láskou varené, po druhé aby všecia tí ľudia ktorý sú tuná zamestnaný sa slušne chovali, pri tom aby bol ten pomer rodinný, aby keď odtialto odídu mali peknú rozpomienku. Rozhadzovať sa nesmie, ale každý musí slušne dostáť. Varí sa vždy pre personal osve, raz cez deň mäso raz múčnik lebo už bárs čo len bez mäsa. Pre p. Pres. polievka, predkrm, jedno mäso i múčnik, ovšem 2 razi v týždni len napríklad špenát z vajíčkami alebo karotku z vyprážaným karfiolom. Má veľmi rád kysnúté cesta, ovšem málo mu jích dávame, lebo lekár zakázal (to som musela už 2 rázi isť k lekárovi ohľadom toho že čo smie jesť, verte mi že je to veľká zodpovednosť). Myslím si vše na Teba Elenka, že tu by si mohla svoje umenie využitkovať, ovšem sa zato celkom ináč varí veľmi kunštovne. Hovedzie polievky sa cez vyvarený mokrí uterák preciedzajú, kým všecká masť sa neodstráni, a krásna je čistunká. Zeleninka sa na malé nudličky krája, lebo zo všeliakými furmičkámi vykrajuje tak osobyte varí zcedí a dá do hotovej polievky. Tie všeliaké zeleniny až z Indie, potom ryby, majonezi atď. A kým som sa len na tie babraniny čo sa do tých jedál dáva naučila, až teraz som videla že vlastne veľmi málo viem. No už to dnes

iste hlavná vec, nesmie človek na sebe dať znať že to nevie. Niekedy Ti nejaké tie recepty napíšem.

Každý den na deká vyvážanie veci do kuchyni vydávam ktoré musím na bloky zaznačovať a každý mesiac spísať na hárok aby bol presný výdaj. Mimo toho ešte asi osem kníh čo sa zapisuje všetko. Máme zahradu tu, zahradu v Prahe, zase hydinu, na jar sa budem musieť postarať čo sa má zase pestovať, v zahrade pozreť. Mimo toho z času na čas prezreť inventár bielizni, pozreť čo je potrebné, a objednať, vlastne vybrať látky. Celému, ženskému personálu, asi 20 obstarať ročne 2 šiat. Služkám nazreť či majú čisto v izbách, aby mali tak prácu rozdelenú, aby sa mohly dostáť každý deň na prechádzku, a tu i tu aby mali volno. Prípadne ešte aj o to sa postarať aby mali pekné čítanie, a žily poriadne. Stolníkom vydať ovocia, čaj a povedať presný plán jako majú celý den v programe. Nad sebou mám len 3-och správcov, jedného Lánského, druhý Pražský tento mi každý den telefonuje čo je na programe, kedy kdo prinde, kedy ide sem i tam auto jestli niečo potrebujeme z Prahy aby som to na čas mohla objednať, prípadne mi to donesú. 3-tí je Dr [ ] to je správca na-d všetkým, prísny ale veľmi milý Pán, znamenite si porozumieme, je tiež evanjelik. – Popozerať izby či je správna temperatúra, a na mieste kvety, a iné všeličo. Však je toho dost'? Ja som myslela z počiatku že sa spochabím, ale dnes to už ide, a pi. Doktorka mi minule povedala že je celkom spokojná. Ľudia ma majú tiež rady, každý kdo len môže pomáha. Dievčatá v kuchyni už nechcú bezomňa variť, totižto ja jím len radím oni pracujú, pri tom si i užitočné povieme, i sa niekedy zasmejeme. Máme krásne kuchyne, pravda i to moja starosť aby to bolo čisté.

Pán President ma už 2 rázi povolal večer rádio počúvať, tak naturálny človek. On chce poznať v každom svoje ja nie naštuduvanie veci. Pri tom On sám keď niečomu nerozumie sa opýta celkom neženirovane. Zázračný človek, velké dielo previedol a neupustí ani dnes od práci. Rád jazdí na koni, a každý týžden máme 2 razi kíno, to je tuná v zámku zariadené, tam sa vše tak s chuti zasmeje. Najradšej je tuná na Lánoch, je tuná dobré povetrie a zámok je útulnejší.

Prežila som už niekoľko veľkých hostín, diplomatické večeri a obedy, čaje. To mávame ešte potom prvého Pražského kuchára, a shonba na zbláznenie. Všecko sa bez kostí dáva, aby bola večera za 1/2 hodiny zedená, môžete si musliet' jak rýchle sa to musí servirovať. Personálu býva skoro tolko jako hostí.

Ešte ste sa spytovali aj na plat?! Teda mám 700 korún mesačne, byt ktorý pozostáva na Lánoch, salón, spálňa kúpaleň záchod, dole pri kuchyni kancelária. V Prahe len spálňa a kancelária. Stravu tú čo aj páni, pekne servirované stolník donesie, a prádlo. Teda celé zaopatrenia. Keď cestujem auto alebo koč na stanicu a 2-triedu. Po 2 rokoch jak vydržím 900 Kč mesačne. Na Vianoce som dostála pekný sveter a renumerace 250 Kč. A som taká pani že už aj keď inde ide p. Pres. ma žiadajú o „menü". Slovenka je Sekretárka, komorná, kuchárka a jedno dievča tak nás je 5. Najprv zazeraly ostatné dievčatá na nás ale dnes je už vyrovnanie. V Prahe som ešte veľa nevidela lebo tam mám vždy veľa práce, len si práve zabehnem k mojej priateľke čo bola v Levároch, a teraz býva blízo Hradu. Píšte mi len listovne, lebo to ide cez mnohé ruky. – A prečo sa Elenka odťahuješ od písania? Veď Ti to ide znamenite, keby si vedela jako mi to dobre padne. A zaujíma ma každá maličkosť. Čo deti? Vierka sa dobre učí? Som zvedavá či sa na leto dostanem k Vám, mám

---

Poznámka. – Kornélia Šašková, rod. Rapošová, zostala v Lánoch až do smrti prezidenta T. G. Masaryka. Pomáhala ešte Dr. Alici, dcére prezidenta, zariadiť byt v Prahe, a potom sa uchýlila do Dolného Kubína. Tu mala mnoho známych (okrem iných aj Paulínu Halašovú, rod. Zochovú, na fare Veličnej). V Dolnom Kubíne, ktorý jej najväčšmi vyhovoval, bývala u pani Országhovej (u švagrinej P. O. Hviezdoslava). Tu trávila aj vojnové časy. Keď sa jej krajan prof. Vladimír Čaplovič s rodinou sťahoval do Martina, odchádza za nimi. V Martine bývala v dome rodiny Gašparíkovej. S ich dcérou, Aničkou Horákovou, rod. Gašparíkovou, sa spoznala v Lánoch a stali sa dobrými priateľkami. V ich dome žila až do smrti. Zomrela 17. júla 1953. Pochovaná je v Martine.

mat' totižto 1 mesačnú dovolenú. Bude ale Sokolský slet, a my budeme mať veľa hostí snád aj Královu, už sa bojím vopred.

Pište mi zase a majte sa dobre. [ ] ruky bozkávam, u Samkov a vás všetkých objíma a bozkáva Vaša Kornelia

Záverom tejto kapitoly možno zhodnotiť, že počet Kovačičanov vysokoškolákov v celom pozorovanom období sa mení s tým, že permanentne stúpa. V Kovačici sa neuplatnila časť vysokoškolákov, ktorí pochádzajú z tejto osady. Kovačica sa orientuje v prvom rade na absorbciu absolventov so zakončenou vyššou, a až potom na absolventov s vysokou školou. Keď sledujeme, kde pôsobia a kde sa uplatňujú vysokoškoláci pôvodom z Kovačice, môžeme vyčleniť tri oddelené vývinové fázy.

V Kovačici sa vysokoškoláci uplatňujú najviac v organizáciách spoločenských činností (školy, úrady správy) a menej vo výrobných organizáciách a v službách.

Mimo Kovačice Kovačičania vysokoškoláci pôsobia vo väčšom počte v Novom Sade, Belehrade, Pančeve a v Česko-Slovensku – v Bratislave.

Aj vysokoškoláci pôvodom z Kovačice pôsobiaci ďaleko od rodiska sú ochotní pomáhať rodnej osade. Potrebné je využívať všetky možnosti, ktorými by sa tieto osoby (ale aj iní) užitočne zapojili do rôznych foriem činnosti a tvorivosti.

Súhrn

Výskum mal predovšetkým cieľ odpovedať na otázky: koľko Kovačičanov v jednotlivých obdobiach nadobudlo vysokoškolské vzdelanie, aký je ich sociálny pôvod, aké je odborné zameranie vysokoškolákov z Kovačice, koľko sa ich zameralo na spoločenské a koľko na priame výrobné činnosti, koľko ich môže byť absorbovaných v hospodárstve a v službách tejto osady a koľko sa zamestnáva mimo nej; sú tu údaje aj o pohlavnej štruktúre kovačických vysokoškolákov.

Výskumom sú zahrnutí všetci Kovačičania vysokoškoláci od založenia osady (1802) po rok 1990 (vrátane uvedeného roku). Časť materiálu bola zozbieraná priamo dotazníkovou metódou a časť anketovaním blízkych príbuzných, ako aj z dostupnej literatúry a z iných zdrojov. Údaje sa spracovali uplatnením zodpovedajúcich matematicko-štatistických postupov.

Roky 1802–1990 sú rozdelené na 5 období: (1) od dosťahovania po rok 1918; (2) r. 1919–1945; (3) 1946–1960; (4) 1961–1975 a (5) 1976–1990. Takáto periodizácia umožňuje jasne zisťovať tempo rastu a prírastku počtu vysokoškolákov.

Súpisom je zahrnutých 294 Kovačičanov vysokoškolákov (109 študentov vyšších a 185 absolventov vysokých škôl). Dynamika počtu Kovačičanov na vysokých školách je výrazne nerovnomerná. V prvom období vysokú školu absolvovalo 11 osôb, v druhom 8, v treťom 27, vo štvrtom 75 a v piatom 173. V prvom a druhom pozorovanom období na štúdiá odchádzali len chlapci. Prvé dievča z Kovačice skončilo vysokú školu roku 1952.

Sociálny pôvod študujúcich na vyšších a vysokých školách nezodpovedá sociálnemu zloženiu obyvateľov Kovačice. Charakteristické je najmä prvé obdobie, v ktorom vysokú školu skončili len potomkovia duchovnej inteligencie. V nasledujúcom období sa na vysokú školu dostávajú aj deti z rodín technickej inteligencie a z rodín remeselníkov, ale nie aj potomkovia roľníkov a robotníkov. Hoci v poslednom sledovanom období účasť roľníckych (ale aj robotníckych a remeselníckych) detí dosahuje pomerne vysoké percento v celkovom počte študujúcich, ešte vždy sa cíti nerovnomernosť distribúcie vysokoškolákov podľa ich sociálneho pôvodu.

Študujúca mládež Kovačice v sledovanom období mení svoj náhľad na vlastnú profesijnú orientáciu. Študujúci na vyšších a na vysokých školách sa nesprávajú rovnako. Na vyšších školách si volia najčastejšie pedagogický odbor (44 %) a ekonómiu (25 %), sledujú právnici (12 %), technici (11 %), medicinári (6 %) a absolventi umenia a vnútorných vecí (po 1 %). Z absolventov vysokých škôl na prvom mieste sú pedagógovia (22 %), nasledujú právnici (21 %), ekonómovia (16 %), lekári (13 %), biotechnici (11 %), technici (7 %), vojaci z povolania (4 %), umelci a teológovia (po 3 %). Celkovou ich orientáciou sa zabezpečujú široké spoločenské potreby, najmä v oblasti spoločenských činností.

Sociálny pôvod vplýva na voľbu vyššej a vysokej školy a túto závislosť treba brať do úvahy. Absolventi vyšších škôl roľníckeho pôvodu sa zameriavajú v prvom rade na ekonómiu a na pedagogiku, zatiaľ čo na vysokých školách sa primárne orientujú na biotechniku, na právo a ekonómiu, a až potom na pedagogiku a na iné odbory. Orientácia detí robotníkov a remeselníkov na vyšších a vysokých školách je viac-menej zladená. Keď ide o deti, ktorých otec skončil strednú školu, absolventi vyšších škôl uprednostňujú štúdiá pedagogiky, ekonómie a práv a na vysokých školách sa v prvom rade orientujú na práva, potom na ekonómiu, na medicínu a na iné odbory. S pomerne nízkou závislosťou sa stretáme aj medzi orientáciou študujúcich na vyšších a vysokých školách, ktorí podľa sociálneho pôvodu pochádzajú z rodín (otec) vysokoškolákov. Táto skupina sa na vyšších školách orientuje na pedagogiku a techniku a na vysokych školách má prioritu zasa pedagogika pred právom a medicínou. Vypozorované javy treba ešte dôkladnejšie rozobrať a určitými opatreniami zamedzovať nepriaznivé a podporovať želané rozvojové trendy.

Kovačičania vysokoskoláci sa pri voľbe povolania orientujú na širokú profesijnú paletu. Platí to tak v oblasti spoločenských činností, ako aj na aplikatívnom úseku. Hustá

sieť stredných škôl príprava budúcich študentov vyšších a vysokých škôl, koncentrovaných v nepočetných punktoch s tým, že sa toto obmedzenie prekonáva špecializáciou buď počas štúdií, alebo neskôr postgraduálnou aktivitou – špecializácia, subšpecializácia, magistérium, doktorát vied...

Stredné školy umožňujúce pokračovať vo vysokoškolskom vzdelávaní sú kandidátom z Kovačice priestorove bližšie ako vyššie a vysoké školy. Rozmiestenie stredných škôl má neskoršie vplyv na počet, profesijnú orientáciu, ale aj na sociálny pôvod študujúcich. O tom treba veľmi seriózne uvažovať najmä pri zakladaní (zrušovaní) škôl.

Osobitnou staťou rozboru je skúmanie závislosti počtu a podielu vysokoškolákov od vzdialenosti strednej školy od bydliska študujúcich alebo bydliska ich rodičov a aké dôsledky z toho vyplývajú. Vzdialenosť strednej školy vplýva na počet študentov vysokých škôl, čo sa odráža na počte inteligentov pozorovaného prostredia a na ich podiele v celkovom počte obyvateľstva. O tom zrejme svedčia príklady Báčskeho Petrovca, Mokrína a Kovačice. Kovačica má v porovnaní s Báčskym Petrovcom oneskorený vývin, čo treba sústavným úsilím prekonať. To predpokladá nielen zväčšiť počet študujúcich, ale aj rozšíriť ich sociálny pôvod na všetky vrstvy obyvateľstva a v profesijnej orientácii voľbu takých povolaní, ktoré sa v nasledujúcom období budú môcť uplatniť tak v sfére spoločenských činností, ako aj vo výrobe, s prihliadaním na súčasné vývojové tendencie.

Počet činných Kovačičanov vysokoškolákov v rodisku v pozorovanom období nemá rovnaký ráz, hoci permanentne stúpa. Časť vysokoškolákov nenachádza pracovnú príležitosť v Kovačici. Kovačica sa orientuje v prvom rade na absorbciu absolventov vyšších škôl a až potom na zamestnávanie absolventov vysokých škôl.

V Kovačici sa vysokoškoláci uplatňujú najviac v organizáciách spoločenských činností (školy, úrady správy) a menej vo výrobných organizáciách a v službách. Mimo Kovačice Kovačičania vysokoškoláci pôsobia vo väčšom počte v Novom Sade, v Belehrade, v Pančeve a v Česko-Slovensku – v Bratislave.

I keď vysokoškoláci pôvodom z Kovačice pracujú mimo rodiska, sú ochotní pomáhať rodnej osade. Treba využívať všetky možnosti, ktorými by sa tieto osoby užitočne zapojili do rôznych foriem činnosti v oblasti hospodárstva a kultúry.

R e z i m e

KOVAČIČANI SA VISOKOŠKOLSKIM OBRAZOVANJEM

Istraživanju je prvenstveni cilj da odgovori na pitanja: koliko je Kovačičana u pojedinim vremenskim razdobljima steklo visokoškolsko obrazovanje, kakvo je njihovo socijalno poreklo, kakvo je njihovo stručno usmerenje, koliko ih se usmerilo na društvene a koliko na neposredne proizvodne delatnosti, koliko ih može biti apsorbovano u privredi i uslužnim delatnostima ovog mesta a koliko se zapošljava izvan njega, kakva je polna struktura studenata.

Istraživanjem su obuhvaćeni svi Kovačičani sa završenom visokom (i višom) školom od osnivanja mesta (1802) do 1990. godine (uključujući i ovu godinu). Deo materijala prikupljen je neposredno metodom upitnika, a deo anketiranjem bliskih rođaka, kao i iz dostupne literature i iz drugih izvora. Podaci su obrađeni primenom odgovarajućih matematičko-statističkih postupaka.

Period 1802–1990. podeljen je na 5 razdoblja: (1) od doseljavanja do 1918; (2) 1919–1945; (3) 1946–1960; (4) 1961–1975. i (5) 1976–1990. Ovakva periodizacija omogućava jasno utvrđivanje tempa rasta i prirasta broja visokoškolski obrazovanih osoba.

Istraživanjem je obuhvaćno 294 Kovačičana sa visokom školom (109 sa višom i 185 sa visokom školom – fakultetom). Dinamika broja Kovačičana na visokim školama je izrazito neravnomerna. U prvom razdoblju školu je završilo 11 lica, u drugom 8, u trećem 27, u četvrtom 75 i u petom 173. U prvom i drugom posmatranom razdoblju na studije odlaze samo muška deca. Prva studentkinja iz Kovačice završila je fakultet 1952. godine.

Socijalno poreklo studenata na višim i visokim školama ne odgovara socijalnoj strukturi stanovnika Kovačice. Karakteristično je posebno prvo razdoblje u kome fakultete završavaju samo potomci duhovne inteligencije. U sledećem razdoblju na visoke (i više) škole odlaze i deca iz porodica tehničke inteligencije i iz porodica zanatlija, ali ne i potomci zemljoradnika i radnika. Iako u poslednjem posmatranom razdoblju učešće zemljoradničke (ali i radničke i zanatalijske) dece dostiže relativno visok procenat u ukupnom broju svršenih studenata, još uvek se oseća neravnomernost raspodele osoba sa visokom (i višom) školom u odnosu na njihovo socijalno poreklo.

Studenti iz Kovačice u posmatranom periodu menjaju svoj pogled na vlastitu profesionalnu orijentaciju. Oni se na višim i visokim školama ne ponašaju jednako. Na višim školama se opredeljuju najčešće na pedagošku struku (44 %) i ekonomiju (25 %), slede pravnici (12 %) tehničari (11 %), medicinari (6 %) i studenti umetnosti i unutrašnjih poslova (po 1 %). Na fakultetima se usmeravaju na prvom mestu na pedagogiju (22 %), slede pravo (21 %), ekonomija (16 %), medicina (13 %), biotehnika (11 %), tehnika (7 %), vojni poziv (4 %), umetnost i teologija (po 3 %). Njihovom celokupnom profesionalnom orijentacijom obezbeđuju se široke društvene potrebe, naročito u oblasti društvenih delatnosti.

Socijalno poreklo utiče na izbor viših i visokih škola i ovu zavisnost treba imati u vidu. Studenti viših škola zemljoradničkog porekla usmeravaju se prvenstveno na ekonomiju i na pedagogiju, dok se na fakultetima primarno orijentišu na biotehniku, na pravo i ekonomiju, a tek onda na pedagogiju i druge struke. Orijentacija dece radnika i zanatlija na višim i visokim školama je manje-više podudarna. Kod dece, čiji je otac završio srednju školu, studenti na višim školama daju prednost pedagogiji, ekonomiji i pravu, a na fakultetima se u prvom redu orijentišu na pravo, zatim na ekonomiju, na medicinu i na ostale struke. Relativno niska zavisnost se susreće i između orijentacije studenata na višim i visokim školama, koji prema socijalnom poreklu potiču iz visokoškolski obrazovanih porodica (otac). Ova grupa se na višim školama orijentiše na pedagogiju i tehniku, a na fakultetima ima prioritet opet pedagogija ispred prava i medicine. Uočene pojave treba još

detaljnije analizirati i određenim merama ograničavati nepovoljne a podsticati željene razvojne tendencije.

Kovačičani se na visokim školama, prilikom izbora poziva, orijentišu na široku profesionalnu paletu. Ovo se može primeniti kako u oblasti društvenih delatnosti tako i na području primenjenih nauka. Gusta mreža srednjih škola priprema buduće studente viših i visokih škola, koncentrisanih u nizu tačaka s tim, da se ovo ograničenje prevazilazi specijalizacijom ili u toku studija, ili kasnije postdiplomskim aktivnostima – specijalizacija, supspecijalizacija, magistratura, doktorat nauka...

Srednje škole, koje omogućavaju nastavak visokoškolskog obrazovanja, su kandidatima iz Kovačice prostorno bliže nego više i visoke škole. Razmeštaj srednjih škola ima kasnije uticaja na broj, profesionalnu orijentaciju, ali i na socijalno poreklo studenata. To treba vrlo ozbiljno imati u vidu prilikom osnivanja (zatvaranja) škola.

Poseban vid analize predstavlja istraživanje uticaja udaljenosti srednje škole od mesta stanovanja studenata ili mesta stanovanja njihovih roditelja na broj i učešće visokoškolaca i posledica koja iz toga proizlaze. Udaljenost srednje škole utiče na broj studenata na visokim školama, što se odražava na brojnost inteligencije posmatrane sredine i na njihovo učešće u ukupnom broju stanovnika. O tome jasno svedoče primeri Bačkog Petrovca, Mokrina i Kovačice. U odnosu na Bački Petrovac Kovačica zakašnjava u razvoju, što treba sistematskim naporima prevladati. To pretpostavlja ne samo povećanje broja studenata, već i proširenje njihovog socijalnog porekla na sve slojeve stanovništva a u profesionalnoj orijentaciji na izbor takvih zanimanja, koja u narednom razdobljju mogu biti primenjena kako u sferi društvenih delatnosti tako i u proizvodnji, vodeći računa o savremenim razvojnim tendencijama.

Broj aktivnih Kovačičana sa visokim obrazovanjem u mestu rođenja u posmatranom razdoblju nema ista obeležja, iako permanentno raste. Deo visokoobrazovanih kadrova ne nalazi mogućnost zaposlenja u Kovačici. Kovačica se orijentiše u prvom redu na apsorpciju studenata viših škola a tek onda na zapošljavanje svršenih studenata sa fakulteta.

U Kovačici se stručnjaci sa visokim obrazovanjem zapošljavaju najviše u organizacijama društvenih delatnosti (škole, zvanja uprave) a manje u proizvodnim i uslužnim organizacijama. Izvan Kovačice Kovačičani sa visokom školom rade u većem broju u Novom Sadu, Beogradu i Pančevu a u Češko-Slovačkoj – u Bratislavi.

Iako mnogi visokoškolci iz Kovačice rade izvan rodnog mesta, oni su raspoloženi da pomažu svom rodnom mestu. Potrebno je koristiti sve mogućnosti, putem kojih bi se ova lica celishodno uključila u razne oblike delatnosti u oblasti privrede i kulture.

Summary

THE PEOPLE OF KOVAČICA WITH HIGH SCHOOL EDUCATION

In this reserch the objective, first of all, is to answer the following questions: how many people of Kovačica, in different periods, acquired high school education, what their social origin is, what their professional orientation is, how many of them have orientated towards social and how many towards direct productive activities, how many can bi absorbed by the economy and service activities in this place and how many find employment outside it, what the sex structure of students is.

The research comprised all the people of Kovačica who gratuated from high schools (and higher schools) since the place was founded (1802) up to 1990 (inclusive). A part of material was directly collected by means of questionnaire, the rest from other sources like interviewing close relatives, acceessible literature and so on. The data are processed by the application of corresponding mathematical-statistical procedures.

The interval 1802–1990 is divided into five periods: (1) since the arrival up to 1918; (2) 1919–1945; (3) 1946–1960; (4) 1961–1975 and (5) 1976–1990. Such divisions make it possible to establish distinctly the tempo of growth and increase of the number of high school educated people.

The research has comprised 294 people from Kovačica with high school education (109 with higher school and 185 with university degrees). The dynamic of the number of people from Kovačica at high schools is expressively uneven. In the first period 11 people finished school, in the second 8, in the third 27, in the fourth 75 and in the fifth 173. In the first and second observed period only boys went to university. The first girl student from Kovačica graduated from university in 1952.

The social origin of students at high and higher schools does not correspond the social structure of Kovačica. It is characteristic particularly in the first period whem only descendants of spiritual intelligentsia graduated from university. In the following period the children from technical intelligensia familles and artisans'also attended higher and high schools, bat not farmers' and worker's descendants. Although in the last observed period the participation of farmers'children (workers'and artisans'as well) reaches a relatively high percentage in the total of graduated students, there is still an uneven distribution of people with high and higher school degrees in regard to their social origin.

The students from Kovačica, in the observed period, change the attitude towards their own professional orientation. They do not behave in the same way at higher and high schools. At higher schools they incline most often towards pedagogic profession (44 %) and economics (25 %), then follow jurists (12 %), technicians (11 %), medics (6 %) and art students and students of home affairs (1 % each). At university they orientate, first of all, to pedagogy (22 %), then law (21 %), economics (16 %), medicine (13 %), biotechnique (11 %), engineering (7 %), military careers (4 %), art and theology (3 % each). With regard to their professional orientation, broad social needs are satisfied, particularly in the field of social activities.

Social origin has the effect on the choice of high and higher schools and this dependence has to be taken into account. The higher school students of agricultural origin are turned, first of all, to economics and pedagogy, while at university they orientate towards biotechnique, law and economics, and then to pedagogy and other professions. The orientation of workers' and artisans' children at high and higher schools is more or less the same. The children, whose father finished the secondary school, when they become higher school students, give priority to pedagogy, economics and law, while at university they turn, in the first place, to law, economics, medicine and other professions. A relatively low dependence in regard to orientation is met among the students at high and higher schools whose social origin belongs to families with university degrees (father). This group,

at highers schools, orientates to pedagogy and engigeering, and at university they again give priority to pedagogy before law and medicine. These phenomena should be analysed in detail and by some appropriate measures unfavourable tendencies have to be limited, while favourable should be given impetus.

The people of Kovačica at high schools, when choose their profession, orientate to large scale of professional options. This holde as much for social activities as for applied sciences. A very dense network of secondary schools prepare their sutdent for hihg and higher schools. The students are biased towards several points, bat they can overcome ih takong a specialization either during their graduate study or later through postgraduate activities – specialization, subspecialization, master degree, doctoral degree etc.

The secondary schools enable students to continue their education and satisfy requirements for high or higher schools. As secondary schools are closer to students'homes then high schools their distribution has an effect on the number, professional orientation, bat also on the social origin of students as well. So, this has to be taken into account seriously in the situation when schools are to be opened or closed.

A particular aspect of analysis is the examination of the effct of the distance of secondary schools from students' or his perens' residence on the number of high school students and the consequence resulting from that. The distance of secondary school influences the number of students at high schools and it reflects on the number of intelligentsia in the observed area and their participation in the total number of inhabilitants. This is particularly evident in the examples of Bački Petrovac, Mokrin and Kovačica. In relation to Bački Petrovac, Kovačica is lagging behind in development and this schould be surmounted by systematic efforts. This also demands of not only the increase of the number of students, bat the expansion of the participation of all social layers. In their orientations students should choose those professions which can hold as for social activities as for productions, keeping in mind modern tendencies of development.

The number of activite people of Kovačica with high school qualifications, in the birtplace, in the observed period, has not the characteristic, although it is constantly growing. A part of this high school educated cadre has no possibility to get a job in Kovačica. Kovačica orientate ifself, in the first pace, to absorb students from higher schools and then to employ graduted students from university.

In Kovačica experts with high school education find employment mostly in social organizations (schools, administration), less in productive or service industry. Outside Kovačica its people with high school degrees work in a greater number in Novi Sad, Belgrade and Pančevo, but also in Czechoslovakia in Bratislava.

Although many high school graduated students work out of their birthplace, they are disposed to help their homeplace. This will be benefit if all those people can incorporated into various forms of activities both in economy and culture.

MENOSLOV KOVAČIČANOV VYSOKOŠKOLÁKOV

so základnými biografickými údajmi (stručná biografia, údaje o školení, eventuálne bibliografia uverejnených diel a príspevkov z literárnej, výtvarnej a umeleckej tvorby, spoločenskej, hospodárskej a podobnej činnosti s osobitným prihliadaním na Kovačicu)*

Alexander AMBRÓZY, lekárnik (apatekár), nar. v Kovačici 11. januára 1857; rodičia: otec Július, ev. a. v. farár, matka Karolína, rod. Jarmocká, domáca

Pôsobil ako lekárnik v Kovačici. O jeho účinkovaní v Kovačici nachádzame len niekoľko záznamov. J. Čaplovič (3–197) ho spomína v súvislosti s jeho darom (pokrovec pred oltár o cene 60 K) v rámci osláv zasvätenia 100-ročnej pamiatky založenia obce a cirkevného zboru v Kovačici (1902). Neskôr sa u J. Čaploviča (3–214) spomína, že „seniorálne predsedníctvo (senior Kramár a barón A. Ambrôzy, sen. nam. dozorca) Jána Čaploviča suspendovalo (vyzdvihlo z úradu) dňa 24. júna 1907". Domnievame sa že, že by tu mohlo ísť o tú istú osobu, lebo A. Ambrózyho nenachádzame medzi členmi cirkevného zboru postihnutými Kovačickým procesom; okrem toho „Na sborovom konvente 8. dec. (1907, pozn. autora) ohromná väčšina sboru žiadala si dať do kandidácie Dr. Ľ. Mičátka (za inšpektora) a Antona Parasku (za podinšpektora). Stala sa však", podľa J. Čaploviča (3–219), „proste nemožná vec. Predsedajúci administrátor „oznámil cirkevnému konventu, že poneváč presbiteriálny konvent vydržaný dňa 6. decembra kandidoval na túto hodnosť pána Michala Jarmackého a pána Šandora Ambrózyho, apatiekára, tedy týchto dvoch za zvolených vyhlasuje, i dľa dohodnutia seniorálneho predstavenstva!"

J. Farkaš (5–101) poznamenáva, že 12. februára 1919 Alexander Ambrózy prispel peňažne na gymnázium (tombola). To znamená, že v tomto období A. Ambrózy ešte žil (a pôsobil) v Kovačici. Po prevrate (podľa údajov, ktoré Pavlovi Severínymu 16. januára 1992 podal Juraj Brtka, nar. 1898) Alexander Ambrózy opustil Kovačicu a vysťahoval sa do Maďarska. S ním odišla manželka Irma, rod. Dyková, a ich dve deti.** Aj táto okolnosť by mohla spieť k predpokladu, že

---

* Pri porovnávaní obsahu (1) textuálnej časti tohto výskumu a (2) obsahu menoslava treba brať do úvahy tieto rozdiely medzi nimi:

– menoslov, v porovnaní s textuálnou časťou, neobsahuje meno jednej z anketovaných osôb, ktorá o sebe dala všetky potrebné údaje zahrnuté textuálnou časťou, ale požiadala, aby sa jej meno nespomínalo v menoslove, čomu autor vyhovel;

– textuálna časť výskumu neobsahuje (a menoslav obsahuje) aj údaje o troch osobách, ktoré dotazníky doručili oneskorene (keď už výsledky skúmaného súboru boli spracované). Sú to: Michal Galát, Pavel Matúch, Mária Puškárová, rod. Svetlíkova, a Katarína Staníćová, rod. Čechová.

** To mohlo byť v roku 1922, lebo u J. Čaploviča (3–230) nachádzame poznámku: „Nadto v lete 1922 roku traja farári slovenských banátskych sborou: Ľ. Doležal (Padina), K. Kiss (Sl. Aradáč),

Alexander Ambrózy mohol mať nevhodnú účasť v Kovačickom procese, a preto sa aj vysťahoval do Maďarska. Predsa túto otázku treba dôkladnešie preskúmať.

Július AMBRÓZY, ev. a. v. farár. Podľa J. Čaploviča (3–156) sa narodil ako štvrté dieťa (z osmoro detí). Čaplovič neuvádza miesto a dátum narodenia (pravdepodobne v Bečkereku, dnešnom Zreňaníne); rodičia: otec Matej*, farár, matka Estera, rod. Rakovicová, dcéra Jána Rakovica, aradáčskeho farára.

Teológiu skončil r. 1852. Pôsobil v Kovačici ako kaplán a učiteľ „nemeckej školy" (1852–1860). Neskoršie prešiel do Hajdušice za farára (1860–1869). Po smrti otca, Mateja Ambrózyho, cirkevný zbor ho povolal do Kovačice, a potom tu pôsobil do smrti. Zomrel 11. augusta 1879 v Prešove, kde sa odišiel liečiť. Neskoršie (1890) jeho telesné pozostatky previezli do Kovačice, kde mu cirkevný zbor vystaval pomník.

J. Čaplovič (3–181) ešte uvádza: „Emil Kolényi, ktorý bol farárom v niekdajšom pôsobišti J. Ambrózyho, v Hajdušici, v zpráve o jeho smrti vyzdvihuje zásluhy, ktoré si J. Ambrózy jak v Hajdušici, tak v senioráte v Kovačici vydobyl. V Hajdušici jeho pôsobením nielen fara bola zväčšená, ale vystavil sa aj nový úhľadný chrám a postavený bol v ňom nový organ. Pod jeho horlivým a svedomitým vedením zmohutnel seniorálny vdovsko-sirotsko-penzijný ústav, tak, že keď smrťou J. Ambrózyho utratil svojho predsedu, z nepatrných začiatkov mal už 10 tisíc zl. V Kovačici menovite základinou, ktorá vznikla na jeho podnet, na viac desaťročí zaistil cirk. sboru dôchodok, ktorý dostačoval na farský plat a osvobodil tak údov cirk. sboru všetkých cirkevných tiarch. Sám síce v Kovačici mnoho dobrého nezažil, lebo i keď sa mu tu hmotne lepšie viedlo, neraz vraj radšej by sa bol nachodil v pokojnejšej Hajdušici. Pracoval však neohrožene a nezlomily jeho pracovitosť ani mnohé zápasy.

V ťažkých búrnych časoch viedol kovačický cirk. sbor, viedol ho tak, že chcel slúžiť jeho prospechu. Zasluhuje si, by aj dnešné pokolenie pripomínalo si jeho prácu."**

Ivan BABKA, dipl. inžinier architektúry, nar. v Kovačici 23. apríla 1962; rodičia: otec Michal, dipl. agronóm, matka Eva, rod. Veňarská, úradníčka

V Kovačici skončil základnú školu a vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina strednú stavebnú školu (vysoká stavba, 1981). Architektúru, odbor projekčný, vyštudoval na fakulte v Belehrade (1988).

Pôsobí v Spoločenskom stavebnom priemyselnom podniku Konstruktor Pančevo, úsek stavby 2 – Staviteľ, Kovačica, ako vedúci staveniska (od roku 1988).

Žije v Kovačici.

M. Droba (Beloblato) odišli do Maďarska..."

* Matej Ambrózy sa nar. r. 1797 v Sielnici v Liptove. Otec mu bol remeselník (kováč). Matej Ambrózy v Kovačici pôsobil 32 rokov (1837–1869).

** Citáty uverejňujeme v pôvodnom znení (diplomatický odpis).

Ján BABKA, dipl. agronóm, nar. v Kovačici 25. augusta 1962; rodičia: otec Ján, stolár, matka Eva, rod. Ďuríčeková, domáca

Základnú školu vychodil v Kovačici. Stredoškolské vzdelanie čiastočne nadobudol vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina Kovačica (1979) a čiastočne vo Vzdelávacom stredisku Serva Mihalja Zreňanín (1981). Poľnohospodársku fakultu, odbor rastlinná výroba a zeleninárstvo, skončil v Novom Sade (1986).

Účinkuje ako vedúci rastlinnej výroby v Poľnohospodárskom podniku Dolina Padina (1987–1988), ako technológ výroby v Jednote Kovačica (1988–1989) a od roku 1989 ako hlavný agronóm v podniku Jednota.

Žije v Kovačici.

Martin BABKA, právnik, nar. v Kovačici 17. augusta 1955; rodičia: otec Martin, roľník, matka Anna, rod. Králiková, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončil v Kovačici (1974). Prvý stupeň Právnickej fakulty vyštudoval v Novom Sade (1982).

Pôsobí ako spolupracovník v Rade Zväzu syndikátov obce Kovačica (od roku 1984).

Žije v Kovačici.

Michal BABKA, dipl. agronóm, nar. v Padine 7. novembra 1941; rodičia: otec Michal, remeselník, matka Anna, rod. Kolčíková, remeselníčka

Základnú školu skončil v Kovačici, strednú poľnohospodársku vo Vinkovciach (1960) a Poľnohospodársku fakultu, odbor rastlinná výroba, v Zemúne (1969).

Pôsobí ako vedúci rastlinnej výroby v Poľnohospodárskom družstve Poľnohospodár Kovačica (1960–1977), vedúci surovinového úseku v cukrovare Jedinstvo Kovačica (1977–1989) a ako zástupca riaditeľa v Spoločenskom podniku SITRA Kovačica (od roku 1989).

Žije v Kovačici.

Miroslav BABKA, vyšší fyzioterapeut, nar. v Kovačici 16. decembra 1965; rodičia: otec Michal, dipl. agronóm, matka Eva, rod. Veňarská, úradníčka

Základnú školu skončil v Kovačici. Strednú zdravotnícku školu Stevicu Jovanovića absolvoval v Pančeve (1984). Vyššiu medicínsku školu, zameranie fyzioterapeutika, vyštudoval v Belehrade (1988).

Účinkuje na odelení pre rehabilitáciu vo Všeobecnej nemocnici v Pančeve (1988–1989) a v Dome zdravia Kovačica (od roku 1990).

Žije v Kovačici.

Alžbeta BABKOVÁ, rod. GALÁTOVÁ, nar. v Kovačici 2. augusta 1952; rodičia: otec Michal, roľník, matka Alžbeta, rod. Jašková, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1971). Juhoslovanskú literatúru a srbochorvátsky jazyk vyštudovala na Filozofickej fakulte v Belehrade (1975).

Pôsobila krátky čas (2 mesiace) v roku 1975 na Základnej škole Edvarda Kardelja v Kovačici. Od 16. februára 1976 pôsobí v Hlase ľudu v Novom Sade ako novinárka – redaktorka.

Žije v Kovačici.

Martin BAJZA, dipl. politológ, nar. v Kovačici 7. februára 1953; rodičia: otec Martin, remeselník, matka Zuzana, rod. Litavská, domáca

Základnú školu a gymnázium skončil v Kovačici (1972). Medzinárodnú politiku vyštudoval na Fakulte politických vied v Belehrade (1977).

Pôsobí ako odborný spolupracovník v Obecnom výbore Zväzu komunistov Vojvodiny v Kovačici (1979–1980), ako prekladateľ zo srbochorvátčiny do slovenčiny (a opačne) v Zhromaždení obce Pančevo (1980–1982), ako odborný spolupracovník v Marxistickom stredisku Obecného vyboru ZKV Pančevo (1982–1990) a ako odborný spolupracovník Zhromaždenia obce Pančevo (od roku 1990).

Žije v Kovačici.

Ružena BAKOŠOVÁ, rod. HOLÍKOVÁ, učiteľka nižších ročníkov základnej školy, nar. v Kovačici 23. apríla 1958; rodičia: otec Pavel, čašník, matka Katarína, rod. Cicková, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici, Gymnázium Mihajla Pupina tiež v Kovačici (1977) a Pedagogickú akadémiu (odbor: učiteľka nižších ročníkov základnej školy) v Belehrade (1983).

V Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici bola zamestnaná v rokoch 1981–1984 ako učiteľka.

Zomrela 27. júla 1984. Pochovaná je v Kovačici.

Adam BARCA, čašník, nar. v Kovačici 21. marca 1953; rodičia: otec Jozef, roľník, matka Mária, rod. Barnáková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici. V Belehrade absolvoval Pohostinsko-turistickú školu (1971) a Vyššiu pohostinsko-turistickú školu (1986).

Pracuje ako čašník v podniku Metropol (hotel Jugoslavija) v Belehrade (1971–1980) a v hoteli Banát v Kovačici (od roku 1980).

Žije v Kovačici.

Pavel BARCA, čašník, nar. v Kovačici 13. januára 1945; rodičia: otec Jozef, roľník, matka Mária, rod. Barnáková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Pohostinsko-turistickú v Belehrade (1963). Absolvoval Vyššiu pohostinsko-turistickú školu v Belehrade.

Pracuje ako čašník v podniku Metropol (hotel Jugoslavija, 1963–1981) a v GENEX-ovom hoteli Interkontinental v Belehrade (od roku 1981).

Žije v Novom Belehrade.

Ján BARNÁK, právnik, nar. v Kovačici 26. februára 1940; rodičia: otec Ján, roľník, matka Zuzana, rod. Ďuricová, domáca

Základnú školu vychodil v Kovačici. Strednú technickú školu Nikolu Teslu skončil v Pančeve (1961). Na Vyššej škole vnútorných vecí Zemún – Belehrad absolvoval odbor pre vnútorné veci (1975).

Pracoval ako zástupca veliteľa milície (1967–1970) a neskôr ako veliteľ milície v Kovačici (1970–1990). Toho času je inšpektorom milície v Medziobecnom sekretariáte vnútorných vecí v Pančeve.

Žije v Kovačici.

Viera BARNÁKOVÁ – TOMÁŠOVÁ, rod. BARNÁKOVÁ, dipl. právnička, nar. v Kovačici 28. mája 1962; rodičia: otec Ján, vyšší inšpektor, matka Zuzana, rod. Hrková, úradníčka

Základnú školu a kulturologický odbor absolvovala v Kovačici (1981). Právnickú fakultu – odbor súdnictvo – skončila v Novom Sade (1986).

Pôsobí v SPO Staviteľ Kovačica ako referentka všeobecných vecí (1985–1986), neskôr ako tajomníčka (1986–1989). Po reorganizácí podniku sa zamestnala v Spoločenskom stavebnom priemyselnom podniku Konstruktor Pančevo ako vedúca oddelenia v Úseku kádrových, všeobecných a právnych záležitostí v Kovačici (od roku 1989).

Žije v Kovačici.

Pavel BARTOŠ, ekonóm, nar. v Kovačici 6. augusta 1940; rodičia: otec Pavel, poľnohospodársky technik, matka Mária, rod. Benková, domáca

Základnú školu a Strednú priemyslovú školu elektrotechnickú skončil v Bratislave (1968). Na Fakulte ekonomických informácií a kontroly Vysokej školy ekonomickej v Bratislave absolvoval štúdiá ekonomických informácií a kontroly (1988).

V rokoch 1962–1988 pracuje v Bratislavských elektrotechnických závodoch ako skúšobný technik, vedúci výroby a riaditeľ závodu. Od roku 1988 pôsobí ako vedúci odboru na Vysokej škole ekonomickej v Bratislave.

Žije v Bratislave.

Samuel BASILIDES, teológ, nar. pravdepodobne v Ečke ako siedme dieťa, ako uvádza J. Čaplovič (3–91). Rodičia: Ján*, ev. a. v. farár, matka Zuzana, rod. Tomková, domáca

Ako kňaz nepôsobil, lebo zomrel vo veľmi mladom veku.

Ján BENKA, zverolekár, nar. v Kovačici 26. januára 1962; rodičia: otec Ján, roľník, matka Mária, rod. Bulíková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici. Do strednej školy chodil v Kovačici (Vzdelavácie stredisko Mihajla Pupina) a vo Futogu (Poľnohospodárska škola Sinišu Stankovića – 1980). Veterinárnu medicínu vyštudoval na Veterinárnej fakulte v Belehrade (1987).

Pôsobí ako zverolekár v Poľnohospodárskom družstve Poľnohospodár, Veterinárna ambulancia, Kovačica (od roku 1987).

Žije v Kovačici.

Jozef BENKA, lekár-špecialista gynekológie a pôrodníctva, nar. v Kovačici 2. februára 1936; rodičia: otec Ján, remeselník, matka Anna, rod. Kučerová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a úplné gymnázium v Báčskom Petrovci (1954). Vyštudoval Lekársku fakultu v Belehrade, odbor gynekológia (1963). Postgraduálne špecializuje gynekológiu a pôrodníctvo.

---

* Ján Basilides, otec, oženil sa v Ečke 26. novembra 1794. Zomrel v Kovačici 7. decembra 1813.

Po absolvovaní povinnej lekárskej praxe (1963/64) účinkoval ako praktický lekár v Metlike (SR Slovinsko, 1965–1970), na špecializácii bol v nemocnici v Slovenj Gradci (1970–1973) a na Gynekologickej klinike v Ľubľane (1973–1974). Ako špecialista gynekológie a pôrodníctva sa zamestnal v nemocnici v Slovenj Gradci (1974–1978) a v Mannheime (Spolková republika Nemecko, 1978–1986). V Dome zdravia Kovačica pôsobí od roku 1986.

Žije v Kovačici.

Martin BENKA, novinár, nar. v Kovačici 25. mája 1951; rodičia: otec Martin, holič, matka Alžbeta, rod, Válovcová, domáca

V Kovačici skončil základnú školu a v Pančevo Gymnázium Uroša Predića (1970). Na Právnickej fakulte v Belehrade absolvoval prvý stupeň (1973) a na Fakulte politických vied v Záhrebe sa zameral na štúdiá žurnalistiky (1991).

Ako rozhlasový reportér začal pracovať v Dome kultúry 3. októbra v Kovačici (1976–1977), skadiaľ prešiel za novinára do slovenskej redakcie Novosadského rozhlasu (roku 1977).

Žije v Báčskom Petrovci.

Vladimír BENKA, dipl. technológ, nar. v Belehrade (Savski venac) 27. júla 1951; rodičia: otec Martin, úradník, matka Eva, rod. Litavská, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Gymnázium Uroša Predića v Pančeve (1970). Technologickú fakultu, odbor uhľovodíky, vyštudoval v Novom Sade (1977).

Účinkuje ako vedúci výroby v cukrovare Jedinstvo v Kovačici (od roku 1979).

Žije v Kovačici.

Mária BENKOVÁ, rod. HRIEŠIKOVÁ, dipl. ekonómka, nar. v Kovačici 25. septembra 1961; rodičia: otec Juraj, učiteľ, matka Mária, rod. Obšustová, profesorka

Základnú a Ekonomickú školu skončila v Kovačici (1981). Zahraničný obchod vyštudovala na Ekonomickej fakulte v Belehrade (1986).

Pôsobí ako vedúca predaja v cukrovare Jedinstvo v Kovačici (od roku 1986).

Žije v Kovačici.

Mária BENKOVÁ, rod HUSÁRIKOVÁ, dipl. právnička, nar. v Kovačici 6. februára 1956; rodičia: otec Ján, roľník, matka Mária, rod. Bartošová, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1975). Trestné právo vyštudovala na Právnickej fakulte v Belehrade (1982).

Zamestnala sa najprv ako sudkyňa pre priestupky v Obecnom zhromaždení v Kovačici (1984–1987) a od roku 1987 pôsobí ako verejná právna zastupiteľka v Obecnom zhromaždení v Kovačici.

Žije v Kovačici.

Ján BÍREŠ, dipl. inžinier architektúry, nar. v Pančeve 20. februára 1963; rodičia: otec Michal, robotník, matka Anna, rod. Zlochová, domáca

Základnú školu skončil a stredoškolské vzdelanie nadobudol vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina v Kovačici (1982). Architektúru, odbor projekčný, vyštudoval na fakulte v Belehrade (1989).

Žije v Kovačici.

Tichomír BÍREŠ, výtvarný umelec, nar. v Kovačici 4. júla 1947; rodičia: otec Ján, úradník, matka Gisela, rod. Liebzeit, domáca

Akadémiu výtvarných umení skončil v Ríme. Je členom Zväzu výtvarných umelcov Vojvodiny od r. 1980.

Usporiadal niekoľko výstav doma a v zahraničí, sám alebo s inými výtvarníkmi. Na tomto mieste spomíname jeho výstavu v galérii v Novom Sade a v Pančeve (1988).

Žije a pôsobí v Ríme.

Andrej BOBOŠ, lekár, nar. v Kovačici 31. júla 1908; rodičia: otec Karol, krajčír, matka Zuzana, rod. Siráková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Slovenské gymnázium v Báčskom Petrovci (1928). Absolvoval Lekársku fakultu v Belehrade.

Po zakončených štúdiách pôsobil ako lekár v Kovačici. Bol aj aktívnym futbalistom FK Slávia Kovačica.

Zomrel v októbri 1945. Pochovaný je v Kovačici.

Branislav BOBOŠ, učiteľ fyziky a chémie, inžinier elektroniky, nar. v Kovačici 11. februára 1952; rodičia: otec Andrej, úradník, matka Zuzana, rod. Horniaková, úradníčka

V Kovačici skončil základnú školu a v Pančeve Elektrotechnickú školu Nikolu Teslu (1968). Fyziku a chémiu vyštudoval na Vyššej pedagogickej škole v Zreňaníne a elektroniku – automatiku na Vyššej elektrotechnickej škole v Subotici (1976).

V roku 1970 založil Rádioklub v Kovačici a pôsobil ako jeho predseda. V cukrovare Jedinstvo Kovačica účinkoval ako vedúci úseku (1978–1983); je zakladateľom podniku pre elektroniku ELTEK Kovačica a jeho riaditeľom (1983–1989). Stadiaľ prechádza za vedúceho úseku firmy Kovačević inženjering Ban. Karlovac (1989), potom zakladá súkromnú firmu BEL-elektronik Kovačica a je jej majiteľom (1990), pôsobí ako poradca obchodu v International-trading company CALEC (UAE, YU, Turecko, Rakúsko a ČSFR, od roku 1991).

Zväz organizácií pre technickú kultúru Juhoslávie mu udelil cenu Borisa Kidriča – bronzovú medailu – za osobitné zásluhy v rozširovaní technickej kultúry (1984) a Októbrovú cenu za vynálezy (1985).

Žije v Kovačici.

Miroslav BOBOŠ, ekonóm, nar. v Kovačici 10. októbra 1947; rodičia: otec Andrej, úradník, matka Zuzana, rod. Horniaková, úradníčka

Základnú školu s Strednú ekonomickú školu vychodil v Kovačici (1966). Vyššiu ekonomickú školu, odbor komerčný, skončil v Belehrade (1969).

Pôsobí ako riaditeľ Obchodného domu PO Budúcnosť Kovačica (1969–1975) a riaditeľ Spoločenského podniku SITRA Kovačica (od roku 1975).

Žije v Kovačici.

Anna BOLERÁCOVÁ, dipl. právnička, nar. v Kovačici 1. júna 1952; rodičia: otec Pavel, roľník, matka Eva, rod. Babková, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina vychodila v Kovačici, kde aj maturovala (1971). Štúdiá na Právnickej fakulte v Novom Sade skončila roku 1975.

Po zakončení práva sa zamestnala v NVTPO Obzor v Novom Sade ako tajomníčka PO (1976–1982); potom pôsobila v Obecnom výbore ZKV Stari grad Nový Sad, ako výkonná tajomníčka (1982–1986), v NVTPO Obzor Nový Sad ako tajomníčka (1986–1987) a od r. 1988 pracuje vo Výkonnej rade Zhromaždenia AP Vojvodiny ako tajomníčka pre spoločenské činnosti.

Žije v Novom Sade.

Mária BRANKOVIĆOVÁ, rod. JONÁŠOVÁ, vyššia zdravotná sestra, nar. v Kovačici 17. augusta 1964; rodičia: otec Pavel, úradník, matka Mária, rod. Čížiková, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici a Zdravotnícku školu 7. apríla v Novom Sade (1983). Hygienický (sanitárny) odbor absolvovala na Vyššej medicínskej škole v Belehrade (1986).

Pôsobila najprv ako zdravotná sestra v Dome zdravia Kovačica (1987–1988) a od júla 1990 pracuje ako predavačka v predajni Dragstor Kovačica.

Žije v Kovačici.

Ján BRTKA, dipl. právnik, nar. v Kovačici 20. novembra 1941; rodičia: otec Ján, roľník, matka Zuzana, rod. Litavská, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici, Gymnázium v Zreňaníne (1960) a Právnickú fakultu (odbor všeobecný) vyštudoval v Belehrade (1965).

Pracoval v NVTP Obzor Nový Sad ako redaktor (1967–1975), v PD Poľnohospodár Kovačica ako tajomník (1975–1977), v PPK Bratstvo Kovačica ako vedúci právnického úseku (1977–1989) a toho času pôsobí v Zhromaždení obce Kovačica ako tajomník sekretariátu (od r. 1989).

Žije v Kovačici.

Pavel BRTKA, ekonóm, nar. v Kovačici 15. októbra 1939; rodičia: otec Pavel, roľník, matka Anna, rod. Mikušová, domáca

Základnú školu a gymnázium skončil v Bratislave (1959). Obchodnú fakultu absolvoval na Vysokej škole ekonomickej v Prahe (1964).

Po skončení štúdií a výkone vojenskej služby pôsobil ako dispečer v Československej plavbe dunajskej v Bratislave (1966–1967). Po príchode do Spojených štátov sa zamestnal ako supervízor v MICA CORP, Culver City, California (1967–1970), ako viceprezident v Interamerican Customs, Los Angeles (1970–1980), ako partner vo First Brokerage, Los Angeles (1980–1985) a ako vlastník Action Broker, Inglewood, California (od roku 1985).

Žije v Los Angeles, California, USA.

Anna BRTKOVÁ, rod. BAKOŠOVÁ, ekonómka, nar. v Kovačici 1. júla 1959; rodičia: otec Michal, robotník, matka Zuzana, rod. Vereská, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1978). Komerčný odbor absolvovala na Vyššej ekonomickej škole v Belehrade (1980).

Najprv sa zamestnala v podniku Staviteľ Kovačica (1982), skadiaľ prešla roku 1983 za účtovníčku do Domu zdravia Kovačica, kde pracuje aj teraz.

Žije v Kovačici.

František BULÍK, odborník pre telesnú výchovu a šport, nar. v Kovačici 28. decembra 1933; rodičia: otec František, učiteľ, matka Katarína, rod. Bauerová, učiteľka na materskej škole

Základnú školu navštevoval v Kovačici a elektrotechnickú priemyslovú školu v Bratislave (1952).

V rokoch 1951–1981 pracoval ako vedúci technik v prevádzke Bratislavských elektrotechnických závodov.

Popri zamestnaní vyštudoval trénerstvo na Fakulte telesnej výchovy a športu v Bratislave.

Zomrel tesne pred promóciou (1981).

JUDr. Ján BULÍK*, právnik, zakladateľ a prvý predseda Matice slovenskej v Juhoslávii, nar. v Kovačici 1. januára 1897; rodičia: otec Fero, roľník, matka Judita, rod. Mlynárčeková, domáca

Rodina Bulíková bola vždy patrioticky orientovaná. Otec a matka Dr. Jána Bulíka patria medzi vynikajúcich účastníkov Kovačického procesu v roku 1907, prečo ich vrchnosti väznili.

Ján Bulík skončil základnú školu v Kovačici. Ako veľmi nadaného a usilovného chlapca ho rodičia na odporúčanie Dr. Miloša Krnu, advokáta z Nového Sadu, zapísali do Srbského gymnázia v Novom Sade. Tu maturoval ako výborný žiak v roku 1916.

Za prvej svetovej vojny slúžil pri 6. báčanskom regimente ako dôstojník. Bol obľúbený medzi slovenskými a srbskými vojakmi. Zapísal sa na práva a skončil dva semestre.

Po ukončení vojny prichádza do Nového Sadu a zapojuje sa do služieb Srbskej národnej rady. Ako rodák z Banátu pôsobí v Bečkereku (Zreňaníne) a v Pančeve ako jej delegát. Po vykonaní poslania delegáta prichádza do Kovačice, kde zakladá Slovenskú národnú radu. S Milošom (Milkom) Rapošom navštevujú slovenské obce v Banáte a zakladajú Národné rady.

Na veľkom Národnom zhromaždení v Novom Sade (1918) bol zvolený za člena Veľkej národnej rady a za poslanca revolučného parlamentu Vojvodiny. Vymenovali ho za slúžneho Kovačického okresu a spolu s Dr. Jánom Petrikovičom organizoval administratívu. Na tejto funkcii pôsobil do r. 1921.

---

* Úplná obsiahla biografia Dr. Jána Bulíka, nakoľko je to autorovi známe, dodnes nie je spracovaná. Jeho najobsiahlejšiu biografiu ako zakladateľa a prvého predsedu Matice slovenskej v Juhoslávii pripravil a uverejnil v Obzoroch (príloha Hlasu ľudu pre kultúru, vedu, umenie a literatúru) Ján Podhradský. Táto stručná biografia Dr. Jána Bulíka sa predovšetkým opiera o údaje, ktoré uvádza Ján Podhradský, ale aj o iné prístupné pramene. Pripomíname, že je dodnes nedostatočne preskúmaná hospodárska činnosť Dr. Jána Bulíka, najmä jeho pôsobenie v Ústrednej jednote Československých hospodárskych družstiev; tejto stránke jeho aktivity aj nabudúce treba venovať určitú pozornosť, aby sa spoznala a korektne posúdila.

Zároveň v Belehrade od r. 1919 študuje práva, ktoré absolvoval r. 1922. Doktorát získal na Univerzite v Záhrebe (1923).

V mladosti bol Ján Bulík vynikajúcim športovcom. Zaoberal sa ľahkou atletikou. Úspechy zaznamenal ako diaľkár: r. 1921 bol to skok do diaľky 6,35 m, roku 1923 až 7,10 m. V behu na 100 m vyrovnal vtedajší štátny rekord – 11,2 s (1921).

Po ukončení štúdií nastúpil advokátsku prax v kancelárii Dr. Ľudovíta Mičátka (1922–1926). Neskôr sa osamostanil a otvoril vlastnú kanceláriu (1926–1929). Po smrti Dr. Ľ. Mičátka, na žiadosť p. Štefánie Mičátkovej, prebral kanceláriu Dr. Ľ. Mičátka (1929–1937). Neskoršie si otvoril advokátsku kanceláriu v Belehrade (1937–1941).

Začiatkom roku 1941 bol mobilizovaný. Po okupovaní Juhoslávie prišiel do Kovačice. Gestapo ho sledovalo. Skrýval sa v Belehrade, kde padol do rúk Gestapa. Väznili ho a mučili v belehradskej Glavnjači, v Prahe (v Pečkárne) a neskôr (jeseň 1941) ho odtransportovali do koncentračného tábora Mauthausen, kde ho fašisti začiatkom roku 1942 popravili.

Dr. Ján Bulík predstavuje v Juhoslávii vynikajúceho vedúceho slovenského národného a politického pracovníka medzi dvoma vojnami, ktorý sústreďuje mnohé spoločenské, kultúrne, hospodárske a osvetové snahy vojvodinských Slovákov.

Po rozpustení politických strán, zrušení straníckej tlače a zavedení diktatúry kráľa Alexandra v Juhoslávii dochádza k územnej reorganizácii. Utvára sa Dunajská bánovina. Dr. Ján Bulík zvolal Poradný výbor Dunajskej bánoviny, v rámci ktorého bolo vypracované Memorandum požiadaviek Slovákov v rámci uvedenej administratívnej jednotky, v ktorom sa žiada: riešiť agrárnu reformu, riešiť otázky slovenských škôl, učiteľov, učiteľského dorastu, učebníc; v slovenských obciach aby úradníkmi boli Slováci, obecnými lekármi tiež Slováci; žiada sa naďalej pomoc na súkromné poľnohospodárske školy (Petrovec, Stará Pazova), na tlačiareň na vydávanie kultúrnych a najmä poľnohospodárskych kníh a časopisov, na slovenský sirotinec v Kovačici.

Po uznesení tohto výboru na Slovenských národných slávnostiach v Petrovci delegácia vedená Dr. Jánom Bulíkom 12. januára 1930 navštívila kráľa Alexandra, vyslovila mu svoj hold a vernosť.

Zároveň s politickou aktivitou Dr. Ján Bulík bol i hospodársky veľmi činný. Zastával funkciu predsedu správy Ústrednej jednoty Československých hospodárskych družstiev v Novom Sade (1930). Ústredná jednota pod jeho vedením zveľadila činnosť: zabezpečuje svojim členom výhodné úvery, zbiera úsporové vklady, s firmou R. Bächer a F. Melichár dojednáva podmienky pre ukážkové sklady, ktoré majú funkciu výstavy poľnohospodárskych strojov a zabezpečujú výhodné podmienky ich kúpy; organizuje kurzy pre pokladníkov družstiev; pokračuje sa v zakladaní nových družstiev (Slov. Aradáč a B. Palanka) a realizuje sa revízna činnosť. Rozmnožené stanovy Ústrednej jednoty boli rozoslané jednotlivým družstvám a vypracovali sa stanovy dobytkárskych družstiev. Priaznivo sa vybavila žiadosť o subvencie v Belehrade a v Novom Sade. Upravili sa pracovné miestnosti Ústrednej jednoty. Sľúbená bola pomoc pri dovoze chovného materiálu z ČSR.

Ústredná jednota na svojom zasadnutí (22. júna 1930) medziiným rozoberá referát J. Bulíka o zájazde do Prahy, diskutuje o referáte o spolupráci so Zväzom srbských družstiev v Novom Sade. Konštatuje sa, že spolupráca je nevyhnutná, ale treba si zachovať samostatnosť.

Plánovalo sa založiť ústrednú pokladnicu v Novom Sade. K ústrednej pokladnici majú pristúpiť Zväz srbských družstiev z Nového Sadu, Banátsky zväz srbských poľnohospodárskych družstiev z Veľkého Bečkereku a Ústredná jednota. Cieľom tohto združovania bolo spoločensky riešiť otázky úveru, revízie a nákupu poľnohosopdárskych potrieb. Družstvá sa informujú o predpise, podľa ktorého roľník môže zrušiť pred žatvou dojednaný predaj obilia. Uvádzajú sa podmienky, za ktorých to možno urobiť, ako aj spôsob takého odstúpenia.

V tom zmysle treba rozumieť jeho činnosť v informovaní o pripravovaní Zákona na ochranu roľníkov, uskutočňovanú v Petrovci (1932) a v Starej Pazove (1933).

Ako predseda Poradného výboru Slovákov Dunajskej bánoviny navštevoval slovenské osady a oboznamoval sa s ich životom a potrebami, priamo sa informoval o živote Juhoslovanov žijúcich v ČSR, dával podnety k prípravám na zjazd Čechov a Slovákov v Prahe a na založenie Matice slovenskej v Juhoslávii.

Na Zjazde Čechov a Slovákov v Prahe (1932) Dr. Ján Bulík predniesol referát. V ňom vyzdvihol potrebu systematickej spolupráce medzi slovenskými menšinami vo svete a slovenskými menšinami a ČSR a zmienil sa o oddanosti Slovákov k juhoslovanskému štátu a o súčasnej pripútanosti k ČSR. Od ČSR žiadal pomoc a podporu vzájomnosti a súručenstva bratských štátov. V osobitnom referáte informuje o nevyriešených otázkach: o školstve, tlači, spolkovom živote, peňažných ústavoch, slovenskom gymnáziu a o inom. Tieto požiadavky našli miesto v osobitnom bode rezolúcie, ktorú zjazd prijal pod predsedníctvom Dr. Jána Bulíka.

Založením Matice slovenskej v Juhoslávii končí svoju aktivitu Poradný vybor Slovákov v Dunajskej bánovine. Matica slovenská vo svojich radoch zoskupila ešte pred valným zhromaždením 132 zakladajúcich a 360 riadnych členov. Matica slovenská, pod vedením Dr. Jána Bulíka, dbá o slovenské školy, vydáva časopis Náš život, organizuje kurzy pre ľudovýchovných pracovníkov, preberá kníhtlačiareň v Petrovci (1934).

V Národnej jednote Dr. Ján Bulík vedie rubriku Právnická poradňa (1935), v ktorej odpovedá na otázky čitateľov.

Dr. Ján Bulík bol v delegácii Slovákov z Juhoslávie na Masarykovom dni zahraničných Čechov a Slovákov, kde predniesol pozoruhodný prejav.

Dr. Ján Bulík dával podnety k otvoreniu hospodárskej školy v Petrovci (1935). Stal sa predsedom kuratória tejto školy.

Na valnom zhromaždení Matice (11. a 12. augusta 1935) jej predseda Dr. Ján Bulík oznamuje, že sa vzdáva funkcie, aby sa ešte intenzívnejšie zapojil do politickej činnosti. Pôsobil ako jeden z vedúcich združenej opozície. Mal veľké porozumenie pre požiadavky mládeže. Na jeho návrh bolo založené mládežnícke hnutie (OMPOK). V tých rokoch Milan Stojadinović rozbíja Malú antantu a štát vedie k fašistickej osi Rím – Berlín. Dr. Ján Bulík sa stáva generálnym tajomníkom Vojvodinského frontu protifašistických združení.

V snahe dostať Bulíka za spojenca Stojadinović mu ponúka senátorské kreslo. Keď to Bulík kategoricky odmietol, Stojadinović ho dal zatknúť (1937). Vo väzení sa ho pokúsili otráviť. Z väzenia bol oslobodený pádom vlády Milana Stojadinovića. Svoju advokátsku kanceláriu presťahoval do Belehradu. Zastupoval československo-juhoslovanské priemyselné a finančné organizácie.

Spolu s Jánom Struhárikom organizoval dobrovoľníkov na pomoc ČSR po druhej mobilizácii v ČSR (1938). Neskoršie (1939) priprával československý odboj (sústredenie a hmotné zabezpečenie utečencov počas cesty na západ, zabezpečenie víz, informačná činnosť atď.).

Za takýchto podmienok sa míňa jeho majetok: Dr. Ján Bulík je ochotný pomôcť každému a nemyslí na seba, nemá času sústrediť sa na problémy osobné.

Nesebecky sa správal aj v Mauthausene. Vedený čistým svedomím, vlastnými mravnými zásadami, ako právnik, vedúcim koncentráku verejne dokazoval, že podľa medzinárodných právnych noriem nesmú ničiť a zabíjať ľudí. Reakcia na takéto jeho vystúpenie bola okamžitá a ukrutná. O tom Jozef Farkaš (5–278), podľa údajov Juraja Petráša z Padiny, doslovne píše: „...zatvorili ho nahého v zime a stále mu kvapkala studená voda na hlavu, takže dostal rany po hlave. Bol obitý doskami, že sa nemohol ani hnúť. Po trojdňovom trýznení správcom koncentráku zoskupili všetkých žalárovaných koncentráku, vyviedli Dr. Janka Bulíka do stredu a všetkým poukazovali na neho, že je nespoľahlivý (preto, že im povedal pravdu). Mal zviazané ruky a v takom stave pustili na Janka štyri dresované doggy-psov a tie sa vrhli na Janka. Zvalili ho na zem a počali ho trhať. Tým ranám nepodľahol, ale bez lekárskej pomoci nechali ho mučiť tri dni a potom živého Janka spálili v krematóriu 30. januára 1942."

Dr. Ján Bulík bol vyznamenaný: Radom juhoslovanskej koruny IV. stupňa (1934), Československým vojnovým krížom (1939) a Radom Slovenského národného povstania I. triedy (in memoriam).

Bibl.: Život i rad T. G. Masarika (Život a dielo T. G. Masaryka). Prejav na slávnostnej akadémii. Letopis Matice srpske, Novi Sad, CIV, knj. 324, 1930, s. 23–37; Prejav na zahájení Masarykovho dňa zahraničia v Prahe. Náš život, *3*, apríl 1935, 1, s. 45–47.

Lit.: Farkaš, J.: Dejiny Kovačice 1802–1946. Vydanie autora, Kovačica, 1985, s. 223–224 a s. 278; Lebl, A.: Slovačka narodna stranka i Vojvodina (1895–1918). In: Istraživanja II. Institut za izučavanje istorije Vojvodine, 1973, s. 190–191; Marko, J.: Niektoré poznámky o kovačickom poľnohospodárstve medzi dvoma vojnami. In: Poľnohospodárske tradície vojvodinských Slovákov, SVS – Obzor, Nový Sad 1990, s. 171–172; Podhradský, J.: JUDr. Ján Bulík – zakladateľ a prvý predseda Matice slovenskej v Juhoslávii. Obzory, príloha Hlasu ľudu pre kultúru, vedu, umenie a literatúru, VII, 1990, č. 5, s. 4–5, č. 6, s. 3–4, č. 7, s. 3–4; Topoľský, M.: Zpráva tajomnícka. Náš život, *3*, august 1935, 2, s. 101–106; Encyklopédia Slovenska (I. zväzok) A – D, Bratislava, 1977, s. 281; Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990). Matica slovenská, Martin 1986, s. 437.

MUDr. Ján BULÍK, lekár – špecialista gynekológie a pôrodníctva, nar. v Novom Sade 19. apríla 1929; rodičia: otec Ján, advokát, matka Radmila, rod. Milićová, advokátka

Základnú školu skončil v Kovačici. Prvé štyri triedy gymnázia absolvoval v Pančeve, piatu v Báčskom Petrovci a posledné tri v Bratislave (1949). Na Univerzite Komenského v Bratislave vyštudoval medicínu (1953).

Postgraduálne skončil úplnú špecializáciu v zdravotníctve: I. a II. atestácia z odboru gynekológie a pôrodníctva.

Od r. 1954 stále je zamestnaný a pracuje ako lekár na Okresnom ústave národného zdravia v Michalovciach v odbore gynekológie a pôrodníctva.

Žije v Pozdišovciach, okres Michalovce, ČSFR.

Ján CICKA, učiteľ, novinár, literát, nar. v Kovačici 23. septembra 1934; rodičia: otec Ján, roľník, matka Anna, rod. Babková, domáca

Základnú školu a progymnázium skončil v Kovačici a Učiteľskú školu v Báčskom Petrovci (1953). Štúdiá slovenského a srbochorvátskeho jazyka absolvoval na Vyššej pedagogickej škole v Novom Sade (1963). Postgraduálne navštevoval mesačný seminár Studia Academica Slovaca v Bratislave (III. ročník).

Pôsobil ako učiteľ na Základnej škole v Padine (1953–1964) a na Základnej škole v Kovačici (1964–1971). V Padine bol počas svojho pobytu riaditeľom Večernej školy pre základné vzdelávanie dospelých. V Kovačici honorovane prednášal slovenský jazyk na Strednej ekonomickej škole a na Gymnáziu (1964–1969).

Ako novinár je redaktorom kultúrnej rubriky Hlasu ľudy (od roku 1971), respektíve kultúrnej prílohy Hlasu ľudu (od roku 1984) a redaktorom literárnej rubriky Rozlety v mládežníckom časopise Vzlet. Okrem kultúrnej rubriky v Hlase ľudu občas rediguje Mozaiku Kovačickej a Pančevskej obce. Spolupracuje aj s daruvárskym týždenníkom Jednota.

Počas pobytu v Padine v Miestnom rozhlase pripravoval nedeľné vysielania pre deti. V Kovačici bol vedúcim detského cyklostylovaného časopisu Okienko do našej školy. Ako učiteľ písal recenzie o slovenských učebniciach v Juhoslávii. O svojich pedagogických skúsenostiach sa zmieňoval v päťjazykovom Bulletine, ktorý vydáva Pokrajinský ústav pre vydávanie učebníc v Novom Sade. Prvé novinárske kroky robil ako dopisovateľ Hlasu ľudu a Novosadského rozhlasu športovými správami z Kovačice. Svoj prvý literárny príspevok Dedina moja krásna širokých bielych rovných ulíc uverejnil v Hlase ľudu začiatkom októbra 1964.

Neskoršie písal aj z oblasti kultúry. Spolu s Jánom Čechom v druhej polovici 60. rokov v Novosadskom rozhlase pravidelne uverejňovali Piatkovú panorámu Kovačice. Aj ako novinár Hlasu ľudu občas spolupracuje s Novosadským rozhlasom a neskoršie so Slovenskou redakciou TV NS. Pre Redakciu kultúrno-umeleckých programov v roku 1986 pripravil polhodinové vysielanie: Kovačica na plátne (o insitných maliaroch).

V Hlase ľudu píše aj príspevky najrozličnejších žánrov z kultúry a umenia, ako aj príspevky do každej rubriky v novinách. Je majstrom na lyrické úvodníky k štátnym sviatkom a kultúrnym výročiam. Napísal niekoľko reportáží z Kovačice, Padiny, Šabca, Ulcinja, Igala... V redakcii takmer pravidelne sleduje všetky kultúrne podujatia vojvodinských Slovákov: Divadelnú prehliadku, Stretnutie v pivnickom poli, Súťaž o pôvodnú slovenskú hudobnú tvorbu, Rozhlasovú súťaž mladých recitátorov, Folklórnu prehliadku Tancuj, tancuj atď. J. Cicka býva členom odbornej poroty na divadelných prehliadkach, redaktorom prehliadkových

bulletinov. Niekoľkokrát bol členom komisie pre udelenie literárnej ceny Nového života. Píše aj texty pre Súťaž o pôvodnú slovenskú hudobnú tvorbu Selenča. Má zhudobnených asi 15 piesní. Príležitostne prekladá básne a prózu z juhoslovanských literatúr do slovenčiny.

Pôvodnú literárnu tvorbu uverejňuje predovšetkým v Hlase ľudu (25 príspevkov), v Obzoroch (viac ako130 príspevkov), v Novom živote (11 titulov), vo Vzlete (63 jednotiek) a v Ľudovom, respektíve Národnom kalendári (17 príspevkov). Uverejnil 7 článkov v zborníkoch a pre kovačických maliarov urobil celkové prípravy k asi 20 katalógom. Najnovšie (od roku 1990) píše besednice. V roku 1990 v Hlase ľudu vyšiel celý cyklus jeho besedníc na každé písmeno z abecedy. Mohla by z toho byť útla knižka: Abecedné besednice.

Keď Ján Cicka píše a básni, stredobodom jeho pozornosti je jeho rodisko (Hlas ľudu: Dedina moja krásna širokých bielych rovných ulíc) a všetko, čo sa v ňom deje (Hlas ľudu: Päťdesiatpäť rokov divadla v Kovačici, Insitné pohľadnice z Kovačice – seriál 12 pokračovaní o insitných maliaroch; Obzory: Ján Husárik (b), Martin Paluška (b), Galéria v Kovačici – kovačickí maliari, Národopisné prvky v maliarstve Z. Chalupovej, Výstavná činnosť A. Čížikovej; Kalendár: Paberky o kovačických ľudových maliaroch, Kovačica – vyrastajúce mestečko, Jožo Benka a jeho kariéra, Prvá galéria obrazov na dedine v Juhoslávii, V kruhu veľkej ochotníckej rodiny, Pohľadnice z Antalfalvy; Vzlet: Kovačickí zalesňovatelia na republikovom rebríčku, Ľudový maliar Martin Jonáš).

Spolupracuje s týždenníkom Ruske slovo (z rusínčiny aj prekladá básne a prózu), denníkom Dnevnik, Nova Makedonija a Borba.

Bol členom Predsedníctva SVS a predsedom Novosadskej odbočky SVS. V Hlase ľudu konal funkciu predsedu Aktívu novinárov a syndikátnej organizácie.

Za svoju prácu dostal uznania. Ako dopisovateľ Hlasu ľudu získal peňažnú odmenu za článok Päťdesiatpäť rokov divadla v Kovačici (1969), Zlatý odznak Domu kultúry v Kovačici (1982) za dlhoročnú spoluprácu s kovačickými maliarmi, dve ceny za najlepší text piesne na koncerte Selenča a literárnu cenu Sládkoviča ako žiak Učiteľskej školy v Petrovci (1952) za báseň Vyznanie.

Žije v Novom Sade.

Lit.: Hronec, V.: Bibliografia Nového života 1949–1973. Obzor, Nový Sad 1974, str. 30.

Ján CICKA, dipl. inžinier organizácie výroby, nar. v Kovačici 2. októbra 1952; rodičia: otec Ján, holič, matka Katarína, rod. Labátová, domáca

Základnú školu a Gymnázium skončil v Kovačici (1971). Na Vyššej pedagogickej škole v Zreňaníne si zvolil technické vedy (1975) a na Fakulte organizačných vied v Belehrade organizáciu výroby (1985).

Pôsobí ako profesor Gymnázia v Kovačici (1975–1978), potom na Základnej škole v Padine (1978–1983) a znovu na Gymnáziu v Kovačici (od roku 1983).

Žije v Kovačici.

Ján CICKA, dipl. právnik, nar. v Kovačici 9. decembra 1956; rodičia: otec Ján, roľník, matka Katarína, rod. Litavská, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončil v Kovačici (1975). Trestné právo vyštudoval na Právnickej fakulte v Belehrade (1980). Súdnu skúšku urobil r. 1988.

Po zakončení štúdií bol najprv praktikantom (1981), potom pôsobil ako vedúci majetkového úradu obce Kovačica (1983–1987), sudca pre priestupky v obci Kovačica (1987–1988) a ako advokát (od roku 1988).

Zároveň účinkuje ako športovec v Športovo-rekreačnom stredisku Slávia v Kovačici v hádzanárskej odbočke a aj ako jej vedúci.

Žije v Kovačici.

Michal CICKA, dipl. ekonóm, nar. v Kovačici 8. februára 1951; rodičia: otec Ján, roľník, matka Anna, rod. Babková, domáca

Základnú a Strednú ekonomickú školu skončil v Kovačici (1969). Vojenskú ekonomickú akadémiu vyštudoval v Belehrade (1973).

Vo vojenskej službe pôsobí ako dipl. ekonóm (od roku 1973).

Žije v Požarevci.

Eva CICKOVÁ, rod. URBANOVÁ, právnička, nar. v Kovačici 25. septembra 1945; rodičia: otec Adam, právnik, matka Eva, rod. Pausová, domáca

V Kovačici skončila základnú a v Pančeve Strednú ekonomickú školu (1964). Právo vyštudovala na Vyššej právnickej škole v Sarajeve (1980).

Pôsobí ako tajomníčka na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (od roku 1964).

Žije v Kovačici.

Katarína CICKOVÁ, rod. VEŇARSKÁ, učiteľka matematiky, nar. v Kovačici 9. augusta 1952; otec Ján, roľník, matka Katarína, rod. Benková, domáca

V Kovačici skončila základnú školu a gymnázium (1971). Matematiku vyštudovala na Vyššej pedagogickej škole v Zreňaníne (1975).

Pôsobí ako učiteľka matematiky na Základnej škole maršala Tita v Padine (1975–1977) a na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (od roku 1977).

Žije v Pančeve.

Vlasta CICKOVÁ, učiteľka domáckej výchovy a chémie, nar. v Kovačici 15. marca 1941; rodičia: otec Štefan, učiteľ, matka Marta, rod. Verešová, učiteľka

Základnú školu skončila v Kovačici. Učiteľskú školu pre domácnosť absolvovala v Prokuplji (1962). Ekonomiku domácnosti a chémiu vyštudovala na Vyššej pedagogickej škole v Zemúne-Belehrade (1965).

Najprv sa zamestnala v Stredisku pre rozvoj domácnosti v Prijedore ako správkyňa (1966–1967) a v Základnej škole Jozefa Marčoka – Dragutina v Hložanoch bola učiteľkou domáckej výchovy a chémie (1967–1968). V Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici prednášala chémiu a domácku výchovu (1968–1989). V rokoch 1975–1989 tieto predmety učila aj v Základnej škole Mihajla Pupina v Idvore.

Zomrela v Kovačici 21. decembra 1989. Tu je aj pochovaná.

Božidar CVETKOVIĆ, lekár, nar. v Kovačici 5. októbra 1951; rodičia: otec Vojislav, TV mechanik, matka Eva, rod. Babincová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Strednú zdravotnícku školu v Zreňaníne (1970). Absolvoval Lekársku fakultu v Belehrade (1980). Postgraduálne špecializuje medicínu práce.

Povinnú lekársku prax vykonával vo všeobecnej nemocnici v Pančeve (1980–1981). Pôsobí v Dome zdravia Kovačica (od roku 1981).

Žije v Kovačici.

PhDr. Ján ČAPLOVIČ, literárny historik, bibliograf, novinár, nar. v Zárečí pri Púchove, okr. Považská Bystrica, 25. februára 1904; rodičia: otec Ján, ev. a. v. farár, matka Mária, rod. Bujnáková, učiteľka

Základnú školu navštevoval v Kovačici, gymnázium v Békéscsabe, Szarvasi a Liptovskom Mikuláši, kde maturoval (1922). Študoval súčasne na Slovenskej ev. bohosloveckej fakulte, na Filozofickej fakulte v Bratislave a na Bohosloveckej fakulte v Prahe (1926).* Doktorát filozofie získal r. 1927.

Po skončených štúdiách pôsobil najprv ako ev. farár v Kovačici (1926–1933). V Bratislave bol redaktorom Robotníckych novín (1933–1938) a revuálneho týždenníka Jednota (1937–1938). V období 1939–1945 z protestu proti fašizmu žil v emigrácii a pôsobil najprv v Juhoslávii, potom vo Francúzsku – ako úradník informačnej správy ČsNV a redaktor Čs. boja v Paríži (1939–40), ďalej ako redaktor týždenníka Čechoslovák a spoluredaktor slovenského mesačníka Nové časy v Londýne, slovenský hlásateľ BBC, člen a od konca 1942 prvý podpredseda Štátnej rady ČSR (1940–1945). Klérofašistickým Krajským súdom v Bratislave bol r. 1944 odsúdený v neprítomnosti na 6 rokov väzenia.

Po oslobodení pôsobil ako štátny úradník v Prahe a neskôr ako redaktor v socialistických demokratických orgánoch (Hlas práce, Nový hlas a Práca; 1946–1948), riaditeľ Univerzitnej knižnice v Bratislave (1948–1952), externý pracovník Ústavu slovenskej literatúry SAV (1953–1954) a vedúci pracovník Lyceálnej knižice (Oddelenie starých fondov) Ústrednej knižnice SAV v Bratislave (od 1954). Zároveň zastával (1950–1951) funkciu predsedu Zväzu slovenských knihovníkov a predsedu Komisie pre staršiu slovenskú literatúru v SAV (1949–1951).

Jeho práce charakterizuje faktografická dôkladnosť a presnosť. Podarilo sa mu zaplniť veľa bielych miest na mape starších literárnych období. Je znalcom dejín slovenskej knižnej kultúry, starej slovenskej literatúry a národného obrodenia. Ťažisko jeho bádateľskej práce tvorí bibliografia starých tlačí. Jeho hlavným dielom je Bibliografia tlačí vydaných na Slovensku do roku 1700, s podrobnými popismi a odkazmi na literatúru.

Kovačica si na PhDr. Jána Čaploviča spomína:

– ako na ev. farára a syna národne uvedomelej rodiny ev. farára Jána Čaploviča (1880–1925), ktorý pôsobil v Kovačici od r. 1904 a najmä v rokoch Kovačického procesu, vplývajúc na povznesenie národného povedomia;

---

* J. Čaplovič študoval teológiu (2 roky v Bratislave, tretí ročník v Prahe a posledný – štvrtý v Bratislave). Pozri: Dejiny slov. ... v. cirk. sboru v Kovačici, 1928, s. 232.

– ako na autora Dejín Slovenského evanjelického a.v. cirkevného zboru v Kovačici (Slovenský evanjelický a. v. zbor, Kovačica 1928). Dejiny cirkevného zboru od jeho založenia do roku 1925 sa opierajú o pramene archívu cirkevného zboru (matriky, protokoly, účty, listiny) a o jestvujúcu literatúru a noviny, najmä Dolnozemský Slovák (Kovačický proces). Týmto spôsobom zachované údaje majú nedoceniteľnú hodnotu pre všetkých tých, ktorí sa touto problematikou budú neskôr zaoberať, a napokon:

– Dr. Ján Čaplovič počas svojho pôsobenia v Kovačici sa aktívne zapojil nielen do organizovania cirkevného zboru, ale aj do hospodárskeho života osady. Bol funkcionárom Kovačickej sedliackej banky (dozorný výbor), ktorá peňažne pomohla vydať a vytlačiť jeho prvú obsiahlu štúdiu patriacu medzi jeho prvé významnejšie kultúrnohistorické práce o začiatkoch slovenskej kolonizácie v Banáte.

Jeho činnosť nezostala nepovšimnutá. R. 1933 ho vymenovali do redakcie Nášho života (ako kultúrneho historika a bibliografa), ale sa redaktorskej funkcie neprijal.

Pozornosť si zasluhuje aj jeho príspevok Pred založením gymnázia v Petrovci uverejnený v Pamätnici 50 rokov Slovenského gymnázia v Petrovci (1969), ktorý zreteľne podáva dobový obraz o vtedajšej inteligencii.

Zomrel v Bratislave 26. septembra 1976.

Literatúra (biografické údaje): Slov. literatúra, *21,* 1974, č. 1, s. 107–108; Slov. literatúra, *23,* 1976, č. 5, s. 614–615; Encyklopédia Slovenska, I. zväzok, A – D, Bratislava 1977, s. 354; Encyklopédia slovenských spisovateľov, 1. zväzok, Obzor, Bratislava 1984, s. 98; Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990), Matica slovenská, Martin 1986, s. 405; Nový život, *35,* 1983, č. 6, s. 590.

Ján ČAPLOVIČ, inžinier chémie, nar. v Kovačici 27. mája 1931; rodičia: otec Ján, ev. a. v. kňaz, matka Oľga, rod. Drobná, domáca

Do gymnázia chodil vo Veľkej Británii, Prahe a Bratislave (1949). Vysokoškolské vzdelanie získal na Vysokej škole chemicko-technologickej v Prahe na Fakulte organickej technológie, na ktorej diaľkove absolvoval laboratórne výroby (1960).

Pracoval ako laborant vo Výskumnom ústave agrochemickej technológie v Bratislave (1950–1958) a ako výskumný pracovník v Chemických závodoch J. Dimitrova v Bratislave (1958–1970). Od r. 1971 je výskumným pracovníkom v Chemickom ústave SAV v Bratislave.

Žije v Bratislave.

Vladimír ČAPLOVIČ, pedagóg, literárny historik, nar. v Kovačici 18. októbra 1905; rodičia: otec Ján, ev. a. v. farár, matka Mária, rod. Bujnáková, učiteľka

Základnú školu skončil v Kovačici. Do gymnázia chodil v Békéscsabe, Szarvasi, Liptovskom Mikuláši a v Bratislave (1925). Slovenčinu a dejepis vyštudoval na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (1932).

Pôsobil ako výpomocný učiteľ v Komárne (1929–1930), v Revúcej (1930–1931) a v Štítniku (1931–1932); stredoškolským profesorom bol v Rožňave (1932–1938), v Kežmarku (1938–1939) a v Dolnom Kubíne (1939–1947);

funkciu riaditeľa Učiteľskej akadémie v Turčianskych Tepliciach zastáva v rokoch 1947–1948. Bol aj riaditeľom Gymnázia v Dolnom Kubíne (1951–1956), Pedagogickej školy v Turčianskych Tepliciach (1956–1960) a strednej školy v Bytči (od roku 1960).

Literárnej histórii sa venoval sporadicky. Publikoval materiálové príspevky a štúdie k životu a dielu P. O. Hviezdoslava, K. Banšella, E. Šparnensisa, P. Kellnera Hostinského, A. H. Škultétyho. Uverejňoval v Sborníku MS, v časopisoch Bratislava, Politika, Cirkevné listy a Šafárikov kraj (ktorý aj redigoval).

Účastník SNP, člen partizánskeho oddielu Signál. Od 1945 poslanec za KSČ. Vyznamenaný Radom Februárového víťazstva II. stupňa a Medailou SNP.

Zomrel 25. septembra 1963 v Bytči, okr. Žilina.

Literatúra (biografické údaje): Encyklopédia Slovenska, I. zväzok, A – D, Bratislava 1977, s. 354; Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990). Matica slovenská, Martin 1986, s. 406.

Ján ČECH, učiteľ nižších ročníkov základnej školy, nar. v Kovačici 12. novembra 1943; rodičia: otec Ján, remeselník, matka Mária, rod. Ďuríková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Učiteľskú školu v Báčskom Petrovci (1963). Absolvoval Pedagogickú akadémiu, odbor učiteľ nižších ročníkov základnej školy, v Sombore r. 1980.

Pracoval v Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (1963–1969), v Dome kultúry (1969–1984) a v Športovom stredisku (1986–1987). Vo Verejnom komunálnom podniku Elán Kovačica je zamestnaný od roku 1987.

Žije v Kovačici.

Michal ČECH, dietetik, nar. v Kovačici 4. februára 1950; rodičia: otec Michal, roľník, matka Anna, rod. Farkašová, domáca

Základnú a Strednú ekonomickú školu skončil v Kovačici (1968). Dietetiku vyštudoval na Vyššej škole pre ekonomiku domácnosti v Zemúne-Belehrade (1971).

Pôsobil ako správca Belehradského letoviska na Hvare (1971–1972), ako referent pre stravovanie v Detskej ustanovizni „Dečja radost" v Pančeve (1972–1983) a ako správca Reštaurácie spoločenského stravovania (závodnej jedálne) v NVPO Politika v Belehrade (od roku 1983). – Na poslednom pracovisku je aj dnes.

Žije v Pančeve.

Mária ČECHOVÁ, rod. KUCHÁRIKOVÁ, vychovávateľka, nar. v Kovačici 1. decembra 1949; rodičia: otec Michal, roľník, matka Mária, rod. Brtková, domáca

Základnú školu vychodila v Kovačici. V Belehrade absolvovala kulturologický odbor (1984). Za vychovávateľku sa uschopnila na Pedagogickej akadémii v Kikinde (1989).

Pôsobí ako vychovávateľka na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (od roku 1990).

Žije v Kovačici.

Adam ČÍŽIK, dipl. ekonóm, nar. v Kovačici 2. augusta 1941; rodičia: otec Adam, robotník, matka Zuzana, rod. Cicková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Strednú ekonomickú v Zreňaníne (1960). Všeobecnú ekonómiu vyštudoval na Ekonomickej fakulte v Belehrade (1964).

Najprv pôsobil ako komercialista v Poľnohospodárskom družstve Poľnohospodár v Kovačici (1960–1961), potom ako hlavný účtovník (1964–1989).

Zomrel roku 1989 a pochovaný je v Kovačici.

Zuzana ČÍŽIKOVÁ, profesorka dejepisu, nar. v Kovačici 12. júla 1959; rodičia: otec Ján, robotník, matka Mária, rod. Lenhartová, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina absolvovala v Kovačici (1978). Dejepis vyštudovala na Filozofickej fakulte v Belehrade (1984).

Pôsobila ako profesorka marxizmu v Strednej škole Mihajla Pupina v Kovačici (1984–1986). Od roku 1989 je profesorkou dejepisu na Základnej škole Dositeja Obradovića v Smedereve.

Žije v Smedereve.

Jarmila ĆENDIĆOVÁ, rod. SLÁDEČEKOVÁ, profesorka dejín umenia, nar. v Belehrade (Savski venac) 13. decembra 1961; rodičia: otec Michal, dipl. ekonóm, matka Jarmila, rod. Stupavská, profesorka slovenského a ruského jazyka

Základnú školu skončila v Kovačici. Tu nadobudla i stredoškolské vzdelanie vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina (1980). Dejiny umenia vyštudovala na Filozofickej fakulte v Belehrade (1984).

Ako profesorka účinkovala v Strednej škole Mihajla Pupina v Kovačici (1986). Od roku 1988 pracuje ako referentka spoločenských činností v Zhromaždení obce Kovačica.

Žije v Pančeve.

DrSc. Stevan DEVETAKOVIĆ, dipl. ekonóm, mimoriadny profesor Ekonomickej fakulty v Belehrade, nar. v Kovačici 10. júna 1942; rodičia: otec Radojica, úradník, matka Mária, rod. Viergová, učiteľka

Základnú školu skončil v Kovačici a Strednú ekonomickú školu v Starej Pazove (1961). Ekonomickú fakultu absolvoval v Belehrade (1965). Magistérium získal obhajobou práce Kritériá úrovne vyspelosti a rozvojové podmienky regiónov (Kriteriji nivoa razvijenosti i uslovi razvoja regiona; 1971) a doktorát obhajobou doktorskej tézy Technický pokrok v malej krajine (Tehnički progres u maloj zemlji; 1977).

Po skončených štúdiách pracoval na Ekonomickej fakulte v Belehrade ako asistent (od 1965), neskôr ako docent (od 1977) a od roku 1987 pôsobí ako mimoriadny profesor.

Napísal a uverejnil (sám alebo ako koautor) vedecké práce: učebnice (Ekonomika Jugoslavije, dve vydania: 1989 a 1991) a články a štúdie pre vydavateľa, resp. časopisy: Centar za marksizam Univerziteta u Beogradu (8), Ekonomski anali (6), Ekonomska misao (3), Marksistička misao (3), Gledišta (2), Ekonomist (1), Finansije (1), Naučni pregled (1). Pričinil sa o realizáciu projektov: Mala enciklopedija Prosveta, Ekonomska enciklopedija a Ekonomski leksikon.

Osobitne treba spomenúť činnosť S. Devetakovića na uplatňovaní vedy v praxi. Je autorom a koautorom projektov zameraných na rozvoj niektorých regiónov v Srbsku (Podrinsko-kolubarský a obec Kosjerić), na problematiku organizovania niektorých veľkých podnikov (Ikarus, MKS), na zamestnávanie atď.
Žije v Starej Pazove a pôsobí v Belehrade.

Martin DIŇA, dipl. inžinier strojníctva, nar. v Pančeve 15. novembra 1957; rodičia: otec Samuel, úradník, matka Zuzana, rod. Povolná, úradníčka
Základnú školu skončil v Kovačici. Strednú technickú školu Nikolu Teslu absolvoval v Pančeve (1976). Automatické riadenie vyštudoval na Strojníckej fakulte v Belehrade (1983).
Pracoval ako praktikant v servise ZOZP Utva Pančevo (1983), potom ako referent protipožiarnej ochrany v ZOZP Silo Kovačica (1984), v podniku SITRA Kovačica ako referent výstavby (1986), vedúci prevádzky (1987–1988) a technický vedúci (riaditeľ, 1989). Od roku 1990 je zasa referentom protipožiarnej ochrany v SITRE Kovačica.
Žije v Kovačici.

Samuel DIŇA, ekonóm, nar. v Padine 10. júna 1955; rodičia: otec Samuel, úradník, matka Zuzana, rod. Povolná, úradníčka
Základnú školu a Gymnázium skončil v Kovačici (1974). Kybernetiku vyštudoval na Vyššej ekonomickej škole v Belehrade.
Pôsobil ako referent predaja v cukrovare Jedinstvo Kovačica (1980–1985). Od roku 1986 je referentom celonárodnej obrany a spoločenskej sebaochrany v Spoločenskom stavebno-priemyselnom podniku Konstruktor Pančevo, vysunuté pracovisko Kovačica.
Žije v Kovačici.

Ferenc DÓSA, farmaceut-lekárnik, nar. v Novom Bečeji 10. júla 1946; rodičia: otec Ferenc, farmaceut-lekárnik, matka Ester, rod. Komaromi, úradníčka
Do základnej školy chodil v Kovačici a skončil ju v Debeľači. Gymnázium absolvoval v Zreňaníne (1965). Farmaceutickú fakultu, zameranie všeobecné, vyštudoval v Belehrade (1970).
Účinkoval ako vedúci zastupiteľstva Sanitas Peć (1971–1973), vedúci lekárne v Apatíne (1973–1977) a náčelník Domu zdravia Apatín (1977–1980). Roku 1980 sa zemestnal v Kovačici. Vedúcim lekárne bol v rokoch 1980–1987 a riaditeľom Domu zdravia Kovačica je od roku 1987.
Žije v Kovačici.

László DÓSA, dipl. právnik, nar. v Kovačici 6. marca 1951; rodičia: otec Ferenc, farmaceut-lekárnik, matka Ester, rod. Komaromi, úradníčka
Základnú školu vychodil v Kovačici a Gymnázium Uroša Predića v Pančeve (1970). Trestné právo vyštudoval na Právnickej fakulte v Belehrade (1989).
Pracuje ako kriminalistický inšpektor Oddelenia vnútorných vecí v Kovačici (od roku 1978).
Žije v Kovačici.

Tibor DÓSA, lekár, nar. v Čurugu (obec Žabalj) 7. marca 1944; rodičia: otec Ferenc, farmaceut-lekárnik, matka Ester, rod. Komaromi, úradníčka

Gymnázium skončil v Zreňaníne (1963) a Lekársku fakultu v Belehrade (1970). Postgraduálne sa špecializoval na rádiológiu v Osijeku a v Záhrebe.

V nemocnici v Pančeve pobudol ako stažista v rokoch 1970–1971. V Dome zdravia Donji Miholjac účinkoval ako praktický lekár v rokoch 1976–1983, potom na špecializácii bol v rokoch 1983–1987 a po nej pracuje ako špecialista rádiológ (od roku 1987).

Žije v mestečku Donji Miholjac.

Anna DÓSOVÁ, rod. PETRÁKOVÁ, absolventka dejepisu, nar. v Kovačici 9. februára 1955; rodičia: otec Ján, robotník, matka Anna, rod. Čížiková, domáca

V Kovačici vychodila základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina (1984). Dejepis vyštudovala na Filozofickej fakulte v Belehrade (1988).

Pracuje ako prekladateľka v Zhromaždení obce Pančevo (1978–1981) a na Gymnáziu Mihajla Pupina Kovačica (1981–1983). Od roku 1983 je zamestnaná na komerčných úkonoch v podniku INSITTOUR Kovačica.

Žije v Kovačici.

Mária DÓSOVÁ, rod. MLYNÁRČEKOVÁ, ekonómka, nar. v Kovačici 11. augusta 1950; rodičia: Ján, úradník, matka Mária, rod. Ďurišová, domáca

Základnú a Strednú ekonomickú školu absolvovala v Kovačici (1969). Účtovníctvo a financovanie vyštudovala diaľkovo na Vyššej ekonomickej škole v Belehrade (1986).

Pôsobila ako úradníčka Pohostinského a obchodného podniku Banát v Kovačici (1970–1976), ako finančná účtovníčka v Dome zdravia Donji Miholjac (1976–1979), ako vedúca plánovania a rozboru (1979–1987) a od roku 1987 je hlavnou účtovníčkou v Dome zdravia Donji Miholjac.

Žije v mestečku Donji Miholjac.

Ján DUDÁŠ, predmetový učiteľ, nar. v Kovačici 9. februára 1931; rodičia: otec Juraj, obuvník, matka Zuzana, rod. Karlečíková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici. Do učiteľskej školy chodil v Báčskom Petrovci a Pančeve (1953). Zemepis a dejepis vyštudoval na Vyššej pedagogickej škole v Belehrade (1970).

Pôsobil ako učiteľ na Základnej škole v Kovačici (1953–1959). Potom bol správcom Domu kultúry Kovačica (1960–1962), riaditeľom Základnej školy Kovačica (1962–1976). Funkciu národného poslanca Zhromaždenia Vojvodiny zastával v rokoch 1966–1970.

Zomrel 4. októbra 1976 a pochovaný je v Kovačici.

Martin DUDÁŠ, učiteľ klarinetu, nar. v Myjave (Senica, ČSFR) 9. mája 1968; rodičia: otec Martin, vodič-šofér, matka Danka, rod. Grimmová, domáca

Základnú školu vychodil v Kovačici a Strednú hudobnú školu Josifa Marinkovića v Zreňaníne (1986). Na Fakulte hudobných umení v Belehrade vyštudoval klarinet (1991).

Účinkuje na Strednej hudobnej škole Josifa Marinkovića v Zreňaníne ako učiteľ klarinetu (od r. 1987).

Žije v Kovačici a pracuje v Zreňaníne.

Katarína DUDÁŠOVÁ, rod. JAŠKOVÁ, lekárnička, nar. v Kovačici 22. novembra 1957; rodičia: otec Ondrej, roľník, matka Katarína, rad. Tomanová, domáca

Základnú školu a Gymnázium skončila v Kovačici (1976). Lekárnictvo vyštudovala na Farmaceutickej fakulte v Belehrade (1980).

Pôsobí v Dome zdravia, lekáreň, Kovačica ako vedúca lekárne (od roku 1981).

Žije v Kovačici.

Eva DUDKOVÁ, rod. BALČEKOVÁ, vychovávateľka, nar. v Kovačici 28. júna 1961; rodičia: otec Pavel, robotník, matka Eva, rod. Križanová, domáca

V Kovačici vychodila základnú školu a odbor kulturologický absolvovala v Stredoškolskom stredisku Mihajla Pupina (1981). Za vychovávateľku sa uschopnila na Vyššej pedagogickej akadémii v Belehrade (1986).

Zamestnáva sa dvakrát na určitú dobu ako vychovávateľka v škôlke pri Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (1987–1988 a 1990–1991).

Žije v Kovačici.

Ján DUDOK, podplukovník, nar. v Kovačici 22. augusta 1922; rodičia: otec Michal, roľník, matka Zuzana, rod. Straková, domáca

Základnú školu vychodil v Kovačici. V Pančeve na Gymnáziu skončil 6 tried (1940). Posledné dve triedy a veľkú matúru absolvoval v Záhrebe (1949). Delostrelectvo vyštudoval na Vojenskej akadémii v Záhrebe a v Ćupriji (1952). Postgraduálne navštevoval Vyššiu delostreleckú školu pre zdokonaľovanie delostreleckých dôstojníkov v Záhrebe (1956) a Vysokú veliteľsko-štábnu delostreleckú školu v Zahrebe (1960). Hodnosť majora získal 22. decembra 1957 po absolvovaní skúšky a po obhajobe diplomovej práce Delostrelecké zabezpečenie divízie v obrane (prácu obhájil v auguste 1957).

Pôsobil ako aktívny dôstojník v Niši (1946–1947), ako prednášateľ v Škole záložných delostreleckých dôstojníkov v Záhrebe (1947–1949) a v rovnakej funkcii účinkoval aj v Ćupriji (1952–1958), kde sa potom stal náčelníkom delostrelectva (1958–1960). V Gnjilani a vo Vranji bol náčelníkom operatívneho vyučovacieho oddelenia (1961–1967) a náčelníkom štábu (1967–1970).

Aj ako dôchodca sa činil: pôsobil ako zástupca veliteľa Štábu územnej obrany pre južný Banát v Pančeve (1971–1975) a ako poradca pre národnú obranu južného Banátu v Pokrajinskom sekretariáte národnej obrany v Novom Sade (1975–1978).

Žije v Kovačici.

Literatúra (biografické údaje): J. Farkaš: Dejiny Kovačice 1802–1946, Kovačica 1985, s. 293–294.

Božena ĐORĐEVIĆOVÁ, rod. MLYNÁRČEKOVÁ, diplomovaná právnička, nar. v Kovačici 13. septembra 1954; rodičia: otec Ján, úradník, matka Mária, rod. Ďurišová, domáca

Základnú školu a Gymnázium absolvovala v Kovačici (1973) a Právnickú fakultu v Belehrade (1979). Postgraduálne urobila súdnu skúšku (1986).

Pôsobila ako odborná poradkyňa v podniku Petrohemija Pančevo (1979–1980) a ako tajomníčka v Staviteli Kovačica (1980–1986). Od roku 1986 je advokátkou.

Žije v Kovačici.

Jozef ĎURIŠ, dipl. právnik, nar. v Kovačici 2. mája 1956; rodičia: otec Jozef, robotník, matka Zuzana, rod. Jonášová, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončil v Kovačici (1975). Trestno-súdny odbor vyštudoval na Právnickej fakulte v Belehrade (1980).

V rokoch 1981–1987 pôsobí ako tajomník v Drevársko-priemyselnom kombináte Novi dom v Debeľači (1981–1987) a od roku 1987 je v továrni na módnu obuv Vkus Kovačica.

Žije v Kovačici.

Eva ĎURIŠOVÁ, rod. CICKOVÁ, sociálna pracovníčka, nar. v Kovačici 11. decembra 1955; rodičia: otec Martin, robotník, matka Anna, rod. Harmádová, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina vychodila v Kovačici (1974). Vyššiu školu pre sociálnych pracovníkov, odbor sociálna pracovníčka, vyštudovala v Belehrade (1976).

Pôsobí ako poradkyňa v Samosprávnom záujmovom spoločenstve pre zamestnávanie Pančevo, Základné spoločenstvo pre zamestnávanie v Kovačici (od roku 1977).

Žije v Kovačici.

Mária ĎURIŠOVÁ, rod. VÁLOVCOVÁ, vychovávateľka, nar. v Kovačici 6. februára 1961; rodičia: otec Jozef, roľník, matka Mária, rod. Jonášová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici, Strednú pedagogickú akadémiu v Belehrade (1980) a Vyššiu pedagogickú akadémiu, odbor vychovávateľka, tiež v Belehrade (1983).

Pôsobí ako vychovávateľka v škôlke pri Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (od roku 1983).

Žije v Kovačici.

Pavel ĎURIŠ, učiteľ, nar. v Padine 26. mája 1936; rodičia: otec Pavel, obchodník, matka Anna, rod. Karlečíková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Učiteľskú školu v Báčskom Petrovci (1956). Pedagogickú akadémiu (odbor učiteľ nižších ročníkov základnej školy) absolvoval diaľkovo v Sombore (1978).

Pôsobil ako učiteľ Základnej škole v Kovačici (1956–1961), ako riaditeľ Domu kultúry v Kovačici (1961–1969), potom zasa ako učiteľ v Základnej škole Mladé pokolenia Kovačica (1969–1977) a od roku 1977 je zástupcom riaditeľa.

Ako osvedčený učiteľ recenzoval rad učebníc slovenského jazyka a čítaniek pre nižšie ročníky základných škôl. S Katarínou Ďurišovou napísal učebnicu Slovenský jazyk a kultúra vyjadrovania pre 4. ročník základnej školy, ktorú vydal roku 1988 Ústav pre vydávanie učebníc v Novom Sade.
Žije v Kovačici.

Vladimír ĎURIŠ, lekár, nar. v Kovačici 30. mája 1958; rodičia: otec Pavel, učiteľ, matka Katarína, rod. Čermáková, učiteľka
Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina absolvoval v Kovačici (1977). Lekársku fakultu, odbor všeobecný, vyštudoval v Novom Sade (1987).
Pôsobí ako praktický lekár v Dome zdravia Kovačica (od roku 1988).
Žije v Kovačici.

Ratko EREMIJA, právnik, nar. v Prigrevici (obec Apatín) 5. mája 1952; rodičia: otec Milan, milicionár, matka Ljubica, rod. Ostojićová, domáca
V Kovačici skončil Základnú školu a Strednú ekonomickú školu (1970). Správne právo vyštudoval na Vyššej správnej škole v Sarajeve (1989).
Žije v Kovačici.

Mária EREMIOVÁ, rod. JONÁŠOVÁ, technologička, nar. v Kovačici 28. marca 1954; rodičia: otec Pavel, roľník, matka Mária, rod. Válovcová, domáca
Základnú školu a Gymnázium skončila v Kovačici (1973). Technológiu kryštalizácie cukru vyštudovala na Vyššej technickej škole v Zreňaníne (1978).
Zamestananá je ako pokladníčka-likvidátorka v Privrednej banke Pančevo (od roku 1984).
Žije v Kovačici.

Jozef FARKAŠ, profesor pedagogiky, nar. v Kovačici 18. septembra 1922; rodičia: otec Jozef, mäsiar, matka Alžbeta, rod. Bartošová, domáca
Štyri triedy základnej školy skončil v Kovačici a štyri triedy nižšieho gymnázia v Báčskom Petrovci. Do učiteľskej školy chodil v Belehrade (pred okupáciou) a vo Vršci, kde ju aj absolvoval (1944). Po vojne vyštudoval na Filozofickej fakulte v Belehrade skupinu pedagogických predmetov.
Ako učiteľ pôsobil v Kovačici na Základnej škole a na Neúplnom gymnáziu a ako profesor v učiteľských školách v Ube, Kruševci a Sarajeve.
Spoločensky a politicky bol veľmi činný. Ešte ako stredoškolák navštevoval Čítací spolok Pokrok v Kovačici, pokrokovo orientovaný. V Belehrade býval v Učiteľskom dome, kde sa stretával s pokrokovými študentmi. Za okupácie ako žiak učiteľskej školy sa zúčastňoval na zbieraní zbrane, stravy, odevu, liekov a iného sanitného materiálu pre partizánske jednotky, ktoré vtedy pôsobili v Deliblatskej piesočine. Niekoľkokrát bol väznený ako presvedčený protifašista.
Po ukončení učiteľskej školy spolu s Michalom Filipom a Pavlom Bartošom J. Farkaš 25. júla 1944 odišiel do partizánskej jednotky a neskôr do XIV. VÚSB, respektíve do VII. VÚB, kde pôsobil ako politický funkcionár. V bojoch pri Dráve bol 12. apríla 1945 ranený. Po zotavení sa v nemocnici v Sente ho vymenovali za veliteľa nemocnice. Za vojny bol vyznamenaný Radom hrdinu.

Po vojne ho (15. septembra 1945) vymenovali za člena Výkonného výboru okresu Kovačica, kde pôsobil ako tajomník. V Okresnom výbore KSJ bol súčasne vedúcim Agitpropu. Po rozformovaní okresu Kovačica (9. novembra 1946) odišiel do Pančeva ako člen Výkonného výboru okresu Pančevo, kde zastával funkciu poverenlka pre financie.

Bibliografia: Farkaš, J.: Dejiny Kovačice 1802–1946, Kovačica 1985.

Zomrel 4. januára 1989 v Pančeve. Pochovaný je v Kovačici.

Jožo FARKAŠ, profesor polytechnickej výchovy, nar. v Kovačici 28. septembra 1956; rodičia: otec Jozef, profesor, matka Emília, rod. Karlečíková, učiteľka

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina vychodil v Kovačici (1975). Polytechnickú výchovu vyštudoval na Pedagogicko-technickej fakulte v Zreňaníne (1983).

Účinkoval ako profesor Strednej školy Mihajla Pupina v Kovačici (1984–1987) a toho času je profesorom technického vzdelávania v Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (od roku 1987).

Žije v Kovačici.

Anna FARKAŠOVÁ, rod. ZLOCHOVÁ, sociálna pracovníčka, nar. v Kovačici 23. mája 1955; rodičia: otec Ján, roľník, matka Anna, rod. Poliaková, domáca

Základnú školu a Gymnázium skončila v Kovačici (1974). Vyššiu školu pre sociálnych pracovníkov vyštudovala v Belehrade (1977).

Účinkuje ako sociálna pracovníčka v Stredisku pre sociálnu prácu v Kovačici (od roku 1979).

Žije v Kovačici.

Anna FIZEŠANOVÁ, rod. TOMANOVÁ, dipl. právnička, nar. v Kovačici 26. novembra 1961; rodičia: otec Martin, profesor, matka Anna, rod. Bartošová, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina (právnický odbor) skončila v Kovačici (1980). Trestné právo vyštudovala na Právnickej fakulte v Belehrade (1991).

V rokoch 1986–1990 pracovala na rôznych miestach a funkciách v pracovných organizáciách: Vkus Kovačica, Samosprávne spoločenstvo pre zdravie v Kovačici a ELTEK Kovačica.

Žije v Kovačici.

Herman FOS, dipl. ekonóm, nar. v Kovíne 7. januára 1944; matka Mária Fosová, domáca

Základnú školu vychodil v Kovačici, Strednú ekonomickú školu v Pančeve (1963) a na Ekonomickej fakulte v Belehrade vyštudoval obchodný odbor (1967).

Pôsobil v Obchodnej pracovnej organizácii Budúcnosť Kovačica ako námestník riaditeľa pre financie (1967–1974). V HIP Pančevo zastával identickú funkciu (1974–1984). V podniku Tesla Pančevo je zástupcom generálneho riaditeľa (od roku 1984).

Žije v Pančeve.

Zuzana FOSOVÁ, rod. BARNÁKOVÁ, ekonómka, nar. v Kovačici 12. októbra 1948; rodičia: otec Ondrej, roľník, matka Zuzana, rod. Pišpecká, domáca

V Kovačici skončila základnú a Strednú ekonomickú školu (1967). Na Vyššej ekonomicko-komerčnej škole v Belehrade vyštudovala ekonomicko-komerčný odbor (1969).

Pôsobila v Obchodnej pracovnej organizácii Budúcnosť Kovačica ako účtovníčka (1972–1976), v Samosprávnom spoločenstve pre zdravie, sociálnu a detskú ochranu v Kovačici ako bilancistka (1976–1990) a v Stredisku pre sociálnu ochranu v Kovačici je hlavnou účtovníčkou (od roku 1990).

Žije v Pančeve a pracuje v Kovačici.

Štefan GAJAN, profesor národnej obrany, nar. v Kovačici 11. mája 1957; rodičia: otec Štefan, murár, matka Anna, rod. Gáliková, domáca

Základnú školu a Gymnázium skončil v Kovačici (1976). Vysokoškolské vzdelanie nadobudol na Fakulte národnej obrany v Belehrade (1981).

Najprv pôsobil ako profesor národnej obrany na Základnej škole Savu Žebeljana Crepaja (1980–1981). V Zhromaždení obce Kovačica bol v Sekretariáte národnej obrany referentom (1981–1983), v Sekretariáte pre hospodárstvo referentom (1983–1990) a toho času je vedúcim oddelenia – samostatným poradcom v Sekretariáte národnej obrany (od roku 1990).

Žije v Kovačici.

Ján GALÁT, dipl. ekonóm, nar. v Kovačici 5. júla 1962; rodičia: otec Ján, komercialista, matka Anna, rod. Válovcová, domáca

Základnú školu a stredoškolské Vzdelávacie stredisko Mihajla Pupina absolvoval v Kovačici (1981). Plánovanie a analýzu vyštudoval na Ekonomickej fakulte v Novom Sade (1987).

Pôsobí ako vedúci daňového úseku v Zhromaždení obce Kovačica (od roku 1989).

Žije v Kovačici.

Michal GALÁT, žurnalista, nar. v Kovačici 24. septembra 1945; rodičia: otec Jozef, roľník, matka Zuzana, rod. Hriešiková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici. Strednú strojnícku školu absolvoval v Pančeve (1964). Na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave vyštudoval žurnalistiku.

Pôsobí ako novinár v časopise Verejnosť proti násiliu v Bratislave.

Žije v Brne.

Violeta GALÁTOVÁ, rod. MIKLEAOVÁ, učiteľka nižších ročníkov základnej školy, nar. v Pančeve 29. októbra 1964; rodičia: otec Sima, úradník, matka Zuzana, rod. Rothová, domáca

Základnú školu vychodila v Kovačici. Stredoškolské vzdelanie nadobudla vo Vzdelávacom stredisku Jána Kollára v Báčskom Petrovci (1983). Pedagogickú akadémiu Mošu Pijadeho, odbor učiteľka nižších ročníkov základnej školy, vyštudovala v Novom Sade (1985).

Pôsobí ako učiteľka na nižších ročníkoch na Základnej škole Mošu Pijadeho v Debeľači (od roku 1986).

Žije v Kovačici.

Anna GÁLIKOVÁ, rod. ŠIFFELOVÁ, učiteľka dejepisu, nar. v Kovačici 12. marca 1938; rodičia: otec Jozef, učiteľ, matka Zuzana, rod. Mikušová, domáca

Základnú školu vychodila v Kovačici, Gymnázium skončila v Báčskom Petrovci (1957) a vyštudovala dejepis a zemepis na Vyššej pedagogickej škole v Belehrade (1959).

Pôsobí ako učiteľka dejepisu na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (od roku 1959).

Žije v Kovačici.

Ján GARAJ, novinár, nar. v Kovačici 20. decembra 1940; rodičia: otec Ján, roľník, matka Zuzana, rod. Ferová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Gymnázium Uroša Predića v Pančeve (1959). Rastlinnú výrobu študoval na Poľnohospodárskej fakulte v Zemúne-Belehrade (absolvoval osem semestrov v roku 1963).

Pôsobil ako člen Predsedníctva Pokrajinského výboru Zväzu mládeže Vojvodiny v Novom Sade (1965–1967). Ako novinár, redaktor, šéfredaktor a riaditeľ účinkuje v podniku Obzor Nový Sad (v rámci Hlasu ľudu). Je v redakcii Hlasu ľudu, v redakcii Poľnohospodárskych rozhľadov, v redakcii Vzletu (od roku 1969 s prerušením pracovného pomeru v období 1984–1987).

Novinárske práce uverejňuje v Hlase ľudu, v Rozhľadoch, v Poľnohospodárskych rozhľadoch, v Novosadskom rozhlase, vo Vzlete, v Dnevniku, v Pančevci, v Ľudovom kalendári.

Spomíname len niektoré: – Zuzana Chalupová – nové meno v skupine ľudových umelcov (prvý článok, ktorý sa vôbez zjavil o maliarke Zuzane Chalupovej). Hlas ľudu, 4. júla 1964, s. 9. – Maliar smädu – záznam o Jánovi Husárikovi z Padiny (ktorý sa po tomto článku aj sám predstavuje ako maliar smädu). Rozhľady, december 1969. – Nešťastník Fero (Humoreska uverejnená v Ľudovom kalendári na rok 1983, s. 192–193, s podpisom Ferov priateľ Jano.) – Loto 99 (Humoreska uverejnená v belehradskom denníku Politika, 20. apríla 1986.) – Východoslovenské železiarne – obor roviny (reportáž z cesty po Slovensku). Hlas ľudu, 1. januára 1970, s. 7.

Ján Garaj žije v Kovačici a pracuje v Novom Sade.

Milena GAVRILOVIĆOVÁ, rod. ĐORĐEVIĆOVÁ, lekárka-stomatologička, nar. vo Velikom Jovanovci (obec Pirot) 28. januára 1945; rodičia: otec Aleksandar, úradník, matka Vera, rod. Markovićová, domáca

Základnú školu vychodila v Kovačici. Gymnázium skončila v Pančeve (1963). Stomatológiu vyštudovala na Stomatologickej fakulte v Belehrade (1970). Postgraduálne špecializovala na Ortopedickej klinike v Belehrade ortopédiu čeľuste.

Pôsobí ako lekárka – stomatologička v Medicínskom stredisku Južný Banát – Dom zdravia Kovačica (1970–1986). Po špecializácii ortopédie čeľuste na Ortopedickej klinike Stomatologickej fakulty v Belehrade (1986–1989) znovu

účinkuje v Medicínskom stredisku Južný Banát – Dom zdravia Kovačica ako špecialistka pre ortopédiu čeľuste (od roku 1989).
Žije v Kovačici.

Zuzana GLUVAKOVÁ, rod. SEVERÍNYOVÁ, učiteľka matematiky, nar. v Kovačici 16. marca 1955; rodičia: otec Adam, roľník, matka Eva, rod. Barnáková, domáca

Základnú školu a Gymnázium skončila v Kovačici (1974). Matematiku vyštudovala na Vyššej pedagogickej škole v Belehrade.

V rokoch 1981–1982 občas pracovala na evidencii rajónov v cukrovare Jedinstvo v Kovačici. Od roku 1990 prednáša matematiku v Základnej škole maršala Tita v Padine.

Žije v Padine.

Anna HALABRÍNOVÁ, rod. PAUSOVÁ, učiteľka na nižších ročníkoch základnej školy, nar. v Kovačici 23. augusta 1934; rodičia: otec Ján, obuvník, matka Eva, rod. Čechová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici a Učiteľskú školu v Báčskom Petrovci (1956). Pedagogickú akadémiu (učiteľka na nižších ročníkoch základnej školy) absolvovala v Sombore a v Belehrade (1980).

Ako učiteľka pôsobila na Základnej škole v Jánošíku (1956–1964) a toho času je na Základnej škole maršala Tita v Padine (od r. 1964).

Žije v Padine.

Mária HARMÁDOVÁ, dipl. sociálna pracovníčka, nar. v Kovačici 28. decembra 1961; rodičia: otec Jozef, roľník, matka Mária, rod. Suchánková, domáca

Základnú školu vychodila v Kovačici. V Kovačici získala i stredoškolské vzdelanie vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina (1980). Na Fakulte politických vied v Belehrade sa zamerala na štúdiá sociálnej práce a sociálnej politiky (1985).

Najprv účinkuje v Samosprávnom záujmovom spoločenstve pre sociálnu ochranu v Kovačici ako sociálna pracovníčka (1987–1988). Ako dipl. sociálna pracovníčka pracuje od roku 1988 v Poradni pre deti a rodičov pri Detskom mestečku v Novom Sade.

Žije v Novom Sade.

Anna HAVIAROVÁ, rod. MIZERÁKOVÁ, ekonómka, nar. v Kovačici 26. mája 1957; rodičia: otec Ján, roľník, matka Anna, rod. Feketeová, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1976). Financie a účtovníctvo vyštudovala na Vyššej ekonomickej škole v Belehrade (1978).

Je referentkou finančnej operatívy v podniku Budúcnosť v Kovačici (od roku 1980).

Žije v Kovačici.

Vlastislava HAVIAROVÁ, rod. ŠULEKOVÁ, profesorka srbochorvátskeho jazyka a juhoslovanskej literatúry, nar. v Ćupriji 12. februára 1962; rodičia: otec Ján, technológ, matka Katarína, rod. Čániová, učiteľka

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1981). Juhoslovanskú literatúru a srbochorvátsky jazyk vyštudovala na Filozofickej fakulte v Novom Sade (1990).

Pôsobí ako profesorka srbochorvátskeho jazyka a juhoslovanskej literatúry na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (od sept. 1990).

Žije v Kovačici.

Mária HEDIOVÁ, rod. CHALUPOVÁ, vyššia zdravotná sestra, nar. v Kovačici 13. decembra 1959; rodičia: otec Adam, murár, matka Eva, rod. Zámečníková, domáca

Základnú školu absolvovala v Kovačici, Strednú zdravotnícku školu Stevicu Jovanovića v Pančeve (1978) a Vyššiu medicínsku školu, odbor všeobecný, v Belehrade (1981).

Zamestnala sa v Dome kultúry 3. októbra Kovačica ako robotníčka (1983–1988), v Dome zdravia Kovačica ako vyššia zdravotná sestra (1988–1990) a od roku 1990 je na evidencii Samosprávneho záujmového spoločenstva pre zamestnávanie Kovačica.

Žije v Kovačici.

Adam HOLÍK, inžinier lesníctva, nar. v Kovačici 6. januára 1932; rodičia: otec Ján, roľník, matka Zuzana, rod. Mikušová, domáca

Základnú školu vychodil v Kovačici a gymnázium v Bratislave (1951). Absolvoval Lesnícku fakultu (Vysoká škola lesnícka a drevárska), odbor lesná ťažba a stavby, vo Zvolene (1955).

Pracoval ako vedúci oddelenia Východoslovenských štátnych lesov, závod Jasov (1956–1967), ako vedúci pracovník Ministerstva lesníctva a vodného hospodárstva Bratislava (1967–1969), ako zástupca riaditeľa Západoslovenských lesov, závod Dunajská Streda (1969–1988), a teraz je plánovačom v menovanom podniku (od roku 1989).

Žije v Dunajskej Strede.

Eva HOLÍKOVÁ, rod. ŠIFFELOVÁ, právnička, nar. v Kovačici 25. decembra 1941; rodičia: otec Pavel, krajčír, matka Eva, rod. Hriešiková, domáca

Základnú školu navštevovala v Kovačici, Gymnázium v Báčskom Petrovci (1960) a právo vyštudovala na Vyššej správnej škole v Sarajeve (1978).

Pôsobí ako právnička v Zhromaždení obce Kovačica (1961–1983) a v Obchodnom podniku Budúcnosť Kovačica (od roku 1983).

Žije v Kovačici.

Pavel HOLÍK, dipl. zverolekár, nar. v Kovačici 14. apríla 1937; rodičia: otec Pavel, roľník, matka Zuzana, rod. Gálová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici. Vysokoškolské vzdelanie nadobudol na Veterinárnej fakulte (odbor všeobecný) v Sarajave (1961).

Pôsobí ako zverolekár v Spoločenskom poľnohospodárskom podniku Jednota v Kovačici (od roku 1961).
Žije v Kovačici.

Jozef HOREŠ, dipl. agronóm, nar. v Kovačici 3. novembra 1945; rodičia: otec Jozef, roľník, matka Zuzana, rod. Siromová, domáca
Základnú školu skončil v Kovačici. Strednú poľnohospodársku školu navštevoval vo Futogu (1966). Svoje štúdiá na Poľnohospodárskej fakulte v Zemúne-Belehrade zameral na rastlinnú výrobu (1970).
Účinkuje ako vedúci pracovnej jednotky v Poľnohospodárskom družstve Poľnohospodár Kovačica (1972–1978), ako inšpektor v Jugoinspekte Nový Sad (1978–1983), ako samostatný poradca pre rastlinnú výrobu v Poľnohospodárskom priemyselnom podniku Bratstvo Kovačica (1983–1989) a v Spoločenskom podniku Jednota Kovačica (od 1989).
Žije v Kovačici.

DrSc. Andrej HRIEŠIK, univerzitný profesor, nar. v Kovačici 16. decembra 1933; rodičia: otec Ondrej, roľník, matka Judita, rod. Čížiková, domáca
Základnú školu skončil v Kovačici, Strednú školu technickú v Zreňaníne (1951), Pedagogickú fakultu (1960) a Strojnícku fakultu absolvoval v Rijeke (1967). Akademickú hodnosť magistra technických vied nadobudol v Ľubľane (1975), subšpecializáciu koná na ČVUT v Prahe (1978) a doktorát technických vied obhájil v Prahe (1979).
Zamestnal sa a pracoval ako technik v Juhoslavanskom azbestovom podniku pri Kraljeve (1952-1954) a v Utve Pančevo (1956-1957) a ako profesor v Strojníckom stredoškolskom stredisku v Rijeke (1958-1972). Roku 1972 bol zvolený za profesora a za vedúceho Technologického ústavu na Technickej fakulte v Rijeke, kde pracuje aj dnes.
Žije a pôsobí v Rijeke.

Ján HRIEŠIK, dipl. právnik, nar. v Kovačici 15. júla 1930; rodičia: otec Jozef, roľník, matka Eva, rod. Ferová, domáca
Základnú školu skončil v Kovačici, gymnázium v Báčskom Petrovci (1949) a Právnickú fakultu v Belehrade (1958).
Po skončení štúdií pôsobil ako sudca v Okresnom súde Stará Pazova (1958–1966), ako novinár v Obzore – Hlas ľudu Nový Sad (1967–1968), ako námestník pokrajinského (oblastného) tajomníka v Pokrajinskom (Oblastnom) sekretariáte pre súdnictvo (1969–1976) a ako vedúci právneho oddelenia vo Vojvodinskej banke Nový Sad (1977–1979). Poradcom v Ústavnom súde Vojvodiny Nový Sad je od roku 1980. Zároveň je lektorom pre slovenskú právnu terminológiu na Právnickej fakulte v Novom Sade (pracovný pomer do polovice pracovného času v období 1975–1989). Z jeho odborných príspevkov odporúčame najmä: Niektoré otázky a problémy súvisiace s používaním slovenčiny ako úradného jazyka. Nový život, *25*, 1/1973, s. 73–77.
Žije v Novom Sade.

Jozef HRIEŠIK, dipl. právnik, nar. v Kovačici 30. apríla 1938; rodičia: otec Jozef, roľník, matka Zuzana, rod Jonášová, domáca
Základnú školu skončil v Kovačici a Strednú poľnohospodársku školu vo Futogu (1958). Práva vyštudoval na Právnickej fakulte v Belehrade.
Žije a pôsobí v Nemecku.

Juraj HRIEŠIK, novinár, nar. v Kovačici 30. novembra 1943; rodičia: otec Fero, remeselník a úradník, matka Eva, rod. Mikušová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Učiteľskú školu v Báčskom Petrovci (1963). Prvý stupeň juhoslovanských jazykov absolvoval na Filozofickej fakulte v Novom Sade (1965).

Pracuje v rozhlasovej stanici Nový Sad ako novinár (1968–1978), zástupca hlavného a zodpovedného redaktora (1978–1989), hlavný a zodpovedný redaktor programu v slovenskej reči (1989–1990) a od r. 1990 ako zástupca hlavného a zodpovedného redaktora.

Žije v Novom Sade.

Juraj HRIEŠIK, učiteľ, nar. v Kovačici 15. mája 1932; rodičia: otec Juraj, roľník, matka Alžbeta, rod. Glóziková, domáca

Základnú školu absolvoval v Kovačici, Učiteľskú školu v Báčskom Petrovci (1954) a Pedagogickú akadémiu (odbor pedagogický) v Sombore.

Pôsobil ako učiteľ na Základnej škole v Padine (1954–1955) a na Základnej škole v Kovačici (1956–1965), kde bol aj zástupcom riaditeľa (1965–1977). Funkciu predsedu Obecného výboru Socialistického zväzu v Kovačici zastával v období 1977–1981. Od roku 1981 je riaditeľom Základnej školy v Kovačici.

V období 1963–1966 bol národným poslancom Pokrajinského (Oblastného) zhromaždenia Vojvodiny. Dve mandátové obdobia bol predsedom Miestneho spoločenstva. Šesť rokov pôsobí po Výkonnom výbore Matice vysťahovalcov Vojvodiny.

Ako osvetový pracovník Juraj Hriešik sa zapojoval do spoločenských a politických dianí v prostredí, v ktorom pôsobil.

V mládežníckej organizácii v rámci Domu kultúry hrával divadlá a bol aj v troch divadelných hrách režisérom a tak v spoločnosti s mládežou navštevoval mnohé slovenské osady.

V päťdesiatych rokoch v Kovačici nebolo dosť poľnohospodárskych odborníkov, a preto bol organizátorom mladých poľnohospodárskych výrobcov. Založil Klub mladých pokrokových poľnohospodárov. Bola to jedinečná organizácia v okolí a širšie. Tu sa organizovali odborné prednášky z poľnohospodárstva, aby sa v tejto oblasti zveľaďovala výroba. Pre mladých poľnohospodárov Juraj Hriešik organizoval i večernú školu a neskôr aj kurz pre traktoristov.

Najväčšiu aktivitu preukázal na svojom pracovnom mieste v Základnej škole v Kovačici. Dvanásť rokov zastával funkciu zástupcu riaditeľa (ako profesionál) a desať rokov funkciu riaditeľa. Na týchto funkciách sa snažil pozdvihnúť vyučovaciu úroveň na pozoruhodnú organizačnú a pedagogickú základňu.

Osobitne sa zasadzoval za dobré meno večernej školy pre dospelých. Na Základnej škole v Kovačici večerná škola pôsobila 25 rokov.

Za pôsobenia Juraja Hriešika Základná škola v Kovačici bola vzdelávacím a kultúrnym strediskom osady.

Žije v Kovačici.

Ing. Martin HRIEŠIK, ekonóm, nar. v Kovačici 11. mája 1934; rodičia: otec Martin, roľník, matka Judita, rod. Bakošová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a gymnázium v Bratislave (1953). Absolvoval Vysokú školu ekonomickú – Fakultu obchodu a financovania v Bratislave (odbor obchod; 1958).

Postgraduálne špecializoval na Vysokej škole ekonomickej výpočtovú techniku záverečnou prácou Spracovanie zásob na samočinnom počítači a na ústave vzdelávania Ministerstva priemyslu záverečnou prácou Počítačové a terminálové siete.

Pracuje v podniku Klenoty, Bratislava, ako vedúci ekonóm organizácie (1960–1965), potom ako vedúci oddelenia Slovenskej plánovacej komisie – Výpočtové laboratórium Bratislava (1965–1967), v Podniku výpočtovej techniky Bratislava ako vedúci programátor – analytik (1967–1971), ako vedúci výpočtového strediska Ústavu systémového inžinierstva Bratislava (1971–1985), Československého inštitútu technickej normalizácie (1985–1989) a Ústavu informácií a prognóz školstva, mládeže a telovýchovy (od r. 1989).

Žije v Bratislave.

Alžbeta HRIEŠIKOVÁ, rod. BABKOVÁ, učiteľka na nižších ročníkoch základnej školy, nar. v Kovačici 23. novembra 1951; rodičia: otec Jozef, robotník, matka Alžbeta, rod. Litavská, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici a Učiteľskú školu v Belehrade (1971). Pedagogickú školu (odbor učiteľský – nižšie ročníky základnej školy) vyštudovala v Belehrade (1976).

Pôsobí na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici ako učiteľka na nižších ročníkoch (od roku 1972).

Žije v Kovačici.

Vierka HRIEŠIKOVÁ, učiteľka na nižších ročníkoch základnej školy, nar. v Kovačici 7. júna 1968; rodičia: otec Pavel, robotník, matka Alžbeta, rod. Stanová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici a stredoškolské vzdelanie nadobudla v Strednej škole Uroša Predića v Pančeve (1987). Učiteľkou nižších ročníkov základnej školy sa stáva ukončením Pedagogickej akadémie v Novom Sade (1990).

Žije v Kovačici.

Adam HRK, učiteľ telesnej výchovy, nar. v Kovačici 19. decembra 1947; rodičia: otec Štefan, murár, matka Mária, rod. Stvorcová, domáca

Základnú školu a Strednú ekonomickú školu absolvoval v Kovačici (1966). Vyššiu pedagogickú školu, odbor telesná a zdravotná výchova, skončil v Zreňaníne (1968). Ako diaľkový študent absolvoval potrebný počet semestrov aj na Fakulte telesnej výchovy v Belehrade.

Pôsobí ako učiteľ telesnej výchovy na Základnej škole v Kovačici (od roku 1970).

Žije v Kovačici.

Jozef HRK, dipl. právnik, nar. v Kovačici 6. septembra 1941; rodičia: otec Jozef, mäsiar, matka Zuzana, rod. Jonášová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici, gymnázium v Zreňaníne (1960) a Právnickú fakultu, odbor súdnictvo, vyštudoval v Belehrade (1965).
Pôsobil ako praktikant v Zhromaždení obce Kovačica (1965–1966), potom ako sudca Obecného súdu v Kovačici (1968–1974) a jeho predseda (od roku 1974 do smrti).
Zomrel 11. októbra 1981 vo funkcii predsedu Obecného súdu.

Juraj HRK, röntgenológ, nar. v Kovačici 20. apríla 1935; rodičia: otec Juraj, roľník, matka Judita, rod. Babincová, domáca
Základnú školu skončil v Kovačici, Strednú zdravotnícku školu v Novom Sade (1954) a Vyššiu medicínsku školu v Záhrebe (1957). Na vyššej škole sa zameral na röntgenológiu a zároveň študoval klinickú psychológiu.
Účinkuje ako röntgenológ v Ústave pre zdravotnú ochranu mesta Belehrad (1959–1963), v Protituberkulóznom dispenzári v Kovačici (1963–1965) a v Mestskej nemocnici (Bürgerhospital), Stuttgart (1966–1990).
Žije v Kovačici

Pavel HURÁVIK, podplukovník, nar. v Kovačici 19. marca 1932; rodičia: otec Ján, obuvník, matka Mária, rod. Cicková, domáca
Základnú školu skončil v Kovačici a Strednú technickú školu v Pančeve (1950). Vojenskú akadémiu vyštudoval v Škofji Loke (1953).
Pôsobil vo vojenskej službe (1953–1985). Vo výslužbe je od roku 1986.
Žije v Sarajeve.

Ján HUSÁRIK, dipl. agronóm, nar. v Kovačici 22. decembra 1961; rodičia: otec Ján, roľník, matka Eva, rod. Čížiková, domáca
V Kovačici skončil základnú a vo Futogu Strednú poľnohospodársku školu Dr. Sinišu Stankovića (1979). Na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade sa zameral na štúdium rastlinnej výroby (1986).
Pôsobí v podniku SITRA ako komerčný pracovník (1987–1990) a ako technológ (od roku 1990).
Žije v Kovačici.

Anna HUSÁROVÁ, rod. VÁLOVCOVÁ, ekonómka, nar. v Kovačici 2. marca 1961; rodičia: otec Adam, roľník, matka Anna, rod. Babincová, domáca
V Kovačici vychodila základnú a Strednú ekonomickú školu (1980). Plánovanie a analýzu vyštudovala na Vyššej ekonomickej škole v Belehrade (1982).
Je hlavnou účtovníčkou vo Verejnom komunálnom podniku Elán v Kovačici (od roku 1983).
Žije v Kovačici.

Ján CHALUPA, ženista, nar. v Kovačici 13. júna 1961; rodičia: otec Ján, roľník, matka Zuzana, rod. Svetlíková, domáca
Základnú školu skončil v Kovačici, Vojenské gymnázium v Belehrade (1980) a Vojenskú akadémiu (odbor ženijný) v Karlovci (1982).
Pôsobí vo vojenskej službe (od roku 1982).
Žije v Požarevci.

Jaroslav CHALUPKA, nar. v Bajši (obec. B. Topoľa) 28. februára 1948; rodičia: otec Karol, ev. a. v. farár, matka Ľudmila, rod. Jesenská, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Vyššiu technickú školu v Subotici (1973).

Po zakončení školy sa zamestnal v podniku Sever Subotica, kde pracuje aj dnes. Jeho funkcie sú: jeden rok pracuje ako technológ kontroly, dva roky ako vedúci výroby, tri roky ako technológ výroby, jeden rok ako vedúci stavby (cukrovar, Nova Crnja), desať rokov ako vedúci technickej prípravy a teraz je projektantom informačnej sústavy.

Žije v Subotici.

Alžbeta CHALUPOVÁ, rod. GARAJOVÁ, lekárka-pneumoftizeologička, nar. v Kovačici 10. januára 1954; rodičia: otec Juraj, roľník, matka Alžbeta, rod. Matúchová, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1973). Lekársku fakultu vyštudovala v Novom Sade (1980). Postgraduálne špecializovala pneumoftizeológiu.

Pôsobí ako praktická lekárka v Dome zdravia Kovačica – zdravotnícka stanica Padina (1982–1986). Po špecializácii pneumoftizeológie v Pančeve a v Belehrade (1986–1990) pracuje v Protituberkulóznom dispenzári v Kovačici (od roku 1990).

Žije v Padine.

Jaroslav CHRŤAN, dipl. právnik, nar. v Kovačici 14. mája 1950; rodičia: otec Pavel, profesor, matka Anna, rod. Čechová, domáca

Základnú a strednú školu skončil v Báčskom Petrovci (1969). Práva vyštudoval na Právnickej fakulte v Novom Sade (1976).

Pôsobí ako právnik v Zhromaždení obce v Báčskom Petrovci (od roku 1976). Tu vykonáva rôzne funkcie (sudca pre priestupky, vedúci všeobecnej správy, vedúci úseku pre zdaňovanie).

Žije v Báčskom Petrovci.

Karol CHRŤAN, učiteľ na nižších ročníkoch základnej školy, nar. v Kovačici 30. augusta 1927; rodičia: otec Karol, hostinský, matka Mária, rod. Janišová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici, učiteľskú školu v Belehrade (1951) a Pedagogickú akadémiu (odbor učiteľ nižších ročníkov základnej školy) v Sombore (1978).

Prvé roky po zakončení učiteľskej školy pracoval vo Vojlovici ako učiteľ (1951–1952). Na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici pôsobí ako učiteľ nižších ročníkov v rokoch 1952–1987.

Na dôchodku je od roku 1987. Žije v Kovačici.

Martin CHRŤAN, ekonóm, nar. v Kovačici 10. augusta 1955; rodičia: otec Martin, obchodník, matka Anna, rod. Hriešiková, domáca

Základnú školu a Gymnázium absolvoval v Kovačici (1974). Vyššiu ekonomickú školu (uplatňovanie kybernetiky) skončil v Belehrade (1977).

Účinkoval ako vedúci rozpočtu v Zhromaždení obce Kovačica (1977–1982), ako riaditeľ Obchodnej pracovnej organizácie Budúcnosť Kovačica (1982–1989) a ako riaditeľ finančeného úseku v SITRE Kovačica (1989–1990). Od roku 1990 vedie Samostatný pohostinský podnik Srdiečko v Kovačici.

Žije v Kovačici.

Alžbeta CHRŤANOVÁ, rod. DUDÁŠOVÁ, vychovávateľka, nar. v Kovačici 6. apríla 1964; rodičia: otec Adam, robotník, matka Mária, rod. Veňarská, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici. Strednú pedagogickú akadémiu navštevovala v Belehrade (1983). Vyššiu pedagogickú akadémiu (odbor vychovávateľka) vyštudovala v Belehrade (1985).

Pôsobí ako vychovávateľka zamestananá na určitú dobu v škôlke pri Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (1986–1987, 1987–1989, 1990–1991).

Žije v Kovačici.

Eva CHRŤANOVÁ, rod. TOMÁŠOVÁ, vychovávateľka, nar. v Kovačici 10. augusta 1953; rodičia: otec Štefan, robotník, matka Katarína, rod. Brezníková, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici. V Belehrade vyštudovala: Pedagogickú akadémiu (rang strednej školy; 1972) a Vyššiu pedagogickú akadémiu (1974).

Pôsobila ako vychovávateľka na Základnej škole v Kovačici (1975–1980). Od roku 1980 prešla za vedúcu a vychovávateľku v Predškolskej ustanovizni Anušky Radeljevićovej v Dubrovníku – materská škola Cavtat.

Žije v Cavtate.

Mária CHRŤANOVÁ, rod. LITAVSKÁ, dipl. ekonómka, nar. v Kovačici 6. decembra 1958; rodičia: otec Juraj, robotník, matka Mária, rod. Králiková, domáca

Základnú školu a Gymnázium skončila v Kovačici (1977). Ekonomickú fakultu (odbor kybernetika a štatistika) vyštudovala v Belehrade (1982).

Zamestnala sa v Obchodnej pracovnej organizácii Budúcnosť v Kovačici (1982–1988), skadiaľ prešla roku 1988 do podniku Petrochémia Pančevo.

Žije v Kovačici.

Pavel CHRŤAN, profesor geografie, nar. v Kovačici 16. júla 1922; rodičia: otec Karol, hostinský, matka Mária, rod. Janišová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Slovenské reálne gymnázium v Báčskom Petrovci (1941). Vyštudoval regionálnu geografiu na Prírodovedecko-matematickej fakulte Univerzity v Belehrade (1949). P. Chrťan je prvý Kovačičan s vysokoškolským diplomom po oslobodení, prvý Slovák profesor geografie a snáď aj prvý vojvodinský profesor geografie v Juhoslávii po oslobodení. Celý pracovný vek účinkoval ako zemepisec na Gymnáziu Jána Kollára Báčsky Petrovec (1949–1983). Tieto údaje sa uvádzajú ako svojrázna kuriozita.

Nielenže si spĺňal pracovné záväzky, lež spoločnosť a škola mu s dôverou zverovali celý rad tak školských, ako aj verejných povinností. Bol vychovávateľom v stredoškolskom internáte, tajomníkom Ľudovej univerzity, predsedom

Šachového klubu Mladosť, tajomníkom FK Mladosť, podpredsedom a predsedom Obecného spoločenstva vzdelávania, predsedom Výkonného výboru Záujmového spoločenstva pre vzdelávanie, prvým členom Výkonnej rady obce (pre vzdelávanie), predsedom rôznych samosprávnych inštancií na škole (predseda Rady školy atď.), zástupcom riaditeľa, členom rôznych pokrajinských (oblastných) výchovno - vzdelávacích inštitúcií, delegátom v Miestnom spoločenstve (dva mandáty), delegátom v Pokrajinskom samosprávnom záujmovom spoločenstve pre informatiku, koredaktorom časopisu Vzlet (tri roky) a pod.

Prispieval do časopisov: Književne novine, Nový život a Hlas ľudu.

Bibliografia: Kovačica i Padina. Geografski institut Srpske akademije nauka. Posebna izdanja, sv. 1, Beograd, 1949. – Kovačica a Padina. Náčrt ku hospodársko-geografickej štúdii. Nový život, 2, 1950, s. 111–124. – Zo Života Petrovčanov v minulosti (š). Nový život, 1958, X, 26–44. – Akad. B. Bukorov a P. Chrťan: Obec Báčsky Petrovec (Geografické monografie vojvodinských obcí). Prírodo-matematická fakulta – Geografický inštitút – Nový Sad (Vydavateľ: Zhromaždenie obce Báčsky Petrovec, 1979). – Monografia Maglića.

Literatúra: Ferko, Andrej: Tridsať rokov „Nášho života" – „Nového života" (pj). Nový život, XV, 210. Pozri aj lit. č. 34 a č. 35.

P. Chrťan preložil zo srbčiny do slovenčiny takmer všetky učebnice zemepisu pre základné a stredné školy u nás vo Vojvodine.

Na dôchodku je od roku 1983. Žije v Báčskom Petrovci.

Ružena ILIJEVIĆOVÁ, rod. BABINCOVÁ, aranžérka, nar. v Kovačici 5. januára 1965; rodičia: otec Martin, robotník, matka Zuzana, rod. Karlečíková, robotníčka

Základnú školu skončila v Kovačici, strednú školu pre dizajn (škola Bogdana Šuputa) v Novom Sade absolvovala roku 1983 a vyššiu školu (odbor aranžérsky) v Belehrade (1986).

Účinkuje ako aranžérka v Obchodnom podniku Budúcnosť Kovačica od roku 1986.

Žije v Kovačici.

Jozef JANIŠ, ev. a. v. farár – senior, nar. v Kovačici 18. apríla 1886; rodičia: otec Jozef, murár, matka Zuzana, rod. Čížiková, domáca

Základnú školu skončil v rodisku. Evanjelické cirkevné gymnázium absolvoval v Békéscsabe (1905). Evanjelickú teologickú fakultu vyštudoval v Bratislave a Lipsku (1910).

Pôsobil ako ev. a. v. farár v Kráľovej Lehote (Slovensko, 1910–1923), v Slovenskom Alexandrovci (dnes Jánošík, 1923–1929) a ako farár – senior v Slovenskom Aradáči (1929–1933). V Kovačici vystriedal Dr. Jána Čaploviča po jeho zaďakovaní (1933). Do Kovačice prišiel ako prvý ev. a. v. farár pôvodom z Kovačice a pôsobil v nej do roku 1950. Keď ju v roku 1950 opúšťa a presťahúva sa do ČSSR, vyprevádza ho celá cirkevná Kovačica (zbor). Po odchode do Československa účinkoval ako ev. farár v obci Horné Strháre, okres Veľký Krtíš, do penzionovania (1950–1958). Po odchode do dôchodku žil v Bratislave (1958–1968).

Patrí medzi popredné slovenské kultúrne osobnosti v Juhoslávii. Popri biskupovi Samuelovi Štarkem a Vladimírovi K. Hurbanovi Jozef Janiš je podpredsedom Matice slovenskej v Juhoslávii od jej založenia (od roku 1933). Hneď po príchode do Kovačice organizoval samaritánsky náukobeh, na ktorom bol i prednášateľom (1935). V Kovačici sa činí vo Vzdelávacom spolku Pokrok, v Spevokole a najmä pri budovaní sirotinca, ktorého budova sa stavia v roku 1936 a slávnostne otvára 15. mája 1937. Veľke úsilie vynakladá v r. 1939–1941 svojou účasťou v československom odboji v Juhoslávii, sprostredkovaním prechodu politických emigrantov z okupovaného Československa do západných krajín, ktorých cesta vedie cez Kovačicu. V Meštianskej škole (otvorená v Kovačici v r. 1943) prednášal náboženstvo. Na jeho iniciatívu Slovenský evanjelický cirkevný zbor vydával noviny Banátsky rozsievač. Ich hlavným redaktorom bol Andrej Miháľ, správca Základnej školy, a spoluredaktorom Jozef Šiffel, učiteľ. Noviny vychodili raz mesačne. Prvé číslo vyšlo 1. septembra 1943 a posledné, 9. číslo, v septembri 1944.

Zomrel v Bratislave 10. marca 1968, kde je i pochovaný.

MUDr. Jozef JANIŠ, lekár, nar. v Slov. Alexandrovci (Jánošík) 27. júna 1925; rodičia: otec Jozef, ev. a. v. farár, matka Kornélia, rod. Kmeťová, učiteľka

V Kovačici navštevoval základnú školu. Stredoškolské vzdelanie nadobudol na Slovenskom gymnáziu v Petrovci a Gymnáziu v Pančeve (1943). Absolvoval Lekársku fakultu Univerzity Komenského v Bratislave – odbor všeobecný (1951). Postgraduálne štúdiá zameral na špecializácie z vnútorného lekárstva, hematológie a klinickej biochémie.

Po skončených štúdiách pracoval ako lekár v Nemocnici Banská Bystrica (1951–1954), ako primár v Nemocnici Rimavská Sobota (1954–1965) a ako primár v Nemocnici na Bezručovej a Železničnej poliklinike v Bratislave (1965–1990).

Od augusta 1944 do mája 1945 sa zúčastnil na odbojovej činnosti v Slovenskom národnom povstaní a v domácom československom odboji. V októbri 1945 mu udelili československé štátne občianstvo. V r. 1945–1948 bol činným v Spolku Slovákov z Juhoslávie. Od 1954–1989 funkcionár (podpredseda) odbornej spoločnosti v rámci Slovenskej lekárskej spoločnosti. Od r. 1971–1989 vykonáva funkciu hlavného odborníka Ministerstva zdravotníctva pre klinickú biochémiu na Slovensku.

Publikoval viaceré odborné články najmä v časopise Biochemia clinica bohemoslovaca i v zahraničných časopisoch. Je spoluautorom knihy: Štandardná klinickobiochemická diagnostika, vyd. Osveta, Martin 1990.

Na dôchodku je od 1. januára 1991.

Žije v Bratislave.

Pavel JANIŠ, dipl. inžinier elektrotechniky, nar. v Kovačici 26. mája 1956; rodičia: otec Pavel, mäsiar, matka Katarína, rod. Petríková, domáca

Základnú školu a Gymnázium skončil v Kovačici (1975). Elektrotechniku vyštudoval na Technickej vojenskej akadémii v Záhrebe (1980).

Po skončených štúdiách pracuje v podniku UNIS Slavka Rodića v Bugojne v rozvojovom oddelení. Pôsobí ako samostatný konštruktér (1980–1982), hlavný konštruktér (1982–1985) a vedúci projektant (od roku 1989).
Žije v Bugojne.

Uroš JANKOVIĆ, dipl. ekonóm, nar. vo Veľkom Bečkereku (dnes: Zreňanín) 31. decembra 1923; rodičia: otec Nikola, advokát, matka Ľubica, rod. Toponárska, domáca
Základnú školu skončil v Kovačici a gymnázium v Pančeve (1941). Ekonómiu vyštudoval v Belehrade (1949).
Po ukončení gymnázia, počas vojny, pracoval v daňovom úrade v Kovačici ako pomocný referent (1941–1946). Z Kovačice odchádza do Belehradu, kde je najprv účtovníkom v syndikáte (1946–1949) a neskôr referentom v Národnej banke (1949–1952). Ako diplomovaný ekonóm vykonával dôležité riadiace práce v baniach na olovo a zinok Trepča vo Zvečane (1952–1957) a podniku chromových baní Raduša – Đorče Petrov (1957–1966). V podniku Jugometal v Belehrade pôsobil ako vedúci (riaditeľ) úseku (1966–1982).
Žije v Belehrade ako dôchodca.

Snežana JANKOVOVÁ, dipl. právnička, nar. v Crepaji 9. októbra 1963; rodičia: otec Sava, robotník, matka Olga, rod. Banićevićová, úradníčka
Základnú školu skončila v Kovačici. Stredoškolské vzdelanie nadobudla vo Vzdelávacom stredisku Koču Kolarova v Zreňaníne (1982). Právo vyštudovala na Právnickej fakulte v Novom Sade (1991).
Žije v Kovačici.

Zuzana JARMOCKÁ, inžinierka geológie, nar. v Kovačici 1. septembra 1958; rodičia: otec Ján, roľník, matka Anna, rod. Kulíčeková, domáca
V Kovačici skončila Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina (1977). Banícko-geologickú fakultu, odbor regionálna (oblastná) geológia, vyštudovala v Belehrade (1988).
Žije v Kovačici.

Ondrej JAŠKO, asistent na Fakulte organizačných vied v Belehrade, nar. v Kovačici 24. decembra 1965; rodičia: otec Ondrej, roľník, matka Katarína, rod. Tomanová, domáca
Základnú školu skončil v Kovačici. Stredoškolské vzdelanie nadobudol čiastočne vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina v Kovačici, čiastočne vo Vzdelávacom stredisku Jovana Jovanovića-Zmaja v Novom Sade (1984). Na Fakulte organizačných vied v Belehrade zameral sa na organizáciu výroby (1989). V rámci postgraduálnych štúdií pripráva magistérium.
Po skončených štúdiách bol zvolený za asistenta na fakulte, na ktorej študoval, a tu pôsobí od roku 1990.
Žije v Kovačici a pracuje v Belehrade.

Eva JESENSKÁ, rod. BRTKOVÁ, inžinierka strojárenskej technológie, nar. v Kovačici 10. marca 1932; rodičia: otec Pavel, roľník, matka Anna, rod. Mikušová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici a gymnázium v Piešťanoch a v Bratislave (1951). Vysokoškolské vzdelanie nadobudla na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave, kde na Strojníckej fakulte vyštudovala strojárenskú technológiu (1956). Je zaujímavé, že hoci pochádza z roľníckej rodiny, zvolila si strojníctvo pred inými Kovačičanmi, a tak sa stáva prvou Kovačičankou, ktorá z tohto prostredia absolvovala strojárenstvo vôbec.

Postgraduálne skončila špecializáciu na Inžinierskom zváračskom kurze pri Slovenskej vysokej škole technickej a na Výskumnom ústave zváračskom v Bratislave obhájením záverečnej práce: Zváranie hrubostenných nádob pod tlakom.

Zamestnala sa a pracovala ako inžinierka-asistentka na Výskumnom ústave zváračskom v Bratislave (1956–1961), ako samostatná zváračská technologička v Presnej mechanike (teraz: Chirana) v Piešťanoch (1962–1965) a ako vedúca projektantka v Kovoprojekte (projektový, inžiniersky a konzultačný podnik) v Bratislave (1965–1987). Na dôchodku je od roku 1987.

Žije v Bratislave.

Adam JONÁŠ, dipl. agronóm, nar. v Kovačici 27. novembra 1960; rodičia: otec Adam, robotník, matka Mária, rod. Zlochová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici, Strednú poľnohospodársku školu vo Futogu (1979) a na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade vyštudoval rastlinnú výrobu (1984). Postgraduálne si zvolil magistratúru z oblasti liečivých rastlín.

Pôsobí ako referent rastlinnej výroby v Poľnohospodárskom družstve Poľnohospodár v Kovačici (od roku 1984).

Žije v Kovačici.

Fero JONÁŠ, dipl. agronóm, nar. v Kovačici 27. októbra 1941; rodičia: otec Fero, roľník, matka Anna, rod. Greksová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Strednú poľnohospodársku školu vo Futogu (1959). Vyštudoval živočíšnu výrobu na Poľnohospodárskej fakulte Zemún-Belehrad (1966).

V Poľnohospodárskom družstve Poľnohospodár Kovačica pôsobí najprv ako vedúci živočíšnej výroby (1966–1972) a neskôr ako riaditeľ (od roku 1972).

Žije v Kovačici.

Jaroslav JONÁŠ, elektronik, nar. v Kovačici 24. januára 1967; rodičia: otec Michal, vysokokvalifikovaný strojný zámočník, matka Ljiljana, rod. Bugarská, zdravotná sestra

V Kovačici skončil základnú školu a v Pančeve Strednú technickú školu Nikolu Teslu (1985). Elektroniku vyštudoval na Vyššej technickej škole v Subotici (1990).

Žije v Kovačici.

Juraj JONÁŠ, dôstojník, nar. v Kovačici 9. októbra 1961; rodičia: otec Juraj, pekár, matka Milica, rod. Paićová, robotníčka

V Kovačici skončil základnú školu. Chemickú technologickú školu absolvoval v Pančeve (1980). Vojenskú akadémiu vyštudoval v Belehrade (1984).

Ako dôstojník pôsobí v Juhoslovanskej ľudovej armáde na Vise (od roku 1984).

Žije a pôsobí na Vise.

Anna JONÁŠOVÁ, lekárka, nar. v Kovačici 21. mája 1962; rodičia: otec Štefan, robotník, matka Anna, rod. Bírešová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici a Strednú zdravotnícku školu v Pančeve (1981). Všeobecnú medicínu vyštudovala na Lekárskej fakulte v Novom Sade (1988).

V Nemocnici v Pančeve koná povinnosti stážistky (1988–1989). Od roku 1990 účinkuje ako praktická lekárka Domu zdravia, zastupujúc lekárov v Kovačici, v Padine a v Samoši.

Žije v Kovačici.

Jarmila JONÁŠOVÁ, rod. TOMANOVÁ, profesorka matematiky, nar. v Kovačici 30. septembra 1956; rodičia: otec Martin, profesor, matka Anna, rod. Bartošová, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1975). Matematiku vyštudovala na Prírodovedecko-matematickej fakulte v Belehrade (1979).

Pôsobí ako profesorka na Gymnáziu Mihajla Pupina v Kovačici (od roku 1979).

Žije v Kovačici.

Mária JONÁŠOVÁ, pôrodná asistentka – inštumentárka, nar. v Kovačici 22. januára 1933; rodičia: otec Adam, roľník, matka Mária, rod. Koreňová, domáca

V Kovačici skončila základnú a v Zreňaníne Strednú zdravotnícku školu (1954). Pôrodníctvo vyštudovala na Vyššej medicínskej škole v Belehrade (1957).

Pôsobí ako pôrodná asistentka – inštrumentárka na Gynekologickej klinike v Belehrade.

Žije v Belehrade.

Pavel JONÁŠ, dipl. právnik, nar. v Kovačici 30. novembra 1954; rodičia: otec Ján, robotník, matka Mária, rod. Čížiková, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina absolvoval v Kovačici (1973). Právo vyštudoval v Belehrade na Právnickej fakulte (1978). Postgraduálne zložil súdnu skúšku.

Pôsobí najprv ako verejný právny zástupca obce Kovačica (1978–1982) a potom ako predseda Obecného súdu v Kovačici (od roku 1982).

Žije v Kovačici.

Pavel JONÁŠ, ekonóm, nar. v Kovačici 28. októbra 1940; rodičia: otec Pavel, stolár, matka Anna, rod. Bakošová, domáca

V Kovačici vychodil základnú školu. V Belehrade skončil Strednú ekonomickú školu (1962) a Vyššiu ekonomicko-komerčnú školu, odbor organizačný (1965).

Pôsobil v rôznych organizáciách a vykonával rozličné funkcie. Pracoval ako obchodník v Obchodnom podniku Budúcnosť Kovačica (1958–1960), ako účtovník v Stavebnom podniku Staviteľ Kovačica (1962–1966), ako riaditeľ Remeselníckeho strediska v Kovačici (1966–1969), ako programér v BPK – Elektronicko-počítacom stredisku (1969–1975), ako finančný riaditeľ v Stavebnom podniku Staviteľ Kovačica (1975–1984), ako hlavný účtovník v Obchodnom podniku Budúcnosť Kovačica (1984–1987) a od roku 1987 je riaditeľom v SZS bývania – v Bytovom podniku Naš stan Kovačica.

Žije v Kovačici.

Pavel JONÁŠ, odborný učiteľ, nar. v Kovačici 7. októbra 1943; rodičia: otec Pavel, holič, matka Mária, rod. Sokolová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Strednú priemyselnú školu Božidara Adžiju v Belehrade (1962). Na Vyššej pedagogickej škole v Belehrade vyštudoval ruský jazyk a literatúru (1965).

Pôsobí ako odborný učiteľ na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (od roku 1966).

Žije v Kovačici.

Dragan JOSIFOVIĆ, praktický lekár, nar. v. Čente 26. augusta 1961; rodičia: otec Jaša, zverolekár, matka Bojana, rod Santovcová, účtovníčka

Základnú školu skončil v Kovačici, Strednú zdravotnícku školu Stevicu Jovanovića v Pančeve (1980) a medicínu na Lekárskej fakulte v Belehrade (1988).

Žije v Kovačici.

Mr. Martin KIZÚR, akademický grafik a maliar, profesor výtvarného umenia, nar. v Kovačici 1. februára 1957; rodičia: otec Antal, robotník, matka Mária, rod. Chrťanová, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončil v Kovačici (1976). Na Akadémii výtvarných umení v Belehrade vyštudoval grafiku (1981). Postgraduálne získal magistérium z grafiky na Fakulte (Akadémii) výtvarných umení v Belehrade magisterskou samostatnou výstavou (1985). K jeho zdokonaľovaniu prispievali aj študijné cesty po Taliansku, Nemecku, Francúzsku, Belgicku, Maďarsku a Dánsku.

Pôsobil ako externý spolupracovník v Kabinete grafiky Národného múzea Belehrad (1983–1984). Zároveň účinkoval ako slobodný umelec v združení ULUS v Belehrade (1983–1985). Ako vyšší odborný spolupracovník – dizajnér pracoval v Inštitúte pre internacionálny menadžment v Belehrade (1985–1986). V Dome kultúry 3. októbra v Kovačici sa stal kustódom Galérie (1986–1990). Ako profesor výtvarnej kultúry pôsobí na Základnej škole Mladé pokolenia a na Gymnáziu Mihajla Pupina Kovačica (od rokku 1990).

Jeho samostatné výstavy na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (1970), v Galérii Domu kultúry v Kovačici (1981), Televízna výstava TV Belehrad (1982), v Galérii Ľudovej univerzity bratov Stamenkovićovcov Belehrad (1983), v Galérii Grafického kolektívu Belehrad (1985), v Galérii Domu mládeže Skopje (1986) a v Galérii Zuzky Medveďovej v Báčskom Petrovci pripútali veľkú pozornosť divákov a odborníkov a boli kladne hodnotené (Cena za kresbu Fakulty výtvarných umení a Univerzitná cena Univerzity umení v Belehrade).

Literatúra: Valentík, Vladimír: Postmoderné tendencie vo výtvarnej tvorbe Martina Kizúra. Nový život, *43*, 1991, s. 61–64.

Žije v Kovačici.

Ján KOREŇ, stomatológ, nar. v Kovačici 19. novembra 1935; rodičia: otec Michal, roľník, matka Eva, rod. Holíková, domáca

Základnú školu vychodil v Kovačici. Gymnázium skončil v Báčskom Petrovci (1954) a stomatológiu vyštudoval na Stomatologickej fakulte v Belehrade (1965).

Pôsobí v Dome zdravia Kovačica.

Žije v Kovačici.

Pavel KOREŇ, profesor, nar. v Kovačici 26. septembra 1962; rodičia: otec Martin, sklenár, matka Anna, rod. Ambrózyová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici. Strednú technickú školu Nikolu Teslu navštevoval v Pančeve (1981). Na Technickej fakulte Mihajla Pupina v Zreňaníne vyštudoval výrobné strojníctvo (1990).

Pracoval v niekoľkých podnikoch. V cukrovare Jedinstvo v Kovačici bol žeriavnikom, v podniku HIPPLAST Crepaja a v podniku ELTEK Kovačica robotníkom (1986). Na Strednej škole Mihajla Pupina účinkuje ako profesor (1987–1989).

Žije v Kovačici.

Anna KOREŇOVÁ, rod. HRKOVÁ, profesorka slovenčiny, nar. v Kovačici 12. júna 1964; rodičia: otec Ján, obchodník, matka Anna, rod. Špringeľová, domáca

Základnú školu vychodila v Kovačici. Stredoškolské vzdelanie nadobudla vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina Kovačica (1983). Slovenský jazyk a literatúru vyštudovala na Filologickej fakulte v Belehrade (1989).

Pôsobila ako profesorka slovenčiny na Základnej škole v Kovačici (od februára do decembra 1989).

Žije v Kovačici.

Vladimír KOREŇ, potravinársky technológ, nar. v Pančeve 15. augusta 1962; rodičia: otec Pavel, krajčír, matka Anna, rod. Benková, domáca

Základnú školu vychodil v Kovačici. V Kovačici navštevoval Vzdelávacie stredisko Mihajla Pupina (1979) a v Pančeve skončil Strednú zdravotnícku školu Stevicu Jovanovića (1981). Potravinársku technológiu vyštudoval na Technickej fakulte Mihajla Pupina v Zreňaníne (1990).

Od roku 1990 pracuje v P.T.P. AS–KOMMERCE Kovačica ako vedúci skladu.
Žije v Kovačici.

Viera KORDIĆOVÁ, rod. HRIEŠIKOVÁ, dipl. inžinierka hortikultúry, nar. v Kovačici 19. apríla 1957; rodičia: otec Juraj, učiteľ, matka Mária, rod. Obšustová, profesorka
Základnú školu a Gymnázium skončila v Kovačici (1977). Hortikultúru vyštudovala na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade (1981).
Pôsobí ako agronómka na Poľnohosopodárskom majetku Boka Tivat (od roku 1981).
Žije v Tivte.

Zuzana KOŠÚTOVÁ, rod. HAVIAROVÁ, ekonómka, nar. v Kovačici 6. januára 1957; rodičia: otec Ján, robotník, matka Zuzana, rod Brngárová, domáca
Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1976). Účtovníctvo vyštudovala na Vyššej ekonomickej škole v Belehrade (1978).
Účinkuje ako referentka finančnej operatívy v Obchodnej pracovnej organizácii Budúcnosť Kovačica (1979–1984) a ako hlavná účtovníčka v továrni na módnu obuv Vkus Kovačica (od 1984).
Žije v Kovačici.

Mária KOTVÁŠOVÁ, rod. JONÁŠOVÁ, profesorka slovenčiny, nar. v Kovačici 24. novembra 1957; rodičia: otec Ján, robotník, matka Mária, rod. Čížiková, domáca
Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1976). Slovenský jazyk a literatúru vyštudovala na Filozofickej fakulte v Novom Sade (1981).
Pracuje: v RTV Nový Sad (1978–1979), v Dome kultúry 3. októbra Kovačica (1980–1981), na Základnej škole Padina (1982–1983) a na Základnej škole Kovačica (od roku 1983).
Žije v Kovačici.

Vladimír KRAK, profesor chémie, nar. v Erdevíku (Kuzmin) 4. septembra 1933; rodičia: otec Juraj, učiteľ, matka Elena, rod. Gažová, domáca
Základnú školu skončil v Kovačici. Do Strednej technickej školy (chemická technológia) chodil v Zreňaníne (1953). Chémiu vyštudoval na Prírodovedecko-matematickej fakulte v Belehrade (1965).
Pracuje najprv ako chemický technik v Inštitúte pre technologický výskum nerastných (minerálnych) surovín v Belehrade (1958–1959), na Prírodovedecko-matematickej fakulte v Belehrade (1960–1961), v Strednej ekonomickej škole Kovačica (1962–1964) a ako profesor chémie na Gymnáziu Mihajla Pupina v Kovačici (1965–1977). V roku 1977 odišiel do dôchodku.
Žije v Kovačici.

Jaroslav KRÁLIK, stomatológ, nar. v Kovačici 8. marca 1959; rodičia: otec Tomáš, robotník, matka Anna, rod. Jašková, domáca

Základnú školu a Gymnázium absolvoval v Kovačici (1978). Skončil Stomatologickú fakultu v Novom Sade (1985).

Pôsobí ako lekár – stomatológ v Medicínskom stredisku Južný Banát – Dom zdravia Kovačica (od roky 1987).

Žije v Kovačici.

Miroslav KRÁLIK, dipl. právnik, nar. v Kovačici 28. októbra 1960; rodičia: otec Juraj, účtovník, matka Katarína, rod. Karlečíková, domáca

Základnú školu a Strednú školu Mihajla Pupina vychodil v Kovačici (1980). Medzinárodné právo vyštudoval na Právnickej fakulte v Novom Sade (1984).

Hneď po skončení Fakulty sa zamestnal a pracuje v Slovenskej redakcii TV Nový Sad ako redaktor zahraničia (od roku 1985).

Žije v Novom Sade.

Eva KRÁLIKOVÁ, rod. GLÓZIKOVÁ, dipl. agrárna ekonómka, nar. v Kovačici 23. augusta 1960; rodičia: otec Jozef, roľník, matka Eva, rod. Hriešiková, domáca

Základnú školu a Strednú školu Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1979). Na Poľnohospodárskej fakulte v Zemúne-Belehrade (1984) sa zamerala na agrárnu ekonómiu.

Pracuje najprv ako profesorka Strednej školy Mihajla Pupina Kovačica (1986–1987), a potom ako poľnohospodárska inšpektorka v Zhromaždeni obce Kovačica (od roku 1987).

Žije v Kovačici.

Anna KRASKOVÁ-MARKOVÁ, rod. KRASKOVÁ, profesorka informatiky, nar. v Kovačici 25. januára 1961; rodičia: otec Pavel, robotník, matka Anna, rod. Babincová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici. Stredoškolské vzdelanie nadobudla vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina v Kovačici (dva ročníky) a vo Vzdelávacom stredisku Uroša Predića Pančevo (1979). Informatiku vyštudovala na Technickej fakulte Mihajla Pupina v Zreňaníne (1984).

Pôsobí ako učiteľka matematiky na Základnej škole maršala Tita v Padine (1987) a ako programátorka v Zhromaždení obce Kovačica (od roku 1989).

Žije v Kovačici.

Anna KRISTIJANOVÁ-LENHARTOVÁ, rod. LENHARTOVÁ, dipl. právnička, nar. v Tavankute (Subotica) 20. augusta 1959; rodičia: otec Ján, politológ, matka Eržebet, rod. Mergešová, profesorka

Základnú školu vychodila v Kovačici a v Novom Sade, Gymnázium Mošu Pijadeho skončila v Novom Sade (1977). Občiansko-právny odbor vyštudovala na Právnickej fakulte v Novom Sade (1982).

Po ukončení štúdií robí ako praktikantka v advokátskej kancelárii v Temeríne (1982–1983), skadiaľ prešla za referentku majetkovoprávnych vecí v PO 15. októbra Kulpín (pracovné spoločenstvo, 1983–1984). Tajomníčkou Spoločenského podniku Kamendín Sirig bola v rokoch 1985–1990. Od roku 1990

je zakladateľkou a riaditeľkou Kancelárie pre poskytovanie intelektuálnych služieb ACTA NOVA Nový Sad.
Žije v Novom Sade.

Zuzana KRIŠANOVÁ, rod. TVRDÁ, právnička, nar. v Kovačici 28. novembra 1944; rodičia: otec Jozef, robotník, matka Zuzana, rod. Kulišeková, domáca

Základnú a Strednú ekonomickú školu skončila v Kovačici (1970) a Vyššiu správnu v Sarajeve (1978).

Zamestnaná je v Zhromaždení obce Kovačica (od roku 1961): desať rokov pracovala ako pisárka (daktylografka), potom ako referentka a posledných pätnásť rokov pôsobí ako vedúca oddelenia všeobecnej správy.

Žije v Debeľači.

Milica KRSTINOVÁ, rod. RADIŠIĆOVÁ, lekárka – stomatologička, nar. v Kovačici 31. júla 1944; rodičia: otec Veselin, úradník, matka Maca, rod. Mihajlovićová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici a gymnázium v Pančeve (1963). Stomatológiu vyštudovala na Stomatologickej fakulte v Belehrade (1970). Postgraduálne špecializovala detskú a preventívnu stomatológiu (1989).

Pôsobí ako lekárka stomatologička v Medicínskom stredisku Južný Banát – v Dome zdravia Kovačica (1970–1986). Po špecializácii na Klinike pre detskú preventívnu stomatológiu v Belehrade (1986–1989) účinkuje v Dome zdravia Kovačica ako špecialistka pre detskú preventívnu stomatológiu (od roku 1989).

Žije v Kovačici.

Vladimír KURAJ, profesor národnej obrany, nar. v Kačareve (Pančevo) 21. januára 1957; rodičia: otec Adam, vysokokvalifikovaný zámočník, matka Ružena, rod. Kadancová, úradníčka

V Kovačici absolvoval základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina (1975). V Belehrade skončil Fakultu národnej obrany (1980).

Pôsobí ako referent národnej obrany v cukrovare Jedinstvo Kovačica (1979–1980) a ako profesor národnej obrany na Gymnáziu Mihajla Pupina v Kovačici (od roku 1980).

Žije v Kovačici.

Vlasta Marína LACKOVÁ-LENHARTOVÁ, rod. LACKOVÁ, vychovávateľka, nar. v Belehrade (Savski Venac) 7. apríla 1960; rodičia: otec Dušan, elektrikár, matka Eva, rod. Jonášová, obuvníčka

Základnú a strednú zdravotnícku školu skončila v Belehrade (1978). Vyššiu pedagogickú akadémiu (odbor vychovávateľka) absolvovala tiež v Belehrade (1980).

Pracuje ako vychovávateľka v Materskej škole Cerak Belehrad (od roku 1980).

Žije v Belehrade.

Ján LENHART, politológ, nar. v Kovačici 4. júna 1927; rodičia: otec Ján, roľník, matka Zuzana, rod. Mikušová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a úplné gymnázium v Pančeve (1948). Absolvoval Vyššiu školu pre zahraničný obchod v Belehrade (1952), urobil odbornú skúšku pre učiteľov srbčiny a nemčiny v Zreňaníne (1958) a vyštudoval politické vedy na Vysokej škole politických vied v Belehrade (1967).

Pracoval v podniku Jugolek v Belehrade ako komerčný referent (1950–1951). Po príchode do Kovačice účinkuje: v učňovskej škole ako učiteľ (1951–1952) a riaditeľ (1952–1953), v Základnej škole ako učiteľ (1953–1955) a riaditeľ (1955–1961), v Obecnom výbore ZKV ako tajomník (1961–1965). Po absolvovaní Vysokej školy politických vied v Belehrade (1965–1967) pracuje v Pokrajinskom výbore ZKV v Novom Sade ako tajomník a neskôr ako predseda Štatutárnej komisie ZKV (1967–1978), v Pokrajinskom štatistickom úrade ako námestník riaditeľa (1978–1980) a v Pokrajinskom sekretariáte pre prácu ako vedúci Inšpektorátu práce (1980–1987). Do dôchodku odišiel v roku 1987.

Zomrel v Novom Sade 16. februára 1988. Pochovaný je v Novom Sade.

Ján LENHART, predmetový učiteľ, nar. v Kovačici 29. septembra 1947; rodičia: otec Ján, robotník, matka Eva, rod. Krasková, domáca

Základnú a Strednú ekonomickú školu skončil v Kovačici (1966). Srbochorvátsky jazyk a juhoslovanskú literatúru vyštudoval na Vyššej pedagogickej škole v Zreňaníne (1974).

Pôsobí ako referent správnych orgánov Zhromaždenia obce Kovačica (1969–1975), ako tajomník Samosprávneho záujmového spoločenstva pre kultúru obce Kovačica (1975–1987) a ako riaditeľ Domu kultúry 3. októbra Kovačica (od roku 1987).

Zároveň sa zaoberá fotografiou a hudbou.

Účinkoval ako predseda Fotoklubu Základnej školy v Kovačici (1960–1962): získal druhú cenu za fotogram a fotografiu v okrese Pančevo (1961) a druhú cenu na súbehu Hlasu ľudu Najstaršie dokumenty z oblasti fotografie (1962). Bol zakladateľom a predsedom Fotoklubu v Strednej ekonomickej škole v Kovačici (1963–1965), vedúcim Kino-fotoklubu (8 a 16 mm) v kasárni maršala Tita v Ľubľane (1967–1968); má prvý uverejnený scenár a nakrútený dokumentárny film (30-minútový) Kovačické priadky v TV Nový Sad (1988); pracuje na scenároch o insitnom umení v Kovačici a i.

Urobil úspešnú úpravu piesní J. Nosáľa zo zbierky J. Tušiaka Maliny v januári a pre RNS nahrávku so skupinou Majami (1970). Na festivale Selenča 1972 bol autorom najzapamätanejších piesní Moja frajerka a Zvony rodiska. Zúčastnil sa v zakladaní Združenia hudobníkov Kovačice, v rámci ktorého je činný úsek AVP – Audio-videoprodukcia Codis (1990).

Žije v Kovačici.

Katarína LENHARTOVÁ, učiteľka nižších ročníkov základnej školy, nar. v Kovačici 10. júla 1964; rodičia: otec Samuel, súkromný remeselník, matka Anna, rod. Harmádová, domáca

V Kovačici skončila Základnú školu a v Báčskom Petrovci Strednú školu Jána Kollára (1983). Vo Vršci vyštudovala Pedagogickú akadémiu Živu Jovanovića, odbor učiteľka nižších ročníkov (1987).

Pôsobí ako učiteľka na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (od roku 1987).

Žije v Kovačici.

Milina LENHARTOVÁ, rod. FARKAŠOVÁ, dipl. pedagogička, nar. v Kovačici 17. apríla 1955; rodičia: otec Jozef, profesor, matka Emília, rod. Karlečíková, učiteľka

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1974). Predškolskú a školskú pedagogiku vyštudovala na Filozofickej fakulte v Belehrade (1982).

Pôsobí najprv ako vychovávateľka v predškolskej ustanovizni pri Základnej škole v Kovačici (1978–1985), potom ako odborná spolupracovníčka – pedagogička na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (od roku 1985).

Žije v Kovačici.

Katarína LENHARTOVÁ, rod. SOKOLOVÁ, ekonómka, nar. v Zreňaníne 11. marca 1952; rodičia: otec Jozef, roľník, matka Anna, rod. Klasková, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1972), a zahraničný obchod vyštudovala na Vyššej ekonomickej škole v Belehrade (1990).

Pôsobí ako referentka dane z obratu v správe dôchodku Zhromaždenia obce Kovačica (od roku 1981).

Žije v Kovačici.

Zuzana LENHARTOVÁ, rod. VEŇARSKÁ, profesorka slovenčiny, nar. v Kovačici 13. septembra 1957; rodičia: otec Ján, roľník, matka Zuzana, rod. Lenhartová, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1977). Slovenský jazyk a literatúru vyštudovala na Filozofickej fakulte v Novom Sade (1981).

Pôsobí ako profesorka slovenčiny na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (od roku 1982).

Žije v Kovačici.

Pavel LENHART, stavebný inžinier, nar. v Kovačici 7. decembra 1948; rodičia: otec Pavel, remeselník, matka Anna, rod. Cicková, remeselníčka

Základnú školu skončil v Kovačici. Stavebníctvo vyštudoval na Vyššej stavebníckej škole v Belehrade (1986).

Pôsobí v Stavebnej pracovnej organizácii Staviteľ Kovačica (od roku 1964) ako vedúci staveniska. Zároveň vedie súkromnú projekčnú kanceláriu.

Žije v Kovačici.

Pavel LENHART, inžinier elektrotechniky, nar. v Kovačici 18. októbra 1961; rodičia: otec Pavel, roľník, matka Zuzana, rod. Benková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Strednú technickú školu Nikolu Teslu v Pančeve (1980). Vyššiu elektrotechnickú školu, odbor elektronika a telekomunikácie, vyštudoval v Belehrade (1983). Postgraduálne špecializuje medicínsku elektroniku: prístroje pre chemodialýzu.

Pracuje na Vojenskomedicínskej akadémii v Belehrade ako referent pre elektronické prístroje (od roku 1984).

Žije v Belehrade.

Želimír LENHART, dipl. právnik, nar. v Kovačici 30. apríla 1952; rodičia: otec Jozef, úradník, matka Elvíra, rod. Hriešiková, úradníčka

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončil v Kovačici (1971). Občianske právo vyštudoval na Právnickej fakulte v Novom Sade (1978).

Pôsobil ako tajomník v Pracovnej organizácii Staviteľ v Kovačici (1978–1980), v Zhromaždení obce Kovačica (1980–1988) a vo Výkonnej rade Zhromaždenia obce Kovačica (1988–1990). V podniku Moda Debeľača je úradujúcim riaditeľom (od roku 1990).

Žije v Kovačici.

Martin LISKA, lekár, nar. v Kovačici 14. februára 1943; rodičia: otec Martin, remeselník, matka Anna, rod. Dudková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici, Gymnázium Uroša Predića v Pančeve (1962) a Lekársku fakultu (odbor obvodný lekár) vyštudoval v Belehrade (1970).

Pôsobí ako obvodný lekár v Dome zdravia Kovačica, Zdravotnícka stanica v Idvore (1972–1977) a neskôr v Kovačici (od roku 1977).

Žije v Kovačici.

Pavel LITAVSKÝ, dipl. ekonóm, nar. v Kovačici 28. novembra 1948; rodičia: otec Ján, roľník, matka Rozina, rod. Bačúrová, domáca

Základnú školu a Strednú ekonomickú školu skončil v Kovačici (1967) a Ekonomickú fakultu, odbor organizácia podniku a ekonomika poľnohospodárstva a turistiky, v Belehrade (1973).

Účinkuje: ako vedúci účtovníctva v Poľnohospodárskom družstve Poľnohospodár Kovačica (1973–1977), ako vedúci finančno-účtovníckeho úseku PPK Bratstvo Kovačica (1977–1989) a riaditeľ spomenutého podniku (1989) a od roku 1989 ako vedúci komerčného úseku DPP Dolina Padina.

Žije v Kovačici.

Pavel LITAVSKÝ, medic. laborant, nar. v Kovačici 13. apríla 1933; rodičia: otec Michal, roľník, matka Alžbeta, rod. Králiková, domáca

Základnú školu absolvoval v Kovačici. Po ukončení vojenskej poddôstojníckej školy v Maribore (1955) sa zapísal na zdravotnícku školu pre med. technikov v Belehrade (1965). Vyššiu medicínsku školu v Belehrade skončil v roku 1968.

Pracuje ako laborant na Lekárskej fakulte v Belehrade (1955–1960), v Ústave pre medicínu práce Belehrad (1960–1965) a od roku 1965 na Stomatologickej fakulte v Belehrade.

Žije v Belehrade.

DrSc. Árpád LÖBL (pseudonymy a šifry: Árpád Lang, Árpád Lányi, István Lovass, Sándor Varga, g. d., Žarko Plamenac, Josipović, Darlić, Péter Lőrinc, c. r.), vedecký pracovník, profesor, spisovateľ, historik, nar. v Kovačici 14. júla 1898; rodičia: otec Adolf, mäsiar, matka Eugenia, rod. Špicerová, domáca

Prvé tri ročníky základnej školy vychodil v Kovačici a školu skončil v Oršave. Do strednej školy chodil v Oršave, ale ju skončil v Pančeve (1916). Filozofiu študoval v Budapešti a v Belehrade (1924). Profesorskú skúšku zložil v Belehrade (1925). Postgraduálne vzdelanie nadobudol spracovaním a obhajobou dizertačnej práce Beočinska kaja (vydal Progres, Nový Sad 1959, s. 239, 8°). Touto rozsiahlou štúdiou autor prispel k hlbšiemu poznávaniu novších hospodársko-spoločenských vzťahov a dejín v uvedenej oblasti.

Na školenie, vzdelávanie a výchovu Á. Löbla, ako sám hodnotí, vplývali udalosti, v ktorých bol priamym účastníkom a svedkom. Od mája r. 1916 do novembra r. 1918 sa zúčastnil na ruskom a talianskom bojisku v rakúsko-uhorskom vojsku. V tomto období ako obžalovaný bol predvedený pred vojnový súd a oslobodený. Na talianskom bojisku organizoval so skupinou vojakov „vojnu vo vojne" a koncom októbra vzburu v 33. pluku. Počas diktatúry proletariátu študoval v Budapešti, potom sa zapojil do práce KSJ v Pančeve (1919–1920) a v septembri emigroval do Pécsa (Päťikostolia). Pôsobil v hnutí, tiež ako úradník, učiteľ, novinár a spisovateľ. Po evakuácii Pécsa (1921) prednášal na meštianskych školách s vyučovacím jazykom maďarským, nemeckým a srbským vo Veľkom Bečkereku (Zreňanín) a v Bielych Kostoloch (Bela Crkva, 1921–1924). Ako suplent sa dostal na Gymnázium v mestečku G. Milanovac (1924–1927) a na Obchodnú akadémiu v Pančeve (1927–1930) a v Bečkereku (1930–1936). Z trestu musel robiť v Bitole (1936–1939), kde bol r. 1939 penzionovaný. Do úradu ho vrátili a za profesora vymenovali v Subotici (1939–1940). Začiatkom r. 1941 bol preložený do Kotora, kam pre začiatok vojny neodišiel. Vojnové roky (1941–1945) strávil v zajateckých táboroch dôstojníkov. V táboroch zakladá organizácie národnooslobodzovacieho hnutia, stranícke a protifašistické jednotky, organizuje marxistické kurzy, píše do táborových časopisov, najmä do Sedmičky (1942–1943) a preto bol preložený do trestaneckých táborov.

Po oslobodení pracoval v Belehrade v Ministerstve osvety Srbska (1945–1946), prednášal na kurzoch a bol členom správy syndikátu (odborového hnutia) osvetových pracovníkov. Od r. 1946 do smrti žije v Novom Sade. Pôsobil ako redaktor učebníc pre národnostné menšiny a ako inšpektor pre osvetové veci a neskôr (1949–1959) bol profesorom na vyššej pedagogickej škole a na strednej straníckej škole. V odboroch (syndikáte) osvetových pracovníkov mal na starosti kultúru. Súčasne sa intenzívnejšie venoval literárnej a vedeckej činnosti, výskumu vojvodinských ekonomicko-spoločenských a politických dejín. Je prvým vedeckým marxistickým historikom robotníckeho hnutia Vojvodiny; organizoval výchovu a vzdelávanie marxisticky zameraných historikov. Roku 1947 sa nanajvýš pričinil o založenie Historického spolku Vojvodiny, v ktorom zastával čelné funkcie až do smrti.

Písal básne, poviedky, romány, štúdie z politických dejín a z dejín robotníckeho hnutia, ekonomicko-spoločenské štúdie. Spolupracoval s mnohými časopismi tak medzi dvoma vojnami, ako aj po oslobodení. Písal po maďarsky a po srbsky.

Na tomto mieste sa spomínajú jeho práce, v ktorých sa vedecky zaoberá Kovačicou a v ktorých zvečňuje svoje rozpomienky z rodiska. Sú to: – Slovačka narodna stranka i Vojvodina (1895–1918). Istraživanja. 2. Institut za izučavanje istorije Vojvodine, Novi Sad 1973, s. 113–194. – Slovenská národná strana od Kovačického procesu do r. 1918 (Spolupráca Slovákov a Srbov). In: Výročie časopisu Svit. Zborník prác z vedeckej konferencie v Báčskom Petrovci 24. nov, 1973. Obzor, Nový Sad 1975, s. 25–34. – Kovačický proces a Dolnozemský Slovák. In: Vyročie vzniku časopisu Dolnozemský Slovák. Zborník prác zo sympózia v Novom Sade 17. a 18. novembra 1977. Obzor, Nový Sad 1979, s. 21–26.

Literatúra: Farkaš, J.: Dejiny Kovačice 1802–1946. Kovačica 1985, s. 184–187. – Mala enciklopedija Prosveta, Opšta enciklopedija, IV izdanje, tom 2 Beograd 1986, s. 458. – Leksikon pisaca Jugoslavije, knj. 3. Matica srpska, Novi Sad 1987, s. 625–627. – Kortárs Magyar Irók Kislexikona 1959–1980. Magvető Könyvkiadó, Budapest 1989, s. 265–266.

Zomrel 12. februára a pochovaný bol 13. februára 1983 v Novom Sade.

JUDr. Zuzana MAJEROVÁ, rod. KOŽÍKOVÁ, právnička, nar. v Kovačici 21. novembra 1941; rodičia: otec Ján, úradník, matka Zuzana, rod. Matúchová, robotníčka

Prvé dva ročníky základnej školy navštevovala v Kovačici. Posledné tri ročníky základnej školy s strednú školu skončila v Bratislave (1959). Práva vyštudovala na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (1965). Postgraduálne absolvovala štátnu správu – správne právo na Právnickej fakulte UK v Bratislave.

Po zakončených štúdiách pôsobila v Krajskom súde v Košiciach ako právna auskulantka (praktikantka, 1965–1968), potom ako vedúca odborná referentka – špecialistka v Komisii SNR pre národné výbory v Bratislave (1968–1969); funkciu vedúcej oddelenia v Ministerstve vnútra SR (tiež v Bratislave) zastáva od roku 1969.

Žije v Bratislave.

Mr. Adam MARKO, dipl. agronóm, nar. v Kovačici 17. januára 1933; rodičia: otec Juraj, záhradník, matka Zuzana, rod. Benková, domáca

Základnú školu vychodil v Kovačici. Strednú poľnohospodársku školu skončil v Smedereve (1951). Ovocinárstvo a vinohradníctvo vyštudoval na Poľnohospodárskej fakulte v Zemúne-Belehrade (1958). Magistérium získal postgraduálnym štúdiom na Poľnohospodárskej fakulte v Zemúne (1977) obhájením záverečnej práce Vplyv intenzity hnojenia a hustoty výsevu na výnosy niektorých hybridov kukurice v južnom Banáte.

Pôsobil ako vedúci ovocnej škôlky („rasadník") v SPD Nová brázda Kovačica (1951–1953). Po zakončených štúdiách sa stal riaditeľom PD Dolina Padina (1958–1960), neskôr riaditeľom Strediska pre zveľaďovanie poľnohospodárstva obce Kovačica (1960–1963) a vyšším odborným spolupracovníkom pre kukuricu v Poľnohospodárskej stanici v Pančeve (1963–1969). Vo Výskumnom ústave pre kukuricu Zemun-Polje účinkuje ako odborný poradca (od roku 1969). Ako zamestnanec spomenutého ústavu pobudol dvakrát v Iráne (1973–1974 a 1976–1991, spolu viac ako 16 rokov) na realizácii projektu

šľachtenia, semenárstva a pestovania kukurice v rámci „Seed and Plant Improvement Institute", Iran.

Intenzívne pracoval v odbore šľachtenia a zveľaďovania výroby kukurice. Z tejto oblasti uverejnil 17 odborných článkov (z toho 4 v zahraničí), 8 odborných štúdií (2 v zahraničí), 23 vedecko-odborných správ (17 v zahraničí), 5 odborných referátov a informácií, 5 brožúrok. Zúčastnil sa na mnohých odborných poradách a rokovaniach, prednáškach (televízia, rozhlas) a pod.

Za svoju aktivitu získal mnohé ceny a uznania. Medzi ne patria: Októbrová cena Zhromaždenia obce Pančevo za rozširovanie kukuričných hybridov v južnom Banáte (1966), Zlatá značka Výskumného ústavu pre kukuricu Zemun-Polje za pozoruhodné výsledky v pestovaní kukuričného osiva, Strieborná značka Agroinženjeringu PKB Belehrad za úspechy vo výrobe potravín a poďakovanie a osobný automobil od iránskeho Ministerstva poľnohospodárstva za šestnásťročnú prácu na projekte zveľadovania výroby kukurice.

Žije v Novom Belehrade.

DrSc. Ján MARKO, agrárny ekonóm, univerzitný profesor, nar. v Kovačici 27. septembra 1928; rodičia: otec Ján, kolár, matka Zuzana, rod. Filčíková, domáca

Základnú školu vychodil v Kovačici, Meštiansku školu v Pančeve (1944) a Strednú poľnohospodársku v Zreňaníne (1948). Skončil Poľnohospodársku fakultu v Zemúne-Belehrade (1955). V Zemúne-Belehrade špecializoval ekonomiku poľnohospodárskych podnikov (1961), kde obhájil aj dizertačnú prácu Všeobecné náklady našich poľnohospodárskych podnikov a metódy ich rozdeľovania (1965).

V r. 1945 bol úradníkom v Miestnom NOV v Kovačici. Do Kovačice sa vrátil a pôsobil v nej v r. 1950 a 1951 ako úradník Okresného NV. Po zakončení vysokej školy ho zvolili za správcu Poľnohospodárskeho družstva Banatsko Veliko Selo. Na tejto funkcii zostal tri roky (1956–1958). Na Poľnohospodárskom kombináte Banat Kikinda bol hlavným agronómom tiež tri roky (1959–1962). Od februára 1962 pracuje na Poľnohospodárskej fakulte Nový Sad: ako prednašateľ (1962–1965), ako docent (1965–1971), ako mimoriadny profesor (1971–1977) a ako riadny profesor (od r. 1977).

Zastával funkcie: prodekana Fakulty (1972–1974), riaditeľa Inštitútu poľnohospodárskej ekonomiky (1976–1978), člena a predsedu Komisie pre medzirepublikovo-pokrajinské projekty pri ZSVJ (1976–1984), predsedu Pokrajinského výboru pre vedu a informatiku a člena Výkonnej rady Zhromaždenia SAPV (1982–1986), člena Predsedníctva SAPV (od r. 1986 po demisiu r. 1989), predsedu juhoslovanskej časti Juhoslovansko-rumunskej komisie pre vedeckú, kultúrnu a technickú spoluprácu (1983–1989) a predsedu Predsedníctva Spolku agrárnych ekonómov Juhoslávie (1986–1988).

Píše a uverejňuje (sám alebo ako koautor) vedecké práce – monografie (18), štúdie (36) a články (okolo 50) – týkajúce sa prevažne poľnohospodárskej ekonomiky (teória nákladov). Prispieva do odborných vedeckých časopisov: Savremena poljoprivreda (10 príspevkov), Ekonomika poljoprivrede (6), Privredna izgradnja (5), Agroekonomika (12), Knjigovodstvo (2), Savremenost (2) a iných (12).

Na tomto mieste sa uvádzajú:
Štúdia o rozvoji agropriemyselného komplexu obce Kovačica. Štúdia vypracovaná kolektívom autorov za koordinácie J. Marku, ako vedúceho projektanta v Inštitúte pre ekonomiku poľnohospodárstva Poľnohospodárskej fakulty Nový Sad, obsahuje tri celky: Rozbor doterajšieho vývinu (1980), Východiskové varianty pre optimum (1981) a Projekt rozvoja (1981).

Prejav na ľudovom zhromaždení v Hložanoch 6. mája 1984 (z príležitosti otvorenia novej budovy školy a odhalenia sochy Jozefa Marčoka-Dragutina). In: Jozef Marčok – Dragutin – život a revolučné dielo. Zborník prác zo sympózia 5. mája 1984 v Petrovci. Obzor, Nový Sad 1984, s. 14–20.

Veda, spoločnosť, hospodárstvo... Ľudový kalendár, Obzor-Tvorba, Nový Sad 1986, s. 43–46.

K otázke zvýšenia pozemkového maxima. Najprv využiť existujúce možnosti. Hlas ľudu, č. 13–15/88 (zo dňa 26. marca, 2. a 9. apríla 1988).

Niektoré poznámky o kovačickom poľnohospodárstve medzi dvoma vojnami. In: Poľnohospodárske tradície vojvodinských Slovákov. Spolok vojvodinských slovakistov – Tvorba, Nový Sad 1990, s. 146–175.

Vyznamenaný je Medailou práce so strieborným vencom (1959), Medailou zásluh o národ so striebornými lúčmi (1973) a Medailou práce s červenou zástavou (1986).

Žije a pôsobí v Novom Sade.

Juraj MARKO, energetik, nar. v Kovačici 31. mája 1960; rodičia: otec Ján, robotník, matka Anna, rod. Gálová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Strednú elektrotechnickú školu Nikolu Teslu v Pančeve (1979). Vyššiu technickú školu, odbor elektroenergetika, vyštudoval v Subotici (1981).

Od roku 1983 pracuje ako energetik v Spoločenskom podniku ELTEK v Kovačici.

Žije v Kovačici.

Alžbeta MARKOVÁ, rod. HUSÁRIKOVÁ, dipl. ekonómka, nar. v Kovačici 11. marca 1961; rodičia: otec Martin, roľník, matka Zuzana, rod. Chalupová, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina (1980) skončila v Kovačici. Vysokoškolské vzdelanie nadobudla na Ekonomickej fakulte v Subotici, odbor účtovníctvo a prevádzkove financie (1985).

Ako referentka plánu a analýzy pracovala v Spoločenskom podniku SITRA Kovačica (1986–1987) a v Zhromaždení obce Kovačica (1987–1990). Od roku 1990 zastupuje tajomníka Sekretariátu pre hospodárstvo a financie Zhromaždenia obce Kovačica.

Žije v Kovačici.

Dušan MARTINOVIĆ, inžinier elektrotechniky, nar. v Kovačici 6. októbra 1946; rodičia: otec Teodor, právnik, matka Mária, rod. Bobošová, domáca

V Kovačici skončil základnú školu a v Pančeve Gymnázium Uroša Predića (1965). Prvý stupeň Elektrotechnickej fakulty vyštudoval v Belehrade (1971).

Pôsobí ako odborník pre samočinné počítače v podniku SITRA Kovačica.
Žije v Kovačici.

Mária MARTINOVIĆOVÁ, rod. ŠIFELOVÁ, dipl. ekonómka, nar. v Kovačici 7. júna 1948; rodičia: otec Ján, murár, matka Mária, rod. Pataková, domáca

Základnú školu a Strednú ekonomickú školu skončila v Kovačici (1967). Ekonomickú fakultu absolvovala v Belehrade (1971).

Pôsobí ako hlavná účtovníčka v Poľnohospodársko-priemyselnom podniku Bratstvo Kovačica – Spoločenský podnik Panonija Crepaja.

Žije v Kovačici.

Teodor MARTINOVIĆ, právnik, nar. v Bečeji 25. januára 1916; rodičia: Aleksandar, notár, matka Eržebet, rod. Naďová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici. Štátnu správu vyštudoval na Vyššej správnej škole v Novom Sade (1959).

V roku 1939 sa zamestnal ako obecný úradník. Ďalej pracoval v Národnom výbore obce ako matrikár a v Zhromaždení obce Kovačica ako náčelník pre hospodárstvo, náčelník pre všeobecnú správu a konečne ako tajomník. Do dôchodku odišiel roku 1974. Bol účastníkom národnooslobodzovacej vojny.

Kovačičania, a nielen oni, ho poznajú ako dobrého športovca, poľovníka, športového rybára a priekopníka mnohých športov v Kovačici. Ešte pred vojnou bol aktívnym futbalistom, členom Sokola, tenis hral už vtedy, keď sa o tomto športe málo vedelo. Jeho najväčšou záľubou bolo poľovníctvo. Mal rád prírodu a zvieratá, a preto sa ako poľovník snažil zošľachtiť tento šport. Ako dlhodobý predseda skúšobnej komisie sa snažil poukázať mladým poľovníkom na nutnosť zachovávania zákonitostí, ktoré vládnu v prírode. Pôsobil takmer neptretržite v obecných a pokrajinských poľovníckych vedeniach, kde si vážili jeho pedantnosť, vytrvalosť, spoľahlivosť a dôslednosť. Za klady bol viackrát vyznamenaný.

Zomrel v Kovačici 26. septembra 1990 a tu je aj pochovaný.

Literatúra: Hlas ľudu, 6. okt. 1990, r. 47, č. 41 (3336), s. 4.

Miljan MATIJEVIĆ, učiteľ na nižších ročníkoch základnej školy, nar. v Pančeve 9. novembra 1962; rodičia: otec Dušan, právnik, matka Mária, rod. Petrášová, úradníčka

Základnú a Strednú stavebnícku školu skončil v Kovačici (1982). Na Pedagogickej akadémii vo Vršci sa uschopnil za učiteľa nižších ročníkov základnej školy (1990).

Žije v Kovačici.

Pavel MATÚCH, poslucháč filozofie, nar. v Kovačici 21. decembra 1964; rodičia: otec Pavel, roľník, matka Mária, rod. Glóziková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici. Stredoškolské vzdelanie nadobudol vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina v Kovačici (1983). Osem semestrov slovenského jazyka a literatúry absolvoval na Filozofickej fakulte v Novom Sade r. 1989.

Je zamestnaný v Galérii Babka v Kovačici. Rad rokov sa zaoberá novinárskou činnosťou (v novinách, v rozhlase a v televízii). Uverejňuje hlavne v slovenských časopisoch Pionieri (Zornička), Hlas ľudu, Vzlet a Nový život, ale aj v srbských časopisoch – Stav, Gaudeamus.

Je autorom niekoľkých televíznych scenárov a vysielaní pre deti a dospelých. Napísal knihu pre deti Zapísané do prachu (1991).

Žije v Kovačici.

Dragan MILOŠEVIĆ, dipl. právnik, nar. v Pančeve 28. apríla 1962; rodičia: otec Milan, milicionár, matka Zuzana, rod. Kukučková, právnička

Základnú školu skončil v Kovačici a stredoškolské vzdelanie nadobudol vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina v Kovačici (1981). Trestné právo vyštudoval na Právnickej fakulte v Novom Sade (1987). Postgraduálne zložil súdnu skúšku (1989).

Pôsobil ako praktikant v Obecnom súde v Kovačici (1987–1988) a ako zástupca verejného právneho zástupcu vo Verejnom právnom zastupiteľstve obce Kovačica (1988–1990). Teraz je sudcom pre priestupky (od roku 1990).

Žije v Kovačici.

Zuzana MILOŠEVIĆOVÁ, rod. KUKUČKOVÁ, právnička, nar. v Kovačici 1. októbra 1936; rodičia: otec Ondrej, robotník, matka Zuzana, rod. Bačíková, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici. Strednú ekonomickú školu absolvovala v Pančeve (1957). Práva vyštudovala na Vyššej správnej škole v Sarajeve (1977).

Pôsobí ako matrikárka v Zhromaždení obce Kovačica (1957–1977), ako vedúca oddelenia (1977–1986) a vedúca matričného úradu (od roku 1986).

Žije v Kovačici.

Viera MILOŠEVIĆOVÁ, rod. MLYNÁRČEKOVÁ, sociálna pracovníčka, nar. v Kovačici 2. novembra 1952; rodičia: otec Ján, úradník, matka Mária, rod. Ďurišová, domáca

Základnú školu a Gymnázium absolvovala v Kovačici (1971). Vyššiu školu pre sociálnych pracovníkov skončila v Belehrade (1974).

Pôsobila ako sociálna pracovníčka v Samosprávnom záujmovom spoločenstve sociálnej a detskej ochrany v Kovačici (1975–1979). V Spoločenskom podniku Kartonka Avala v Belehrade zamestnaná je od roku 1979.

Žije v Belehrade.

Jaroslava MIRKONEVOVÁ, rod. FARKAŠOVÁ, odborná učiteľka, nar. v Kovačici 12. decembra 1947; rodičia: otec Jozef, profesor, matka Zuzana, rod. Zelenáková, učiteľka

Gymnázium (1965) a Vyššiu pedagogickú školu, odbor biológia – chémia, skončila v Zreňaníne (1970).

Pôsobila v Základnej škole v Orlováte ako odborná učiteľka (1970–1971), v Základnej škole vo Vojlovici (1971–1974) a ako úradníčka Auto-motospolku Petra Drapšina Zreňanín (1975–1980). Od r. 1981 je hlavnou účtovníčkou v spomenutom podniku.

Žije v Aradáči, pracuje v Zreňaníne.

Ján MRAVÍK, učiteľ telesnej výchovy, nar. v Debeľači 28. novembra 1952; rodičia: otec Jozef, roľník, matka Mária, rod. Gagesová, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina vychodil v Kovačici (1971). Vyššiu pedagogickú školu, odbor telesná a zdravotná výchova, skončil v Zreňaníne (1975). R. 1988 diaľkove absolvoval Fakultu telesnej výchovy v Belehrade.

Pracuje ako učiteľ telesnej výchovy na Základnej škole Mihajla Pupina v Idvore (1976), na Základnej škole Bratstvo-jednota Pančevo (1976–1991) a na Základnej škole Miroslava Antića, Pančevo (od 1991).

Žije v Pančeve.

Tomáš MRAVÍK, učiteľ matematiky a fyziky, nar. v Kovačici 9. septembra 1935; rodičia: otec Tomáš, roľník, matka Katarína, rod. Cicková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici, Gymnázium Jána Kollára v Báčskom Petrovci (1954) a Vyššiu pedagogickú školu, odbor matematika a fyzika, v Zreňaníne (1958).

Bol učiteľom matematiky a fyziky na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (1959–1987). Od roku 1987 je dôchodca.

Žije v Kovačici.

Pavel NEMČEK, učiteľ hudobnej výchovy, nar. v Kovačici 2. októbra 1951; rodičia: otec Ján, roľník, matka Alžbeta, rod. Pataková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici. Hudobné vzdelanie nadobudol na Hudobnej škole Josifa Marinkovića v Zreňaníne (1974) a na Fakulte hudobného umenia (odbor hudobná pedagogika) v Belehrade, kde absolvoval prvý stupeň (1978).

Pôsobí na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici ako učiteľ hudobnej výchovy (od roku 1976). Zároveň je vedúcim orchestra a mužskej speváckej skupiny v Dome kultúry 3. októbra v Kovačici (od roku 1970).

Žije v Kovačici.

Anna NEMOGOVÁ-KOLÁROVÁ, rod. NEMOGOVÁ, profesorka slovenského jazyka a literatúry, nar. v Padine 5. júla 1951; rodičia: otec Juraj, učiteľ, matka Danica, rod. Glavašká, učiteľka

Základnú školu skončila v Kovačici a Gymnázium Jovana Jovanovića Zmaja v Novom Sade ako najlepší žiak generácie na spoločenskom smere (1970). Slovenský jazyk a literatúru vyštudovala na Filozofickej fakulte v Novom Sade (1975).

Pôsobila ako spolupracovníčka – novinárka v RTV NS – Rozhlasová stanica Nový Sad (1976–1981), novinárka-redaktorka Informačného politického programu v slovenskej reči TV NS (1981–1985) a redaktorka kultúrnych a detských vysielaní Kultúrno-umeleckého programu TV NS (od roku 1985).

Píše pre deti a dospelých divadelné a rozhlasové hry, miniatúry, články, komentáre, eseje a poviedky.

Bibliografia:

Nový život: Anna NEMOGOVÁ – Dve básnické osobnosti (č), 1975, XXVI, 453; Ďalšia Tušiakova kniha (k), 1979, XXXI, č. 1, 84–86; Čarodejný svet Pavla Mučajiho (k), 1979, XXXI, č. 5, 472–474; Tým, ktorí sa kamarátia so

smutnými a dobrými stromami (k), 1980, XXXII, č. 4, 341–342; – Anna NEMOGOVÁ-KOLÁROVÁ: Jedinečné rozprávky o jedinečnom kráľovi (k), 1981, XXXIII, č. 5, 491–493; Kniha-jarabohľad, alebo o žrebcovi z medovej peny a vyšívanom pagáčiku (k), 1982, XXXIV, č. 2, 217–219; Život beží, letí, pláva a spieva (k), 1983, XXXV, č. 4, 429–431; Boj dobra a zla neprestáva (k), 1983, XXXV, č. 5, 545–547; Vysnívaný svet Grozdany Olujićovej (k), 1984, XXXVI, č. 1, 69–70; Detský svet v zrkadle (k), 1984, XXXVI, č. 4, 314–316; Malí velilkáni – dospelé deti (k), 1984, XXXVI, č. 8, 650–651; O jednoduchom šťastí (k), 1985, XXXVII, č. 3, 232–234; Próza pre deti Juraja Tušiaka (e), 1985, XXXVII, č. 6, 423–427; Zlatá rybka znovu pomáha (k), 1987, XXXIX, č. 5–6, 428–429; Hra (p), 1989, XL, č. 2, 91–93.

Detské rozhlasové hry: Vymyslený prípad, RNS, 1987; Láska, RNS, 1989; Ulica bisernog sjaja, Radio Sarajevo, Radio Beograd, 1988; Ľúbostný prípad, 1990, RNS.

Rozhlasové dramatické miniatúry pre dospelých: Nerozvážny Dušan, 1989, RNS; Odlazak gospodina Tome, 1990, RNS.

Detské divadelné hry: Ljubav, 1989; Tihomalobićekojevolidamašta, 1990; Sami, 1991.

Ceny: Olivera, druhá cena na rozhlasovom súbehu o najlepšiu detskú rozprávku, Rádio NS, 1988; Na mojom stole, druhá cena na rozhlasovom súbehu o najlepšiu rozhlasovú rozprávku pre deti, RNS, 1989; Rozprávka so šťastným koncom, druhá cena na súbehu Pionierov o najlepšiu detskú rozprávku, 1989; Ulica bisernog sjaja, druhá cena na juhoslovanskom súbehu Radio Sarajeva o najlepšiu detskú rozhlasovú hru; Tihomalobićekojevolidamašta, najlepší text na Republikovej prehliadke detskej divadelnej tvorby Srbska, 1990.

Žije v Novom Sade.

Miodrag NIKOLIN, lekár, nar. v Kovačici 31. októbra 1950; rodičia: otec Despot, úradník, matka Mária, rod. Svetlíková, úradníčka

Základnú školu skončil v Kovačici, Gymnázium Uroša Predića v Pančeve (1969) a Lekársku fakultu v Belehrade (1976). Postgraduálne špecializuje vnútorné lekárstvo.

Pôsobí ako lekár v Dome zdravia v Kovačici (od roku 1978).

Žije v Kovačici.

Eva OTAŠEVIĆOVÁ, rod. CICKOVÁ, dipl. právnička, nar. v Kovačici 6. mája 1936; rodičia: otec Ján, roľník, matka Zuzana, rod. Galátová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici a gymnázium v Báčskom Petrovci (1955). Právnickú fakultu, všeobecný odbor, absolvovala v Belehrade (1962).

Pôsobila ako účtovníčka v Národnom výbore obce Kovačica (1957), v PD Poľnohospodár Kovačica (1957) a PO Novi dom Belehrad (1958–1961). Od roku 1962 pracuje ako praktikantka v Zhromaždení obce Kovačica a od roku 1965 účinkuje ako sudkyňa Obecného súdu v Kovačici.

Žije v Kovačici.

Michal PARASKA, dipl. agronóm, nar. v Kovačici 11. novembra 1932; rodičia: otec Michal, roľník, matka Mária, rod. Koreňová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici, Strednú poľnohospodársku školu v Zreňaníne (1950) a Poľnohospodársku fakultu, odbor rastlinná vyroba, v Zemúne-Belehrade (1964).

Pôsobil ako vedúci výroby na Mestskej ekonómii v Zreňaníne (1950). V Kovačici bol vedúcim výroby v SPD Budúcnosť (1951–1954), riaditeľom Poľnohospodárskeho podniku Jednota Kovačica (1954–1964), predsedom Zhromaždenia obce Kovačica (1964–1974), riaditeľom PPK Bratstvo Crepaja – Kovačica (1974–1978) a hlavným agronómom v PP Jednota v Kovačici (1978–1988). Od roku 1988 je vo výslužbe.

Za svoju prácu bol vyznamenaný Medailou práce (1955), Medailou so striebornými mečmi (1972) a Medailou zásluh o národ so striebornou hviezdou (1973).

Žije v Kovačici.

Mária PAVIĆEVIĆOVÁ, rod. KRASKOVÁ, ekonómka, nar. v Pančeve 26. februára 1962; rodičia: otec Ján, obchodník, matka Mária, rod. Sokolová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici. Vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina v Kovačici vyštudovala ekonomický odbor (1981) a na Vyššej ekonomickej škole v Novom Sade komerčný odbor (1983).

Žije v Skopji.

Zlatko PAVIĆEVIĆ, dôstojník, nar. v Kovačici 23. novembra 1964; rodičia: otec Slobodan, milicionár, matka Eva, rod. Babincová, úradníčka

Základnú školu vychodil v Kovačici. Vojenské gymnázium skončil v Belehrade (1983). Na Vojenskej akadémii v Zadre sa zameral na elektrotechniku (1987).

Pôsobí ako dôstojník v Juhoslovanskej ľudovej armáde (od roku 1987).

Pôsobí a žije v Skopji.

Dušanka PETRÁKOVÁ, rod. LACKOVÁ, dipl. pedagogička, nar. v Belehrade (Savski venac) 15. júna 1966; rodičia: otec Dušan, elektrikár, matka Eva, rod. Jonášová, obuvníčka

Základnú školu absolvovala v Belehrade. Stredoškolské vzdelanie nadobudla vo výchovno-vzdelávacom stredisku zdravotného odboru v Belehrade (1984). Filozofickú fakultu – odbor pedagogika – skončila v Belehrade (1990).

Počas súpisu nebola zamestnaná.

Žije v Kovačici.

Ján PETRÍK, dipl. agronóm, nar. v Kovačici 10. októbra 1960; rodičia: otec Pavel, roľník, matka Mária, rod. Farkašová, domáca

Základnú školu vychodil v Kovačici a strednú poľnohospodársku školu Josipa Pančića v Pančeve (1979). Vysokoškolské vzdelanie nadobudol na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade, kde sa zameral na ochranu rastlín (1983).

Od roku 1985 pôsobí v Poľnohospodárskom družstve Poľnohospodár v Kovačici.

Žije v Kovačici.

Alžbeta PETROVIČOVÁ, rod. ĎURIŠOVÁ, profesorka zemepisu, nar. v Kovačici 26. októbra 1953; rodičia: otec Ján, stolár, matka Alžbeta, rod. Bartošová, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1972). Zemepis vyštudovala na Prírodovedecko-matematickej fakulte v Belehrade (1976).

Ako profesorka zemepisu pôsobí na Základnej škole v Aradáči (1977–1981) a na Základnej škole v Padine (od roku 1981).

Žije v Padine.

Eržika PINTEROVÁ-LENHARTOVÁ, rod. LENHARTOVÁ, dipl. právnička, nar. v Debeľači 10. februára 1954; rodičia: otec Ján, politológ, matka Eržebet, rod. Mergešová, profesorka

Základnú školu skončila v Kovačici a Gymnázium Mošu Pijadeho v Novom Sade (1972). Občianske právo vyštudovala na Právnickej fakulte v Novom Sade (1976).

Po ukončení štúdií pracovala ako praktikantka v úrade obecného verejného obžalobcu v Novom Sade (1977), skadiaľ prešla do obce Senta za inšpektorku práce a za zastupiteľku textilného podniku Sentex (1978–1979). Od roku 1980 je samostatnou odbornou poradkyňou v podniku Naftagas-promet Nový Sad.

Žije vo Futogu.

Anna PIŠPECKÁ, rod. TOMANOVÁ, vychovávateľka, nar. v Kovačici 21. augusta 1961; rodičia: otec Pavel, robotník, matka Zuzana, rod. Hriešiková, domáca

V Kovačici skončila základnú školu, v Belehrade strednú pedagogickú akadémiu (1980) a Vyššiu pedagogickú akadémiu, odbor vychovávateľka (1984).

Pracuje ako vychovávateľka v materskej škole pri Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (od roku 1984).

Žije v Kovačici.

Michal PIŠPECKÝ, právnik, nar. v Kovačici 21. septembra 1931; rodičia: otec Michal, robotník, matka Zuzana, rod Poliaková, slúžka v Belehrade

Základnú školu skončil v Kovačici a Strednú administratívnu (večernú) školu v Pančeve (1957). Správne právo vyštudoval diaľkove na Vyššej správnej škole v Novom Sade (1976).

Účinkoval ako referent v Národnom výbore Kovačica (1953–1960), ako tajomník v Sedliackom pracovnom družstve Jednota Kovačica (1961–1968), ako referent orgánov vnútorných vecí (1969–1970), ako sudca pre priestupky obce Kovačica (1971–1984) a ako referent pre celonárodnú obranu v Spoločenskom poľnohospodárskom podniku Jednota v Kovačici (1984–1990). Na dôchodku je do roku 1991.

Žije v Kovačici.

Miluška PONIGEROVÁ, rod. MIKLEAOVÁ, učiteľka nižších ročníkov základnej školy, nar. v Kovačici 13. marca 1967; rodičia: otec Sima, úradník, matka Zuzana, rod. Rothová, domáca

Základnú školu vychodila v Kovačici. Stredoškolské vzdelanie nadobudla vo Vzdelávacom stredisku Jána Kollára v Báčskom Petrovci (1986). Pedagogickú akadémiu Mošu Pijadeho, odbor učiteľka nižších ročníkov základnej školy, vyštudovala v Novom Sade (1988).

Pôsobí ako učiteľka na nižších ročníkoch v Základnej škole Mladé pokolenia Kovačica (1989–1990).

Žije v Báčskom Petrovci.

Jovan POPADIĆ, dipl. právnik, nar. v Magyaratáde (Maďarsko) 15. mája 1919; rodičia: otec Gavrilo, hostinský, matka Juliana, rod. Kozmová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a gymnázium v Belehrade (1939). Absolvoval Právnickú fakultu v Belehrade (1947). Za vojny bol zajatý v Nemecku (Dehlingen).

Pôsobil ako tajomník Okresného súdu v Pančeve (1947–1948), ako sudca v Okresnom súde vo Vršci (1948–1949), predseda Okresného súdu v Novom Bečeji (1949–1950) a Okresného súdu Jaša Tomić (1950). Istý čas bol súkromným advokátom (Jaša Tomić, 1951) a neskoršie ho zvolili za predsedu Okresného súdu v Žagubici (1951–1953). V Pančeve zastával funkciu sudcu Okresného súdu (1953–1957) a sudcu Krajského súdu (1957–1982).

Písal a uverejňoval básne.

Zomrel v Pančeve v roku 1982. Tu je i pochovaný.

Literatúra: Farkaš, J.: Dejiny Kovačice 1802–1946. Kovačica 1985, s. 187–191.

Dušan POPOVIĆ, odborník pre telesnú výchovu, nar. v Kovačici 26. júla 1963; rodičia: otec Dejan, dipl. agronóm, matka Alžbeta, rod. Čížiková, úradníčka

Základnú školu skončil v Kovačici. Stredoškolské vzdelanie nadobudol v Pančeve (1982) a vysokoškolské na Fakulte telesnej výchovy (odbor hádzaná) v Novom Sade (1991).

Žije v Kovačici.

Mária POPOVIĆOVÁ, rod. HEKĽOVÁ, nar. v Belehrade (Savski venac) 30. septembra 1962; rodičia: otec Juraj, robotník, matka Anna, rod. Bírešová, robotníčka

Základnú školu skončila v Kovačici a tu nadobudla aj stredoškolské vzdelanie vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina (1981). Pracovať v počítačovom stredisku sa uschopnila na Vyššej škole pre organizáciu práce v Novom Sade (1987).

Občas pracuje honorovane, ale nie vo svojom odbore.

Žije v Mole (obec Ada).

Želimir POPOVIĆ, lekár, nar. v Kovačici 7. decembra 1959; rodičia: otec Dejan, dipl. agronóm, matka Alžbeta, rod. Čížiková, úradníčka

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina absolvoval v Kovačici (1978). Lekársku fakultu skončil v Novom Sade (1987).

Pôsobí ako lekár v Medicínskom stredisku Južný Banát Pančevo (1987–1988), v Dome zdravia Kovačica (1988–1990) a v Dome zdravia Ada (od roku 1990).

Žije v Mole (obec Ada).

Alžbeta PUŠKÁROVÁ, rod. PARASKOVÁ, ekonómka, nar. v Kovačici 31. júla 1963; rodičia: otec Martin, roľník, matka Alžbeta, rod. Takáčová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici. Stredoškolské vzdelanie nadobudla v škole Mošu Pijadeho v Pančeve (1982) a vyššie vo Vyššej ekonomicko-komerčnej škole v Novom Sade, odbor finančno-analytický (1985).

Účinkuje ako účtovníčka analytiky v Poľnohospodárskom družstve Poľnohospodár Kovačica (1985–1986), ako účtovníčka finančného účtovníctva (1986–1990) a ako kontistka (od roku 1990).

Žije v Kovačici.

Mária PUŠKÁROVÁ, rod. SVETLÍKOVÁ, potravinárska technologička, nar. v Kovačici 4. marca 1959; rodičia: otec Ján. obchodník, matka Mária, rod. Ferová, domaca.

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1977). Technologicko-potravinársky odbor vyštudovala na Vyššej technickej škole v Zreňaníne (1982).

V cukrovare Jedinstvo pracovala ako laborantka (október-december 1985). Od februára 1986 pôsobí ako technologička v mliekárni Poľnohospodárskeho družstva Mihajla Pupina v Idvore.

Básne uverejňovala v školskom časopise Stredoškolák (v ktorom bola i spoluredaktorkou), v kovačickom mládežníckom časopise Klasy a v Novom živote. Báseň Rázcestie bola odmenená treťou cenou (Nový život, 1976, XXVII, 552). Účinkovala na literárnych večierkoch a stretnutiach v Kovačici, Padine, Báčskom Petrovci a v Kikinde (Majski susreti).

Žije v Kovačici.

Mr. Nikola RACKOV, pianista, mimoriadny profesor Fakulty hudobného umenia v Belehrade, nar. v Kovačici 9. júna 1939; rodičia: otec Radoslav, učiteľ, matka Vlasta, rod. Liculová, učiteľka

Základnú školu skončil v Kovačici a Gymnázium Uroša Predića v Pančeve (1957), zároveň aj strednú hudobnú školu v Belehrade (1958). Fakultu hudobného umenia vyštudoval v Belehrade, kde sa zameral na klavír (M. Lorković a S. Vrinjanin; 1963). Postgraduálne vzdelanie absolvoval ako magistérium na Vysokej škole hudby (Musikhochschule) vo Frankfurte/M (B. Musulin; 1967).

Po skončených štúdiách sa zapojil do pedagogickej činnosti na frankfurtskom Hochovom konzervatóriu, kde pracoval do r. 1970. V tom roku prešiel na Fakultu hudobného umenia do Belehradu, kde prekonal cestu od asistenta po mimoriadneho profesora. Na Fakulte okrem vyučovania (profesor klavíra) koná povinnosť prodekana (8 rokov) a vedúceho Katedry pre médiá (masovokomunikačné prostriedky).

N. Rackov má za sebou bohatú koncertnú činnosť tak doma, ako aj v zahraničí. Od roku 1964 podnes (1990) viac ako dvetisíc ráz koncertoval na svetových pódiách všetkých piatich svetadielov buď ako sólista alebo s orchestrom. Dodnes má nahraných osem gramofónových platní. Jeho aktivitu ako hudobného umelca kritika vysoko hodnotí.

V oblasti multimediálnych koncertov s veľkou sedemnásťročnou skúsenosťou Nikola Rackov vyrastá na vedúcu osobnosť multimediálnej prezentácie rôznych kultúrnych obsahov v Juhoslávii, dosahujúc mimoriadne úspechy s veľkými, spektakulárnymi koncertmi v najväčších sieňach v krajine.

V rámci rozhlasu Nikola Rackov pripravoval určitý čas vlastné osobitné vysielanie víkendový koncert – Weekend magazine (za štyri roky 210 vysielaní) a je autorom početných televíznych vysielaní, počítajúc tu i seriál Zrod hudby (Rađanje muzike). Čitatelia časopisu Pro musica, týždenníka Kekec a mnohých novín môžu sledovať zaujímavé texty z pera pianistu a hudobného animátora a popularizátora Nikolu Rackova.

Od roku 1985 uskutočnil desať pobytov v Spojených štátoch ako hosťujúci profesor, prednášateľ a umelec. Je aj zakladateľom Belehradského štúdia klavírneho zvuku. Koná funkciu umeleckého poradcu vo vydavateľskom podniku Nota Knjaževac a v podniku GENEX Belehrad.

Literatúra: Muzička enciklopedija, 3, Or-Ž (dodatak). Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb 1976, s. 152.

Žije a účinkuje v Belehrade.

Milojka RADOŠEVIĆOVÁ, rod. BOBIĆOVÁ, lekárka, nar. v Záhrebe 1. júla 1939; rodičia: otec Nikola, robotník, matka Milena, rod. Liculová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici, gymnázium v Záhrebe (1958). Lekársku fakultu vyštudovala v Záhrebe (1963). Postgraduálne si zvolila štúdium medicíny práce a psychiatrie.

Pôsobí ako praktická lekárka v Pule a Labíne, neskôr ako lekárka psychiatrička a vedúca oddelenia v Pule (od roku 1963).

Žije v Pule.

Mária RADOVANOVIĆOVÁ, rod. BALOGOVÁ, učiteľka zemepisu, nar. v Kovačici 8. apríla 1935; rodičia: otec Ján, remeselník, matka Juliana, rod. Kašová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici, gymnázium v Báčskom Petrovci (1954) a Vyššiu pedagogickú školu, odbor zemepis, v Belehrade (1956).

Účinkuje ako učiteľka zemepisu na Základnej škole Starinu Novaka v Belehrade od roku 1956.

Žije a pracuje v Belehrade.

Elena RANKOVIĆOVÁ, rod. KRAKOVÁ, učiteľka matematiky a fyziky, nar. v Erdevíku 28. decembra 1936; rodičia: otec Juraj, učiteľ, matka Elena, rod. Gažová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici a gymnázium v Zreňaníne (1955). Vyššiu pedagogickú školu, odbor matematika a fyzika, vyštudovala v Belehrade (1958).

Pôsobí na Základnej škole Oslobodioci Beograda v Belehrade (od r. 1959). Žije v Belehrade.

MUDr. Ján RAPOŠ, lekár, nar. v Kovačici 17. júna 1900; rodičia: otec Pavel, učiteľ, matka Henrieta, rod. Kolényiová, domáca

Základnú školu skončil v rodisku a Evanjelické cirkevné gymnázium v Békéscsabe (1918). Medicínu vyštudoval na Lekárskej fakulte Karlovej univerzity v Prahe (1927). V štúdiách sa zameral na chirurgiu, všeobecnú a experimentálnu patológiu.

Po skončení vojenskej služby nastúpil ako obecný lekár v Padine. V Padine pôsobí od 1. decembra 1928 do 31. mája 1946. Z repatriačných dôvodov rozviazal v Padine pracovný pomer a presťahoval sa do ČSR, kde prijal československé štátne občianstvo (30. júla 1946). Pôsobil v Nemocnici v Dolnom Kubíne ako vedúci lekár (od 25. júla 1946).

V Padine pôsobil ako predseda Miestneho vyboru Matice slovenskej (1933) a ako čestný predseda Dobrovoľnej hasičskej čaty.

Za okupácie pre protihitlerovskú propagandu ho vtedajšie vrchnosti 20. októbra 1941 zatkli a väznili v Kovačici. Je zakladateľom národnooslobodzovacieho hnutia v Padine. Vo svojom dome usporadúva ilegálne schôdzky, organizuje zbierku peňazí, potravín a sanitného materiálu pre partizánov a národnooslobodzovacie vojsko, dáva k dispozícii svoj automobil, aby sa uskutočnilo spojenie so Sriemom. Od 1. júla 1944 účinkuje ako predseda ilegálneho Miestneho národnooslobodzovacieho výboru. Túto funkciu konal aj po oslobodení do apríla 1945. Je iniciátorom zakladania miestnych národnooslobodzovacích výborov v Hajdušici a v Slovenskom Alexandrovci (dnes Jánošík). Pričinil sa aj o založenie Miestneho výboru Jednotného národného frontu a syndikátnej organizácie v Padine. Obdobie od 1. októbra 1941 do 5. mája 1945 mu je započítané ako príslušníkovi československého zahraničeného odboja a ako účastníkovi národného boja za oslobodenie.

Literatúra: Náš život, *1*, 1933, s. 97; Náš život, *2*, 1934, s. 85; Náš život, *3*, 1935, s 100. – Farkaš, J.: Dejiny Kovačice 1802–1946. Kovačica 1985, s. 229, 250, 252 a 267.

Zomrel 26. júla 1947. Pochovaný je v Bratislave na cintoríne Kozia brána.

Michal RAPOŠ (pseudonymy a heslá: MPR, EM-PI-ER, m-pr-kov, MR), profesor gymnázia, nar. v Kovačici 17. júla 1896; rodičia: otec Pavel, učiteľ, matka Henrieta, rod. Kolényiová, domáca

Základnú školu absolvoval v rodisku a Evanjelické cirkevné gymnázium v Békéscsabe (1914). Skončil Evanjelickú a.v. teologickú fakultu v Bratislave (1918). Zároveň absolvoval 4 semestre na Karlovej univerzite v Prahe (matematika a prírodné vedy; 1921). Štátnu skúšku spôsobilosti vykonávať profesorskú službu zložil v Novom Sade (1923).

Krákty čas po štúdiách pôsobil ako kaplán v Slovenskej evanj. cirkvi v Megyesháze (Maďarsko). Po utvorení Juhoslávie sa vrátil domov do Kovačice (január 1919), kde bol učiteľom (do konca júna 1919). Do Petrovca prišiel na pozvanie gymnaziálneho kuratória (v r. 1919), kde vtedy otvorili prvé dve triedy gymnázia. Na gymnáziu prednášal matematiku, prírodné vedy, reálne predmety a

ev. a. v. náboženstvo. Je jediným profesorom Slovenského gymnázia v Petrovci, ktorý dlhé roky vykonával funkciu riaditeľa školy, hoci za riaditeľa nikdy nebol vymenovaný. Príčina spočíva v tom, že absolvoval teologickú fakultu. Jeho práca v prospech gymnázia dáva mu právo, aby ho verejnosť a žiaci považovali za skutočného riaditeľa gymnázia. Na gymnáziu pôsobil až do novembra 1952, keď bol penzionovaný pre čiastočnú rečovú porážku.

Michal Rapoš svojou aktivitou veľmi činne zasahoval do nášho verejného a kultúrneho života. Pracuje v Sokolskej jednote a v Matici slovenskej v Juhoslávii, kde účinkuje ako vedúci historického a muzeálneho odboru. Jemu patrí veľká zásluha o založenie národného múzea v Petrovci.

Ako pedagóg a verejný pracovník hodne píše a články uverejňuje v Ľudovom kalendári, v Našom živote, v Národnej jednote a v Hlase ľudu. Okrem profesorských a administratívnych povinností venuje sa väčšinou len tichším prácam v osvetovej činnosti: zbieraniu ľudových piesní, muzeálnym zbierkam a knihovníctvu.

Literatúra: Pamätnica 50 rokov Slovenského gymnázia v Petrovci. Slovenské gymnázium, Báčsky Petrovec 1969, s. 223; Mileusnić, B.: Ličnosti Mihala Rapoša i Mihala Cinkotskog u istoriji Gimnazije. In: Petrovské gymnázium vo vývine slovenskej kultúry vo Vojvodine. Zborník prác zo sympózia 5. a 6. októbra 1969 v Petrovci. Obzor, Nový Sad 1970, s. 175–177.

Umrel 1. júna 1955. Pochovaný je na petrovskom cintoríne.

Ing. Miloš RAPOŠ, stavebný inžinier, nar. v Kovačici 14. januára 1889; rodičia: otec Pavel, učiteľ, matka Henrieta, rod. Kolényiová, domáca

Základnú školu vychodil v Kovačici. Gymnaziálne štúdiá zdarne ako prematurus skončil v Békéscsabe (1907). Slovenskú česť obhajuje aj ako športovec, keď ho celé mesto a žiactvo všetkých škôl víta ako víťaza pretekárov celého Uhorska (ako víťaza stredoškolských pretekov usporiadaných v Pešti). Na polytechnike v Budapešti vyštudoval stavebný odbor (1911), kde sa stal diplomovaným stavebným a kultúrnym inžinierom, autorizovaným geometrom a staviteľom. Ako študent pôsobil v národne uvedomelých slovenských spoločnostiach v Pešti, v Slovenskom spolku, ako i v predprevratovom Sokole. Aj osobne sa zúčastnil v predvádzaní Kovačičanov pred vyššie cirkevné fóra, keď išlo o obhajobu odsúdencov v známom Kovačickom procese (1907).

Po štúdiách pôsobil ako stavebný inžinier v súkromnej firme Milana Harminca v Budapešti (1911) a v Železobetónovej projekčnej kancelárii firmy Gut a Gergely v Budapešti (1912–1914). V rokoch 1912–1913 bol jednoročným dobrovoľníkom v 3. pevn. delostrel. pluku v Přemysli. V rokoch 1914–1918 bojoval vo svetovej vojne. Súdený bol z panslavizmu. Dvakrát sa dostal pred vojenský trestný výsluch: najprv na srbskom fronte v Srieme (kde ho zachránila malária od vojenského trestu) a neskôr na rumunskom fronte v Sedmohradsku, kde bol degradovaný a poslaný na front do Albánska. Tu sa dočkal rozpadu Rakúsko-Uhorska ako staviteľ vojenských barakov. Po rozpadnutí frontu sa medzi prvými dostal do Hajdušice, kde žila jeho matka – vdova, a v dohode s našimi národnými vodcami (Čaplovičom, Jamnickým, Dr. Petrikovičom, Bulíkom) sa naplno angažoval pri navštevovaní a organizovaní našich banátskych slovenských obcí a pri uvádzaní a vítaní bratských srbských vojsk prinášajúcich slobodu. Po

celom východnom Banáte (i v terajšom rumunskom Banáte) organizoval slovenské národné rady. Jeho pričinením boli vyslaní zástupcovia našich osád na Národné zhromaždenie do Kovačice, kde sa vyjadrili za pripojenie k Srbsku a k Juhoslávii. Miloš Rapoš je na sneme nielen účastníkom národnej porady banátskych Slovákov, ale aj jeho notárom a členom Slovenskej národnej rady ako zástupca z Hajdušice.

Začiatkom roku 1919 ho pozval minister ČSR s plnomocou pre Slovensko (Dr. Vavro Šrobár) do československej štátnej služby: vymenovali ho za technického radcu v Trnave (1919–1923), kde ako odborník najviac prispel k regulačnému a stavebnému vybudovaniu mesta. Po zrušení inžinierskeho úradu vykonáva súkromnú službu ako hlavný vedúci inžinier Stredoslovenskej stavebnej spoločnosti v Banskej Bystrici (1923–1927). V roku 1927 dostal dekrét o menovaní do štátnej služby a v júli nastúpil službu v Mestskom notárskom úrade (radnica) v Bratislave ako prednosta stavebného oddelenia. Tu pôsobil do smrti.

Literatúra: Farkaš, J.: Dejiny Kovačice 1802–1946. Kovačica 1985, s. 99 a 104.

Zomrel 7. októbra 1937 a pochovaný je na cintoríne Kozia brána v Bratislave.

Anna RASPÍROVÁ, ekonómka, nar. v Kovačici 15. januára 1957; rodičia: otec Ján, tesár, matka Zuzana, rod. Filková, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici a stredoškolské vzdelanie nadobudla v Obchodnom školskom stredisku v Zreňaníne (1975). Obchodný odbor vyštudovala na Vyššej ekonomickej škole v Belehrade (1980).

Pôsobí v Obchodnom podniku Budúcnosť v Kovačici (od roku 1980).

Žije v Kovačici.

Ján SABO, dipl. ekonóm, nar. v Kovačici 30. apríla 1945; rodičia: otec Ján, roľník, matka Zuzana, rod. Šuľová, domáca

V rodisku skončil Základnú školu a v Pančeve Strednú ekonomickú školu (1964). Ekonomiku podniku vyštudoval na Ekonomickej fakulte v Belehrade (1968).

Pôsobil ako inšpektor príjmov v Zhromaždení obce Kovačica (1970–1973), ako vedúci kovačickej pobočky Zamestnávacieho úradu Pančevo (1973–1977), riaditeľ podniku Dunavac Opovo (1977–1980), zastupiteľ podniku Yugotours Belehrad (1980–1982) a samostatný kontrolór v SD Jednota Svitavy (ČSFR; 1984–1990). Toho času si zakladá vlastný podnik v oblasti obchodu, cestovného ruchu a zároveň pre prekladateľskú a poradenskú činnosť.

Žije vo Svitavách (ČSFR).

Marjan SABO, dipl. ekonóm, nar. v Belehrade 13. apríla 1955; rodičia: otec Slobodan, dipl. agronóm, matka Radmila, rod. Pejčinovićová, poľnohospodárska technička

Základnú školu a Gymnázium vychodil v Kovačici (1974). Zahraničný obchod vyštudoval na Ekonomickej fakulte v Belehrade (1978).

Pôsobí v podniku GENEX v Belehrade, kde koná funkciu zástupcu riaditeľa (od roku 1980).

Žije v Belehrade.

Anna SABOVÁ, rod. ČUVÁROVÁ, technologička, nar. v Kovačici 12. mája 1962; rodičia: otec Pavel, roľník, matka Anna, rod. Bulíková, domáca

V Kovačici skončila Základnú školu a v Pančeve Chemickú technickú školu 25. mája (1981). Prvý stupeň Technologickej fakulty, odbor neorganický, vyštudovala v Novom Sade (1989).

Po tri mesiace v roku 1987 a 1988 pracovala ako laborantka v cukrovare Jedinstvo Kovačica. Od roku 1989 je zamestnaná ako predavačka v predajni Božo-market v Kovačici.

Žije v Kovačici.

Ondrej SACHTER, dipl. právnik, nar. v Boľovciach (obec Zemún) 4. novembra 1955; rodičia: otec Michal, robotník, matka Zuzana, rod. Svetlíková, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončil v Kovačici (1974). Občianske právo vyštudoval na Právnickej fakulte v Novom Sade (1981).

Pôsobí ako riaditeľ Obecného geodetického ústavu v Kovačici (1985–1987), ako riaditeľ Správy spoločenských dôchodkov (1987–1990) a ako tajomník Výkonnej rady obce Kovačica (od roku 1990).

Žije v Kovačici.

Jozef SEVERÍNY, ekonóm, nar. v Kovačici 1. marca 1947; rodičia: otec Jozef, roľník, matka Eva, rod. Lenhartová, domáca

Základnú a Strednú ekonomickú školu skončil v Kovačici (1966). Na Vyššej ekonomickej škole v Belehrade vyštudoval odbor účtovníctvo (1977).

V kníhkupectve Prosveta Kovačica bol vedúcim v rokoch 1971–1977. V Zhromaždení obce Kovačica pôsobí ako inšpektor (1977–1982), ako hlavný účtovník (1982–1990) a znova finančný inšpektor (od r. 1990).

Žije v Kovačici.

Pavel SEVERÍNY, ekonóm, nar. v Kovačici 27. júla 1937; rodičia: otec Pavel, roľník, matka Mária, rod. Kolárová, domáca

Základnú školu vychodil v Kovačici a Strednú ekonomickú školu v Pančeve (1965). Finančné hospodárenie podniku vyštudoval na Vyššej hospodársko-komerčnej škole v Belehrade (1971).

Pracoval ako kvalifikovaný klampiar v Kovoobrábacom družstve Sloga v Belehrade (1956–1960) a v Remeselníckom nákupno-predajnom družstve Kovačica (1960–1962). Vo Zväze syndikátov (Obecná rada Kovačica) pôsobil ako úradník (1962–1972), neskoršie ako odborný spolupracovník v Obecnom výbore Zväzu komunistov Srbska v Kovačici (1972–1976), inšpektor príjmov v Zhromaždení obce Kovačica (1976–1977) a námestník finančného náčelníka (1977–1981); stadiaľ prešiel za odborného spolupracovníka do Obecného výboru Zväzu komunistov Srbska v Kovačici (1981–1984). Funkciu riaditeľa Domu kultúry 3. októbra Kovačica zastáva v rokoch 1984–1987 a od roku 1987 je tajomníkom Miestneho spoločenstva Kovačica.

Žije v Kovačici.

Martin SIROMA, dipl. inžinier dopravy, nar. v Kovačici 20. apríla 1953; rodičia: otec Martin, murár, matka Eva, rod. Pavúzová, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončil v Kovačici (1972). Cestnú dopravu vyštudoval na Dopravnej fakulte v Belehrade (1979).

V PO Bratstvo, ZOZP Silo, Kovačica bol vodičom nákladného auta (1982–1983), dispečerom (1983–1984) a vedúcim oddelenia dopravných prostriedkov (1984–1986); v ZOZP a v PO SITRA Kovačica pôsobí ako riaditeľ dopravy (1986–1989), technický riaditeľ (1989–1990) a vedúci marketingu (od roku 1990).

Žije v Kovačici.

Ján SLÁDEČEK, predmetový učiteľ, nar. v Kovačici 12. júna 1935; rodičia: otec Ján, stolár, matka Mária, rod. Torňošová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Gymnázium v Báčskom Petrovci (1954). Biológiu a telesnú výchovu vyštudoval na Vyššej pedagogickej škole v Zreňaníne (1957).

Na Základnej škole v Kovačici pôsobí (od 1958) ako predmetový učiteľ, zástupca riaditeľa a riaditeľ školy.

Žije v Kovačici.

Michal SLÁDEČEK, dipl. ekonóm, nar. v Padine 11. augusta 1938; rodičia: otec Michal, obuvník, matka Mária, rod Dišpiterová, domáca

Základnú školu vychodil v Kovačici, Gymnázium v Báčskom Petrovci (1957) a vysokoškolské vzdelanie nadobudol na Ekonomickej fakulte (odbor ekonomika podniku) v Belehrade (1962).

V Stredisku pre poľnohospodárstvo bol analytikom (1962–1965), v Obchodnom podniku Budúcnosť Kovačica riaditeľom (1965–1974), v cukrovare Jedinstvo Kovačica riaditeľom komerčného úseku (1975–1977), v podniku SITRA Kovačica riaditeľom (1978–1980) a v Poľnohospodárskom kombináte Tamiš Pančevo zástupcom generálneho riaditeľa (1981–1989). Predsedom Obecného zhromaždenia v Kovačici je od roku 1990.

Okrem odborných článkov z ekonómie (zverejnené v Hlase ľudu) občas píše populárnovedecké články z dejín Kovačice, ktoré sú uverejnené v niektorých monografiách alebo zborníkoch zo sympózií (monografia SP Staviteľ, zborník Poľnohospodárske tradície vojvodinských Slovákov a iné). Zaoberá sa aj odborným prekladom zo srbochorvátčiny do slovenčiny (Dr. Mila Bosić: Kovačický kroj a.i.).

Žije v Kovačici.

Jarmila SLÁDEČEKOVÁ, rod. STUPAVSKÁ, profesorka slovenského a ruského jazyka, nar. v Šíde 13. mája 1938; rodičia: otec Juraj, obchodník, matka Mária, rod. Máľachová, domáca

Gymnázium skončila v Báčskom Petrovci (1957). Filozofickú fakultu, odbor východoslovanské a západoslovanské jazyky, vyštudovala v Belehrade (1961).

Účinkovala na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici ako profesorka (1961–1968) a teraz je na Gymnáziu Mihajla Pupina v Kovačici, tiež ako profesorka (od roku 1968).

Žije v Kovačici.

Mr. Stanislav SLÁDEČEK, filmový a televízny režisér, nar. v Báčskom Petrovci 5. decembra 1963; rodičia: otec Michal, dipl. ekonóm, matka Jarmila, rod. Stupavská, profesorka

Základnú školu skončil v Kovačici. Prvé dva ročníky strednej školy absolvoval vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina v Kovačici a druhé dva ročníky vo Vzdelávacom stredisku Jána Kollára v Báčskom Petrovci (1982). Filmovú a televíznu réžiu vyštudoval na Akadémii múzických umení – Fakulta filmová a televízna, Praha. Stanislav Sládeček je magistrom filmovej a televíznej réžie. Túto hodnosť získal obhájením záverečnej práce Různé režijní pojetí filmové adaptace Laclosova románu Nebezpečné vztahy (Praha, 1990).

Pôsobí ako slobodný umelec.

Žije v Kovačici.

Ján SOKOL, dipl. ekonóm, nar. v Kovačici 20. novembra 1948; rodičia: otec Pavel, obchodník, matka Mária, rodená Jarmatská, domáca

Základnú školu a Strednú ekonomickú školu vychodil v Kovačici (1967). Na Ekonomickej fakulte v Belehrade vyštudoval ekonomiku a organizáciu podniku (1972).

Pracuje ako hlavný účtovník Pokroku Kovačica (1972–1975), ako náčelník finančného oddelenia Zhromaždenia obce Kovačica (1975–1981) a od roku 1981 ako vedúci financovania v Petroremonte v Pančeve.

Žije v Kovačici.

Alžbeta SOKOLOVÁ, ekonómka, nar. v Kovačici 22. decembra 1953; rodičia: otec Ján, roľník, matka Anna, rod. Hriešiková, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1972). Turisticko-pohostinský odbor absolvovala na Vyššej ekonomickej škole v Belehrade (1976).

Účinkuje ako úradníčka v Zhromaždení obce Kovačica (od roku 1977).

Žije v Kovačici.

Eva SOKOLOVÁ, rod. SVETLÍKOVÁ, ekonómka, nar. v Kovačici 11. novembra 1956; rodičia: otec Martin, röntgenový technik, matka Eva, rod. Čuvárová, domáca

Základnú školu a Gymnázium skončila v Kovačici (1975). Účtovníctvo vyštudovala na Vyššej ekonomickej škole v Belehrade (1977).

Pôsobí v Podniku Konstruktor Pančevo (od roku 1977).

Žije v Kovačici.

Katarína SOKOLOVÁ, odborná učiteľka matematiky, nar. v Kovačici 9. novembra 1952; rodičia: otec Ján, roľník, matka Anna, rod. Hriešiková, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1971). Matematiku vyštudovala na Vyššej pedagogickej škole v Belehrade (1975).

Ako odborná učiteľka matematiky pôsobí na Základnej škole maršala Tita v Padine (1974–1990) a na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (od roku 1990).

Žije v Kovačici.

Pavel SOKOL, dipl. agronóm, nar. v Kovačici 25. septembra 1962; rodičia: otec Pavel, stolár, matka Eva, rod. Koreňová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici, Strednú poľnohospodársku školu Josifa Pančića v Pančeve (1981) a ochranu rastlín vyštudoval na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade (1988).

Pôsobí ako agronóm v Poľnohospodárskom družstve Poľnohospodár v Kovačici (od roku 1989).

Žije v Kovačici.

Zlatoje SPENUL, dipl. zverolekár, nar. v Dragutinove (dnes: Novo Miloševo) 20. augusta 1928; rodičia: otec Alexander, advokát, matka Ljubica, rod. Cucićová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici, reálne gymnázium v Pančeve (1946) a vysokoškolské vzdelanie nadobudol na Veterinárnej fakulte v Belehrade (1961).

Vo funkcii zverolekára pôsobil ako veterinárny inšpektor v Zhromaždení obce Kovačica a neskôr v Poľnohospodárskom družstve v Samoši.

Zomrel v Belehrade (Savski venac) v roku 1987 a pochovaný je v Kovačici.

Miroslava STAMENOVOVÁ, rod. BRANKOVIĆOVÁ, učiteľka na nižších ročníkoch základnej školy, nar. v Kovačici 26. mája 1964; rodičia: otec Vojislav, ekonóm, matka Katica, rod. Javorová, učiteľka

Základnú školu skončila v Kovačici. Stredoškolské vzdelanie nadobudla na pedagogickej akadémii v Belehrade (1983). Na Vyššej pedagogickej akadémii v Belehrade sa uschopnila za učiteľku nižších ročníkov základnej školy (1986).

Žije v Mostáre.

Siniša STAMENOV, učiteľ letectva, nar. vo Svrljigu 1. júna 1963; rodičia: otec Lazar, milicionár, matka Mirjana, rod. Marinkovićová, krajčírka

Základnú školu skončil v Kovačici. Letecké gymnázium maršala Tita absolvoval v Mostáre (1982) a Vojenskú leteckú akadémiu (letec vrtuľníka) vyštudoval v Zadre (1985).

Pôsobí ako učiteľ letectva vo Vojenskej leteckej akadémii (od roku 1985).

Žije v Mostáre.

Katarína STANIĆOVÁ, rod. ČECHOVÁ, profesorka biológie, nar. v Kovačici 6. júla 1960; rodičia: otec Ján, roľník, matka Katarína, rod. Šimonová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici. Strednú teologickú školu absolvovala vo Varaždíne (Maruševac, 1979). Na biológiu sa zamerala na Loma Linda University (Spojené štáty) v Loma Linda – Sierra Campus (1985).

Pôsobí ako asistentka v súkromnej stomatologickej ordinácii, ktorú vedie jej manžel. Občas učieva ako profesorka biológie, zastupujúc neprítomných profesorov.

Žije v Kalifornii – Fresno – USA.

Nenad STANISAVLJEV, dipl. právnik, nar. v Kovačici 25. októbra 1960; rodičia: otec Borislav, účtovník, matka Anna, rod. Černošová, zubná asistentka

V Kovačici skončil Základnú školu a stredoškolské vzdelanie nadobudol vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina (1979). Hospodárske právo vyštudoval na Právnickej fakulte v Belehrade (1985).

Je tajomníkom Spoločenského podniku Rybokomplex v Uzdíne (od roku 1986).

Žije v Kovačici.

Juraj STANO, odborný učiteľ, nar. v Zreňaníne 7. júna 1943; rodičia: otec Juraj, holič, matka Zuzana, rod. Galátová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Strednú technickú školu Nikolu Teslu v Pančeve (1967). Všeobecné technické vzdelanie (polytechnickú výchovu) vyštudoval na Vyššej pedagogickej škole v Zreňaníne (1972).

Pôsobí ako odborný učiteľ technického vzdelania na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (od roku 1972).

Žije v Kovačici.

Olivera STOJANOVOVÁ, učiteľka na nižších ročníkoch základnej školy, nar. v Kovačici 6. októbra 1969; rodičia: otec Ratomir, vodič, matka Anna, rod. Šipická, úradníčka

Základnú školu skončila v Kovačici, Strednú školu Uroša Predića v Pančeve (1988) a Pedagogickú akadémiu Živu Jovanovića (odbor učiteľský, nižšie ročníky) vo Vršci (1990).

Je učiteľkou na nižších ročníkoch na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (od roku 1990).

Žije v Kovačici.

Branislav STOJKOV, lekár, nar. v Kovačici 9. marca 1960; rodičia: otec Ljubomir, zámočník, matka Katarína, rod. Krasková, učiteľka na nižších ročníkoch základnej školy

Gymnázium skončil v Belehrade (1982). Vysokoškolské vzdelanie nadobudol na Lekárskej fakulte (odbor všeobecný) v Belehrade (1987).

Zamestnal sa ako lekár (všeobený odbor) v Nemocnici v Lazarevci (1987–1990). Toho času je na špecializácii z oblasti magnetovej rádiológie v Taliansku.

Žije a pracuje v Belehrade.

Katarína STOJKOVOVÁ, rod. KRASKOVÁ, učiteľka na nižších ročníkoch základnej školy, nar. v Kovačici 10. novembra 1931; rodičia: otec Pavel, roľník, matka Katarína, rod. Farkašová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici a Učiteľskú školu v Báčskom Petrovci (1951). Pedagogickú akadémiu Žarka Zreňanina (odbor učiteľský, nižšie ročníky) absolvovala diaľkovo v Sombore (1977).

Celý pracovný vek strávila ako učiteľka na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (1951–1987).

Na dôchodku je od roku 1987. Žije v Belehrade.

Želmíra STOJKOVOVÁ, röntgenová technička, nar. v Kovačici 28. júna 1954; rodičia: otec Ljubomir, zámočník, matka Katarína, rod. Krasková, učiteľka na nižších ročníkoch základnej školy

V Belehrade skončila strednú zdravotnícku školu (1977) a vyššiu medicínsku školu – odbor röntgenologický (1979).

Ako röntgenová technička pracuje v Dome zdravia v Belehrade (od roku 1979).

Žije a pracuje v Belehrade.

Martin STRAKÚŠEK, učiteľ dejepisu a zemepisu, nar. v Kovačici 28. septembra 1948; rodičia: otec Martin, roľník, matka Mária, rod. Marčeková, domáca

Základnú školu a Strednú ekonomickú školu skončil v Kovačici (1968). Vyššiu pedagogickú školu, odbor dejepis a zemepis, vyštudoval v Belehrade (1970).

Na Základnej škole Bratstvo-jednota Pančevo-Vojlovica pôsobil ako predmetový učiteľ (1970–1977). Od roku 1978 v SPP Jednota Kovačica pracuje ako tajomník.

Žije v Kovačici.

Anna STRUHÁRIKOVÁ, rod. KRASKOVÁ, ekonómka, nar. v Kovačici 20. novembra 1948; rodičia: otec Juraj, roľník, matka Katarína, rod. Šišková, domáca

Základnú a Strednú ekonomickú školu skončila v Kovačici (1967). Komerčný odbor vyštudovala na Vyššej ekonomickej škole v Belehrade (1972).

Pôsobí ako vedúca rozpočtu a financií v Zhromaždení obce Zvezdara v Belehrade (od roku 1973).

Žije v Belehrade.

DrSc. MARTA STRUHÁRIKOVÁ, rod. STRUHÁRIKOVÁ, dipl. právnička, doktorka vied, nar. v Kovačici 13. mája 1935; rodičia: otec Jozef, lekár, matka Oľga, rod. Verešová, učiteľka

Základnú školu skončila v Kovačici a Gymnázium v Báčskom Petrovci (1953). Vyštudovala práva na Právnickej fakulte v Belehrade (1957). Postgraduálne urobila doktorát vied.

Pôsobí ako náčelníčka vo Zväzovej výkonnej rade (1958–1982) a ako tajomníčka Zákonodarnej komisie Zväzového zhromaždenia (od roku 1982).

Žije v Belehrade.

Stanislav STRUHÁRIK, dipl. strojný inžinier, nar. v Kovačici 8. decembra 1944; rodičia: otec Jozef, lekár, matka Oľga, rod. Verešová, učiteľka

Základnú školu skončil v Kovačici a Gymnázium v Báčskom Petrovci (1963). Výrobný odbor vyštudoval na Strojníckej fakulte v Belehrade (1970).

Pôsobil ako projektant v podniku Petra Drapšina v Novom Sade (1970–1972), ako vedúci technických služieb v Mestskom bytovom podniku v Belehrade (1972–1979) a ako poradca v podniku Balkanija Belehrad (1979–1987). Toho času je samostatným poradcom vo Zväzovom ústave pre štandardizáciu Belehrad (od roku 1987).

Žije v Belehrade.

Adam SUCHÁNEK, dipl. elektroinžinier, nar. v Kovačici 15. septembra 1941; rodičia: otec Adam, obchodník, matka Zuzana, rod. Benková, domáca

Základnú školu vychodil v Kovačici a Strednú elektrotechnickú školu v Pančeve (1960). Elektrotechnické štúdiá (energetický odbor) skončil v Belehrade (1965).

Pracoval ako vedúci projektant v Továrni na stroje Iva Lolu Ribara Železnik (1966–1972) a v Inštitúte pre ochranu na práci v Novom Sade (1972–1975). Od r. 1975 v Pokrajinskom sekretariáte pre hospodárstvo pôsobí ako pokrajinský elektroenergetický inšpektor.

Žije v Novom Sade.

Zuzana SUCHÁNKOVÁ, rod. SVETLÍKOVÁ, dipl. ekonómka, nar. v Pančeve 18. februára 1961; rodičia: otec Štefan, murár, matka Zuzana, rod. Čuvárová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici. Tu nadobudla aj stredoškolské vzdelanie vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina (1980). Účtovníctvo a hospodárske financie vyštudovala na Ekonomickej fakulte v Subotici (1984).

Účinkuje v podniku SITRA v Kovačici (od roku 1985): ako referentka pre plán a analýzu (1985–1987), ako hlavná účtovníčka (1988–1989) a znovu ako referentka pre plán a analýzu (od 1989).

Žije v Kovačici.

Adam SVETLÍK, dipl. ekonóm, nar. v Aradáči 29. januára 1947; rodičia: otec Adam, právnik, matka Zuzana, rod. Malová, ekonomická technička

V Kovačici žil s rodičmi r. 1960–1970. V tom období v Debeľači skončil siedmy a ôsmy ročník základnej školy a v Pančeve Strednú ekonomickú školu (1965). Všeobecnú ekonómiu (zameranie „A") vyštudoval v Belehrade (1970). V Stredisku pre medzinárodné štúdiá na Fakulte politických vied Univerzity v Belehrade za spolupráce s Inštitútom pre hospodársky vývoj pri Medzinárodnej banke pre obnovu a vývoj v roku 1972 postgraduálne absolvoval trojtýždňový program Investície v priemysle.

Pôsobil ako referent pre plán a rozbor v IPK Serva Mihalja a v továrni BEK v Zreňaníne (1970–1972), ako poradca pre zahraničný obchod, devízovú a colnú sústavu v Pokrajinskom sekretariáte pre hospodárstvo v Novom Sade (1972–1974) a v Pokrajinskom sekretariáte pre priemysel (1974–1977), ako námestník pokrajinského tajomníka (a predsedu) v Pokrajinskom sekretariáte (neskôr výbor) pre medzinárodnú ekonomickú spoluprácu (1977–1983) a ako poradca predsedu Výkonnej rady Zhromaždenia SAPV (od roku 1983).

Od roku 1991 je riaditeľom konfekčnej továrne Tatran v Báčskom Petrovci.

Počas pobytu v Kovačici hral futbal vo FK Slávia a istý čas basketbal za OKK Crepaja. V tomto období sa snažil pomáhať oficiálnym štruktúram obce Kovačica, aby za daných podmienok uskutočnili maximálne efekty v rozvoji a v riešení pálčivých otázok hospodárstva a spoločenských činností.

Žije v Novom Sade.

Ján SVETLÍK, strojný inžinier, nar. v Kovačici 8. decembra 1963; rodičia: otec Ján, obchodník, matka Mária, rod. Ferová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Strednú technickú školu Nikolu Teslu (odbor elektro-strojnícky) v Pančeve (1982). Strojníctvo vyštudoval na Vyššej technickej škole v Novom Sade (1987).

Pôsobí ako vedúci staveniska (kúrenie) v Spoločenskom stavebnom priemyselnom podniku Konstruktor v Pančeve (od roku 1989).

Žije v Kovačici.

Juraj SVETLÍK, profesor dejepisu, nar. v Kovačici 14. marca 1953; rodičia: otec Juraj, tesár, matka Zuzana, rod. Hrková, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončil v Kovačici (1972). Dejiny (všeobecné a národné) vyštudoval na Filozofickej fakulte v Belehrade (1983).

Ako dejepisec pôsobí: na stredných školách Josifa Pančića a Nikolu Teslu v Pančeve (1983/84) a na Strednej škole Mihajla Pupina v Kovačici (od r. 1984).

Žije v Kovačici.

Ing. Ladislav SVETLÍK, elektrotechnik, nar. v Debeľači 3. marca 1929; rodičia: otec Vendelín, obchodník, matka Zlatica, rod. Franková, domáca

Základnú školu (4 ročníky) skončil v Kovačici, štyri triedy bývalého osemročného gymnázia v Pančeve (1944) a Strednú priemyselnú školu elektrotechnickú v Bratislave (1950). Vysokoškolské vzdelanie nadobudol na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave, kde na Elektrotechnickej fakulte vyštudoval oznamovaciu elektroniku (1963).

Zamestnal sa a pracoval: ako telefonický mechanik – Správa spojov, Bratislava (1950–1953); vedúci oddelenia – Vývojové dielne spojovacie (vojenské; 1953–1956); vedúci skupiny – Slovenské lodenice Komárno (1956–1963); vedúci oddelenia – Štátny výskumný ústav textilný Bratislava (1963–1974); vedúci oddelenia – Datasystém Bratislava (1974–1984) a hlavný projektant – Lignoprojekt Bratislava (1984–1990). Od r. 1990 je súkromným podnikateľom v Bratislave.

Žije v Bratislave.

Martin SVETLÍK, nar. v Kovačici 19. mája 1959; rodičia: otec Martin, obchodník, matka Eva, rod. Čuvárová, domáca

Základnú školu absolvoval v rodisku. Strednú vojenskú technickú školu (1977) a Vyššiu vojenskú technickú školu (odbor telekomunikácie) skončil v Belehrade (1991).

Vo vojenskej službe pôsobí ako odborník pre telekomunikácie (od roku 1977).

Žije v Skopji.

Katarína SVETLÍKOVÁ, rod. BABKOVÁ, ekonómka, nar. v Kovačici 13. decembra 1955; rodičia: otec Jozef, roľník, matka Alžbeta, rod. Lenhartová, domáca

Základnú školu a Gymnázium skončila v Kovačici (1974). Účtovníctvo vyštudovala na Vyššej ekonomickej škole v Belehrade (1977).

Účinkuje ako účtovníčka v Obchodnej pracovnej organizácii Budúcnosť v Kovačici (1977–1978) a ako hlavná účtovníčka v Spoločenskom podniku SITRA Kovačica (od roku 1978).

Žije v Kovačici.

Zuzana SVETLÍKOVÁ, rod. GLÓZIKOVÁ, učiteľka na nižších ročníkoch základnej školy, nar. v Kovačici 4. januára 1967; rodičia: otec Ján, roľník, matka Zuzana, rod. Farkašová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici. Stredoškolské vzdelanie nadobudla vo Vzdelávacom stredisku Jána Kollára v Báčskom Petrovci (1985). Na Pedagogickej akadémii v Novom Sade (1989) vyštudovala odbor učiteľský (nižšie ročníky základnej školy).

Pôsobí ako učiteľka na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (od roku 1990).

Žije v Kovačici.

Ing. Vendelín SVETLÍK, elektrotechnik, nar. v Kovačici 29. júna 1938; rodičia: otec Vendelín, obchodník, matka Zlatica, rod. Franková, domáca

Základnú a priemyselnú školu elektrotechnickú skončil v Bratislave (1957). Slovenskú vysokú školu technickú vyštudoval diaľkove v Bratislave na Fakulte elektrotechnickej (odbor oznamovacia technika, 1965).

Pracoval v podniku Slovenské lodenice v Komárne ako konštruktor (1957–1959). Od r. 1959 pôsobí ako vývojový pracovník v Slovenskej televízii v Bratislave.

V. Svetlík ja autorom okolo 20 zlepšovacích návrhov dlhodobo využívaných v celej Československej televízii. Ako koníčkom sa zaoberá leteckým modelárstvom. Súčasne je predsedom modelárov lietadiel na Slovensku a ČSFR.

Žije v Bratislave.

Ján ŠIFEL, učiteľ na nižších ročníkoch základnej školy, nar. v Kovačici 9. februára 1936; rodičia: otec Ján, murár, matka Katarína, rod. Kožíková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Učiteľskú školu v Báčskom Petrovci (1953). Pedagogickú akadémiu, odbor učiteľ nižších ročníkov, vyštudoval v Sombore (1978).

Pôsobí ako učiteľ na Základnej škole v Padine (1953–1964), kde bol aj úradujúcim riaditeľom (1960–1962), a od roku 1964 účinkuje ako učiteľ na Základnej škole v Kovačici.

Žije v Kovačici.

Martin ŠIMÁK, dipl. právnik, nar. v Kovačici 17. apríla 1936; rodičia: otec Martin, mlynár, matka Zuzana, rod. Cicková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Gymnázium v Báčskom Petrovci (1955). Práva vyštudoval na Právnickej fakulte v Belehrade (1977).

Pôsobí ako právny referent v Poľnohospodárskom družstve Pokrok v Padine a v Poľnohospodársko-priemyselnom kombináte Bratstvo v Kovačici (1959–1990) a ako advokát (od roku 1991).

Žije v Padine.

Anna ŠIMÁKOVÁ, rod. KUCHÁRIKOVÁ, profesorka zemepisu, nar. v Kovačici 26. júla 1937; rodičia: otec Štefan, robotník, matka Zuzana, rod. Šišková, domáca

Základnú školu vychodila v Kovačici a Gymnázium v Báčskom Petrovci (1957). Zemepis vyštudovala na Vyššej pedagogickej škole v Belehrade (1961) a vysokoškolský diplom získala na Prírodovedecko-matematickej fakulte v Novom Sade (1981).

Zemepis a dejepis prednášala na Základnej škole v Padine (1960–1963) a na Základnej škole hrdinu Janka Čmelíka v Starej Pazove (1963–1981). Na tejto pazovskej škole účinkuje od r. 1981 ako profesorka zemepisu, pričom od r. 1990 koná i funkciu zástupcu riaditeľa školy.

Žije v Starej Pazove.

Karol ŠIMEK, teológ, nar. v Kovačici 18. mája 1810; rodičia: otec Ján, učiteľ, matka Juliana, rod. Glósová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici. Stredoškolské vzdelanie nadobudol v Banskej Štiavnici. Teologické (trojročné) štúdium absolvoval v Bratislave (okolo r. 1835?).

Pôsobil krátko (1835–1837).

Zomrel v Kovačici veľmi mladý, 28-ročný (19. mája 1838), na suchoty.

Mária ŠIMOVIČOVÁ, rod. MELIŠOVÁ, dipl. ekonómka, nar. v Kovačici 20. mája 1936; rodičia: otec Pavel, roľník, matka Mária, rod. Červenáková, domáca

Základnú školu vychodila v Kovačici a Gymnázium Uroša Predića skončila v Pančeve (1956). Ekonómiu vyštudovala na Ekonomickej fakulte v Belehrade (1961).

Pôsobila najprv v Petrovci ako hlavná účtovníčka v Poľnohospodárskom družstve (1961–1970) a ako vedúca pobočky Novosadskej banky (1971–1980). Neskôr odišla do Nového Sadu, pôsobila v Novosadskej banke ako vedúca oddelenia krátkodobých úverov hospodárstva (1981–1988). Do dôchodku odišla v r. 1988.

Žije v Novom Sade.

Ján ŠIPICKÝ, strojný inžinier, nar. v Kovačici 1. januára 1960; rodičia: otec Ján, robotník, matka Katarína, rod. Svetlíková, domáca

Po ukončení Základnej školy v rodisku stredoškolské vzdelanie nadobudol v Školskom stredisku Borisa Kidriča v Pančeve (1977) a vyššie na Vyššej technickej škole (odbor strojárstvo) v Zreňaníne (1980).

Pracuje v ZOZP UTVA Pančevo, ZOZP 7. júla Padina ako technológ normovania (1980–1986), vedúci prípravy (1986–1988) a vedúci výroby (od roku 1988).

Žije v Kovačici.

Mária ŠIRKOVÁ-HRKOVÁ, rod. ŠIRKOVÁ, učiteľka zemepisu a dejepisu, nar. v Kovačici 10. septembra 1940; rodičia: otec Martin, krajčír, matka Mária, rod. Pataková, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici a gymnázium v Zreňaníne (1957); zemepis a dejepis vyštudovala na Vyššej pedagogickej škole v Belehrade (1960).

Účinkovala ako poradkyňa v GAB v Belehrade (1960–1962) a ako učiteľka zemepisu a dejepisu na Základnej škole v Kovačici (1962–1965 a 1977–1986). V Nemeckej spolkovej republike pobudla dvanásť rokov (Stuttgart, COOP, 1965–1977). Na dôchodku je od roku 1986.

Žije v Kovačici.

Adam ŠPRINGEĽ, ekonóm, nar. v Kovačici 24. februára 1938; rodičia: otec Adam, roľník, matka Alžbeta, rod. Čížiková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Strednú ekonomickú školu v Pančeve (1965). Finančné hospodárenie podnikov vyštudoval na Vyššej ekonomickej škole v Belehrade (1971).

Pôsobil ako referent v Poľnohospodárskom družstve Poľnohospodár Kovačica (1961–1962) a v Obecnom výbore Socialistického zväzu pracujúcich Kovačica (1962–1967). Funkciu hlavného účtovníka vykonáva v Samosprávnom záujmovom spoločenstve vzdelávania Kovačica (1967–1989) a v Zhromaždení obce Kovačica (od roku 1989).

Žije v Kovačici.

Anna TARBUKOVÁ, rod. TOMÁŠOVÁ, odborná učiteľka, nar. v Kovačici 17. septembra 1935; rodičia: otec Martin, tesár, matka Anna, rod. Bírešová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici a strednú ekonomickú školu v Belehrade (1958). Srbochorvátsky jazyk a juhoslovanskú literatúru vyštudovala na Vyššej pedagogickej škole v Belehrade (1970).

Pracovala v Poľnohospodárskom družstve Poľnohospodár Kovačica (1959–1960) na ekonomickom úseku, na Základnej škole Bratstvo a jednota v Belehrade ako odborná učiteľka (1967–1968) srbochorvátčiny. Do roku 1970 bola zamestnaná v troch organizáciách súčasne (Základná škola Sonje Marinkovićovej Zemún, Základná škola Josipa Broza Tita Belehrad a Detský oddych a rekreácia Belehrad). Od roku 1971 pôsobí na Základnej škole hrdinu Janka Čmelíka v Starej Pazove ako odborná učiteľka.

Žije v Novom Belehrade.

Adam TOMAN, dipl. hydrogeológ, nar. v Kovačici 21. októbra 1956; rodičia: otec Adam, zdravotný technik, matka Eva, rod. Bulíková, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončil v Kovačici (1975). Vysokoškolské vzdelanie nadobudol na Baníćko-geologickej fakulte (odbor hydrológia) v Belehrade (1981).

V Zhromaždení obce Kovačica účinkuje ako referent pre vojenské otázky mládeže (1984–1985). Od roku 1985 pracuje v predajni podniku Naftagas v Kovačici ako predavač.

Žije v Kovačici.

Ján TOMAN, politológ, nar. v Kovačici 7. októbra 1935; rodičia: otec Ján, robotník, matka Zuzana, rod. Gajanová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici. Organizáciu práce vyštudoval na Vyššej škole spoločenských vied v Novom Sade (1965).

Pracoval v Sedliackom pracovnom družstve Michala Tomana Kovačica ako pokladník (1951–1954), v SPD Jednota Kovačica ako vedúci evidencie (1954–1959), v Obecnom výbore mládeže Kovačica ako organizačný tajomník (1959–1960), v Obecnom výbore Zväzu komunistov Kovačica ako organizačný tajomník (1960–1965), v Obecnom výbore Socialistického zväzu pracujúcich Kovačica ako predseda (1965–1969), v Zhromaždení obce Kovačica ako náčelník Sekretariátu pre národnú obranu (1969–1982) a vo Verejnom komunálnom podniku Elán Kovačica ako riaditeľ (1982–1989). Od roku 1989 je vo výslužbe.

Žije v Kovačici.

Martin TOMAN, profesor ruského jazyka, nar. v Tinkove (ZSSR) 5. októbra 1929; rodičia: otec Martin, roľník, matka Paraskéva, rod. Gujdinková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Učiteľskú školu v Báčskom Petrovci (1951). Ruštinu vyštudoval diaľkovo na Vyššej pedagogickej škole v Zreňaníne (1963) a na Filologickej fakulte v Belehrade (1967).

Na Základnej škole v Kovačici pôsobil ako učiteľ na nižších ročníkoch (1952–1954) a ako predmetový učiteľ vo vyšších ročníkoch (1954–1967). Riaditeľom Strednej školy v Kovačici je od roku 1967.

Po celú dobu nielenže svedomite plnil pracovné povinnosti, lež vyvíjal aj bohatú spoločensko-politickú činnosť.

Spoločenskú aktivitu začal v rámci KOS-u Pokrok, kde účinkoval ako prvý tajomník Spolku insitných maliarov v Kovačici; značne prispel k popularizácii kovačického insitného maliarstva.

Jeden rok pôsobil ako vychovávateľ detí padlých bojovníkov.

Spoločnosť často zverovala Martinovi Tomanovi dôležité funkcie: zastával funkciu predsedu Obecnej osvetovej rady, predsedu Obecného spoločenstva kultúry, predsedu MV Socialistického zväzu, predsedu Miestneho spoločenstva Kovačice a i.

Zúčastňoval sa v mnohých akciách a podujatiach ako organizátor alebo aktívny člen tak v Kovačici, ako aj na území Kovačickej obce.

Za činnosť vo vzdelávaní a výchove získal niekoľko uznaní, medzi ktorými je i Cena 25. mája SR Srbska a Cena Žarka Zrenjanina obce Kovačica.

Žije v Kovačici.

Anna TOMANOVÁ-MAKANOVÁ, rod. TOMANOVÁ, dipl. pedagogička, nar. v Kovačici 25. mája 1961; rodičia: otec Adam, robotník, matka Mária, rod. Filková, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1980). Pedagogický odbor vyštudovala na Filozofickej fakulte v Belehrade (1984).

Účinkovala ako pedagogička v S.O.S. Detské mestečko v Sriemskej Kamenici (1985–1987) a redaktorkou v Rozhlasovej stanici Nový Sad je od r. 1987.

V prvom slovenskom TV filme vo Vojvodine Mišo hrala hlavnú úlohu. Ako vynikajúca divadelná ochotníčka sa zaoberá rad rokov ochotníckou činnosťou v Kovačici a iných prostrediach.

Žije v Novom Sade.

Zuzana TOMANOVÁ, rod. VÁLOVCOVÁ, dipl. agronómka, nar. v Kovačici 11. januára 1966; otec Adam, roľník, matka Anna, rod. Babincová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici a Strednú poľnohospodársku školu vo Futogu (1985). Rastlinnú výrobu vyštudovala na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade (1991).

Žije v Kovačici.

Pavel TOMAN, dipl. právnik, nar. v Kovačici 23. februára 1912; rodičia: otec Pavel, úradník, matka Zuzana, rod. Horniačeková, domáca

Základnú školu vychodil v Kovačici. Maturoval na Slovenskom gymnáziu v Báčskom Petrovci (1931). Právo študoval v Subotici a v Belehrade a dokončil v Záhrebe (1935).

Ako úradník pôsobil v rokoch 1936–1940, potom ako matrikár v Padine (1941–1945). Po oslobodení sa stal úradníkom Pokrajinského sekretariátu pre financie (1945–1949). Nasledovalo pracovné miesto zástupcu okresného verejného právneho zástupcu v Kovačici (1949–1952), sudcu Obecného súdu v Pančeve (1953–1956) a predsedu Obecného súdu v Kovačici (1956–1961 a 1963–1974). Dočasne (1961–1963) bol preložený do Obecného súdu v Pančeve, ale na vlastnú žiadosť ho vrátili do rodiska, kde ho roku 1974 penzionovali.

Zomrel 15. marca 1980 v Pančeve. Pochovaný je v Kovačici.

Ján TOMÁŠ, profesor národnej obrany, nar. v Kovačici 25. novembra 1956; rodičia: otec Ján, obuvník, matka Mária, rod. Jonášová, obuvníčka

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina vychodil v Kovačici (1975). Fakultu národnej obrany skončil v Belehrade (1980).

Pôsobil ako referent národnej obrany v Stavebnom podniku Staviteľ Kovačica (1979–1983). V Zhromaždení obce Kovačica zastáva rôzne funkcie v oblasti národnej obrany: bol náčelníkom oznamovacieho strediska (1983–1987), vedúci služby (1987–1989) a teraz je tajomníkom pre národnú obranu (od roku 1989).

Žije v Kovačici.

Alžbeta TOMÁŠOVÁ, rod. BARCOVÁ, ekonómka, nar. v Kovačici 16. septembra 1958; rodičia: otec Jozef, roľník, matka Mária, rod. Barnáková, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1977). Účtovníctvo vyštudovala na Vyššej ekonomickej škole v Belehrade (1980).

Pôsobí ako hlavná účtovníčka v Spoločenskom stavebnom podniku Konstruktor Pančevo, sektor II, Kovačica (od roku 1981).

Žije v Kovačici.

Alžbeta TOMÁŠOVÁ, rod. JAŠKOVÁ, dipl. ekonómka, nar. v Kovačici 16. novembra 1961; rodičia: otec Adam, roľník, matka Alžbeta, rod. Galátová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici, kde nadobudla aj stredoškolské vzdelanie z ekonomiky v Školskom stredisku Mihajla Pupina (1980). Ekonomické vedy vyštudovala na Ekonomickej fakulte v Belehrade (odbor prevádzkový; 1985).

Pracuje v Spoločenskom podniku Panonijaplast Crepaja ako samostatná odborná spolupracovníčka pre plánovanie a rozbor (od roku 1986).

Žije v Kovačici.

Branka TOMOVIĆOVÁ, ekonómka, nar. v Pančeve 20. augusta 1963; rodičia: otec Tomislav, úradník, matka Gizela, rod. Čakiová, úradníčka

Základnú školu vychodila v Kovačici. Strednú školu Mošu Pijadeho skončila v Pančeve (1982). Na Vyššej ekonomicko-komerčnej škole v Novom Sade vyštudovala finančný a analytický odbor (1985).

Zamestnala sa v Poľnohospodárskom družstve Poľnohospodár v Kovačici a tu plní rozmanité povinnosti: záležitosti všeobecné (1985–1986), účtovníčka analytiky (1986–1988), účtovníctvo materiálne (1988), analytika kupcov (1988–1989), prevádzkové účtovníctvo (od roku 1989).

Žije v Kovačici.

Viera TORŇOŠOVÁ, rod. ZLOCHOVÁ, profesorka národnej obrany, nar. v Kovačici 12. apríla 1963; rodičia: otec Adam, robotník, matka Zuzana, rod. Gabrišová, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici. Tu nadobudla aj stredoškolské vzdelanie vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina (1982) a v Belehrade vysokoškolské vzdelanie na Fakulte národnej obrany (1987).

Pôsobí ako samostatná poradkyňa pre organizovanie a rozvoj obranných príprav, pre organizovanie civilnej ochrany a pre inšpekčné veci národnej obrany v Zhromaždení obce Kovačica (od roku 1987).

Žije v Kovačici.

Viera TURČANOVÁ, rod. CHALUPKOVÁ, dipl. inžinierka hortikultúry, nar. v Bajši (obec B. Topoľa) 10. decembra 1944; rodičia: otec Karol, ev. a. v. farár, matka Ľudmila, rod. Jesenská, domáca

Základnú školu skončila v Kovačici a Gymnázium Jána Kollára v Báčskom Petrovci (1963). Hortikultúru, krajinkové usporiadanie priestoru, vyštudovala na Lesníckej fakulte v Belehrade (1967).

Pracovala ako inžinierka hortikultúry v Urbanistickom ústave Stará Pazova (1969–1970), v Národnom parku Sutjeska Tjentište (1970–1972) a na Poľnohospodárskom majetku v Báčskom Maglići ako vedúca výroby kvetín (1972–1979). Od r. 1979 pôsobí vo Vzdelávacom školskom stredisku Dr. Sinišu Stankovića vo Futogu ako profesorka.

Žije v Hložanoch.

Alexander ŤAHÚN, nar. v Kovačici 3. októbra 1884; rodičia: otec Ján, učiteľ, matka Rozália, rod. Zlinská, domáca

Po ukončení právnicko-ekonomických štúdií pôsobil v Sank Peterburgu ako tretí tajomník vyslanectva (poslanstva). Roku 1914 sa nevrátil do Rakúsko-Uhorska, ale zostal internovaný do roku 1918/19. Po vojne pracoval v Pančeve a

neskoršie v Belehrade ako vysoký bankový úradník (banka na dnešnej ulici 7. júla).

Ján ŤAHÚN, nar. v Kovačici 10. mája 1889; rodičia: otec Ján, učiteľ, matka Rozália, rod. Zlinská, domáca

Vyštudoval právnicko-ekonomické vedy. Pôsobil ako predstaviteľ Rakúsko--uhorskej dunajskej plavby v Sofii. V roku 1919 prišiel do Pančeva a neskoršie prešiel do Belehradu, kde pracoval ako pokladník v banke (Terázie).

JUDr. Július ŤAHÚN, právnik – advokát, nar. v Kovačici 9. septembra 1881; rodičia: otec Ján, učiteľ, matka Rozália, rod. Zlinská, domáca

Po ukončení štúdií bol koncipientom v Pančeve, potom v Novom Sade u Dr. Ľudovíta Mičátka. Roku 1922 prebral advokátsku kanceláriu Dr. Jána Petrikoviča v Kovačici a pôsobil ako advokát.

V spoločenskom a spolkovom živote Kovačice sa významne zúčastnil. Bol činným a podporujúcim členom viacerých spolkov (predseda Čítacieho a vzdelávacieho spolku Pokrok, predseda miestneho výboru Matice slovenskej). Usiloval sa šíriť vzdelanie medzi kovačickým obyvateľstvom a vystavať kultúrny Národný dom, čoho sa nedožil.

Účinkoval aj v cirkevnom živote. Pôsobil ako presbyter, právny zástupca v banátskom senioráte a konzistoriálny sudca v krajinskej cirkvi.

Aj v obci vážne pracoval. Od prevratu bol stálym členom obecného výboru.

Zomrel 19. septembra 1936 v Kovačici. Tu je i pochovaný.

Literatúra: Čaplovič,J.: Dejiny Slovenského evanj. a. v. cirkevného sboru v Kovačici. Slovenský evanjelický a. v. cirkevný sbor, Kovačica 1928, s. 234; Náš život, *4*, 1936, s. 117 a 220.

Karol ŤAHÚN, plukovník, nar. v Kovačici 1. júna 1887; rodičia: otec Ján, učiteľ, matka Rozália, rod. Zlilnská, domáca

Po ukončení vojenskej akadémie pôsobil ako plukovník – domobranec, veliteľ Osijeka. Zomrel v r. 1919 na španielsku chrípku.

Martin UHRIN, dipl. ekonóm, nar. v Kovačici 31. októbra 1962; rodičia: otec Martin, vodič, matka Judita, rod. Hriešiková, domáca

Základnú školu vychodil v Kovačici. Tu nadobudol aj stredoškolské vzdelanie – vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina (1981). Plánovanie hospodárskeho rozvoja vyštudoval na Ekonomickej fakulte v Belehrade (1988).

Pôsobí ako praktikant v Novom dome v Debeľači (1989–1990) a ako vedúci finančného úseku v Spoločenskom podniku SITRA v Kovačici (od roku 1990).

Žije v Kovačici.

Juraj URBAN, lekár – špecialista praktického lekárstva, nar. v Kovačici 26. novembra 1935; rodičia: otec Juraj, zámočník, matka Anna, rod. Palušková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici. Gymnázium (1954) a Lekársku fakultu absolvoval v Belehrade (1963). Postgraduálne špecializoval praktické lekárstvo.

Pôsobí v Belehrade ako lekár v Stanici urgentnej lekárskej pomoci (od roku 1962).

Žije v Belehrade.

Pavel URBAN, profesor, nar. v Kovačici 8. októbra 1960; rodičia: otec Pavel, roľník, matka Anna, rod. Benková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici. V Kovačici absolvoval aj prvé dva ročníky Strednej školy Mihajla Pupina a v Pančeve dva ročníky v Stavebníckej škole 25. máj (1978). Na Fakulte telesnej výchovy v Belehrade (1985) sa zameral na pedagogický odbor.

Pôsobí v Strednej škole Mihajla Pupina v Kovačici ako profesor telesnej výchovy (od roku 1986). Zároveň honorovane pracuje v Dome kultúry 3. októbra v Kovačici ako choreograf slovenských a juhoslovanských ľudových tancov.

Žije v Kovačici.

Ján UŠIAK, dipl. ekonóm, nar. v Kovačici 17. septembra 1955; rodičia: otec Ján, obchodník, matka Eva, rod. Koreňová, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončil v Kovačici (1974). Zahraničný obchod vyštudoval na Ekonomickej fakulte v Belehrade (1979).

Účinkoval v cukrovare Jedinstvo v Kovačici ako referent plánu a analýzy (1979–1982), v Medziobecnom sekretariáte pre vnútorné veci v Pančeve ako inšpektor (1982–1984) a v podniku SITRA Kovačica ako hlavný účtovník (1984–1986). V továrni na obuv Vkus v Kovačici je riaditeľom (od roku 1986).

Žije v Kovačici.

Viera UŠIAKOVÁ, rod. SLÁDEČEKOVÁ, dipl. psychologička, nar. v Kovačici 24. septembra 1961; rodičia: otec Ján, odborný učiteľ, matka Zuzana, rod. Bažíková, odborná učiteľka

Základnú školu vychodila v Kovačici a tu nadobudla i stredoškolské vzdelanie vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina (1980). Na Filozofickej fakulte v Belehrade vyštudovala školskú psychológiu a pedagogiku.

Pôsobí v Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici ako psychologička školy (od r. 1987); funkciu psychologičky súbežne zastáva na Základnej škole Mladé pokolenia a v Strednej škole Mihajla Pupina (1988–1989) a na Základnej škole Mladé pokolenia a v Stredisku pre sociálnu prácu v Kovačici (1990–1991).

Žije v Kovačici.

Mária VÁLOVCOVÁ, rod. DUDÁŠOVÁ, vychovávateľka, nar. v Kovačici 22. decembra 1958; rodičia: otec Adam, robotník, matka Mária, rod. Veňarská, domáca

Základnú školu vychodila v Kovačici. Strednú pedagogickú akadémiu abosolvovala v Belehrade (1977). V Belehrade sa na Vyššej pedagogickej akadémii uschopnila za vychovávateľku (1979).

Pôsobí ako vychovávateľka v materskej škole pri Základnej škole Mladé pokolenia Kovačica (od roku 1980).

Žije v Kovačici.

Pavel VESTEK, dipl. inžinier stavebníctva, nar. v Kovačici 27. augusta 1958; rodičia: otec Pavel, maliar, matka Anna, rod. Koreňová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici. Technickú stavebnícku školu vychodil v Kikinde (1977). Stavebnícku fakultu (odbor hydrosmer) skončil v Subotici (1988).

Pôsobí ako vedúci staveniska v Spoločenskom stavebno-priemyselnom podniku Konstruktor, Sektor I, Staviteľ v Kovačici (od roku 1988).

Žije v Kovačici.

Jovan VLADISAVLJEV, dipl. právnik, nar. v Kovačici 6. marca 1958; rodičia: otec Dušan, zubný lekár, matka Dušanka, rod. Popovićová, právnička

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončil v Kovačici (1976). Trestné právo vyštudoval na Právnickej fakulte v Novom Sade (1980).

Pôsobí ako referent v Zhromaždení obce Kovačica (1981–1985), ako sudca pre priestupky (1985–1990) a ako tajomník Sekreteariátu pre inšpekčnú činnosť (od roku 1990).

Žije v Kovačici.

Mirjana VLADISAVLJEVOVÁ, rod. CVETKOVIĆOVÁ, vychovávateľka, nar. v Kovačici 12. marca 1955; rodičia: otec Vojislav, robotník, matka Eva, rod. Babincová, robotníčka

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončila v Kovačici (1974) a Vyššiu pedagogickú školu (vychovávateľka) v Novom Sade (1987).

Pracuje ako vychovávateľka na Základnej škole Mladé pokolenia v Kovačici (1987–1988).

Žije v Kovačici.

Mária VLAOVOVÁ, rod. JANIŠOVÁ, profesorka dejepisu, nar. v Kovačici 11. júla 1929; rodičia: otec Pavel, remeselník, matka Anna, rod. Bolerácová, domáca

Základnú školu navštevovala v Kovačici a v Uzdíne, úplné gymnázium skončila v Pančeve (1947) a dejepis vyštudovala na Filozofickej fakulte v Belehrade (1952). Kuriozita: M. Vlaovová, rod. Janišová, je prvou Kovačičankou, ktorá skončila vysokú školu.

Účinkovala ako profesorka dejepisu na Gymnáziu a Učiteľskej škole v Báčskom Petrovci (1952–1954), na Základnej škole Svetozara Miletića (1954–1955) a na Gymnáziu Žarka Zrenjanina vo Vrbase (1955–1988). Úplne sa venovala pedagogickej práci v škole a v osade. Spoločnosť docenila taký jej postoj k práci. Jej usilovná práca sa vysoko hodnotí tak v škole (tri razy bola odmenená zlatou mincou s Titovou podobizňou a raz zlatými hodinkami s gravírovaným venovaním školy), ako aj v širšej spoločnosti (Júnová cena Obecnej rady Zväzu syndikátov vo Vrbase a Listina zo zlatým odznakom Zväzu syndikátov Srbska). Do dôchodku odišla r. 1988.

Žije vo Vrbase.

Zlatomir VUČKOVIĆ, stavebný inžinier, nar. v Kovačici 28. marca 1960; rodičia: otec Vidosav, poľnohospodársky technik, matka Eva, rod. Hriešiková, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici, stredoškolské vzdelanie nadobudol v Stavebno-chemickej škole v Pančeve (1979) a vyššie na Vyššej technicko-stavebnej škole (odbor vysoká stavba) v Subotici (1983).

Ako vedúci stavebnej operatívy v Spoločenskom podniku cukrovar Jedinstvo Kovačica pracuje od roku 1985.

Žije v Kovačici.

Zdenka VUKMIRICOVÁ, rod. GARAJOVÁ, sociálna pracovníčka, nar. v Kovačici 11. júna 1954; rodičia: otec Juraj, úradník, matka Mária, rod. Benková, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina absolvovala v Kovačici (1974). Vyššiu školu pre sociálnych pracovníkov skončila v Belehrade (1978).

Pôsobila ako vychovávateľka na Základnej škole v Kovačici (1981), ako poradkyňa v Samosprávnom záujmovom spoločenstve zamestnávania Kovačica (1981–1982), ako referentka v Samosprávnom záujmovom spoločenstve vzdelávania Kovačica (1982–1990) a teraz je referentkou orgánov správy v Zhromaždení obce Kovačica (od roku 1990).

Žije v Kovačici.

Milina ZÁHORCOVÁ, rod. MRAVÍKOVÁ, učiteľka telovýchovy, nar. v Kovačici 27. júna 1961; rodičia: otec Tomáš, osvetový pracovník, matka Zuzana, rod. Jonášová, úradníčka

Základnú školu skončila v Kovačici, Pedagogickú akadémiu Žiku Jovanovića vo Vršci (1979) a Vyššiu pedagodickú školu (odbor telovýchova) v Belehrade (1983).

Pôsobí ako organizátorka športových aktivít v TS Slávia Kovačica (1983–1987) a ako tajomníčka Obecnej organizácie Červeného kríža v Kovačici (od roku 1987).

Žije v Kovačici.

Michal ZÁHOREC, dipl. právnik, nar. v Banátskom Karlovci (obec Alibunar) 1. januára 1952; rodičia: otec Ján, robotník, matka Zuzana, rod. Sládečeková, domáca

Základnú školu a Gymnázium Mihajla Pupina skončil v Kovačici (1971). Občianskoprávne štúdiá absolvoval na Právnickej fakulte v Novom Sade (1978).

Pôsobí ako verejný právny zástupca v obci Kovačica (1979–1986) a ako tajomník Zhromaždenia obce Kovačica (1987–1990). Teraz je riaditeľom Strediska pre sociálnu prácu Kovačica (od roku 1990).

Žije v Kovačici.

Mirjana ZLATKOVIĆOVÁ, rod. RACKOVOVÁ, profesorka hudobného umenia, nar. v Kovačici 22. októbra 1936; rodičia: otec Radoslav, predmetový učiteľ, matka Vlasta, rod. Liculová, učiteľka

Základnú školu absolvovala v Kovačici, Gymnázium Uroša Predića v Pančeve (1955). Zároveň skončila strednú hudobnú školu v Belehrade (1956). Vyštudovala teoreticko-pedagogický odbor na Fakulte hodobného umenia v Belehrade (1960).

Nebola zamestnaná. Žila vo Frankfurte/M ako manželka juhoslovanského diplomatu. Tu aj zomrela 28. septembra 1973.

Anna ZLOCHOVÁ, rod. ČÍŽIKOVÁ, novinárka, nar. v Kovačici 17. apríla 1961; rodičia: otec Ján, robotník, matka Anna, rod. Urbanová, domáca

Základnú školu vychodila v Kovačici. Tu skončila aj dva ročníky strednej školy vo Vzdelávacom stredisku Mihajla Pupina (1978) a dva ročníky vo Vzdelávacom stredisku Jána Kollára v Báčskom Petrovci (1980). Slovenský jazyk a literatúru študuje na Filozofickej fakulte v Novom Sade.

Občas pracovala honorovane v rozhlasovej stanici Kovačica ako novinárka (1978–1982) a v Novosadskom rozhlase ako hlásateľka a novinárka, zastupujúc aj pracovníkov (1982–1990). Za novinárku so stálym zamestnaním v Novosadskom rozhlase bola vymenovaná roku 1990.

Žije v Novom Sade.

Adam ŽOLNAJ, dipl. právnik, nar. v Kovačici 28. júla 1913; rodičia: otec Adam, bankový úradník, matka Zuzana, rod. Hemmesová, domáca

Základnú školu skončil v Kovačici a Gymnázium vo Veľkom Bečkereku (dnes Zreňanín; 1932). Práva vyštudoval v Záhrebe (1936). Po ukončení štúdií pôsobil ako stážista v Okresnom súde v Kovačici a Krajskom súde v Pančeve (1937). Bol koncipientom u Dr. Johana Leitnera v Kovačici. Za okupácie pôsobil v Okresnom náčelníctve v Kovačici. Ochorel na suchoty a niekoľko rokov sa liečil. Po oslobodení pôsobil ako tajomník v Okresnom zväze poľnohospodárskych družstiev v Pančeve. Ako právny poradca pôsobil v Ratare Pančevo a neskôr v Granexporte. Do dôchodku odišiel roku 1977.

Zomrel 10. júla 1986 v Belehrade. Pochovaný je v Kovačici.

Literatúra

1. Bajić, M.: Opština Kovačica (ekonomsko-geografska monografija). Prirodno-matematički fakultet u Novom Sadu, Institut za geografiju. Novi Sad, 1988.

2. Bosić, Mila: Narodna nošnja Slovaka u Vojvodini. Vojvođanski muzej u Novom Sadu. Novi Sad, 1987.

3. Čaplovič, J.: Dejiny Slovenského evanj. a. v. cirkevného sboru v Kovačici. Slovenský evanjelický a. v. cirkevný sbor, Kovačica 1928.

4. Čelovský, S.: Bibliografia časopisu Náš život (1933–1940, 1946–1947). Nový život, ročník 35, č. 6/1983.

5. Farkaš, J.: Dejiny Kovačice 1802–1946. Vydanie autora. Kovačica 1985.

6. Golić, A. - Latinović L.: Pregled (spisak) Mokrinčana sa završenom visokom stručnom spremom (prethodno obaveštenje). In: Znamenitosti Mokrina i Mokrinčana, knjiga II. Mokrin, 1987.

7. Hronec, V.: Bibliografia Nového života 1949–1973. Obzor, Nový Sad 1974.

8. Hučko, J.: Sociálne zloženie a pôvod slovenskej obrodenskej inteligencie. VEDA, Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava 1974.

9. Labáth, A.: Naša politika od prevratu dodnes. Knižnica Národnej jednoty, č. 2/1932. Petrovec, Báčka, 1932.

10. Lebl, A.: Beočinska kaja. Progres, Novi Sad, 1959.

11. Lebl, A.: Slovačka narodna stranka i Vojvodina (1895–1918). In: Istraživanja II. Institut za izučavanje istorije Vojvodine, Novi Sad, 1973.

12. Löbl, A.: Slovenská národná strana od Kovačického procesu do r. 1918 (spolupráca Slovákov a Srbov). In: Výročie časopisu Svit (Zborník prác z vedeckej konferencie v Báčskom Petrovci 24. nov. 1973). Obzor, Nový Sad 1975.

13. Löbl, A.: Kovačický proces a Dolnozemský Slovák. In: Výročie vzniku časopisu Dolnozemský Slovák. Zborník prác zo sympózia v Novom Sade 17. a 18. novembra 1977. Obzor, Nový Sad 1979.

14. Marko, J.: Niektoré poznámky o kovačickom poľnohospodárstve medzi dvoma vojnami. In: Poľnohospodárske tradície vojvodinských Slovákov (Zborník prác z medzinárodného sympózia v Novom Sade a v Petrovci 18. a 19. novembra 1988). SVS – Obzor, Nový Sad 1990.

15. Minárik, J.: Sedemdesiatka Jána Čaploviča. Slovenská literatúra, *21,* 1/1974.

16. Minárik, J.: Za Jánom Čaplovičom. Slovenská literatúra, *23,* 5/1976.

17. Pavlov, M.: Slováci vo výuke a vede na Novosadskej univerzite (rukopis). Matica slovenská, Nový Sad 1991.

18. Peťkovský, O.: Rod Kolényovcov na Dolnej zemi. Slovenský evanjelický a. v. cirkevný zbor, Aradáč 1986.

19. Podhradský, J.: JUDr. Ján Bulík – zakladateľ a prvý predseda Matice slovenskej v Juhoslávii. Obzory (Príloha Hlasu ľudu pre kultúru, vedu, umenie a literatúru) VII, č. 5, č. 6 a č. 7. Nový Sad 1990.

20. Rumler, M. a kol.: Ekonomika vyspelého kapitalismu a vědeckotechnická revoluce. Nakladatelství Svoboda, Praha 1979.

21. Sirácky J. a kol.: Slováci vo svete (1). Matica slovenská, Martin 1980.

22. Valentík, V.: Postmoderné tendencie vo výtvarnej tvorbe Martina Kizúra. Nový život, *43,* 1–2/1991.

23. * * * Emisija Znanje-imanje – Kovačica (monografski prikaz). Mesna zajednica, Kovačica, 1977.

24. * * * Encyklopédia slovenských spisovateľov (1. zväzok). Obzor, Bratislava 1984.

26. * * * Kortárs Magyar Írok Kislexikona 1959–1988. Magvető Könyvkiadó, Budapest 1989.

27. * * * Leksikon pisaca Jugoslavije (knj. 3). Matica srpska, Novi Sad, 1987.

28. * * * Muzička enciklopedija, 3, Or – Ž (dodatak). Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, 1976.

29. * * * Pamätnica –50 rokov Slovenského gymnázia v Petrovci. Slovenské gymnázium, Petrovec 1969.

30. * * * Pamätnica II – 60 rokov Gymnázia v Petrovci – 1919 – 1969 –1979. Slovenské gymnázium, Petrovec (rok vydania neuvedený).

31. * * * Petrovské gymnázium vo vývine slovenskej kultúry vo Vojvodine. Zborník prác zo sympózia 5. a 6. októbra 1969 v Petrovci. Obzor, Nový Sad 1970.

32. * * * Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990). Matica slovenská, Martin 1986.

33. * * * Vojvođanski svatovi (Zbornik radova). Kulturno-istorijsko društvo Proleće na čenejskim salašima – PČESA, Novi Sad, 1990.

34. * * * Bibliografija 1965–1985. Zavod za izdavanje udžbenika, Novi Sad. Časť Vydania v slovenskej reči je na s. 211–272.

35. * * * Bibliografija 1986–1990. Zavod za izdavanje udžbenika, Novi Sad. Časť Vydania v slovenskej reči je na s. 169–188.

Menný register*

---

* Do menného registra sú zaradené len mená z menoslovu Kovačičanov vysokoškolákov a nie aj mená ich rodičov, ak sa nespomínajú iným spôsobom. Uvádzajú sa aj mená vyskytujúce sa na s. 4 – 65 a v časti Literatúra.

Miestny register*

* Kovačica v registri nie je spracovaná, lebo má veľkú frekvenciu.

O b s a h

T a b u ľ k y

Grafy

Diagramy

Kartogram

Ján Marko: KOVAČIČANIA VYSOKOŠKOLÁCI * Lektoroval a korigoval Michal Týr * Vydal Výbor pre zaznamenávanie 190. výročia Kovačice, Kovačica 1992 * Zodpovedný redaktor Michal Záhorec, predseda Výboru * Vytlačil Domentijan Nový Sad * Rozsah 10 1/2 TH * Náklad 500 výtlačkov

Jan Marko: KOVAČIČANI VYSOKOŠKOLCI * Lektor i korektor: Mihal Tir * Izdavač Odbor za obeležavanje 190. godišnjice Kovačice, Kovačica 1992 * Odgovorni urednik: Mihal Zahorec, predsednik Odbora * Štampa: Domentijan, Novi Sad * Obim 10 1/2 ŠT * Tiraž: 500 primeraka